

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

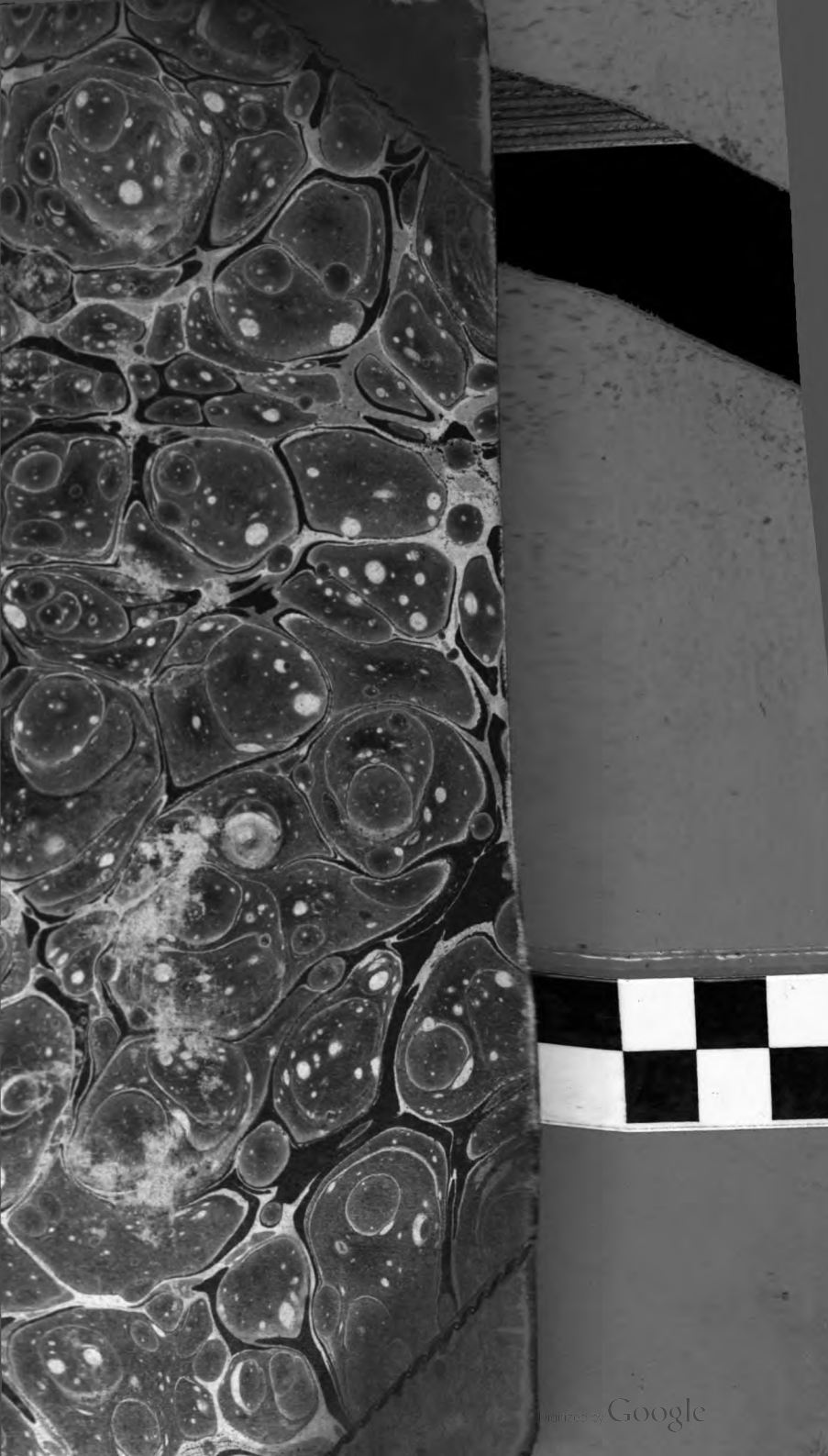
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

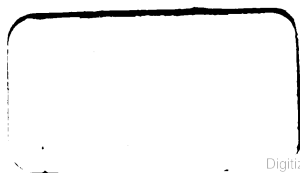

600004135J

30..

696.

P L U T A R C H I
ARISTIDES ET CATO
MAIOR.

EX CODICIBUS ET EDITIONIBUS VETERIBUS
RECENSUIT ET ANIMADVERSIONIBUS
CRITICIS

I N S T R U X I T
CAROLUS SINTENIS.

ACCEDUNT ADAMANTII CORAIS ANNOTATIONES
SELECTAE.

L I P S I A E
SUMPTIBUS LIBRARIAE HAHNIANAE.
MDCCCXXX.

696.

VIRO CLARISSIMO

**IO. CHRISTIANO FEL.
BAEHRIO**

PHILOS. DR. IN ACADEM. HEIDELBERG. PROF.

HANC VITARUM PLUTARCHEARUM EDITIONEM

. D. D. D.

CAROLUS SINTENIS.

P R A E F A T I O.

In harum vitarum editione quod consilium secutus sim, ne lectores ignorent, breviter de ea re indicandum est. Quod duplex unicuique editori impositum est officium, ut orationem scriptoris studeat quantum possit ad pristinam conformare integritatem, et ut interpretationem addat, quae mentem eius aperiat, rerum et verborum accuratam reddat rationem: quum ipsius indoles scriptoris, tum vero virium mearum tenuitas me prohibuerunt ut susciperem integrum. Etenim neminem latet, operum Plutarchi eam esse rationem, ut qui utrasque partes simul recte et iuste velit explere, insigni ac multiplici multarum rerum scientia instructus esse debeat; accedit quod, quae est tristissima sors optimi scriptoris, paucissimi suam in emendandis et explicandis eius scriptis posuerunt operam, ac plerique sic, ut exiguam aliquam partem sibi elegerint, quo factum est, ut quidquid occurrat difficultatis ac negotii, tuis plerumque tibi viribus propulsandum sit. Nam *Danielem Wyttenbachium*, cui palma debetur omnium Plutarchi editorum, ad vitas constat non accessisse, ac qui nuper

insigni virorum doctorum plausa de Platarcho optime mereri coepit *Jo. Christianus Felix Baehrius* hucusque quatuor tantum edidit vitas, easque sic, ut nos quidem permagnam de doctrina eius conceperimus opinionem. Harum vero interpretatio vitarum quum tota mea opera instituenda esset — nam quae alii adnotarunt paucissima sunt — et quae alio tempore uberiore instructa enarratione prodibit vitae Themistoclis editio quum me docuisset, quot impedita esset negotiis, desperabam propter temporis mei angustias me interpretis provincia uti vellem fungi posse, abiectoque interpretationis officio malebam totam operam meam in emendatione ponere scriptoris, ita tamen, ut in locis difficilioribus ne tota exclusa esset interpretatio. Criticam igitur operam quum his vitis dicare constituissem, feci id sic, ut rationem sequerer propemodum eandem, qua usus sum in editione vit. Themistoclis, ita tamen, ut quae ibi brevissime sunt significata, hic tractarem subinde explicatius. Nam illius quidem vitae quoniam ampliorem paro editionem ibi quod satis est loci relictum erit ad reddendam receptarum lectionum rationem; de his duabus vitis cum nihil tale moliamur, non potui hoc negotium alium in locum transferre. Omnibus tamen in locis hoc facere nec volui nec potui, partim quod quo fungor munus temporis perexigui usum mihi relinquit, partim quod cavendum erat, ne spissior evaderet liber, quam bibliopolae rationes suaderent, partim vero quod plerisque in locis rem ipsam loqui arbitrabar.

Porro vero quum, qui critice de scriptore quopiam cupiat bene mereri, aut suo fretus id agere possit ingenio, aut librorum opē utatur vel nondum collatorum, vel denuo excussorum, ego librorum fidem, quorum

quidem in promptu erant lectiones, inprimis sequendam duxi; ubi vero idonea adesse videbatur ratio, ad coniecturas confugi, sive aliorum, sive meas qualescunque. Ac spero equidem, lectores reperturos esse, me modesto ea in re me gessisse. Nam quas ab aliis excogitatas recepi et paucae sunt et tales, quae dudum ab reliquis editoribus erant repositae; de meis vero ipse non admodum honorifice sentio. Nescio enim quo fato meo accidat, ut alias ad inveniendum non impromptus, ubi mente ad id intenta has res agam vix probabile quid extricem. De nonnullis locis per literas suam mihi significavit sententiam vir incomparabilis *Godofredus Hermannus*, quem constat aliorum studia adiuvare lubentissime.

Ad libros manuscriptos autem quod attinet, usus sum ad constituendam orationem trium codd. Parisinorum lectionibus, quas Baehrius, vir clarissimus, Parisiis suos in usus a se excerptas pro suo literas adiuvandi studio rara inter philologos liberalitate mecum communicavit. Ac Baehrio potius quam mihitribuendum est, si compluribus in locis hac editione nostra sui similior factus est Chaeronensis, id, quod eo magis publice profitendum existimavi, quo pluribus suae benevolentiae documentis Baehrius me condecoravit.

Illorum librorum primus litera A. insignitus idem est, cuius lectionibus usus sum quum Themistoclem ederem: de eo igitur in ea editione ipsis Baehrii verbis dictum est in Praefat. p. XVI. 55. — De altero litera D. insigni idem Baehrius Praef. ad Alcibiad. p. X. 5. retulit haecce: — „Parisinus Codex Regius, olim Medicus Nro. 1674, quem litera D consignavi. Est spissus

liber, et ipse forma maxima ac bipartita; notae ceteroquin optimaе, folia continens 659, literis satis perspicuis conscriptas, unde decimo sexto saeculo eum exaratam esse coniiciunt. Continet autem solum Vitas Plutarchi, easque eodem numero et ordine atque illi, quos iam enumeravimus. In plerisque fere cum A convenit, in paucis discrepat, nec nisi ubi cum C conspirat. Pauca deprehendas menda, indeque etiam paucas retractationes et emendationes, eadem fere scribendi compendia, quibus Codicis A librarius est usus, eadem denique scholia iisdemque verbis, quae modo laudatus A, ut procul dubio vel e Codice A descriptus, vel ex eodem certe, quo ille fonte profectus videatur. In ora libri ubivis apparent insignia et corona Henrici quarti, inclyti regis Gallorum.“

His non habeo quae addam, nisi hoc, credibilius mihi videri, ductum esse ex eodem vel consimili, quo cod. A., fonte, quam descriptum ex ipso illo codice; passim enim ab eo discedit. Ceterum desinit libri collatio c. IX. vit. Catonis.

Restat ut dicam de tertio, quem significat litera C. Eius haec est ap. Baehrium l. l. p. IX. 5. descriptio: — „Codex Nro. 1673, membranaceus, valde spissus, optimaе notae liber, forma maxima, a nobis designatus litera C. Fuit olim Ioannis Huraultii Boistallerii, emptusque est in Bibliothecam Regiam coronatis XXX. Continet autem liber, quem decimo tertio saeculo exaratum esse haud indocta manus allevit, solas Vitas Plutarchi, eodem fere ordine, si pauca excipias, quo illi, quos modo memoravimus. Desinit fol. 432. in verba Vitae Pompeii: οὕτως ἐπλευσε συμμαχήσων. Moralia

Opera absunt, literae sunt perquam diffidae et clārae, scripturae compendia paucissima, haud tamen pauca vitia, quibus carent praestantiores, si quid video, codices A et D. Neque raro idem ille verba prorsus omittit, aut ordinem verborum invertit, plane hac in re a reliquis Plutarchi codicibus, quos mihi inspicere licuit, diversus. Quae ipsa reputanti mihi admodum verisimile esse videtur, huncce librum diverso a reliquis fonte manasse, aliamque plane exhibere textus recensionem.

Apparet inde, nulli omnium, qui hactenus collati sunt libri aetate eum esse inferiorem, quinimo fortasse omnibus antiquiorem; nec dubito equidem, quin idem praestantia excedat reliquos. Fateor diu mihi de eius fide ac pretio anceps fuisse iudicium, quoniam plurimis in locis cum a vulgata, tum ab reliquorum scriptura librorum discedit. Quos tamen cum examinasset accuratius, ita animadverti esse comparatos, ut genuinam potius scriptoris quam male sedali nescio cuius proderent emendatoris manum. Ac poteram ego hanc in rem non paucos afferre locos, in quibus istius cod. ope veriore scripturam mihi videor restituisse, sed vetant huius loci angustiae ac facile animadvertet qui diligentius pertractare voluerit. Illud tamen praetereundum est minime, aliquot in locis, nec paucis illis, eodem in libro nonnulla omissa, in quibusdam pleniora servata esse scriptoris verba. Ad omissiones quod attinet, eae pleraeque omnes eius sunt generis, ut damnent quae credibile est ab interpretibus esse addita, non praetermittant quae ab ipso scriptore posita esse probabile videatur. Sic quod Aristid. XII. *πρὸς θ' ὑμᾶς, ὁ Σπαρτιάται, καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας λέγομεν* — cod. omittit ἄλλους, neminem futurum spero, qui temere

factum putet. Vid. not. Porro eiusdem vitae c. XVII. vulgo legebatur: — οὐ πάνυ πρόθυμον ἦν ἔπεσθαι καὶ συμμένειν τὸ πλῆθος, ἀλλ' ὡς ἀνέστησαν ἐκ τῶν πρώτων ἐρυμάτων ἐφέροντο πρὸς τὴν πόλιν τῶν Πλαταιέων οἱ πολλοί: recte ad speciem. Postrema vero vocabula quum in cod. desint, neque ulla in prompta sit ratio, propter quam videantur excidere potuisse, non obscurum est, addita esse ab iis, qui vel nescirent ex praecedentibus repetendum esse τὸ πλῆθος, vel quum scirent, offenderentur plurali numero verbi. — Similiter c. XXII. codd, A Bodl. 3. Iuntinaeque editionis confirmat scripturam, in quibus vv. ὁ Ἀριστείδης ommissa sunt, v. annot. — Dubia res potest videri ibidem statim post, ubi haec est vulgata librorum scriptura: γράφει ψήφισμα, κοινὴν εἶναι τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς ἄρχοντας ἐξ Ἀθηναίων πάντων αἰρεῖσθαι: bona ac commoda sententia. Atqui vox postrema non est in codice. Iam quum non appareat, quomodo excidere potuerit, illud vero minime lateat, unde traxerit originem, non puto falso iudicio me usum esse, qui voci additiciae notam addiderim. Nimirum addita est ab eo, quem fugeret ex praecedentibus repetendum esse εἶναι, quod qui durius putet, meminerit verba ex psephismate desumpta esse. — Itidem cod. veram servavit scripturam Caton. XV., ubi quae vulgo scripta sunt: τῆς δὲ πολιτείας φαίνεται τὸ περὶ τὰς κατηγορίας καὶ τοὺς ἐλέγχους τῶν πονηρῶν μόνιον οὐ μικρὰς ἄξιον σπουδῆς ἡγησάμενος: repraesentat sic, ut omittat ἄξιον, quod nos quidem non requirimus. De aliis locis, qui partim eiusdem, partim consimilis sunt generis dictum est in annotationibus passim. Quod autem dicebam, eundem librum aliquoties pleniorē servasse Plutarchi

orationem, dictum est propter Caton. c. V. καὶ γὰρ ἰπ-
πων ἀπειρηκότων ὑπὸ νόσου καὶ πόνου τροφαί:—
τῷ χρηστῷ προσήκουσιν: verba νόσου καὶ addidit C.,
in reliquis libris interciderunt. Similiter Cat. XXI. Ἐν
ἀρχῇ μὲν οὖν ἔτι πένης ὢν καὶ στρατευόμενος πρὸς
οὐδὲν ἐδυσκόλαινε τῶν περὶ δίαιταν — ὕστερον δὲ
τῶν πραγμάτων ἐπιδιδόντων ποιούμενος ἐστίασεις
φιλοτίμους φίλων καὶ συναρχόντων ἐκόλαζεν εὐθύς
μετὰ τὸ δεῖπνον ἱμάντι τοὺς ἀμελέστερον ὑπουργή-
σαντας ὅτιοῦν ἢ σκευάσαντας: voc. φιλοτίμους ac-
cessit ex eodem libro. De aliis quibusdam locis dixi-
mus in annot.

Quae quum ita sint, comparatis inter se locis pluri-
mis ac ponderatis momentis omnibus unum illum librum
propter egregiam indolem ac praestantiam inprimis se-
quendum duxi. Unde factum est, ut paulo alia nunc,
quam quae antea fuit in nostra editione textus, quem
vocat, Plutarchei sit ratio; nihilominus tamen non
dubito, quin qui post me ad harum vitarum emenda-
tionem fuerit aggressus non pauca abs me deprehendat
relicta, maxime si librorum nondum collatorum prae-
sidiis usus fuerit. Difficile enim fuit non paucis in locis
iudicium propterea, quod non constat, quam auctori-
tatem secuti sint ii, qui principes Juntinam Aldinam-
que editiones curaverunt, de qua re prudenter Reiskius
in Praefat. p. XX. commonuit haecce: „Duram nobis
profecto crucem fixit heroum illorum, qui primi libros
graecos formarum stannearum ministerio invulgarunt,
sive imprudentia, sive minutiarum fastidium, qui tanti
non facerent, certiores nos facere, unde lectio quacque
ducta esset, bonone an triobolari e codice, an ex in-
genio procusa. Nobis quidem ab antiquis illis tradita

PLUTARCHI
ARISTIDES ET CATO
MAIOR.

EX CODICIBUS ET EDITIONIBUS VETERIBUS
RECENSUIT ET ANIMADVERSIONIBUS
CRITICIS

INSTRUXIT
CAROLUS SINTENIS.

ACCEDUNT ADAMANTII CORAIS ANNOTATIONES
SELECTAE.

L I P S I A E
SUMPTIBUS LIBRARIAE HAHNIANAE.
MDCCCXXX.

696.

P R A E F A T I O.

In harum vitarum editione quod consilium secutus sim, ne lectores ignorent, breviter de ea re indicandum est. Quod duplex unicuique editori impositum est officium, ut orationem scriptoris studeat quantum possit ad pristinam conformare integritatem, et ut interpretationem addat, quae mentem eius aperiat, rerum et verborum accuratam reddat rationem: quum ipsius indoles scriptoris, tum vero virium mearum tenuitas me prohibuerunt ut susciperem integrum. Etenim neminem latet, operum Plutarchi eam esse rationem, ut qui utrasque partes simul recte et iuste velit explere, insigni ac multiplici multarum rerum scientia instructus esse debeat; accedit quod, quae est tristissima sors optimi scriptoris, paucissimi suam in emendandis et explicandis eius scriptis posuerunt operam, ac plerique sic, ut exiguam aliquam partem sibi elegerint, quo factum est, ut quidquid occurrat difficultatis ac negotii, tuis plerumque tibi viribus propulsandum sit. Nam *Danielem Wyttenbachium*, cui palma debetur omnium Plutarchi editorum, ad vitas constat non accessisse, ac qui nuper

insigni virorum doctorum plausu de Plutarcho optime mereri coepit *Jo. Christianus Felix Baehrius* hucusque quatuor tantum edidit vitas, easque sic, ut nos quidem permagnam de doctrina eius conceperimus opinionem. Harum vero interpretatio vitarum quum tota mea opera instituenda esset — nam quae alii adnotarunt paucissima sunt — et quae alio tempore uberius instructa enarratione prodibit vitae Themistoclis editio quum me docuisset, quot impedita esset negotiis, desperabam propter temporis mei angustias me interpretis provincia uti vellem fungi posse, abiectoque interpretationis officio malebam totam operam meam in emendatione ponere scriptoris, ita tamen, ut in locis difficilioribus ne tota exclusa esset interpretatio. Criticam igitur operam quum his vitis dicare constituissem, feci id sic, ut rationem sequerer propemodum eandem, qua usus sum in editione vit. Themistoclis, ita tamen, ut quae ibi brevissime sunt significata, hic tractarem subinde explicatius. Nam illius quidem vitae quoniam ampliorem paro editionem ibi quod satis est loci relictum erit ad reddendam receptarum lectionum rationem; de his duabus vitis cum nihil tale moliamur, non potui hoc negotium alium in locum transferre. Omnibus tamen in locis hoc facere nec volui nec potui, partim quod quo fungor munus temporis perexigui usum mihi relinquit, partim quod cavendum erat, ne spissior evaderet liber, quam bibliopolae rationes suaderent, partim vero quod plerisque in locis rem ipsam loqui arbitrabar.

Porro vero quum, qui critice de scriptore quopiam cupiat bene mereri, aut suo fretus id agere possit ingenio, aut librorum ope utatur vel nondum collatorum, vel denuo excussorum, ego librorum fidem, quorum

quidem in promptu erant lectiones, inprimis sequendam duxi; ubi, vero idonea adesse videbatur ratio, ad coniecturas confugi, sive aliorum, sive meas qualescunque. Ac spero equidem, lectores reperturos esse, me modestè ea in re me gessisse. Nam quas ab aliis excogitatas recepi et paucae sunt et tales, quae dudum ab reliquis editoribus erant repositae; de meis vero ipse non admodum honorifice sentio. Nescio enim quo fato meo accidat, ut alias ad inveniendum non impromptus, ubi mente ad id intenta has res agam vix probabile quid extricem. De nonnullis locis per literas suam mihi significavit sententiam vir incomparabilis *Godofredus Hermannus*, quem constat aliorum studia adiuvere lubentissime.

Ad libros manuscriptos autem quod attinet, usus sum ad constituendam orationem triam codd. Parisinorum lectionibus, quas Baehrius, vir clarissimus, Parisiis suos in usus a se excerptas pro suo literas adiuvandi studio rara inter philologos liberalitate mecum communicavit. Ac Baehrio potius quam mihitribuendum est, si compluribus in locis hac editione nostra sui similior factus est Chaeronensis, id, quod eo magis publice profitendum existimavi, quo pluribus suae benevolentiae documentis Baehrius me condecoravit.

Illorum librorum primus litera A. insignitus idem est, cuius lectionibus usus sum quum Themistoclem edere: de eo igitur in ea editione ipsis Baehrii verbis dictum est in Praefat. p. XVI. 55. — De altero litera D. insigni idem Baehrius Praef. ad Alcibiad. p. X. 5. retulit haecce: — „Parisinus Codex Regius, olim Medicus Nro. 1674, quem litera D consignavi. Est spissus

liber, et ipse forma maxima ac bipartita; notae. ceteroquin optimaë, folia continens 659, literis satis perspicuis conscriptus, unde decimo sexto saeculo eum exaratum esse coniiciant. Continet autem solum Vitas Plutarchi, easque eodem numero et ordine atque illi, quos iam enumeravimus. In plerisque fere cum A convenit, in paucis discrepat, neq. nisi ubi cum C conspirat. Pauca deprehendas menda, indeque etiam paucas retractationes et emendationes, eadem fere scribendi compendia, quibus Codicis A librarius est usus, eadem denique scholia iisdemque verbis, quae modo laudatus A, ut procul dubio vel e Codice A descriptus, vel ex eodem certe, quo ille fonte profectus videatur. In ora libri ubiuis apparent insignia et corona Henrici quarti, incltyti regis Gallorum."

His non habeo quae addam, nisi hoc, credibilius mihi videri, ductum esse ex eodem vel consimili, quo cod. A., fonte, quam descriptum ex ipso illo codice; passim enim ab eo discedit. Ceterum desinit libri collatio c. IX. vit. Catonis.

Restat ut dicam de tertio, quem significat litera C. Eius haec est ap. Baehrium l. l. p. IX. 5. descriptio: — „Codex Nro. 1673, membranaceus, valde spissus, optimaë notae liber, forma maxima, a nobis designatus litera C. Fuit olim Ioannis Huraultii Boistallerii, emptusque est in Bibliothecam Regiam coronatis XXX. Continet autem liber, quem decimo tertio saeculo exaratum esse haud indocta manus allevit, solas Vitas Plutarchi, eodem fere ordine, si pauca excipias, quo illi, quos modo memoravimus. Desinit fol. 432. in verba Vitae Pompeii: *οὐκ ἐπλευσε συμμαχίῃων*. Moralia

Opera absunt, literae sunt perquam diffidae et clārae, scripturae compendia paucissima, haud tamen pauca vitia, quibus carent praestantiores, si quid video, codices A et D. Neque raro idem ille verba prorsus omittit, aut ordinem verborum invertit, plane hac in re a reliquis Plutarchi codicibus, quos mihi inspicere licuit, diversus. Quae ipsa reputanti mihi admodum verisimile esse videtur, huncce librum diverso a reliquis fonte manasse, aliamque plane exhibere textus recensionem. Apparet inde, nulli omnium, qui hactenus collati sunt libri aetate eum esse inferiorem, quinimo fortasse omnibus antiquiorem; nec dubito equidem, quin idem praestantia excedat reliquos. Fateor diu mihi de eius fide ac pretio anceps fuisse iudicium, quoniam plurimis in locis cum a vulgata, tum ab reliquorum scriptura librorum discedit. Quos tamen cum examinasset accuratius, ita animadverti esse comparatos, ut genuinam potius scriptoris quam male sedali nescio cuius proderent emendatoris manum. Ac poteram ego hanc in rem non paucos afferre locos, in quibus istius cod. ope veriore scripturam mihi videor restituisse, sed vetant huius loci angustiae ac facile animadvertet qui diligentius pertractare voluerit. Illud tamen praetereundum est nimis, aliquot in locis, nec paucis illis, eodem in libro nonnulla omissa, in quibusdam plura servata esse scriptoris verba. Ad omissiones quod attinet, eae pleraeque omnes eius sunt generis, ut damnent quae credibile est ab interpretibus esse addita, non praetermittant quae ab ipso scriptore posita esse probabile videatur. Sic quod Aristid. XII. πρὸς δ' ὑμᾶς, ὃ Σπαρτιάται, καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας λέγομεν — cod. omittit ἄλλους, neminem futurum spero, qui temere

factum putet. Vid. not. Porro eiusdem vitae c. XVII. vulgo legebatur: — οὐ πάνυ πρόθυμον ἦν ἔπεσθαι καὶ συμμένειν τὸ πλῆθος, ἀλλ' ὥς ἀνέστησαν ἐκ τῶν πρώτων ἐρυμάτων ἐφέροντο πρὸς τὴν πόλιν τῶν Πλαταίων οἱ πολλοί: recte ad speciem. Postrema vero vocabula quum in cod. desint, neque ulla in promptu sit ratio, propter quam videantur excidere potuisse, non obscurum est, addita esse ab iis, qui vel nescirent ex praecedentibus repetendum esse τὸ πλῆθος, vel quum scirent, offenderentur plurali numero verbi. — Similiter c. XXII. codd. A Bodl. 3. Iuntinaeque editionis confirmat scripturam, in quibus vv. ὁ Ἀριστείδης ommissa sunt, v. annot. — Dubia res potest videri ibidem statim post, ubi haec est vulgata librorum scriptura: γράφει ψήφισμα, κοινὴν εἶναι τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς ἄρχοντας ἐξ Ἀθηναίων πάντων αἰρεῖσθαι: bona ac commoda sententia. Atqui vox postrema non est in codice. Iam quum non appareat, quomodo excidere potuerit, illud vero minime lateat, unde traxerit originem, non puto falso iudicio me usum esse, qui voci additiciae notam addiderim. Nimirum addita est ab eo, quem fugeret ex praecedentibus repetendum esse εἶναι, quod qui durius putet, meminerit verba ex psephismate desumpta esse. — Itidem cod. veram servavit scripturam Caton. XV., ubi quae vulgo scripta sunt: τῆς δὲ πολιτείας φαίνεται τὸ περὶ τὰς κατηγορίας καὶ τοὺς ἐλέγχους τῶν πονηρῶν μῶριον οὐ μικρὰς ἄξιον σπουδῆς ἡγησάμενος: repraesentat sic, ut omittat ἄξιον, quod nos quidem non requirimus. De alijs locis, qui partim eiusdem, partim consimilis sunt generis dictum est in annotationibus passim. Quod autem dicebam, eundem librum aliquoties plenior servasse Plutarchi

orationem, dictum est propter Caton. c. VI. καὶ γὰρ ἰπ-
πων ἀπεκρηκόντων ὑπὸ νόσου καὶ πόνου τροφαί:—
τῷ χρηστῷ προσήκουσιν: verba νόσου καὶ addidit C.,
in reliquis libris interciderunt. Similiter Cat. XXI. Ἐν
ἀρχῇ μὲν οὖν ἔτι πένης ὢν καὶ στρατευόμενος πρὸς
οὐδέν ἐδυσκόλαινα τῶν περὶ διαίταν — ὕστερον δὲ
τῶν πραγμάτων ἐπιδιδόντων ποιούμενος ἐστιάσεις
φιλοτίμους φίλων καὶ συναρχόντων ἐκόλαζεν εὐθύς
μετὰ τὸ δεῖπνον ἱμάντι τοὺς ἀμελέστερον ὑπουργή-
σαντας ὅτισιν ἢ σκευάσαντας: voc. φιλοτίμους ac-
cessit ex eodem libro. De aliis quibusdam locis dixi-
mus in annot.

Quae quum ita sint, comparatis inter se locis pluri-
mis ac ponderatis momentis omnibus unum illum librum
propter egregiam indolem ac praestantiam inprimis se-
quendum duxi. Unde factum est, ut paulo alia nunc,
quam quae antea fuit in nostra editione textus, quem
vocat, Plutarchei sit ratio; nihilominus tamen non
dubito, quin qui post me ad harum vitarum emenda-
tionem fuerit aggressus non pauca abs me deprehendat
relicta, maxime si librorum nondum collatorum prae-
sidiis usus fuerit. Difficile enim fuit non paucis in locis
iudicium propterea, quod non constat, quam auctori-
tatem secuti sint ii, qui principes Juntinam Aldinam-
que editiones curaverunt, de qua re prudenter Reiskius
in Praefat. p. XX. commonuit haecce: „Duram nobis
profecto crucem fixit heroum illorum, qui primi libros
graecos formarum stannearum ministerio invulgarunt,
sive imprudentia, sive minutiarum fastidium, qui tanti
non facerent, certiores nos facere, unde lectio quaeque
ducta esset, bonone an triobolari e codice, an ex in-
genio procusa. Nobis quidem ab antiquis illis tradita

omnia casta, sancta, intemerata habenda atque amplectenda sunt, quia negatum nobis nunc est malae fraudis eos arguere. Per ego tamen vereor, ne nos saepe nubem pro Iunone, coniecturas alicuius typographici correctoris pro fide atque veritate lectionum ab antiquitate traditarum, amplectamur.“ De ea igitur re quoniam certam iudicium hodie ferri nequit, ubi ad sensum nihil interesse videbatur, retineremne quod ab principibus edditt. traditum est, an reciperem aliud quid ex codd. meis, servandam duxi propagatam per aliquot saecula scripturam. Accedit quod in tanta codd. paucitate, qui ad hunc diem explorati sunt, diversae eorum familiae minime possunt dignosci: quae res quantum contineat momenti ad verba probabiliter constituenda complures docent nuperae aliorum scriptorum editiones. Ceterum hoc quidem vix opus est ut moneam, illum quoque codicem, cuius de praestantia exposuimus, ut omnino nullum, vitis non plane carere.

Ad editiones veteres quod attinet, conferendas putavi Iantinam, Aldinam Basileensesque, quas Reiskius quidem tam negligenter inspexit, ut multo maiorem lectionum partem praeterviderit; paulo melius hoc officio functus est Huttenius, etsi eius quoque maiorem requiras diligentiam. Ita quod Aristid. I. pro τῷ φρονεῖν in Iunt. scriptum est τῷ σωφρονεῖν annotare neglexit; porro Aristid. XV in vv. ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς, postremi nominis defectum in Iantina editione non indicavit, neque hoc, in eadem editione c. XVII. pro τὰς περὶ τὸν β. scriptum esse περὶ τὸν β., omisso articulo; c. XIX. pro αὐτὸν ἀπιέναι exhibere αὐτὸν ἀπειναι, ibidemque pro τοὺς ἐπιφανεστάτους καὶ praebere τοὺς ἐπιφανέντας αὐτοῖς καί; c. XXV. αἰσχύνεσθαι pro

αἰσχυροῦσθαι δέ: c. XVIII. H. Stephanum secutus falso narrat verba καὶ τὰς — συμπληρόμενοι etiam ab Iunt. abesse: c. XXII. init. indicare debebat in Iunt. alium esse verborum ordinem quam vulg., et c. II. articulum ante *φιλοτιμίᾳ* ab Ald. abesse; c. XXIII. *ἐνύχνα* pro *ἐντύχνα* etiam in Ald. scriptum esse, Caton. c. I. καὶ ante *πραγμάτων* in Iunt. recte omissum esse, ibidemque c. IV. pro *οὐδένα δέ πώποτε* edd. vet. omnes praebere *οὐδένα πάποτε*: c. V. *ἀποδέχοντο*, lectionem vulgatam, Stephani esse; recte in edd. vet. scriptum esse *ἀποδέχονται*, et mox ibidem pro *μείλι-
ρον* easdem habere *μειλίχιον*: c. VIII. pro *σπουδῇ
περὶ αὐτὸν ἐγένετο* in edd. vet. esse *σπουδῇ π. α. ἐγένετο*, et c. XXIV. in vv. *Πεισίστρατον τὸν Ἀθηναίων
τύραννον* in iisdem omissum esse articulum.

Sed nolo plura afferre, quae eiusdem farinae sunt, ne lectorum patientia abutar insolentius; qui quae a nobis enotatae sunt lectiones cum iis, quas reliqui editores attulerunt, comparaverint, facile de ea re ipsi poterunt iudicare. Nos quidem hanc nobis scripsimus legem, ut afferremus discrepantias omnes, iis tantum praetermissis, quae levissimae neque ullius viderentur pretii. Unde simul id sumus assecuti, ut aliquot vitia, quae superiorum editorum incuria orta in omnes reliquas editiones bona fide recepta erant detegeremus feliciter. Ex quibus quae Bryano tribuenda sint iudicare nunc non possumus: Reiskii quidem culpa videtur accidisse, quod Aristid. c. V. ante *Λεοντίδα* in reliquis edd. omissus est *τῇ* articulus, quem praestant codd. et H. Stephanus: similiter articulus *τῇ* ante *Εὐρώπῃ* Aristid. IX. excidit ex Hattēni editione, unde desideratur apud Co-raem ac Schaeferum. Contra Reiskius H. Stephanum

Lycurg. c. XXV. ὥσπερ τὰς μελίττας — hisce: Προϊὼν δὲ (c. XXX.) Μελίσσας ἐρεῖ· καθὰ καὶ Θάλατταν, καὶ Θάλασσαν, καὶ Φυλάσσω, καὶ Φυλάττω, καὶ ὁλως μυρίας ἄλλας τοιαύτας ἀνωμαλίας διαλέκτου, εὐρήσεις, οὐ μόνον παρὰ Πλουτάρχῳ, ἀλλὰ παρ' ἅπασιν, ὡς εἰπεῖν, τοῖς κατ' ἐκείνο τοῦ χρόνου γράψασι, τὸ μὲν τῶν γραψάντων αὐτῶν πλημμελεία, ὑπὸ τοῦ σάλου τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον χωρούσης γλώττης ἄλλοτ' ἄλλοσε φερομένων, τὸ δὲ καὶ δι' ἀμαθίαν τῶν ἀντιγραφέων. Καὶ καλῶς μὲν ἔχει ἅπαξ ἐπισημῆνασθαι τὰ τοιαῦτα· τὸ δὲ διορθοῦν πειραῖσθαι, ἐπὶ τὸ ὁμοειδὲς ἐκάστοτε μεταρρύθμιζοντας, πρὸς τῷ δυσανύστω καὶ πέρα τοῦ προσήκοντος ἂν εἴη περίεργον. Porro T. I. p. 423. ad Solon. c. XXVII., ubi brevissimo intervallo se excipiunt θάλαττα et θάλασσα, : Σημειῶσαι τὴν ἀνωμαλίαν τῆς γραφῆς ἐν οὕτῳ βραχεῖ διαστήματι, ἧς εἴτε χρὴ τοὺς ἀντιγραφεῖς, εἴτε Πλούταρχον αὐτὸν αἰτιάσθαι χαλεπὸν ἐστὶ διαγνῶναι.

Ab Schaefero de eadem re in annotat. ad Plutarchum nuperrime editis commemini dictum esse bis, ad Vol. I. p. 152. 6. et p. 334. 8.: quae priore loco scripsit haec sunt: „optimum sit in talibus refingendis meliorum librorum auctoritatem ita sequi, ut anomaliam, si qua relinquitur, non averseris.“ Paulo contemptius de eadem re disputat altero loco (ad Alcibiad. XXV.): „φυλάσσεσθαι: cod. Paris. φυλάττεσθαι. Quod cupidissime amplectentur qui tales delicias in scriptoribus ceterioris aetatis depereunt: quorum ut augeam gaudium, obiter moneo p. 336. 8. aliquot libros Pariss. dare θαλάττης ibidemque v. 30. θάλατταν. Ego, utramcunque formam his in locis praeferas, non multum angor.“

Haec monenda putavi quum propterea, ne quis inconstantia factum arbitretur, quod utramque formam admisi promiscue, tum ut qui amplius ea de re cupiat quaerere, quaerere autem non potest, nisi qui nondum collatos eosque bonos nactus fuerit libros, haberet quibus uti posset.

Elisiones apud me multo pauciores inveniuntur quam apud reliquos editores, qui pro lubito vel hiatum vel elisionem induxerunt. Nos vero hac quidem in re unice ex codd. vel edd. vet. auctoritate pendere volumus, non quod hiatu valde delectaremur, sed quod noluimus quidquam pro lubricitate constituere. Non est nobis nunc animus in re levissima immorari diutius, illud unum addo, Schaeferum quidem suo ipsius praecepto: vocem post quam interpungatur, non posse *Elisionem* pati: (Apparat. ad Dem. Vol. I. p. 219. not. cl. ad Plut. T. I. p. 316. 36.) illuisse saepissime.

Annotationum *Schaeferi*, quae nunc ipsum typis exscribuntur, contigit mihi amici opera eas inspicere plagulas, quae animadversiones ad has vitas continent; neque tamen sic poteram iis uti, ut cuncta examinarem accuratius, maxime ea, quae vir clarissimus ad vitam Aristidis commentatus est, quoniam in eo eram, ut annotationes meas operis traderem typis exscribendas. Aliquot in locis veriora me docuit vir eruditissimus, non paucis in locis vidî eum mecum consentire, in aliis eius iudicium probare non potui, praesertim ubi non recta, ut ego arbitror, inductus opinione de Anonymarum ac Vulcobianarum pretio lectionum reposita vellet, quae interpretis ac glossatoris sunt. De qua re tanto magis li-

PLUT. ARIST. ET CAT. M.

b

bere profitendum duxi, quo gravior Schaeferi, multis modis de Plutarcho optime meriti, est auctoritas.

Quae in appendice a me adiectae sunt selectae *Adimantii Corais* annotationes non ingratas fore spero plerisque, quoniam paucis propter insignem editionis et caritatem et raritatem in his terris Corais opibus uti concessum est. Quod autem integras repetere nolui, non mirabitur qui indolem eius editionis cognitam habet; omisi quae in meo variantium indice lectionum de librorum scripturis et plenius et accuratius tradita sunt; delegi, quae sive ad Plutarchi sive ad aliorum scriptorum vel emendationem vel explicationem aliquid facere videbantur momenti, verane essent omni ex parte an falsa nunc non curans: huius igitur generis non puto quicquam a me esse neglectum, quum vel ea addiderim, quae popularibus suis scripsit senex venerabilis, quoniam lectu et iucundissima sunt et utilissima.

Poteram hic finem imponere praefandi officio, sed restant aliquot loci, de quibus dicere in annotatione pollicitus sum. Horum igitur in primo, qui est Aristid. c. XIX. leguntur haecce: *Θαυμαστόν οὖν τὸ Ἡροδότου, πῶς μόνους τούτους φησὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τοῖς πολεμίοις, τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήνων μηδένα. Καὶ γὰρ τὸ πλῆθος τῶν πεσόντων μαρτυρεῖ καὶ τὰ μνήματα κοινὸν γενέσθαι τὸ κατόρθωμα· καὶ τὸν βωμὸν οὐκ ἂν ἐπέγραψαν οὕτως, εἰ μόναι τρεῖς πόλεις ἡγωνίσαντο, τῶν ἄλλων ἀτρέμα καθεζομένων,*

*Τόνδε ποθ' Ἕλληνες νίκας κράτει, ἔργῳ Ἀργος
Πέρσας ἐξελάσαντες ἐλευθέρῃ Ἑλλάδι κοινὸν
Ἰδρύσαντο Διὸς βωμὸν ἐλευθερίου.*

Sic hos versus, paucis quibusdam, in quibus discrepant, exceptis, qui ad hunc diem explorati sunt codd. exhibent omnes. Sed quod post priorem hexametrum omissus est pentameter tam insolens visum est Bryano, ut ex Pausania ac Pseudo-Plutarcho de malign. Herodot. p. 873. B. adiiciendum censuerit, cuius iudicium Schaeferus secutus cum Corae inseruit versum huncce:

εὐτόλμῳ ψύχας λήματι πειθόμενοι.

Quam quidem rationem ego tantum abest ut comprobem, ut hunc quoque locum documento esse arbitrer, quam temere interpretes non pauca in scriptis Plutarchi pro suo arbitrio refinxerint. Ac ne illud quaeram, quo pacto fieri potuerit, ut scriptum a Plutarcho versum librarii omiserint, de qua re securos esse video viros doctos, si paulo accuratius quaerere voluissent, dubitatu-ros fuisse existimo, num recte adiciatur iste versus. Etenim mos est scriptoris, ut sicubi poetarum testimoniis utatur, nunc omittat, quae ad rem non pertineant, nunc adiciat de suo, quae rem magis collustrent, omnino immutet sic, ut apta reddat consilio suo. Quod qui exemplo comprobatum cupiat, comparet illa Homericam, quibus utitur Coriolan. XXXII., quae propter sententias ac memoriter laudavit, ut fallatur Coraes, qui quod ap. Plutarchum legitur

τῷ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη

corrigendum putaverit

τῇ δ' ἄρ' ἐπὶ φρ. κ. τ. λ.

quoniam sic scriptum exstet. Odyss. XXI, 1. Nam profecto qui sententiae ergo hunc versum attulit, eius nihil referebat, cuius generis esset, de quo praedicaretur, modo probaret suam de numine divino sententiam. Re-

liqua autem, quae ex Homero attulit ibidem, tam sunt immutata, ut nonnulla frustra quaerantur in carminibus, ut quidem hodie feruntur, poetae.

Porro vero, ne afferam quae ab aliis ac nuperrime a C. Fr. Hermannō in Specim. cr. in Plat. de superst. p. 13. 55. recte ac scite sunt disputata, ad rem nostram comprobendam insignis est locus in Compar. Solon. c. Poplic. c. I., ubi Solonis quoddam dicterium laudatur duobus comprehensum versiculis hisce:

*μηδέ μοι ἄκλανστος θάνατος μόλοι, ἀλλὰ φίλοισι
ποιήσαιμι θανὼν ἄλγεα καὶ στοναχάς.*

qui versus exstant etiam ap. Stobaeum, ita tamen, ut pro *ποιήσαιμι* scriptum sit *καλλείποιμι*, quam lectionem cauti editoris erat annotare potius quam in ipsam inferre Plutarchi orationem, etsi non dubitamus, quin genuinam Solonis scripturam referat Stobaeus. Sed inde qui continuo sequi putant, Plutarchum quoque sic scribere debuisse, falluntur, mea sententia, haud mediocriter; nam Plutarchum, sive quod eum memoria fefellit, sive ut haec sequentibus melius adaptaret, scripsisse *ποιήσαιμι*, in ipsis illis sequentibus documento est *παρέσχεν* vocabulum, ut taceam illud, a nemine dum ostensum esse, unde alterum traxerit originem. Temere igitur Coraes, quem olim secutus est, nuper reliquit Schaeferus, praetulit Stobaei lectionem: nisi forte quis malit h. l. genuinam Solonis quam veram habere Plutarchi scripturam.

Eodem modo falli puto eos, qui quos Plutarchus affert Solonis versus in eius vita c. XXX.

*Εἰς γὰρ γλῶσσαν ὀράτε καὶ εἰς ἔπη αἰμύλου ἀνδρὸς.
Ἵμῶν δ' εἰς μὲν ἕκαστος ἀλώπενος ἰχνεσι βαίνει,
Σὺμπασιν δ' ὑμῖν χαῦνος ἔνεστι νόος.*

his igitur in versibus, qui post hexametrum priorem
librariorum culpa omissum putant pentametrum

εἰς ἔργον δ' οὐδὲν γενόμενον βλέπετε.

quem alii praestant scriptores. Recte mea sententia
Xylander ipsum omisisse dixit Plutarchum.

Talis consimilisque locos rationis poteram afferre
plures, sed partim occupati sunt ab aliis, partim ad
argumentum, de quo nunc agimus, non pertinent.
Unum afferam ex vita Aem. Pauli c. XV., quem ten-
tavit Coraes: ibi de Olympi altitudine hocce servatum
est epigramma:

*Οὐλύμπου κορυφῆς ἐπὶ Πυθίου Ἀπόλλωνος
Ἰερὸν ὕψος ἔχει (πρὸς τὴν κάθετον δ' ἐμετρήθη)
Πλήρη μὲν δεκάδα σταδίων μίαν, αὐτὰρ ἐπ' αὐτῇ
Πλέθρον τετραπέδῳ λειπόμενον μεγέθει.
Εὐμήλου δὲ μὲν υἱὸς ἐθήκατο μέτρα κελεύθου κ. τ. λ.*

huius igitur epigrammatis ut aequabili versuum ordini
consuleret Coraes edidit:

Ἰερὸν, ὕψος ἔχει (πρὸς κάθετον δ' ἐμέτρει)

hac addita observatione: „*Ἐκ διορθώσεως, ἣν εὗρηκα
προσγεγραμμένην ἀνωλύτως ὃ κέχρηται τεύχει τῶν
Παραλλήλων τῆς Στεφανείου ἐκδόσεως, ἀντὶ τοῦ ἀμέ-
τρου, πρὸς τὴν κάθετον δ' ἐμετρήθη.*“ Ad quae sic
respondet Schaeferus: „*Ἀμετρον* nollem vulgatum di-
xisset, cum aetas citerior plura epigrammata a severo
ordine distichorum elegiacorum aberrantia procuderit.
V. Iacobsii Paralipomena ad Anthol. Graec. T. XIII.
p. 770. Itaque Anonymi coniecturam (quis enim cre-
dat hominem e libro manu scripto petivisse?) non pro-
bo: coarguitque eam ipsum illud *ἐμέτρει*, pro quo,

cum locus non sit imperfecto (nam pervulgatum illud *ἔποιει* artificum Graecorum disparis est generis), scribendum erat *ἐμέτρησε*."

Haec Schaeferus, cui quae monet de citerioris aetatis epigrammatis concedenda esse arbitror (cf. Taylor. ad Demosth. T. II. p. 676. 55. ed. Schaeff.), ut non pervacaciter pugnem, si quis nolit quidquam mutari. Illud tamen quemvis mihi concessurum esse spero, ineptum fuisse versificatorem, qui non viderit, quo alio modo recto servato ordine haec proferri possent in hanc speciem:

Ἰερὸν, ὅψος ἔχει (πρὸς κάθετον τὸ μέτρον)

quod quoties considero probabile mihi videtur antiquitus scriptum fuisse, non improbante olim, si recte memini, Hermanno. Nam quod vulgo legitur nihil videtur aliud esse, quam fusior aliqua alterius explicatio; ac vitii quid in illis verbis latere eo magis licet suspicari, quo corruptiora ante Xylandrum legebantur reliqua.

Sed video me ad dispar delapsum esse argumentum nec dixisse dum de eius scriptura loci, unde profecta est quaestio. Vidimus integrum versum ab interpretibus aliunde esse assumptum, quem putarent omitti plane non posse; sed vidimus illud quoque, Plutarchum eiusmodi testimoniis saepe ita usum esse, uti ex re sua essent, iisque in afferendis interdum parum accuratum fuisse. Atque hoc quidem in loco cur priorem pentametrum omiserit, minime obscurum est. Etenim reprehendens Herodotum, quem carpit ubi potest, quod solis Lacedaemoniis, Atheniensibus ac Tegeatis pugnae honorem concesserit, reliquis Graecis denegaverit, op-

ponit ei numerum interfectorum inscriptionisque in ara positae indolem, ex qua pateat, victoriae laudem ad universam relata esse Graeciam. Quare quae apta sunt ad sententiam suam comprobendam ex illa inscriptione affert, omittens qui non ad rem pertinebat verum secundum, praesertim cum sine ullo et sententiae et constructionis detrimento posset abesse. Itaque non dubitavi verum ab interpretibus temere additum expellere, utpote non ab librariis, sed ab ipso omissum scriptore.

Multa disputata sunt de verbis vitae Caton. c. I. hisce: Τὸν δὲ λόγον ὡςπερ δεύτερον σῶμα καὶ τῶν καλῶν οὐ μόνον ἀναγκαῖον ἀνδρὶ μὴ ταπεινῶς βιωσόμενῳ μὴδ' ἀπράκτως ἐξηρτύετο. Haec igitur verba quum ab Xylandro et Bryano, tum ab reliquis addubitata sunt interpretibus. Iure, ut arbitror. Libri nihil variant, nisi quod ex Anon. allatum est ἀναγκαίων. Et Xylander quidem, ut ordine dicam, disserit in hunc modum: quae sequuntur καὶ τῶν καλῶν virgula sunt distinguenda, ut intelligi possit, esse dictum hoc: orationem non modo necessariam sed et in bonis ac honestis per sese rebus facundiam esse, εἶναι τῶν καλῶν. Patet errasse Xylandrum: nam quocunque modo de h. l. statuatur, illud certissimum est, servata negatione verba καὶ τῶν καλῶν arctissime coniungenda esse cum vv. οὐ μόνον. Perspexit hoc Bryanus, qui relicta vulgata lectione, recte, inquit, Anon. ἀναγκαίων, ut oratio dicatur instrumentum esse non modo honestum, sed et necessarium. De sententia iudicavit non male, quae tamen tantum abest, ut insit in verbis si probetur Anonymi lectio, ut tota pessumdetur vel potius nulla sit verborum structura. Quod interdum, nec

tamen acrius, acutius Reclamo. ut pervenire non indico
datactis quae inperis essent. nescio quo modo accidit
h. l. vix egerit. Nimirum sic comitibus: tunc talis est
miserum anagkaiōn, instrumentum non minus necessarium,
quam sunt artus. Quam asperetur cui placeat con-
iunctura.

Coram autem quod debita negatione scribendam
comitibus: καὶ τῶν καλῶν μόνον ἀναγκαίων, hac sen-
tentia: ἐξηγέτο δὲ καὶ περιπατάτο τὸν λόγον
ὥσπερ δεύτερον σῶμα, καὶ ὥσπερ τῶν καλῶν ὄργα-
νον μόνον ἀναγκαίων ἀνδρὶ μὴ τελειῷ; βιωσομένῳ,
non multum absuit, opinor, quin verum assequeretur.
Sed negatio si delenda sit, alia ac nescio an verior ratio
in prompta est, qua id fieri possit, qua de re statim
dicam. Antea dicendum est Anonymi lectionem ve-
ram esse visam Schaefero, quam sic putaverit distin-
guendam esse: καὶ τῶν καλῶν, οὐ μόνον ἀναγκαίων,
ὄργανον. Quae ratio tantum abest ut probabilis mihi
videatur, ut displiceat cum maxime. Nam et articu-
lus ante ἀναγκαίων, si recte sentio, omitti non poterat,
quoniam non coniunguntur haec unam in sententiam,
sed discernuntur ut opposita, et vero quae assumpta
hac ratione exoritur sententia, nisi totus fallor, sic est
comparata, ut ferri nullo modo possit. Nam quae
praecedunt verba ὥσπερ δεύτερον σῶμα — ἐξηγέτο
tam aperte indicant, inter ea, quae maxime sunt ne-
cessaria Catonem habuisse dicendi facultatem, ut con-
trarius potius expectari debeat verborum ordo hicce:
καὶ τῶν ἀναγκαίων, οὐ μόνον τῶν καλῶν, ὄργανον.

Sed satis dictum est de aliis; superest ut meam sen-
tentiam significem. Duplex, nisi fallor, relicta est ra-

tio, qua huic loco commoda restitui possit sententia; utramque proponam sic, ut iudicium relinquam aliis. Altera haec est, ut servata negatione iusta ac rectè restituantur oppositio, quam, qui ex parte recte sententiam reddiderunt, expresserunt interpretes. Horum Crusenius rem ita instituit: orationem verò, sicut aliorum corpus et organum, non honestum modo, veram etiam necessarium viro, qui non in obscuris sit neque in otio victurus —; similiter Amiotus: *et quand à la parole, estiment que c'estoit un second corps et un util, non seulement honneste, mais aussi necessaire à tout homme qui veut vivre en honneur* —: horum igitur insistens vestigiis si scribendum coniecero: καὶ τῶν καλῶν οὐ μόνον, ἀλλ' ἀναγκαῖον vel ἀναγκαῖον δέ, non vereor equidem, ne quis hanc sententiam a mente scriptoris dixerit alienam. Vocula ἀλλ' quomodo excidere potuerit facillime, sciunt rei palaeographicae periti; idem valet de δέ particula, quam constat intercidisse sexcenties. Habet autem illa particula post sententias negativas plenam vim adversandi, cf. Caes. VIII. οὐ μόνον οἱ μετὰ τοῦτον ἀνιστάμενοι προσετίθεντο, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ τὰς εἰρημένας γνώμας ἀπειπάμενοι πρὸς τὴν ἐκείνου μετέστησαν: v. Porsonus Praef. ad Eurip. Hec. p. LXVI. Act. phil. Monac. T. III. p. 162. Quod autem dicebam, ex parte recte egisse interpretes, dictum est propterea, quod illi orationem conformarunt sic, quasi scriptum esset, ἀλλὰ καὶ, ut eadem huius loci esset ratio, quae est Perich. XVI. οὐ τῶν ἀναγκαῖων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν καλῶν ὁ πλοῦτος: ea vero particula non est cur h. l. requiratur, quoniam gradatio inest, cf. Herm. ad Vigen p. 837. Restat ut dicam de altera ratione, qua eieci

PLUT. ARIST. ET CAT. M.

situm sit simplex *πάσχειν*. Ne multa, quod supra factum vidimus in Catonis loco, videndum ne hic quoque acciderit, ut aliquis, qui illa de Antipatro scripta legerit, indignatus hominis importunitatem ac nequitiam margini adscripserit: *κακὸς δεσπότης καὶ τύραννος*, quibus, etiam alia de caussa satis languidis, resectis, recte se habebunt omnia.

Sed haec hactenus: quae nihil est quod magis optem, quam ut aequi consulant lectores bonique.

Scribeb. Servestae mense Febuario a. MDCCCXXX.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ.

CAPUT I.

^{Edit.} ^{Reisk.} ^{T. II.} ^{p. 478} ^{Franciae.} ^{col.} ^{p. 318}
Ἀριστείδης ὁ **Λυσιμάχου** φυλῆς μὲν ἦν **Ἀντιοχίδος**, τῶν δὲ δῆμων **Ἀλωπεκῆθεν**. Περὶ δ' οὐσίας αὐτοῦ λόγοι διὰ τοὺς πολλοὺς χρόνους ἀνεκδότους δι' ἀπορίαν γεγενημένους· πρὸς δὲ τοῦτον τὸν λόγον ὑπὸ πολλῶν εἰρημένον ἀντιτασσόμενος ὁ **Φαληρεὺς Δημήτριος** ἐν τῷ **Σωκράτει** χωρίον τε **Φαληροῖ** φησὶ γινώσκειν **Ἀριστείδου** λεγόμενον, ἐν ᾧ τέ-
 479 **θάπται**, καὶ τεκμήρια τῆς περὶ τὸν οἶκον εὐπορίας ἐν μὲν ἡγεῖται τὴν ἐπώνυμον ἀρχὴν, ἣν ἤρξε τῷ **κυάμῳ** λαχὼν ἐκ τῶν γενῶν τῶν τὰ μέγιστα τιμήματα κακτημένων, οὓς **Πεντακοσιομεδίμνους** προσηγόρευον, ἕτερον δὲ τὸν

CAPUT I.

τῶν δὲ δῆμων] vulg. τὸν δὲ δῆμον: geniiv. iam Steph. commendavit, repertusque in Bodl. 3., ad quem accedunt CD, repositus nuper est a Schaefero. V. Steph. ad Themist. c. I. cl. Schaefer. ad Dem. Vol. V. p. 20.

οἱ μὲν] scilicet **φασί**, quod ex praegressis facile intelligitur, ut non accedam Schaefero, corrigenti ὁ μὲν.

λεγόμενον] scribi etiam **γενόμενον** auctor est Steph.

ἦν ἤρξε] A. ἤρχε, qua lectione confirmatur quodammodo quod dudum conieci: ἦν ἤρχεν ὁ τῷ κ. vel ἦν ἤρχεν τῷ **κυάμῳ** ὁ **λαχὼν**,

qui verborum ordo recte se habet h. l., hac sententia: signa autem lauti patrimonii eius unum arbitratum magistratum Aristidis, quem magistratum gerere solebat qui faba sortiretur ex magni census familia. Nam argumentatione utitur hacce: Aristides non potuit obscuro loco natus esse: nam et magistratum gessit et ostracismo patria pulsus est, quod utrumque iis tantum accidit, qui nobili genere nati essent. Quam proposui scripturam etiam Francisc. Barbarus secutus videtur, vertens: magistratum — qui maximo censu censitis obvenire solebat. In vulg. quidem scriptura Demetrius iam ponit, quod demonstrare vult, nobili genere natum fuisse Aristidem.

PLUTARCHI ARIST.

1

ἔκδοκαυρόν· οὐδὲν γὰρ τῶν πενήτων, ἀλλὰ τοῖς ἐξ
 ὅλων μεγάλων καὶ διὰ γένους ὄγκον ἐκπεφύκτων ὄσσε-
 ρον ἐκπιφέρεσθαι· τρίτον δὲ καὶ ταπεινῶν, οἱ νίκης ἀνα-
 θήματα χορηγικοῦς τρίποδας ἐν Ἀστυνέῳ πεπλήλειοντο,
 οἱ καὶ παρ' ἡμᾶς εἰδόμενοι, τοιαύτην ἐπιγραφὴν δια-
 σάξοντες· "Ἀστυνὴς ἐνίκη, Ἀρκακίδαο ἐχορήγη, Ἀρχι-
 στρατος εἰδίδεσθαι." Τούτῳ μὲν οὖν, πάλιν δοκῶν εἶναι
 μέγιστον, ἀντιτίθεσθαι ἴσθαι. Καὶ γὰρ Ἑκαταμένης, ὃν
 πάντες ἀνθρώποι γνώσκουσιν ἐν παντί καὶ τραφέντα πολ- 480
 λῇ καὶ βιάσασθαι, καὶ Πλάτων ὁ φιλόσοφος οὐκ ἀφιλο-
 τίμως ἀνεδέξαντο χορηγίας, ὃ μὲν ἀλγικαῖς ἀνδράσιν, ὃ
 δὲ παισὶ κυκλίοις χορηγίας, τοῦτο μὲν ἄλλος τοῦ Συ-
 ρακουσίου τὴν δαπάνην παρέχοντος, Ἑκαταμένης δὲ τῶν
 περὶ Πελοπίδαν. Οὐ γὰρ ἴσθαι τοῖς ἔργοις ἀκέραιος
 καὶ ἀσπονδος πρὸς τὰς παρὰ τῶν φίλων δωρεάς πόλε-
 μος, ἀλλὰ τὰς εἰς ἀπόθεσιν καὶ κλεινοῦσαν ἀγνοεῖς ἡγού-
 319 μνοι καὶ ταπεινάς, ὅσαι φιλοτιμίας τιμὸς ἀπερθεῖς ἔχον-
 ται καὶ λαμπρότητος, οὐκ ἀπαθοῦνται. Παναίτιος μὲν
 τοι περὶ τοῦ τρίποδος ἀποφαίνει τὸν Δημήτριον ὁμωνυ-
 μῶς διεφθαρμένον· ἀπὸ γὰρ τῶν Περσικῶν εἰς τὴν τελευ-
 τὴν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου δύο μόνους Ἀριστελ-
 δας χορηγοὺς ἀναγράφεσθαι νικῶντας, ὧν οὐδέτερον εἶ-
 ναι τῷ Λυσιμάχου τὸν αὐτὸν, ἀλλὰ τὸν μὲν Ξενοφίλου 481
 πατρὸς, τὸν δὲ χρόνῳ πολλῷ νεώτερον, ὡς ἐλέγχει τὰ

μεγάλων] τε μεγ. nulla ab' codd.
 et edd. veti. auctoritate cum Steph.
 reliqui editt.

διὰ γένους] γεν. ex codd. add.
 Steph. Sic C. Deest in AD. Bodl.
 B. et edd. veti. in quibus est δι'
 γένους.

Ἀστυνέου] Ἀστυνέου ACD. Vulc.
 Iunt.

καταλλίλοιον] praebuit C. vulg.
 καταλλίον.

δοκῶν εἶναι] hoc ordine C. vulg.
 εἶν. δοκ. Edd. veti. δοκῶν.

Ἑκαταμένης] Ἑκαταμένης
 C. Ald. et sic mox lidem. Iunt.
 Ἑκαταμένης.

ἀνεδέξαντο] C. εἰδέξαντο. Bryan.
 μισρ. ἀνεδέξαντο ex Aretin. qui
 variti ediderunt.

παισὶ κυκλίοις] Bodl. 3. Iunt.
 πασικυκλίοις. D. πασι πασικυ-
 κλίοις, sed in marg. ab rec. m.
 γρ. πασι κυκλίοις.

Συρακουσίου] Συρρακ. C. Mox
 Πελοπίδαν Iunt.

τοῦ τρίποδος] τῶν τριπόδων
 propter praegressa χορηγικοῦς
 τρίποδας coni. Schaeferus.

Περσικῶν] legi etiam Μηδικῶν
 annotat Steph.; idem mox pro τε-
 λευτήν ex codd. affert ἀρχήν.

Πελοποννησιακοῦ] πελοποννη-
 σιακοῦ Iunt.: alterum ἢ etiam in
 A. erasum est. Passim haec forma
 in Plutarchi codd. conspicua, de
 qua v. Poppo Proleg. ad Thuc.
 Vol. I. p. 1. p. 208. s. et p. 2.
 p. 171.

γράμματα τῆς μετ' Εὐκλείδην ὄντα γραμματικῆς καὶ προς-
γεγραμμένος ὁ Ἀρχίστρατος, ὃν ἐν τοῖς Μηδικοῖς οὐδεὶς,
ἐν δὲ τοῖς Πελοποννησιακοῖς συχνοὶ χορῶν διδάσκαλον
ἀναγράφουσι. Τὸ μὲν οὖν τοῦ Παναιτίου βέλτιον ἐπι-
σκεπτέον ὅπως ἔχει. Τῷ δ' ὁστράκῳ πᾶς ὁ διὰ δόξαν ἢ
γένος ἢ λόγου δύναμιν ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς νομιζόμενος
ὑπέπιπτεν, ὅπου καὶ Δάμων ὁ Περικλέους διδάσκαλος, ὅτι
τὸ φρονεῖν ἐδόκει τις εἶναι περιττός, ἐξωστακίσθη. Καὶ
μὴν ἄρξαι γε τὸν Ἀριστείδην ὁ Ἰδομενεὺς οὐ κυαμευτόν,
ἀλλ' ἐλομένων Ἀθηναίων φησίν. Εἰ δὲ καὶ μετὰ τὴν ἐν
Πλαταιαῖς μάχην ἤρξεν, ὥς αὐτὸς ὁ Δημήτριος γέγραφε,
καὶ πάνυ πιδανόν ἐστίν ἐπὶ δόξῃ τοσαύτῃ καὶ κατορθώ-
μασι τηλικούτοις ἀξιοθῆναι δι' ἀρετὴν ἧς διὰ πλοῦτον
ἐτύγχανον οἱ λαγχάνοντες. Ἀλλὰ γὰρ ὁ μὲν Δημήτριος
482 οὐ μόνον Ἀριστείδην, ἀλλὰ καὶ Σωκράτην δηλὸς ἐστὶ τῆς
πενίας ἐξελεῖσθαι φιλοτιμούμενος ὥς μεγάλου κακοῦ· καὶ
γὰρ ἐκείνῳ φησὶν οὐ μόνον τὴν οἰκίαν ὑπάρχειν, ἀλλὰ
καὶ μνᾶς ἐβδομήκοντα τοκιζόμενας ὑπὸ Κρίτωνος.

ὁ Ἀρχίστρ.] art. addidi ex ACD.
ἐν δέ] οὐδ' ἐν C. οὐδέ Iunt.

Πελοποννησιακοῖς] simplici ᾗ
Iunt. ac per rasuram A.

λόγου] lectionem πλούτου an-
not. Steph. Sic repertum in C.

Δάμων] δαίμων Vulc.

τὸ φρονεῖν] dedi ex ACD. vulg.
τῷ φρ. cf. Coriolan. XXVII. ἀνήρ
δτινὸς ἐφάνη καὶ πολεμικὸς καὶ
τὸ φρονεῖν καὶ τολμᾶν περιττός,
ubi perperam Reisk. de suo τῷ
φρ. — Ceterum pro φρονεῖν Bodl.
8. Iunt. σωφρονεῖν.

κυαμευτόν] κυαμευτῶν ACD.
ἧς] ἀρχῆς post ἀρετὴν excidis-
se suspic. Reisk. : rectius Coraes
ex ἤρξεν subaudiendum esse mo-
nuit. Probat tamen Reiskii suspi-
cionem Schaeef.

λαγχάνοντες] est Bryani emen-
datio, recepta a Cor. et Schaeef.
et confirmata cod. C. Vulg. λαμ-

βάνοντες. AD. Bodl. 8. λαυθά-
νοντες.

ὁ μὲν] particula accessit ex AD.
Habet autem μὲν non sequente δέ
rectissime h. l.

Σωκράτην] sic AC. vulg. Σω-
κράτη.

τὴν οἰκίαν] γῆν οἰκίαν ex
Reiskii coniectura temere Cor. et
Schaeef., quod non uno modo re-
prehendi potest : cf. Boeckh. Oe-
con. publ. Athen. Vol. I. p. 123.
τὴν οἰκίαν verissimum esse nunc
etiam Schaeef. notavit.

μνᾶς — ὑπὸ Κρίτωνος] „O-
ctoginta minas argentario creditas,
debitore coacto cedere foro, So-
cratem perdidisse narrat Libanius
T. III. p. 7. 4. ss. R. Quae Li-
bani cum his Plutarchi compara-
vit Schneid. ad Xen. Oecon. II. 3.“
Schaeferus.

CAPUT II.

Ἀριστείδης δὲ Κλεισθένης μὲν τοῦ καταστησαμένου τὴν πολιτείαν μετὰ τοὺς τυράννους γενόμενος ἐταῖρος, ζηλώσας δὲ καὶ θανατάσας μάλιστα τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν Λυκοῦργον τὸν Λακεδαιμόνιον, ἤψατο μὲν ἀριστοκρατικῆς πολιτείας, ἔσχε δ' ἀντιτασσόμενον ὑπὲρ τοῦ δήμου Θεμιστοκλέα τὸν Νεοκλέους. Ἔνιοι μὲν οὖν φασιν αὐτοὺς παῖδας ὄντας καὶ συντρεφομένους ἀπ' ἀρχῆς ἐν παντὶ καὶ σπουδῆς ἐχομένῳ καὶ παιδιᾷ πράγματι καὶ λόγῳ διαφέρεισθαι πρὸς ἀλλήλους· καὶ τὰς φύσεις εὐθύς ὑπὸ τῆς φιλονεικίας ἐκείνης ἀνακαλύπτεσθαι, τὴν μὲν εὐχερῇ καὶ παράβολον καὶ πανοῦργον οὖσαν καὶ μετ' ὀξύτητος ἐπὶ πάντα ῥαδίως φερομένην, τὴν δ' ἰδρυμένην ἐν ἥθει βεβαίῳ καὶ πρὸς τὸ δίκαιον ἀτενῇ, ψεῦδος δὲ καὶ βωμολοχίαν καὶ ἀπάτην οὐδ' ἐν παιδιᾷ τρόπῳ προσι- 48: μένην. Ἀρίστων δ' ὁ Κεῖος ἐξ ἐρωτικῆς ἀρχῆς γενέσθαι φησὶ καὶ προελθεῖν ἐπὶ τοσοῦτον τὴν ἐχθραν αὐτῶν. Στησίλειω γάρ, ὃς ἦν γένει Κεῖος, ἰδέα δὲ καὶ μορφῇ σώματος πολὺ τῶν ἐν ᾧρα λαμπρότατος, ἀμφοτέρους ἐρασθέντας οὐ μετρίως ἐνεγκεῖν τὸ πάθος οὐδ' ἅμα λήγοντι τῷ κάλλει τοῦ παιδὸς ἀποθέσθαι τὴν φιλονεικίαν,

CAPUT II.

γενόμενος ἐτ.] hoc ordine C. vulg. ἐτ. γεν. τὸν Νεοκλ.] τοῦ Ν. Vulc. μὲν οὖν] οὖν om. AD. Bodl. 3. edd. vett.

φασιν αὐτ. παῖδ.] C. φασι παῖδ. αὐτούς.

ἐχομένῳ] ἐχομένους codd. et edd. praeter Ald. omnes. Ego scribendum conicio: ἐν παντὶ, καὶ σπουδῆς ἐχομένους καὶ παιδιᾷ, καὶ πράγματι κ. λ. Particula ut excluderet fecit ἡ praecedens.

παιδιᾷ] AD. Bodl. 3. Iunt. παιδείας. C. παιδείας.

τῆς φιλον.] art. om. Ald.

τὴν μὲν] vulg. καὶ τὴν μὲν. Importunam particulam quum verborum constructionem pessumdaret non dubitavi delere, praesertim quum idem perspexisse viderem Schaeferum. Nec vitii origo obscura est.

πάντα] πάντας CD. Bodl. 3. Iunt.

τρόπῳ] sic C. vulg. τινι τρόπῳ. Κεῖος] dedi c. Dacer. ex Iunt. Idem ex Ald. affert Bryan., in qua scriptum video χῖος. Vulg. Χῖος. CD. Bodl. 3. κῖος. A. κείος, supra addito χῖ ab rec. manu. Dicam de ea re ad Them. c. III.

φησὶ] φασι editt. vett.

γένει Κεῖος] γ. κῖος CD. Themist. c. III. vocatur, per errorem, ut ego arbitror, Τῆῖος. Vid. ibinot.

ἰδέα δέ] sic correxi vulg. ἰδέα τε, quae ex Ald. fluxit: codd. et Iunt. particulam omittunt. Schaeferus omnibus uno ordine coniunctis scripsit: ὃς ἦν γένει Κεῖος ἰδέα τε καὶ μορφῇ σωμ. πολὺ τῶν ἐν ᾧρα λαμπρ., quam rationem ego propter v. γένει non ferendam arbitror.

φιλονεικίαν] edd. vett. φιλονικίαν.

ἀλλ' ὥσπερ ἐγγυμνασμένους ἐκείνη πρὸς τὴν πολιτείαν
 εὐδὺς ὀρμηῆσαι διακύνους ὄντας καὶ διαφόρως ἔχοντας.
 Ὁ μὲν οὖν Θεμιστοκλῆς εἰς ἐταιρείαν ἐμβαλὼν ἑαυτὸν εἰ-
 484 γε πρόβλημα καὶ δύναμιν οὐκ ἐνκαταφρόνητον, ὥστε καὶ
 πρὸς τὸν εἰπόντα, καλῶς αὐτὸν ἄρξαι Ἀθηναίων, ἄνπερ
 ἴσος ἢ καὶ κοινὸς ἅπασιν. „Μηδέποτε, εἶπεν, εἰς τοῦτον
 ἐγὼ καθίσταμι τὸν θρόνον, ἐν ᾧ πλεον οὐδὲν ἔχουσιν οἱ
 φίλοι παρ' ἐμοὶ τῶν ἄλλοτριῶν.“ Ἀριστείδης δὲ καθ'
 ἑαυτὸν ὥσπερ ὁδὸν ἰδίαν ἐβάδιξε διὰ τῆς πολιτείας, πρῶ-
 τον μὲν οὐ βουλόμενος συναδικεῖν τοῖς ἐταίροις ἢ λυπη-
 ρὸς εἶναι μὴ χαριζόμενος, ἔπειτα τὴν ἀπὸ τῶν φίλων δύ-
 ναμιν οὐκ ὀλίγους ὁρῶν ἐκαίρουσαν ἀδικεῖν, ἐφυλάττε-
 το, μόνῃ τῷ χρηστᾷ καὶ δίκαια πράττειν καὶ λέγειν ἀξίων
 χαίρειν τὸν ἀγαθὸν πολίτην.

CAPUT III.

Οὐ μὴν ἀλλὰ, πολλὰ κινουμένου τοῦ Θεμιστοκλέους
 παραβόλως καὶ πρὸς πᾶσαν αὐτῷ πολιτείαν ἐνισταμένου
 καὶ διακόπτοντος, ἠναγκάζετό που καὶ αὐτὸς τὰ μὲν ἀμυ- 320
 νόμενος, τὰ δὲ κολούων τὴν ἐκείνου δύναμιν χάριτι τῶν
 πολλῶν ἀνυπομένῃ ὑπεναντιοῦσθαι οἷς ἔπραττεν ὁ Θε-
 μιστοκλῆς, βέλτιον ἡγούμενος παρελθεῖν ἕνια τῶν συμ-
 485 φερόντων τὸν δῆμον, ἢ τῷ κρατεῖν ἐκείνον ἐν πᾶσιν
 ἰσχυρὸν γενέσθαι. Τέλος δὲ ποτε τοῦ Θεμιστοκλέους
 πράττοντός τι τῶν δεόντων ἀντικρούσας καὶ περιγενόμε-
 νος οὐ κατέσχευεν, ἀλλ' εἶπεν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀπιῶν,
 ὥς οὐκ ἔστι σωτηρία τοῖς Ἀθηναίων πράγμασιν, εἰ μὴ
 καὶ Θεμιστοκλέα καὶ αὐτὸν εἰς τὸ βάραθρον ἐμβάλοιν.
 Πάλιν δὲ γράψας τινὰ γνώμην εἰς τὸν δῆμον, ἀντιλογίας
 οὔσης πρὸς αὐτήν καὶ φιλονεικίας, ἐκράτει, μέλλοντος δὲ
 τοῦ προέδρου τὸν δῆμον ἐπερωτᾶν, αἰσθόμενος ἐκ τῶν

ὥσπερ ἐγγυμν.] ὥς προεγγυμν.
 maluit Bryan.

ἐταιρείαν] ἐταιρεῖαν D.
 μηδέποτε] μηδέποτε' cum Reis-
 kio Cor. et Schaef. Mox καθαι-
 σαιμι D.

ἑαυτὸν] αὐτ. C.
 λυπηρὸς] λυπηρόν edd. vet.
 ὁρῶν] ἰδών Vule.

χαίρειν] θαρσύνειν ex nescio quo
 Steph. codice reliqui editt.

CAPUT III.

τὸν δῆμον] dedi ex AD. Bodl.
 3. vulg. τῷ δήμῳ.

Ἀθηναίων] Ἀθηναίοις Vule.
 καὶ αὐτόν] καὶ αὐτόν Schaef-
 rus.

negatione aliud quid eius loco restituatur. Debetur ea Hermannō, qui pro suo acumine locum facili opera sic intellexit posse redintegrari: τὸν δὲ λόγον ὥςπερ δεύ-
τερον σῶμα καὶ τῶν καλῶν τὸ μόνον ἀναγκαῖον ὄρ-
γανον etc.: cuius ego insistens vestigiis videor mihi mi-
nus a librorum scriptura discedere corrigendo: καὶ τῶν
καλῶν ὃ μόνον ἀναγκ.

De his igitur liberum unicuique iudicium esto.

Eiusdem vitae Caton. c. XX. cum alia narrantur de
cura ac diligentia, qua Cato filium instituerit, tum il-
lud, nunquam una cum filio in balneis fuisse, idque
factum videri ex more omnibus Romanis communi: καὶ
γὰρ πενθεροῖς γαμβροῖ ἐφυλάττοντο συλλοῦεσθαι,
δυσωπούμενοι τὴν ἀποκάλυψιν καὶ γύμνωσιν. Εἴτα
μέντοι παρ' Ἑλλήνων τὸ γυμνοῦσθαι μαθόντες αὐτοὶ
πάλιν καὶ μετὰ γυναικῶν τοῦτο πράσσειν ἀναπεπλή-
κασιν τοὺς Ἕλληνας. Iam pergens de Catone loqui-
tur sic: οὕτω δὲ καλὸν ἔργον εἰς ἀρετὴν τῷ Κάτωνι
πλάττοντι καὶ δημιουργοῦντι τὸν υἱόν, ἐπεὶ τὰ τῆς
προθυμίας ἄμεμπτα ἦν καὶ δι' εὐφυΐαν ὑπήκουεν ἡ
ψυχὴ, τὸ δὲ σῶμα μαλακώτερον ἐφαίνετο τοῦ πονεῖν,
ὑπανῆκεν αὐτῷ τὸ σύντονον ἄγαν καὶ κεκολασμένον
τῆς διαίτης: quae integra transscripsi, quo facilius
constaret de nexu universae sententiae. Eam vero sic
esse comparatam, ut pro intemerata haberi nequeat,
primus intellexit Reiskius, monens duo vocabula καλὸν
ἔργον videri a sede sua aberrasse et pone μαθόντες
esse inserenda. Cui ut adsentior de turba, quam fa-
ciunt ista verba, non adsentior de correctione, quam
sic potius instituendam esse, ut utrumque vocabulum
e textu eiiciatur, non puto quemquam dubitaturum esse,
qui legerit hancce ad h. l. Corais annotationem: ἀνα-

γνώστου προσγραφῇ ἔοικεν ἐπισημαινομένου καὶ ἐγκρίνοντος τὸ περὶ τῆς τοῦ παιδὸς πλάσεως, ὥσπερ ἂν εἰ καὶ ἐπεφώνει „Καλὸν ἔργον ἔπραττες, Κάτων, εἰς ἀρετὴν πλάττων τὸν υἱόν“. Haec igitur qui legerit, non dubitabit, spero, quin verba ab interprete addita fuerint, vel eo modo, quo Coraes putavit, vel sic, ut acerbe quis irridens adscripsisse putetur iis, quae de γυμνώσει dicta sunt in antegressis, quam postremam rationem etiam Schaefero video placuisse.

Sed in mentem mihi revocat hic locus alium eodem fortasse vitio laborantem. Etenim in vit. Phocion. XXIX. vulgo leguntur haec: — τοῦτο πολλοῖς ἐπῆει λέγειν διαμνημονεύουσι τὸν ἐκείνων τῶν βασιλέων θυμὸν, ὡς τὸ μέγα καὶ γενναῖον εὐπαραίτητον εἶχον, οὐχ ὥσπερ Ἀντίπατρος ἰδιώτου προσώπῳ καὶ φανυλότητι χλαμυδίου καὶ διαίτης εὐτελείᾳ κατειρωνευόμενος τὴν ἐξουσίαν ἐπαχθέστερος ἦν τοῖς πάσχουσι κακὸς δεσπότης καὶ τύραννος. Postrema etiam legi sic: κακοῦ δεσπότου καὶ τυράννου auctor est H. Stephanus: Reiskius quum alia quaedam monuit de sententia, tum ὅς addidit post Ἀντίπατρος, quo haud gravate caremus, ad postrema illa κακὸς δεσπ. κ. τύρ. non accessit. Quae sic scripta ferri non posse intelligens Coraes κακὸς mutavit in κακῶς, id ut coniungatur cum πάσχουσι, probante in nuperrima editione Schaefero. Ac sane facilima est illa correctio; magis vereor ne sic non scripserit Plutarchus. Nam ut κακῶς πάσχειν, εὖ πάσχειν, usu creberrimum est, ita πάσχειν κακῶς, πάσχειν εὖ similiaque, si recte observavi, qui accurate loqui voluerunt, ibi tantum dixerunt: ubi rhetorica aliqua ratio sic poni flagitabat, hoc est, in oppositione. Ea vero tantum abest ut cadat in hunc locum, ut aptissime po-

situm sit simplex *πάσχειν*. Ne multa, quod supra factum vidimus in Catonis loco, videndum ne hic quoque acciderit, ut aliquis, qui illa de Antipatro scripta legerit, indignatus hominis importunitatem ac nequitiam margini adscripserit: *κατὰς δεσπότης καὶ τύραννος*, quibus, etiam alia de causa satis languidis, resectis, recte se habebunt omnia.

Sed haec hactenus: quae nihil est quod magis optem, quam ut aequi consulant lectores bonique.

Scribeb. Servestae mense Februario a. mdcccxxx.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ.

CAPUT I.

Edit.
Reisk.
T. II.
p. 478
Edit.
Fran-
cof.
p. 318

Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου φυλῆς μὲν ἦν Ἀντιοχίδος, τῶν δὲ δῆμων Ἀλωπεκῆθεν. Περὶ δ' οὐσίας αὐτοῦ λόγοι διὰ
 479 φοροὶ γεγόνασιν· οἱ μὲν, ὥς ἐν πενία συντόνῃ καταβιά-
 σαντος καὶ μετὰ τὴν τελευταίαν ἀπολιπόντος θυγατέρας δύο
 πολὺν χρόνον ἀνεκδότους δι' ἀπορίαν γεγενημένους· πρὸς
 δὲ τοῦτον τὸν λόγον ὑπὸ πολλῶν εἰρημένον ἀντιτασσό-
 μενος ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος ἐν τῷ Σωκράτει χωρίον τε
 Φαληροῖ φησὶ γινώσκειν Ἀριστείδου λεγόμενον, ἐν ᾧ τέ-
 479 θάπται, καὶ τεκμήρια τῆς περὶ τὸν οἶκον εὐπορίας ἐν
 μὲν ἡγεῖται τὴν ἐκώνυμον ἀρχὴν, ἣν ἦρξε τῷ κυάμῳ λα-
 χῶν ἐκ τῶν γενῶν τῶν τὰ μέγιστα τιμήματα κεκτημένων,
 οὓς Πεντακοσιομεδίμνους προσηγόρευον, ἕτερον δὲ τὸν

CAPUT I.

τῶν δὲ δῆμων] vulg. τὸν δὲ
 δῆμον: geniiv. iam Steph. com-
 mendavit, repertusque in Bodl. 3.,
 ad quem accedunt CD, repositus
 nuper est a Schaefero. V. Steph.
 ad Themist. c. I. cl. Schaefer. ad
 Dem. Vol. V. p. 20.

οἱ μὲν] scilicet πασι, quod ex
 praegressis facile intelligitur, ut
 non accedam Schaefero, corrigenti
 ὁ μὲν.

λεγόμενον] scribi etiam γεγόνε-
 νον auctor est Steph.

ἦν ἦρξε] A. ἦρξε, qua lectione
 confirmatur quodammodo quod du-
 dum conieci: ἦν ἦρχεν ὁ τῷ κ.
 vel ἦν ἦρχεν τῷ κυάμῳ ὁ λαχών,

PLUTARCHI ARIST.

qui verborum ordo recte se habet
 h. l., hac sententia: signa autem
 lauti patrimonii eius unum arbi-
 tratur magistratum Aristidis, quem
 magistratum gerere solebat qui fa-
 ba sortiretur ex magni census fa-
 milia. Nam argumentatione utitur
 hacce: Aristides non potuit obscu-
 ro loco natus esse: nam et magi-
 stratum gessit et ostracismo patria
 pulsus est, quod utrumque iis tan-
 tum accidit, qui nobili genere na-
 ti essent. Quam proposui scriptu-
 ram etiam Francisc. Barbarus se-
 cutus videtur, vertens: *magistra-
 tum — qui maximo censu censitis
 obvenire solebat.* In vulg. quidem
 scriptura Demetrius iam ponit, quod
 demonstrare vult, nobili genere na-
 tum fuisse Aristidem.

ἑξοστρακιερὸν· οὐδενὶ γὰρ τῶν πενήτων, ἀλλὰ τοῖς ἑξ
 ολίγων μεγάλων καὶ διὰ γένους ὄγκον ἐκιφθόντων ὀστρα-
 κων ἐκπιφέρεισθαι· τρίτον δὲ καὶ τελευταῖον, ὅτι νίκης ἀνα-
 θήματα χορηγικοὺς τρίποδας ἐν Διονύσου καταλέλοιπεν,
 οἱ καὶ καθ' ἡμᾶς ἐδείκνυντο, τοιαύτην ἐπιγραφὴν δια-
 σάζοντες· „Ἀντιοχὺς ἐνίκᾳ, Ἀριστείδης ἐχορήγει, Ἀρχέ-
 στρατος ἐδίδασκε.“ Τούτῳ μὲν οὖν, καίπερ δοκοῦν εἶναι
 μέγιστον, ἀσθενέστατον ἔστι. Καὶ γὰρ Ἐκαμινώνδας, ὃν
 πάντες ἄνθρωποι γινώσκουσιν ἐν πενία καὶ τραπέντα πολ- 480
 λῇ καὶ βιάσαντα, καὶ Πλάτων ὁ φιλόσοφος οὐκ ἀφιλο-
 τίμους ἀνεδέξαντο χορηγίας, ὁ μὲν αὐληταῖς ἀνδράσιν, ὁ
 δὲ παισὶ κυκλίους χορηγήσας, τούτῳ μὲν Δίωνος τοῦ Συ-
 ρακουσίου τὴν δαπάνην παρέχοντος, Ἐκαμινώνδα δὲ τῶν
 περὶ Πελοπίδαν. Οὐ γὰρ ἔστι τοῖς ἀγαθοῖς ἀκήρυκτος
 καὶ ἄσπονδος πρὸς τὰς παρὰ τῶν φίλων δωρεὰς πόλε-
 μος, ἀλλὰ τὰς εἰς ἀπόθεσιν καὶ κλεονεξίαν ἀγεννεῖς ἡγού-
 319 μνοι καὶ ταπεινὰς, ὅσαι φιλοτιμίας τινὸς ἀπερδοῦς ἔχον-
 ται καὶ λαμπρότητος, οὐκ ἀπαθροῦνται. Παναίτιος μὲν-
 τοι περὶ τοῦ τρίποδος ἀποφαίνει τὸν Δημήτριον ὁμωνυ-
 μίᾳ διεφυσμένον· ἀπὸ γὰρ τῶν Περσικῶν εἰς τὴν τελευ-
 τὴν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου δύο μόνους Ἀριστεί-
 δας χορηγοὺς ἀναγράφεσθαι νικῶντας, ὧν οὐδέτερον εἶ-
 ναι τῷ Λυσιμάχῳ τὸν αὐτὸν, ἀλλὰ τὸν μὲν Ξενοφίλου 481
 πατρὸς, τὸν δὲ χρόνῳ πολλῷ νεώτερον, ὥς ἐλέγχει τὰ

μεγάλων] τε μεγ. nulla ab codd.
 et edd. vett. auctoritate cum Steph.
 reliqui editt.

διὰ γένους] γεν. ex codd. add.
 Steph. Sic C. Deest in AD. Bodl.
 8. et edd. vett. in quibus est δι'
 ὄγκον.

Διονύσου] Διονύσῳ ACD. Vulc.
 Iunt.

καταλέλοιπεν] praeibit C. vulg.
 κατέλειπεν.

δοκοῦν εἶναι] hoc ordine C. vulg.
 εἶν. δοκ. Edd. vett. δοκῶν.

Ἐκαμινώνδας] ἐκαμεινώνδας
 C. Ald. et sic mox iidem. Iunt.
 ἐκαμυνώνδας.

ἀνεδέξαντο] C. ἐδέξαντο. Bryan.
 susp. ἀνεδείξαντο ex Aretin. qui
 vertit: ediderunt.

παισὶ κυκλίους] Bodl. 3. Iunt.
 πασι κυκλίους. D. πασὶ πασικυ-
 κλίους, sed in marg. ab rec. m.
 γρ. πασὶ κυκλίους.

Συρακουσίου] Συρρακ. C. Mox
 Πελοπίδαν Iunt.

τοῦ τρίποδος] τῶν τριπόδων
 propter praegressa χορηγικοὺς
 τρίποδας coni. Schaeferus.

Περσικῶν] legi etiam Μηδικῶν
 annotat Steph.; idem mox pro τε-
 λευτῇ ex codd. affert ἀρχήν.

Πελοποννησιακοῦ] πελοποννη-
 σιακοῦ Iunt.: alterum ἢ etiam in
 A. erasum est. Passim haec forma
 in Plutarchi codd. conspicua, de
 qua v. Poppo Proleg. ad Thuc.
 Vol. I. p. 1. p. 208. s. et p. 2.
 p. 171.

γράμματα τῆς μετ' Εὐκλείδην ὄντα γραμματικῆς καὶ προς-
γεγραμμένος ὁ Ἀρχέστρατος, ὃν ἐν τοῖς Μηδικοῖς οὐδεὶς,
ἐν δὲ τοῖς Πελοποννησιακοῖς συχνοὶ χορῶν διδάσκαλον
ἀναγράφουσι. Τὸ μὲν οὖν τοῦ Παναιτίου βέλτιον ἐπι-
σκεπτέον ὅπως ἔχει. Τῷ δ' ὁστράκῳ πᾶς ὁ διὰ δόξαν ἢ
γένος ἢ λόγου δύναμιν ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς νομιζόμενος
ὑπέπιπτεν, ὅπου καὶ Δάμων ὁ Περικλείους διδάσκαλος, ὅτι
τὸ φρονεῖν ἐδόκει τις εἶναι περιττός, ἐξωστακίσθη. Καὶ
μὴν ἄρξαι γε τὸν Ἀριστείδην ὁ Ἰδομενεὺς οὐ κυαμεντόν,
ἀλλ' ἐλομένων Ἀθηναίων φησὶν. Εἰ δὲ καὶ μετὰ τὴν ἐν
Πλαταιαῖς μάχην ἤρξεν, ὥς αὐτὸς ὁ Δημήτριος γέγραφε,
καὶ πάνυ πιθανόν ἐστιν ἐπὶ δόξῃ τοσαύτῃ καὶ κατορθώ-
μασι τηλικούτοις ἀξιοθῆναι δι' ἀρετὴν ἣς διὰ πλοῦτον
ἐτύγχανον οἱ λαγχάνοντες. Ἀλλὰ γὰρ ὁ μὲν Δημήτριος
482 οὐ μόνον Ἀριστείδην, ἀλλὰ καὶ Σωκράτην δηλὸς ἐστὶ τῆς
πενίας ἐξελεῖσθαι φιλοτιμούμενος ὥς μεγάλου κακοῦ· καὶ
γὰρ ἐκεῖνῳ φησὶν οὐ μόνον τὴν οἰκίαν ὑπάρχειν, ἀλλὰ
καὶ μνᾶς ἐβδομήκοντα τοκίζόμενας ὑπὸ Κρίτωνος.

ὁ Ἀρχέστρ.] art. addidi ex ACD.
ἐν δέ] οὐδ' ἐν C. οὐδέ Iunt.

Πελοποννησιακοῖς] simplici ὃ
Iunt. ac per rasuram A.

λόγον] lectionem πλούτου an-
not. Steph. Sic repertum in C.

Δάμων] δαίμων Vulc.

τὸ φρονεῖν] dedi ex ACD. vulg.
τῷ φρ. cf. Coriolan. XXVII. ἀνηρ
δεινὸς ἐφάνη καὶ πολεμικὸς καὶ
τὸ φρονεῖν καὶ τολμᾶν περιττός,
ubi perperam Reisk. de suo τῷ
φρ. — Ceterum pro φρονεῖν Bodl.
3. Iunt. σωφρονεῖν.

κυαμεντόν] κυαμεντῶν ACD.

ἦς] ἀρχῆς post ἀρετὴν excidis-
se suspic. Reisk.: rectius Coraes
ex ἤρξεν subaudiendum esse mo-
nuit. Probat tamen Reiskii suspi-
cionem Schaefer.

λαγχάνοντες] est Bryani emen-
datio, recepta a Cor. et Schaefer.
et confirmata cod. C. Vulg. λαμ-

βάνοντες. AD. Bodl. 3. λαυθά-
νοντες.

ὁ μὲν] particula accessit ex AD.
Habet autem μὲν non sequente δέ
rectissime h. l.

Σωκράτην] sic AC. vulg. Σω-
κράτη.

τὴν οἰκίαν] γῆν οἰκίαν ex
Reiskii conjectura temere Cor. et
Schaefer., quod non uno modo re-
prehendi potest: cf. Boeckh. Oe-
con. publ. Athen. Vol. I. p. 123.
τὴν οἰκίαν verissimum esse nunc
etiam Schaefer. notavit.

μνᾶς — ὑπὸ Κρίτωνος] „O-
ctoginta minas argentario creditas,
debitore coacto cedere foro, So-
cratem perdidisse narrat Libanius
T. III. p. 7. 4. ss. R. Quae Li-
bani cum his Plutarchi compara-
vit Schneid. ad Xen. Oecon. II. 3.“
Schaeferus.

CAPUT II.

Ἀριστείδης δὲ Κλεισθένους μὲν τοῦ καταστησαμένου τὴν πολιτείαν μετὰ τοὺς τυράννους γενόμενος ἐταῖρος, ζηλώσας δὲ καὶ θαυμάσας μάλιστα τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν Λυκοῦργον τὸν Λακεδαιμόνιον, ἤψατο μὲν ἀριστοκρατικῆς πολιτείας, ἔσχε δ' ἀντιτασσόμενον ὑπὲρ τοῦ δήμου Θεμιστοκλέα τὸν Νεοκλέους. Ἐνιοι μὲν οὖν φασιν αὐτοὺς παῖδας ὄντας καὶ συντρεφεμένους ἀπ' ἀρχῆς ἐν παντὶ καὶ σπουδῆς ἐχομένῳ καὶ παιδιᾷς πράγματι καὶ λόγῳ διαφέρεισθαι πρὸς ἀλλήλους· καὶ τὰς φύσεις εὐδὺς ὑπὸ τῆς φιλονεικίας ἐκείνης ἀνακαλύπτεσθαι, τὴν μὲν εὐχερῇ καὶ παράβολον καὶ πανοῦργον οὖσαν καὶ μετ' ὀξύτητος ἐπὶ πάντα ῥαδίως φερομένην, τὴν δ' ἰδρυμένην ἐν ᾗθει βεβαίῳ καὶ πρὸς τὸ δίκαιον ἀτενῇ, ψεῦδος δὲ καὶ βωμολοχίαν καὶ ἀπάτην οὐδ' ἐν παιδιᾷς τρόπῳ προσι- 48 μένην. Ἀρίστων δ' ὁ Κεῖος ἐξ ἐρωτικῆς ἀρχῆς γενέσθαι φησὶ καὶ προελθεῖν ἐπὶ τοσοῦτον τὴν ἐχθραν αὐτῶν. Στησίλεω γὰρ, ὃς ἦν γένει Κεῖος, ἰδέα δὲ καὶ μορφῇ σώματος πολὺ τῶν ἐν ᾧρα λαμπρότατος, ἀμφοτέρους ἐρασθέντας οὐ μετρίως ἐνεγκεῖν τὸ πάθος οὐδ' ἅμα λήγοντι τῷ κάλλει τοῦ παιδὸς ἀποθέσθαι τὴν φιλονεικίαν,

CAPUT II.

γενόμενος ἐτ.] hoc ordine C. vulg. ἐτ. γεν.

τὸν Νεοκλ.] τοῦ Ν. Vulc.

μὲν οὖν] οὖν om. AD. Bodl. 3. edd. vett.

φασιν αὐτ. παῖδ.] C. φασι παῖδ. αὐτούς.

ἐχομένῳ] ἐχομένους codd. et edd. praeter Ald. omnes. Ego scribendum coniicio: ἐν παντὶ, καὶ σπουδῆς ἐχομένους καὶ παιδιᾷς, καὶ πράγματι κ. λ. Particula ut excideret fecit ῥ̄ praecedens.

παιδιᾷς] AD. Bodl. 3. Iunt. παιδείας. C. παιδείας.

τῆς φιλον.] art. om. Ald.

τὴν μὲν] vulg. καὶ τὴν μὲν. Importunam particulam quum verborum constructionem pessumdaret non dubitavi delere, praesertim quum idem perspexisse viderem Schaeferum. Nec vitii origo obscura est.

πάντα] πάντας CD. Bodl. 3. Iunt.

τρόπῳ] sic C. vulg. τινι τρόπῳ.

Κεῖος] dedi c. Dacer. ex Iunt. Idem ex Ald. affert Bryan., in qua scriptum video χῖος. Vulg. Χῖος. CD. Bodl. 3. κῖος. A. κείος, supra addito χῖ ab rec. manu. Dicam de ea re ad Them. c. III.

φησὶ] φασι editt. vett.

γένει Κεῖος] γ. κῖος CD. Themist. c. III. vocatur, per errorem, ut ego arbitror, Τῆχῖος. Vid. ibi not.

ἰδέα δέ] sic correxi vulg. ἰδέα τε, quae ex Ald. fluxit: codd. et Iunt. particulam omittunt. Schaeferus omnibus uno ordine coniunctis scripsit: ὃς ἦν γένει Κεῖος ἰδέα τε καὶ μορφῇ σωμ. πολὺ τῶν ἐν ᾧρα λαμπρ., quam rationem ego propter v. γένει non ferendam arbitror.

φιλονεικίαν] edd. vett. φιλονικίαν.

ἀλλ' ὥσπερ ἐγγυμνασμένους ἐκείνη πρὸς τὴν πολιτείαν
 εὐδὺς ὁρμῆσαι διακύνους ὄντας καὶ διαφόρως ἔχοντας.
 Ὁ μὲν οὖν Θεμιστοκλῆς εἰς ἐταιρείαν ἐμβαλὼν ἑαυτὸν εἰ-
 484 χε πρόβλημα καὶ δύναμιν οὐκ εὐκαταφρόνητον, ὥστε καὶ
 πρὸς τὸν εἰκόντα, καλῶς αὐτὸν ἄρξαι Ἀθηναίων, ἄνπερ
 ἴσος ἢ καὶ κοινὸς ἅπασιν. „Μηδέποτε, εἶπεν, εἰς τοῦτον
 ἔγῳ καθίσταμι τὸν θρόνον, ἐν ᾧ πλεον οὐδὲν ἔχουσιν οἱ
 φίλοι παρ' ἐμοὶ τῶν ἄλλοτριων.“ Ἀρισταίδης δὲ καθ'
 ἑαυτὸν ὥσπερ ὁδὸν ἰδίαν ἐβάδιξε διὰ τῆς πολιτείας, πρῶ-
 τον μὲν οὐ βουλόμενος συναδικεῖν τοῖς ἐταίροις ἢ λυπη-
 ρὸς εἶναι μὴ χαριζόμενος, ἔπειτα τὴν ἀπὸ τῶν φίλων δύ-
 ναμιν οὐκ ὀλίγους ὁρῶν ἐκαίρουσαν ἀδικεῖν, ἐφυλάττε-
 το, μόνῳ τῷ χρηστῷ καὶ δίκαιῳ πράττειν καὶ λέγειν ἀξιῶν
 χαίρειν τὸν ἀγαθὸν πολίτην.

CAPUT III.

Οὐ μὴν ἀλλὰ, πολλὰ κινουμένου τοῦ Θεμιστοκλέους
 παραβόλως καὶ πρὸς πᾶσαν αὐτῷ πολιτείαν ἐνισταμένου
 καὶ διακόπτοντός, ἠναγκάζετό που καὶ αὐτὸς τὰ μὲν ἀμν- 320
 νόμενος, τὰ δὲ κολούων τὴν ἐκείνου δύναμιν χάριτι τῶν
 πολλῶν ἀξιομένην ὑπεναντιοῦσθαι οἷς ἔπραττεν ὁ Θε-
 μιστοκλῆς, βέλτιον ἠγούμενος παρελθεῖν ἕναι τῶν συμ-
 485 φερόντων τὸν δῆμον, ἢ τῷ κρατεῖν ἐκείνου ἐν πᾶσιν
 ἰσχυρὸν γενέσθαι. Τέλος δέ ποτε τοῦ Θεμιστοκλέους
 πράττοντός τι τῶν δεόντων ἀντικρούσας καὶ περιγενόμε-
 νος οὐ κατέδχεν, ἀλλ' εἶπεν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀπιὼν,
 ὥς οὐκ ἔστι σωτηρία τοῖς Ἀθηναίων πράγμασιν, εἰ μὴ
 καὶ Θεμιστοκλέα καὶ αὐτὸν εἰς τὸ βάραθρον ἐμβάλοιν.
 Πάλιν δὲ γράψας τινὰ γνώμην εἰς τὸν δῆμον, ἀντιλογίας
 οὔσης πρὸς αὐτὴν καὶ φιλονεικίας, ἐκράτει, μέλλοντος δὲ
 τοῦ προέδρου τὸν δῆμον ἐπερωτᾶν, αἰσθόμενος ἐκ τῶν

ὥσπερ ἐγγυμν.] ὡς προεγγυμν.
 maluit Bryan.

ἐταιρείαν] ἐταιρεΐαν D.
 μηδέποτε] μηδέποτε' cum Reis-
 kio Cor. et Schaef. Mox καθίσ-
 ταιμι D.

ἑαυτὸν] αὐτ. C.

λυπηρὸς] λυπηρόν edd. vett.

ὁρῶν] ἰδών Vulc.

χαίρειν] θαρσύνειν ex nescio quo
 Steph. codice reliqui editt.

CAPUT III.

τὸν δῆμον] dedi ex AD. Bodl.
 3. vulg. τῷ δήμῳ.

Ἀθηναίων] Ἀθηναίοις Vulc.

καὶ αὐτόν] καὶ αὐτόν Schaef-
 rus.

λόγων αὐτῶν τὸ ἀσέμφορον ἀπέδωκε τοῦ ψηφίσματος. Πολλὰ μὲν δὲ καὶ δι' ἐτέρων εἰσέφερε τὰς γνώμας, ὥς μὴ φιλονικίᾳ τῇ πρὸς αὐτὸν ὁ Θεμιστοκλῆς ἐμπόδιος εἴη τῷ συμφέροντι. Θαυμαστὴ δὲ τις ἐφαίνεται αὐτοῦ παρὰ τὰς 486 ἐν τῇ πολιτικῇ μεταβολᾷ ἢ εὐστάθεια, μήτε ταῖς τιμαῖς ἐπαιρομένου πρὸς τε τὰς δυσήμερας ἀδορύβως καὶ πρὸς ἔχοντος καὶ ὁμοίως ἡγουμένου χρῆναι τῇ πατρίδι παρέχειν αὐτὸν οὐ χρημάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ δόξης προίκα καὶ ἀμισθὶ πολιτευόμενον. "Ὅθεν, ὥς ἔοικε, τῶν εἰς Ἀμφιάραον ὑπ' Ἀλκυλίου πεποιημένων λαμβείων ἐν τῷ θεάτρῳ λεγομένων.

Οὐ γὰρ δοκεῖν δίκαιος, ἀλλ' εἶναι θέλει, Βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενος, Ἀφ' ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλευματα. πάντες ἀπέβλεψαν εἰς Ἀριστείδην, ὥς ἐκείνῳ μάλιστα τῆς ἀρετῆς ταύτης προσηκούσης.

C A P U T IV.

Οὐ μόνον δὲ πρὸς εὖνοιαν καὶ χάριν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὀργὴν καὶ πρὸς ἔχθραν ἰσχυρότατος ἦν ὑπὲρ τῶν δικαίων ἀντιβῆναι. Λέγεται γοῦν ποτε διώκων ἐχθρὸν ἐν δικαστηρίῳ, μετὰ τὴν κατηγορίαν οὐ βουλομένων ἀκούειν τοῦ κινδυνεύοντος τῶν δικαστῶν, ἀλλὰ τὴν ψῆφον εὐθύς αἰτούντων ἐπ' αὐτὸν, ἀναπηδήσας τῷ κρινομένῳ συνικτεύειν, ὅπως ἀκουσθεῖη καὶ τύχοι τῶν νομίμων. Πάλιν 487

μεταβολᾷ] μεταβολῆς Vulc.

πρὸς τε τὰς] μήτε τὰς Iunt.

Ἀλκυλίου] Sept. adv. Theb. 574. ss. Well.

δοκεῖν] δοκεῖ Bodl. 3.

δίκαιος] in Aeschyli libris est ἄριστος et sic ipse Plutarchus hunc versum laudat tribus aliis locis, T. II. p. 32. D. p. 88. B. et p. 186. B. δίκαιος tamen etiam Plato de Rep. II. p. 362. A. et quem Ruhnken. laudavit ad Timaeum p. 50. Lips. Damascius ap. Phot. p. 1031., quare a Porsono et Blomfieldo receptum est. Hermannus, si recte memini, poetam ipsum ἄριστος scripsisse arbitrabatur, historionem vero sive de suo, sive Aeschilo sic iubente, pronuntiasset

δίκαιος, ut ad rem praesentem accommodaret. — Porsoni Adversar. p. 155. laudat Schaeferus.

ἄλοκα] ἄλλοκα D.

ἀφ' ἧς] sic Plutarchus etiam T. II. p. 32. D., in reliquis locis concordans cum Aeschyli libris ἐξ ἧς.

CAPUT IV.

ἀντιβῆναι] Iacobsius Attica p. 8. „i. e. τῶν δικαίων ἐνεκα δυνατὸς ἦν καὶ ἐχθρας ἀμνημονεύειν καὶ δι' εὖνοιαν μὴ χαρίζεσθαι.“

ποτε] sic primus Coraes, assentientibus, ut videtur, CD. Vulg. ποτέ.

συνικτεύειν] συνικτέων Vulc.

δὲ κρίνων ἰδιώταις δυσὶ, τοῦ ἑτέρου λέγοντος, ὥς πολλὰ τυγχάνει τὸν Ἀριστείδην ὁ ἀντίδικος λελυπηκώς „Λέγ’, ὦ γὰρ, φάναι, μᾶλλον, εἴ τι σὲ κακὸν πεποίηκε· σὺ γὰρ, οὐκ ἔμαυτῷ, δικάζω.“ Τῶν δὲ δημοσίων προσόδων αἰρεθεὶς ἐπιμελητὴς οὐ μόνον τοὺς καθ’ αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ γενομένους ἄρχοντας ἀπεδείκνυε πολλὰ νενοσφισμένους καὶ μάλιστα τὸν Θεμιστοκλέα.

Σοφὸς γὰρ ἄνθρωπος, τῆς δὲ χειρὸς οὐ κρατῶν.

Διὸ καὶ συναγαγὼν πολλοὺς ἐπὶ τὸν Ἀριστείδην ἐν ταῖς 488 εὐθύναις διώκων κλοπῆς καταδίκη περιέβαλεν, ὥς φησιν Ἰδομενεύς. Ἀγανακτοῦντων δὲ τῶν πρώτων ἐν τῇ πόλει καὶ βελτίστων οὐ μόνον ἀφείθη τῆς ζημίας, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἄρχων ἐπὶ τὴν αὐτὴν διοίκησιν ἀπέδειχθη. Προς-ποιούμενος δὲ τῶν πρότερον μεταμέλειν αὐτῷ καὶ μαλακώτερον ἐνδιδούς ἑαυτὸν ἤρεσκε τοῖς τὰ κοινὰ κλέπτουσιν, οὐκ ἐξελέγχων οὐδ’ ἀκριβολογούμενος, ὥστε καταπιμπλαμένους τῶν δημοσίων ὑπερεπαινεῖν τὸν Ἀριστείδην καὶ δεξιουῖσθαι τὸν δῆμον ὑπὲρ αὐτοῦ σπουδάζοντας ἄρχοντα πάλιν αἰρεθῆναι. Μελλόντων δὲ χειροτονεῖν ἐπετίμησε τοῖς Ἀθηναίοις· „Ὅτε μὲν γὰρ, ἔφη, πιστῶς καὶ καλῶς ὑμῖν ἤρξα, προὔπηλακίσθην· ἐπεὶ δὲ πολλὰ τῶν κοινῶν καταπροεῖμαι τοῖς κλέπτουσι, θαυμαστὸς εἶναι δοκῶ πολίτης· αὐτὸς μὲν οὖν αἰσχύνομαι τῇ νῦν τιμῇ μᾶλλον ἢ τῇ πρώτῃ καταδίκη· συνάχθομαι δ’ ὑμῖν, παρ’ οἷς ἐνδοξότερόν ἐστι τοῦ σῶζειν τὰ δημόσια τὸ χαρίζεσθαι τοῖς πονηροῖς.“ Ταῦτα δ’ εἰπὼν καὶ τὰς κλοπὰς 321 ἐξελέγξας τοὺς μὲν τότε βοῶντας καὶ μαρτυροῦντας ὑπὲρ

φάναι] φᾶναι edd. vett.

εἴ τι σέ] vulg. εἴ τι σε, correxit Schaeferus.

κακόν] ex codd. addidit Steph. repertumque est in ACD. In edd. vett. om.

πεποίηκε] ὦ addunt edd. vett.

αὐτόν] αὐτόν C. et mox αὐτοῦ CD.

ἀπεδείκνυε] ἀπέδειξε C.

ἄνθρωπος] Schaeferus, vulg. ἄνθρωπος. In ἄνθρωπος consentire videtur A. ex quo Baehrius nihil annotavit. „Eu-

ripidis senarium hic latere vidit Valcken. diatr. p. 220. not.“ Matth. ad Eurip. T. IX. p. 438.

Διὸ] dedi ex CD. vulg. δι’ ὁ. Dicitur de ea scribendi ratione ad Themist. I.

τῶν πρότερον] sic C. vulg. προτέρων. Passim haec dicendi ratio oblitterata est a librariis: in Pyrrh. XXXIV. βελτίονα μὲν εἶπεν, ὦ καί, ταῦτα τῶν προτέρων: ex codd. scribendum: τῶν πρότερον.

προὔπηλακίσθην] προεπηλακίσθην Vulg.

αὐτοῦ ἐπεστόμισε, τὸν δ' ἀληθῆ καὶ δίκαιον ἀπὸ τῶν
βελτίστων ἔπαινον εἶχεν.

CAPUT V.

Ἐπεὶ δὲ Δάτις ὑπὸ Δαρείου πεμφθεὶς λόγῳ μὲν ἐπι- 489
θεῖναι δίκην Ἀθηναίοις, ὅτι Σάρδεις ἐνέπρησαν, ἔργῳ
δὲ καταστρέφασθαι τοὺς Ἕλληνας εἰς Μαραθῶνα παντὶ
τῷ σιόλῳ κατέσχε καὶ τὴν χώραν ἐπόρθει, τῶν δέκα κα-
θεστώτων τοῖς Ἀθηναίοις ἐπὶ τὸν πόλεμον στρατηγῶν μέ-
γιστον μὲν εἶχεν ἄξιωμα Μιλτιάδης, δόξῃ δὲ καὶ δυνάμει
δεύτερος ἦν Ἀριστείδης. Καὶ τότε περὶ τῆς μάχης γνώ-
μη τῇ Μιλτιάδου προσθεόμενος οὐ μικρὰν ἐποίησε ῥοπήν·
καὶ παρ' ἡμέραν ἐκάστου στρατηγοῦ τὸ κράτος ἔχοντος,
ὡς περιῆλθεν εἰς αὐτὸν ἡ ἀρχή, παρέδωκε Μιλτιάδῃ δι-
δάσκων τοὺς ἀνάρχοντας, ὅτι τὸ πεῖθεσθαι καὶ ἀκολου-
θεῖν τοῖς εὖ φρονουῦσιν οὐκ αἰσχρὸν, ἀλλὰ σεμνὸν ἔστι
καὶ σωτήριον. Οὕτω δὲ πραῦνας τὴν φιλοτιμίαν καὶ προ-
τρεψάμενος αὐτοὺς ἀγαπᾶν μιᾷ γνώμῃ τῇ κρατίστῃ χρω-
μένους ἐῤῥώσας τὸν Μιλτιάδην τῷ ἀπερισπάστῳ τῆς ἔξου- 490
σίας ἰσχυρὸν γενόμενον. Χαίρειν γὰρ ἑὼν ἕκαστος ἥδη

ἐπεστόμισε] dedi ex C. et Vulc.
Idem placuit Corai. Vulg. κατε-
στόμισε, vid. Baehr. ad Alcib. p.
70.

ἀληθῆ] praeibit C., vulg. ἀλη-
θινόν: eadem forma reponenda
Philop. XIII. ex Monac., v. ibi
Baehr. et q. l. Boeckhius ad Pin-
dar. Olymp. II. 61. nott. critt. et
exegett.

CAPUT V.

Δάτις] scripsi cum Schaef., ne-
que aliter AC. vulg. δάτις. Amiot.
Dathis. V. Schaef. ad Demosth.
T. V. p. 581.

τῶν δέκα καθεστώτων] sic cum
Bryan. ediderunt Reisk. Cor. Schaef.
ex Bodl. 3. Vulc. et Aretin, Vulg.
ex Ald. τῶν δὲ καθεστ. — ACD.
Iunt. Muret. annot. et Anon. δέκα
δὲ καθ. omisso articulo, quam pro-
babilem puto lectionem deleta quae
post Ἀριστείδης additur καὶ parti-
cula, ut apodosis incipiat ab τότε,
εἶχεν pendeat ab ἐπεὶ. Particula
orta videtur ex ᾧ praecedente, ar-

ticulus autem addi potuit ab iis,
qui pro δέκα legissent δέ: atque
in Bodl. 3. fortasse ne exstat qui-
dem, nam negligenter admodum
Bryan. afferre solet scripturae dis-
crepantias. Meae sententiae favet
etiam Crusarii versio, quae tamen
pessime distincta est ap. Reiskium.
δόξῃ δέ] δέ om. Iunt.

ἐποίησε ῥοπήν] ἐποίησε καὶ τό-
τε ὁ. edd. vett.

εἰς αὐτόν] εἰς αὐτ. Schaeferus.
Mox δάσκων pro διδάσκ. Iunt.

φιλοτιμίαν] sic C., φιλονεκίαν
vulg., προθυμίαν Vulc.

χαίρειν γὰρ ἑὼν] „Invenitur et
ita scriptus hic locus: χάριν γὰρ
ἔχων ἕκαστος τὸ παρ' ἡμέραν ἄρ-
χειν. Cuius lectionis postremam
duntaxat partem probō, quae vi-
delicet παρ' ἡμέραν habet. Con-
venit enim cum illis praecedenti-
bus verbis, καὶ παρ' ἡμέραν ἐκά-
στον στρατηγοῦ τὸ κράτος ἔχον-
τος.“ H. Steph. Vulc.: χάριν γὰρ
ἔχων ἕκαστος ἥδη τὸν παρ' ἡμέ-
ραν (sic).

τὸ παρ' ἡμέραν ἄρχειν ἐκείνῳ προσεῖχεν. Ἐν δὲ τῇ μά-
 χῃ μάλιστα τῶν Ἀθηναίων τοῦ μίσου πονήσαντος καὶ
 πλείστον ἐνταῦθα χρόνον τῶν βαρβάρων ἀντεριεσάντων
 κατὰ τὴν Λεοντίδα καὶ Ἀντιοχίδα φυλὴν ἡγωνίσαντο λαμ-
 προῶς τεταγμένοι παρ' ἀλλήλους ὃ τε Θεμιστοκλῆς καὶ ὁ
 Ἀριστείδης· ὁ μὲν γὰρ Λεοντίδος ἦν, ὁ δ' Ἀντιοχίδος·
 ἐπεὶ δὲ τρεψάμενοι τοὺς βαρβάρους ἐνέβαλον εἰς τὰς ναῦς
 καὶ πλέοντας οὐκ ἐπὶ νήσων ἐώρων, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ πνεύ-
 ματος καὶ τῆς θαλάσσης εἶσω πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἀποβια-
 ζομένους, φοβηθέντες, μὴ τὴν πόλιν ἔρημον λάβωσι τῶν
 ἀμυνομένων, ταῖς μὲν ἐννέα φυλαῖς ἡπείγοντο πρὸς τὸ
 ἄστυ καὶ κατήνυσαν αὐθημερόν· ἐν δὲ Μαραθῶνι μετὰ
 τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς Ἀριστείδης ἀπολειφθεὶς φύλαξ τῶν αἰ-
 491 γμαλώτων καὶ τῶν λαφύρων οὐκ ἐψεύσατο τὴν δόξαν,
 ἀλλὰ χύδην μὲν ἀργύρου καὶ χρυσοῦ παρόντος, ἐσθῆτος
 δὲ παντοδαπῆς καὶ χρημάτων ἄλλων ἀμυθῆτων ἐν ταῖς
 σκηναῖς καὶ τοῖς ἡλωκόσι σκάφεσιν ὑπαρχόντων, οὔτ'
 αὐτὸς ἐπεθύμησε θιγεῖν οὔτ' ἄλλον εἶασε, πλὴν εἴ τινες
 ἐκείνῳ λαθόντες ὠφελήθησαν, ὧν ἦν καὶ Καλλίας ὁ δα-
 δοῦχος. Τούτῳ γάρ τις, ὡς ἔοικε, τῶν βαρβάρων προ-
 σέπεισεν οἰηθεὶς βασιλέα διὰ τὴν κόμην καὶ τὸ στρόφιον
 εἶναι, προσκυνήσας δὲ καὶ λαβόμενος τῆς δεξιᾶς ἔδειξε
 πολὺν χρυσὸν ἐν λάκκῳ τινὶ κατορωρυγμένον. Ὁ δὲ Καλ-
 λίας ὠμότατος ἀνθρώπων καὶ παρανομώτατος γενόμενος
 τὸν μὲν χρυσὸν ἀνέλετο, τὸν δ' ἀνθρώπον, ὡς μὴ κα-
 τεῖποι πρὸς ἐτέρους, ἀπέκτεινεν. Ἐκ τούτου φασὶ καὶ
 λακκοπλοῦτους ὑπὸ τῶν κωμικῶν τοὺς ἀπὸ τῆς οἰκίας λέ-
 γεσθαι, σκαπτόντων εἰς τὸν τόπον, ἐν ᾧ τὸ χρυσίον ὁ
 492 Καλλίας εὔρεν. Ἀριστείδης δὲ τὴν ἐπώνυμον εὐθὺς ἀρ-
 χὴν ἤρξε. Καίτοι φησὶν ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος ἄρχειν

παρ' ἡμέραν] ex Steph. fide
 dedi cum Cor. et Schaef. vulg.
 καθ' ἡμέραν, quod coniunctum
 scribitur in edd. vett.

τὴν Λεοντίδα] artic. excidit ap.
 Reisk., unde factum ut in reliquis
 quoque editt. desideretur.

Λεοντίδος — Ἀντιοχίδος] dedi
 ex C. Bodl. 3. Iunt. in qua Λεόν-
 τιδος — Ἀντιόχιδος est. Vulg.
 Λεοντίδης — Ἀντιοχίδης.

ἀποβιαζομένους] lectionem ἀπο-
 βιβαζ.. commemorat Steph.

ἀργύρου] sic C., idem coniecerat
 Coraes. Vulg. ἀργυρίου.

θιγεῖν] Coraes, vulg. θίγειν.

εἶασε] εἶασεν edd. vett.

κατεῖποι] κατεῖπη C., fortasse
 recte.

καὶ λακκοπλ.] καὶ om. D. ac
 potest abesse.

τὸν ἄνδρα μικρὸν ἔμπροσθεν τοῦ θανάτου μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην. Ἐν δὲ ταῖς ἀναγραφαῖς, μετὰ μὲν Ξανθιππίδην, ἐφ' οὗ Μαρκόνιος ἡττήθη Πλαταιαῖσιν, οὐδ' ὁμώνυμον Ἀριστείδην ἐν πάνυ πολλοῖς λαβεῖν ἐστι, μετὰ δὲ Φάνιππον, ἐφ' οὗ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἐνίκων, εὐθὺς Ἀριστείδης ἄρχων ἀναγγέλλεται.

CAPUT VI.

Πασῶν δὲ τῶν περὶ αὐτὸν ἀρετῶν ἡ δικαιοσύνη μάλιστα τοῖς πολλοῖς αἰσθησιν παρεῖχε διὰ τὸ τὴν χρεῖαν ἐνδελεχেসτάτην αὐτῆς καὶ κοινοτάτην ὑπάρχειν. Ὅθεν ἀνὴρ πένης καὶ δημοτικὸς ἐκτῆσατο τὴν βασιλικωτάτην καὶ θειοτάτην προσηγορίαν τὸν δίκαιον· ὃ τῶν βασιλέων 322 καὶ τυράννων οὐδεὶς ἐξήλωσεν, ἀλλὰ Πολιορκηταὶ καὶ Κεραινοὶ καὶ Νικάτορες, ἔνιοι δ' Ἀετοὶ καὶ Ἱέρακες ἔχαιρον προσαγορευόμενοι, τὴν ἀπὸ τῆς βίας καὶ τῆς θυνά- 493 μεως, ὡς ἔοικε, μᾶλλον ἢ τὴν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς δόξαν ἀγαπῶντες. Καίτοι τὸ θεῖον, ᾧ γλίσχονται συνοικειοῦν καὶ ἀφομοιοῦν αὐτοὺς, τριπλῶς δοκεῖ διαφέρειν, ἀφθαρσία καὶ θυνάμει καὶ ἀρετῇ, ὧν σεμνότατον ἡ ἀρετὴ καὶ θειότατόν ἐστιν. Ἀφθάρτῳ μὲν γὰρ εἶναι καὶ τῷ κενῷ καὶ τοῖς στοιχείοις συμβέβηκε, δύναμιν δὲ σεισμοὶ καὶ κεραυνοὶ καὶ πνευμάτων ὄρμαι καὶ δυνάμεων ἐπιφοραὶ μεγάλῃ

[Πλαταιαῖσιν] hoc accentu Co-raes: vulg. Πλαταιαῖσιν. ACD. Iunt. πλαταιαῖσιν.

CAPUT VI.

[ἐνδελεχესτάτην] reposuit Reisk. ex Anon. et sic ACD. vulg. ἐντελεχ. Utramque formam nullo significationis discrimine in usu fuisse scribit Gregor. Cor. p. 155. cf. Naek. ad Choeril. p. 173. ss., quos locos debet Schaefero.

αὐτῆς] αὐτοῖς Ald.

τὸν δίκαιον] sic AD. Iunt. Reisk. Cor. Schaefer. vulg. ex Ald. τὸ δίκ. C. τὴν δίκαιος. Demosth. c. IV. τὴν λοιδορουμένην ἐπωνυμίαν τὸν Βάταλον — λέγεται — λαβεῖν. Coriolan. c. XXIII. Γαίος εἰμι Μάρκιος ὁ πλείστα σέ καὶ Οὐλοῦσκους ἐργασάμενος κακὰ

καὶ τὴν οὐκ ἔωσαν ἀρνεῖσθαι ταῦτα περιφέρων προσηγορίαν, τὸν Κοριολάνον. Ibid. c. XI. ἐκ τούτου τρίτον ἔσχεν ὄνομα τὸν Κοριολάνον, quam Reiskii correctionem Corai probatam certam dicit in annotatione ad eum locum Schaeferus, quem v. ad T. I. p. 171. 30. Idem ad h. l. quum alia affert, tum laudat Acta Seminarii Lips. II. 2. p. 422. et Acta Philol. Monac. III. 3. p. 300.

Νικάτορες] Νικάνορες Iunt. et Amiot.

ἀφομοιοῦν] dedi ex C. vulg. συναφομοιοῦν, hic quoque, ut toties alibi, praepositione ex praegresso composito repetita.

αὐτούς] ἐαυτούς C. αὐτ. D. Iunt.

ἐστιν] sic solus A. vulg. ἐστ.

ἔχουσι· δίκης δὲ καὶ θέμιδος οὐδενὶ ὅτι μὴ τῷ φρονεῖν καὶ λογίζεσθαι τὸ θεῖον μεταλαγχάνει. Διὸ καὶ τριῶν ὄντων, ἃ πεπόνθασιν οἱ πολλοὶ πρὸς τὸ θεῖον, ζήλου καὶ φόβου καὶ τιμῆς, ζηλοῦν μὲν αὐτοὺς καὶ μαραρίζειν ἑοίκασι κατὰ τὸ ἄφθαρτον καὶ αἰδῖον, ἐκπλήττεσθαι δὲ καὶ δεδιέναι κατὰ τὸ κύριον καὶ δυνατόν, ἀγαπᾶν δὲ καὶ τιμᾶν καὶ σέβεσθαι διὰ τὴν δικαιοσύνην. Ἄλλὰ, καίπερ οὕτω διακείμενοι, τῆς μὲν ἀθανασίας, ἣν ἡ φύσις ἡμῶν οὐ δέχεται, καὶ τῆς δυνάμεως, ἥς ἐν τύχῃ κεῖται τὸ πλεῖστον, ἐκιδυμοῦσι, τὴν δ' ἀρετὴν, ὃ μόνον ἐστὶ τῶν θεῶν ἀγαθῶν ἐν ἡμῖν, ἐν ὑστέρῳ τίθενται κακῶς φρονούντες· ὥς τὸν ἐν δυνάμει καὶ τύχῃ μεγάλη καὶ ἀρχῇ βίον ἢ μὲν δικαιοσύνη ποιεῖ θεῖον, ἢ δ' ἀδικία θηριώδη.

CAPUT VII.

Τῷ δ' οὖν Ἀριστείδῃ συνέβη τὸ πρῶτον ἀγαπωμένῳ διὰ τὴν ἐκωνυμίαν ὕστερον φθονεῖσθαι, μάλιστα μὲν τοῦ Θεμιστοκλέους λόγον εἰς τοὺς πολλοὺς ἐμβalόντος, ὥς Ἀριστείδης ἀνηρηκῶς τὰ δικαστήρια τῷ κρίνειν ἅπαντα καὶ δικάζειν λήληθε μοναρχίαν ἀδορυφόρητον ἑαυτῷ κατεσκευασμένος· ἥδη δὲ πού καὶ ὁ δῆμος ἐπὶ τῇ νίκῃ μέγα φρονῶν καὶ τῶν μεγίστων ἀξιῶν αὐτὸν ἤχθετο τοῖς

οὐδενί] „(in dativo) de meo dedi pro vulg. οὐδέν. Numen alia nulla re, quam intelligentia et usu ratiocinii participat iustitiam disciplinamque bene constitutam (vel ius et fas).“ Reiskius, quem sequuntur Cor. et Schaef., neque aliter, quantum ex Baehrii silentio colligo, Parisini.

Διὸ] coniunctim CD. vulg. δι' ὃ.

διὰ] sic C. vulg. κατὰ.

τύχῃ] male inde ab Reiskio errore nescio quo editum est τῇ τύχῃ.

ἀγαθῶν] vulg. ἀγαθόν emendavit Reiskius.

ἐν ἡμῖν] ἐφ' ἡμῖν ex Vulc. cum Corae Schaeferus, quod, ut elegans sit, vereor ne debeatur correctori. C. verba collocat sic: ὁ μόνον τ. θ. ἀγαθὸν ἐστὶν ἐν ἡμῖν. ὥς] siquidem, nam. Fallitur Corae κακῶς φρονούντες expo-

nens: ἀγροοῦντες, ab eo ut suspensa sit ὥς particula.

μεγάλῃ] addidit Reisk. ex Bodl. 3. et Iunt. et sic AD. Vulg. om. C. collocat post βίον.

CAPUT VII.

δ' οὖν] γ' οὖν Vulc.

ἐμβalόντος] διαδιδόντος Vulc., quae interpretatio est, non varians lectio, ut non probem quae Corae ascripsit: „ἐξ ἀμείνωνος δηλονότι τῆς Διαδόντος.“

ἀδορυφόρητον] ἀδοροφόρητον edd. vet.

κατεσκευασμένος] Corae ex Bodl. 3. Iunt. neque aliter ACD. vulg. ex Ald. κατασκευασάμενος.

δε πού] om. Bodl. 3. ἥδη δὲ πολὺ Vulc.

αὐτόν] om. AD. Iunt.

ἤχθετο] Teste Stephano in quibusdam codd. legitur: ἤχθετο τῇ

ὄνομα καὶ δόξαν ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς ἔχουσι. Καὶ συνελ-
θόντες εἰς ἄστυ πανταχόθεν ἐξοστρακίζουσι τὸν Ἀριστεί-
δην ὄνομα τῷ φθόνῳ τῆς δόξης φόβον τυραννίδος θέ-
μενοι. Μοχθηρίας γὰρ οὐκ ἦν κόλασις ὁ ἐξοστρακισμός,
ἀλλ' ἐκαλεῖτο μὲν δι' εὐπρέπειαν ὄγκον καὶ δυνάμεως 495
βαρύτερας ταπεινώσεις καὶ κόλασις, ἣν δὲ φθόνου παρα-
μυθία φιλάνθρωπος εἰς ἀνήμεστον οὐδὲν, ἀλλ' εἰς μετά-
στασιν ἑτῶν δέκα τὴν πρὸς τὸ λυποῦν ἀπεριδομένον
δυσμένειαν. Ἐπεὶ δ' ἤρξαντό τινες ἀνθρώπους ἀγεννεῖς
καὶ πονηροὺς ὑποβάλλειν τῷ πράγματι, τελευταῖον ἀπάν-
των Ἰπέρβολον ἐξοστρακίσαντες ἐπαύσαντο. Λέγεται δὲ
τὸν Ἰπέρβολον ἐξοστρακισθῆναι διὰ τοιαύτην αἰτίαν. Ἀλ-
κιβιάδης καὶ Νικίας μέγιστον ἐν τῇ πόλει δυνάμενοι δις-
στασίαζον· ὥς οὖν ὁ δῆμος ἔμελλεν ἐκφέρειν τὸ ὄστροκον
καὶ δῆλος ἦν τὸν ἕτερον γράψαν, διαλεχθέντες ἀλλήλοις
καὶ τὰς στάσεις ἑκατέρας εἰς ταὐτὸ συναγαγόντες τὸν
Ἰπέρβολον ἐξοστρακισθῆναι παρεσκεύασαν. Ἐκ δὲ τοῦ-
του δυσχεράνας ὁ δῆμος ὥς καθυβρισμένον τὸ πρᾶγμα
καὶ προπεπηλακισμένον ἀφῆκε παντελῶς καὶ κατέλυσεν.
Ἦν δὲ τοιοῦτον, ὥς τύπῳ φράσαι, τὸ γινόμενον. Ὅστρο-
κον λαβὼν ἕκαστος καὶ γράψας ὃν ἐβούλετο μεταστῆσαι
τῶν πολιτῶν ἔφερεν εἰς ἕνα τόπον τῆς ἀγορᾶς περιπε- 496
φραγμένον ἐν κύκλῳ δρυφάκτοις. Οἱ δ' ἄρχοντες πρῶ-

ὄνομα δόξαν ὑπὲρ τοὺς πολ-
λοὺς ἔχουσι, atque sic Vulc. Ego
non dubito, quin alter ex altero
transcripserit.

ὄνομα] ὄνομα δέ C.
καὶ κόλασις] καὶ κόλουσις cor-
rigit Faehsius Animadvers. in Plut.
p. 151. Idem mavult Schaeferus.
ἐπεὶ] ὅτε C. ex quo duxit for-
tasse Vulc., qui eandem condidit
scripturam.

ἀγεννεῖς] sic C. et edd. vett.,
vulg. ἀγενεῖς. Utramque formam
vix ullo ad sensum discrimine pe-
destris orationis scriptores admis-
se puto, unde perpetua repetenda
est librorum fluctuatio. Schaeffe-
rus quum annot. ad Vol. I. p. 81. 5.
formam per unum ἢ aliquot in lo-
cis restituisset, lecta Buttmanni ad
Platon. Alcibiad. I. p. 120. sq. an-

notatione se de ea re dubitare
scribit animadv. ad p. 133. 33.

τοιαύτην αἰτίαν] αἰτίαν τοιαύ-
την C.

ἐκφέρειν] εἰσφέρειν mavult
Schaeferus.

τὸ ὄστροκ.] vulg. τὸν ὄστροκ., quam
formam Reiskio suspectam expulit
Coraes. Neque aliter ACD.

διαλεχθέντες] Salvinium legere
διαλλαχθέντες annotavit Bryan.
Nihil mutandum esse docent Nic.
c. XI. λόγον δόντες ἀλλήλοις
κρύφα καὶ τὰς στάσεις συναγα-
γόντες εἰς ἕν ἀμφοτέρας — Alci-
biad. c. XIII. συνήγαγε τὰς στά-
σεις εἰς ταὐτὸν ὁ Ἀλκιβιάδης
καὶ διαλεχθεῖς πρὸς τὸν Νε-
κίαν —.

δρυφάκτοις] δρυφράκτοις Ste-
phan., unde in reliquis editt. trans-

τον μὲν διηρῶδιν τὸ σύμπαν ἐν ταύτῃ τῶν ὀστέων
 πληθὺς· εἰ γὰρ ἑξακισχιλίων ἐλάττωτες οἱ γράφαντες εἰν,
 ἀτελὴς ἦν ὁ ἑξοστρακισμός· ἔπειτα τῶν ὀνομάτων ἑκα-
 στον ἰδίᾳ δέντες τὸν ὑπὸ τῶν πλείστων γεγραμμένον ἑξ-
 κήρυττον εἰς ἑτὴ δέκα καρπούμενον τὰ αὐτοῦ. Γραφο-
 μένων οὖν τότε τῶν ὀστέων λέγεται τινα τῶν ἀγραμ-
 μάτων καὶ παντελῶς ἀγροίκων ἀναδόντα τῷ Ἀριστείδῃ τὸ
 ὀστρακον ὡς ἐν τῶν τυχόντων παρακαλεῖν, ὅπως Ἀρι- 323
 στείδην ἐγγράψῃ. Τοῦ δὲ θαυμάσαντος καὶ πυθομένου,
 μή τι κακὸν αὐτῷ Ἀριστείδης πεποίηκεν, „Οὐδὲν, εἶπεν,
 οὐδὲ γινώσκω τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ’ ἐνοχλοῦμαι πανταχοῦ
 τὸν δίκαιον ἀκούων.“ Ταῦτα ἀκούσαντα τὸν Ἀριστείδην
 ἀποκρίνασθαι μὲν οὐδὲν, ἐγγράφαι δὲ τοῦνομα τῷ ὀστέ-
 κῳ καὶ ἀποδοῦναι. Τῆς δὲ πόλεως ἀπαλλαττόμενος ἤδη
 497 τὰς χεῖρας ἀνατείνας πρὸς τὸν οὐρανὸν ἤψατο τὴν ἑναν-

lit. Quod reposui nunc etiam Schae-
 ferro placet, notanti, verbo ὀρυ-
 φάσαιεν usum esse Lycophron. v.
 758.

γράφαντες] „Legitur etiam φέ-
 ροντες.“ Steph.

τὸ ὀστρ.] sic primus Steph. as-
 sentientibus ACD. vulg. τὸν ὀστρ.

ἐγγράψῃ] Vulc. ἐγγράψει: ni-
 mirum voluit, opinor, vel ἐγγρά-
 ψει vel ἐγγράψειεν. Illud dedisse
 Iacobsium video ex annot. Schae-
 ferii.

αὐτῷ] H. Stephanus quum supra
 ad c. IV., tum ad h. l. placere si-
 bi significavit quod in vet. cod. le-
 geretur αὐτόν: hoc igitur ex Vulc.
 enotatum recepit Cor. nuperque
 etiam Schaeferus. Reiskius accu-
 sativ. retinens, „αὐτῷ, inquit, non
 emendatissime quidem dictum sic
 esse pro αὐτόν, ut etiam Vulc.
 correxit, verum tamen in Plutar-
 cho ferendum est, qui alibi quo-
 que sic dixit.“ Nescio equidem,
 quos locos significet, in quibus ita
 constructum sit ποιεῖν, assentior
 tamen, quod nihil contra libros
 mutandum censuit: neque enim
 eiusmodi in locis auctoritatis quid-
 quam tribuendum est istis Vulco-
 bianis lectionibus. Ego hoc di-
 cendi genus notandum potius quam

corrigendum existimo, ap. Plutar-
 chum maxime, qui non purissimus
 graecae linguae est fons. Con-
 ferri tamen potest locus Isocratis
 de big. p. 357. B., quem attulit
 Matthiae in gr. Gr. p. 761. ἀγα-
 νακτῷ — εἰ Τισίας μηδὲν ἀγα-
 θὸν ποιήσας τῇ πόλει καὶ
 ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ
 μέγα δυνήσεται, cuius tamen pat-
 tet etiam aliam relictam esse in-
 terpretandi rationem.

εἶπεν] εἶπειν, quoniam obliqua
 constructio et antecedit et sequa-
 tur, mavult Schaeferus.

ἐνοχλοῦμαι] ὀχλοῦμαι C.

ταῦτα] D. cum edd. vett. vulg.
 ταῦτ.

ἀποκρίνασθαι] ἀποκρίνεσθαι A.
 ἐγγράψαι] ἐπιγράψαι Vulc.

τῷ ὀστέκῳ] τοῦ ὀστέκου AD.
 πρὸς] ACD. reponi iuebant pro

vulg. εἰς, quod in hac dictione
 usitatius est, v. Comp. Flam. c.
 Philop. II. extr. τοῦ τίτου τὰς
 χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν ὑπὲρ
 ἀνατείνοντος. T. II. p. 105. A.
 ἀνατείνας εἰς οὐρανὸν τὰς χεῖρας.
 Sed Xen. Cyrop. VI. 1, 3. nescio
 quam recte ex uno quamquam
 praestantissimo Guelf. editum sit:
 ἀνατείνας τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐ-
 ρανόν, vulg. πρὸς: contra ibid.

τίαν, ὡς ἔοικεν, εὐχὴν τῇ Ἀχιλλεΐ, μηδένα καιρὸν Ἀθηναίους καταλαβεῖν, ὃς ἀναγκάσει τὸν δῆμον Ἀριστείδου μνησθῆναι.

CAPUT VIII.

Τρίτῳ δ' ἔπει, Ξέρξου διὰ Θετταλίας καὶ Βοιωτίας ἐλαύνοντος ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν, λύσαντες τὸν νόμον ἐψηφίσαντο τοῖς μεθεστῶσι κάθοδον, μάλιστα φοβούμενοι τὸν Ἀριστείδην, μὴ προσδόμενος τοῖς πολεμίοις διαφθείρῃ καὶ μεταστήσῃ πολλοὺς τῶν πολιτῶν πρὸς τὸν βάρβαρον, οὐκ ὀρθῶς στοχαζόμενοι τοῦ ἀνδρός, ὃς γε καὶ πρὸ τοῦ δόγματος τούτου διετέλει προτρέπων καὶ παροξύνων τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ μετὰ τὸ δόγμα τοῦτο, Θεμιστοκλέους στρατηγούντος αὐτοκράτορος, πάντα συνέπραττε καὶ συνεβούλευεν, ἐνδοξότατον ἐπὶ σωτηρίᾳ κοινῇ ποιῶν τὸν ἔχθιστον. Ὡς γὰρ ἀπολιπεῖν τὴν Σαλαμῖνα βουλευομένων τῶν περὶ Εὐρυβιάδην αἱ βαρβαρικαὶ τριήρεις νύκτωρ ἀναγκεῖσαι καὶ περιλαβοῦσαι τὸν τε πόρον 498 ἐν κύκλῳ καὶ τὰς νήσους κατεῖχον, οὐδενὸς προειδότος τὴν κύκλωσιν ἦκεν ὁ Ἀριστείδης ἀπ' Αἰγίνης παραβόλως διὰ τῶν πολεμίων νεῶν διεκπλεύσας καὶ νυκτὸς ἐλθὼν ἐπὶ τὴν σκηπὴν τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ καλέσας αὐτὸν ἔξω μόνον „Ἡμεῖς, εἶπεν, ὦ Θεμιστόκλεις, εἰ σωφρονοῦμεν, ἤδη τὴν κενὴν καὶ μειρακιώδη ἀφέντες στάσιν ἀρξώμεθα σωτηρίου καὶ καλῆς φιλονεικίας πρὸς ἀλλήλους ἀμιλλώμενοι σῶσαι τὴν Ἑλλάδα, σὺ μὲν ἄρχων καὶ στρατηγὼν, ἐγὼ δ' ὑπουργὼν καὶ συμβουλευὼν, ἐπεὶ καὶ νῦν σὲ πυνθάνομαι μόνον ἅπτεσθαι τῶν ἀρίστων λογισμῶν κελεύον-

VI. 4, 9. ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν in Iunt. et Altdorf. solis est πρὸς, quo Plutarchus usus est in Alex. XXX. ἐξελθὼν πρὸς τοὺς ἑταίρους ὁ Δαρεῖος καὶ χεῖρας ἀνατείνας πρὸς τὸν οὐρανόν: malim ibi τὰς χεῖρας, nam Plutarchum articulum in hac formula omisisse nunc non recorder, solum recorder Aristidem Lept. II. §. 79. οὐκ ἂν τὸν λιμὸν ἄλλως τε (del.) πεπαῦσθαι εἰ μὴ Ἀθηναίων ὑπὲρ πάντων εἰς οὐρανὸν χεῖρας ᾗ-κότων.

CAPUT VIII.

αἱ βαρβαρ.] sic vulgat. καὶ βαρβαρ. correxit Bryan. nec aliter ACD.

περιλαβοῦσαι] sic C. vulg. περιβαλοῦσαι, cuius verbi medium potius requiras. Cf. eiusdem rei narratio Themist. c. XII.

τὰς νήσους] τὴν νῆσον male Bodl. 3. Vid. Them. l. l.

κενὴν] καινὴν C.

ἀφέντες στάσιν] hoc ordine C. vulg. στάσιν ἀφέντες.

τα διανουμαχῶν ἐν τοῖς στενοῖς τὴν ταχίστην· καὶ σοὶ
 τῶν συμμάχων ἀντικρατιόντων οἱ πολέμιοι συνεργεῖν ἐό-
 κασι. Τὸ γὰρ ἐν κύκλῳ καὶ κατόπιν ἤδη πέλαιος ἐμπέ-
 πλησται νεῶν πολεμίων, ὥστε καὶ τοὺς μὴ θέλοντας ἀνάγ-
 κη κατέληφεν ἀγαθοὺς ἄνδρας εἶναι καὶ μάχεσθαι, φυ-
 γῆς γὰρ ὁδὸς οὐ λέλειπται.“ Πρὸς ταῦτα ὁ Θεμιστοκλῆς
 εἶπεν· „Οὐκ ἂν ἐβουλόμην, ὦ Ἀριστείδη, σὲ κατὰ τοῦτ’
 499 ἐμοῦ κρείττονα γενέσθαι, πειράσομαι δὲ πρὸς καλὴν ἀρ-
 χὴν ἀμιλλώμενος ὑπερβάλλεσθαι τοῖς ἔργοις.“ Ἄμα δ’ αὖ-
 τῷ φράσας τὴν ὕφ’ ἑαυτοῦ κατασκευασθεῖσαν ἀπάτην
 πρὸς τὸν βάρβαρον παρεκάλει πείθειν τὸν Εὐρυβιάδην
 καὶ διδάσκειν, ὡς ἀμήχανόν ἐστι σωθῆναι μὴ ναυμαχή-
 σαντας· εἶχε γὰρ αὐτοῦ μᾶλλον πίστιν. Ὅθεν ἐν τῷ συλ-
 λόγῳ τῶν στρατηγῶν εἰπόντος Κλεοκρίτου τοῦ Κορινθίου
 πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα, μηδ’ Ἀριστείδη τὴν γνώμην ἀρέ-
 σκειν αὐτοῦ, παρόντα γὰρ σιωπᾶν, ἀντεῖπεν ὁ Ἀριστεί-
 δης, ὡς οὐκ ἂν ἐσιώπα μὴ λέγοντος τὰ ἄριστα τοῦ Θε-
 μιστοκλέους, νῦν δ’ ἡσυχίαν ἄγειν οὐ δι’ εὐνοίαν τοῦ
 ἀνδρός, ἀλλὰ τὴν γνώμην ἐπαινῶν.

CAPUT IX.

Οἱ μὲν οὖν ναύαρχοι τῶν Ἑλλήνων ταῦτ’ ἐκραττον·
 Ἀριστείδης δ’ ὁρῶν τὴν Ψυττάλειαν, ἥ πρὸ τῆς Σαλαμί-
 νος ἐν τῷ πόρῳ κεῖται νῆσος οὐ μεγάλη, πολεμίων ἀν-
 δρῶν μεστήν οὖσαν, ἐμβιβάσας εἰς ὑψηροτάτους τοὺς προ-
 θυμοτάτους καὶ μαχιμωτάτους τῶν ὀπλιτῶν, προσέμιξε

διανουμαχεῖν] C. ναυμαχεῖν, quo
 simplici verbo de eadem re usus est
 Themist. XII.

ἐμπέπλησται] ἐνπέπλ. AD.

λέλειπται] reduxit Reiskius et
 sic codd. Steph. λείπεται: Iunt.
 Ald. λείπειται, vitium correxit Basil.
 τοῦτ’ ἐμοῦ] sic Schaeef., vulg.
 τοῦτό μου. Bodl. 3. κατὰ τοῦ
 νόμου, quae ad speciem magis
 quam revera discrepans est scri-
 ptura.

ὑπερβάλλεσθαι] ὑπερβαλλέσθαι
 edd. vett. quod correcto accentu
 reposui. Idem voluit Schaeef. Vulg.
 ὑπερβαλέσθαι.

δ’ αὐτῷ] δὲ αὐτῷ C.

Κλεοκρίτου] Ιεωκρίτου C., ean-
 dem formam infra praebet c. XX.,
 nescio quam vere.

CAPUT IX.

Ψυττάλειαν] ψυττάλλαν C. quae
 forma exstat etiam ap. Strab. l. IX.
 p. 272. Cas.

μεγάλη] μεγάλην Iunt.

ὑψηροτάτη] ὑπειροτικά C.

ὀπλιτῶν] hanc Bryani emenda-
 tionem agnoscere codd. Parisin. ex
 Baehrii silentio colligo. Recepi
 autem praeceuntibus Reiskio, Cor.
 ac Schaefero. Vulg. πολιτῶν, cu-
 ius patrocinium suscepit Wesseling.
 ad Herod. VIII. 95.

τῇ Ψυτταλείᾳ, καὶ μάχην πρὸς τοὺς βαρβάρους συνάψας, ἀπέκτεινε πάντας, πλὴν ὅσοι τῶν ἐπιφανῶν ζῶντες ἤλωσαν. Ἐν δὲ τούτοις ἦσαν ἀδελφῆς βασιλέως ὄνομα Σανδαύκης τρεῖς παῖδες, οὓς εὐθὺς ἀπέστειλε πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα· καὶ λέγονται κατὰ τι λόγιον, τοῦ μάντεως Εὐφραντίδου κελεύσαντος, ὥμῃστί τῃ Διονύσῳ καθιερευθῆναι. 500
324 Τὴν δὲ νησίδα τοῖς ὀπλίταις πανταχόθεν ὁ Ἀριστείδης περιστέψας ἐφήδρευε τοῖς ἐκφερομένοις πρὸς αὐτήν, ὥς μήτε τῶν φίλων τινὰ διαφθαρῆναι μήτε τῶν πολεμίων διαφυγεῖν. Ὁ γὰρ πλεῖστος ὠθισμὸς τῶν νεῶν καὶ τῆς μάχης τὸ καρτερώτατον ἔοικε περὶ τὸν τόπον ἐκείνον γενέσθαι· διὸ καὶ τρόπαιον ἔστηκεν ἐν τῇ Ψυτταλείᾳ. Μετὰ δὲ τὴν μάχην ἀποπειρώμενος ὁ Θεμιστοκλῆς τοῦ Ἀριστείδου καλὸν μὲν εἶναι καὶ τὸ πεπραγμένον αὐτοῖς ἔργον ἔλεγε, κρεῖττον δὲ λείπεσθαι, τὸ λαβεῖν ἐν τῇ Εὐρώπῃ τὴν Ἀσίαν ἀναπλεύσαντας εἰς Ἑλλάσποντον τὴν ταχίστην καὶ τὸ ξεῦγμα διακόψαντας. Ἐπεὶ δ' Ἀριστείδης ἀνακραγὼν τοῦτον μὲν ἐκέλευε τὸν λόγον καταβαλεῖν, σκοπεῖν δὲ καὶ ζητεῖν, ὅπως τὴν ταχίστην ἐκβαλοῦσι τὸν Μῆδον ἐκ τῆς Ἑλλάδος, μὴ κατακλεισθεῖς ἀπορίᾳ φυγῆς μετὰ τοσαύτης δυνάμεως τραπῇ πρὸς ἄμυναν ὑπ' ἀνάγ-

Ψυτταλεία] ψυτταλία C.

Εὐφραντίδου] „ni fallor, hic ab aliis Ἐκφαντίδης appellatur.“ Reiskius. Non videtur recordatus esse vir egregius Themist. XIII. Εὐφραντίδης ὁ μάντις, ubi rursus huius loci immemor ascripsit haec: „non memini nomen graecum fuisse: ni fallor, hunc alii Ἐκφαντίδην appellant.“ De aliis quod dicit ignoro quam verum sit.

ὥμῃστί] ante Stephanum ὥμιστή. Illud etiam codd.

καθιερευθῆναι] sic ACD. Vulc., vulg. καθιερωθῆναι, quo voc. scio usum esse in eiusdem rei narratione Them. XIII. Καθιερευθῆναι docta annotatione comprobavit etiam Schaeferus.

νησίδα] νησίδα CD.

περιστέψας] ἐπανιστέψας (sic), περιστρέψας Vulc.

καρτερώτατον] καρτερικώτατον D.

Ψυτταλεία] ψιτταλία C.

ἀποκ. ὁ Θεμ.] sic C. vulg. ὁ Θεμ. ἀποκ.

καὶ τὸ πεπρ.] particulam addidi ex AC. Bodl. 3.

αὐτοῖς ἔργον] ἔργον αὐτοῖς C. αὐτοῖς Schaeferus.

τῇ Εὐρώπῃ] artic. excidit ap. Huttenium, unde desideratur ap. Cor. et Schaefer.

ἐκβαλοῦσι] de meo dedi, vulg. ἐκβάλωσι, quod miror tulisse interpretes, qui non tulerint Them. XVI. ὦρα σκοπεῖν καὶ μηχανᾶσθαι πάντας ἡμᾶς, ὅπως ἀπαλλαγῇσθαι τὴν ταχίστην ἐκ τῆς Ἑλλάδος, ad quem locum plura de ea re afferemus. Indicativ. placuit etiam Cor., coniunctiv. retinet Schaeferus.

κατακλεισθεῖς] κατακλασθεῖς Bodl. 3.

τραπῇ] τρέφεται Vulc.

501 πης, οὕτω πέμψαι πάλιν Ἀρνάκην εὐνοῦχον ὁ Θιμιστοκλῆς ἐκ τῶν αἰχμαλώτων κρύφα φράσαι τῷ βασιλεῖ καλεῦσας, ὅτι πλείν ἐπὶ τὰς γεφύρας ὠρμημένους τοὺς Ἕλληνας αὐτὸς ἀποστρέψει σωζέσθαι βασιλέα βουλόμενος.

CAPUT X.

Ἐκ τούτου Ξέρξης μὲν περίφοβος γενόμενος εὐθύς ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἤπειγτο, Μαρδόνιος δὲ τοῦ στρατοῦ τὸ μαχμώτατον ἔχων περὶ τριάκοντα μυριάδας ὑπελείπετο καὶ φοβερός ἦν ἀπ' ἰσχυρᾶς τῆς περὶ τὸ πεζὸν ἐλπίδος ἀπειλῶν τοῖς Ἕλλησι καὶ γράφων τοιαῦτα· „Νενικήκατε θαλασσίους ξύλοις χερσαλοὺς ἀνθρώπους οὐκ ἐκσταμένους κώπῃ ἱλαύνειν· ἀλλὰ νῦν πλατεῖα μὲν ἡ Θερταλῶν γῆ, καλὸν δὲ τὸ Βοιωτικὸν πεδῖον ἀγαθοῖς ἱκπεῦσι καὶ ὀπλίταις ἐναγωνίσασθαι.“ Πρὸς δὲ Ἀθηναίους ἔπεμψεν ἰδίᾳ γράμματα καὶ λόγους παρὰ βασιλέως τήν τε πόλιν αὐτοῖς ἀναστήσειν ἐπαγγελλομένου καὶ χρήματα πολλὰ δώσειν καὶ τῶν Ἑλλήνων κυρίους καταστήσειν ἐκποδῶν τοῦ πολέμου γενομένους. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι
502 πυθόμενοι ταῦτα καὶ δεισάντες ἔπεμψαν Ἀθήναζε πρέσβεις δεόμενοι τῶν Ἀθηναίων, ὅπως παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας εἰς Σπάρτην ἀποστείλωσι, τοῖς δὲ πρεσβυτέροις τροφὰς παρ' αὐτῶν λαμβάνωσιν· ἰσχυρὰ γὰρ ἦν ἀπορία περὶ τὸν δῆμον ἀπολωλεκότα τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν. Οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν πρέσβεων ἀκούσαντες, Ἀριστείδου ψήφισμα γράψαντος, ἀπεκρίναντο θαυμαστὴν ἀπόκρισιν· τοῖς μὲν πολεμίοις συγγνώμην ἔχειν φάσκοντες, εἰ πάντα πλούτου καὶ χρημάτων ὧν ἡ νομίζοιεν, ὧν κρεῖττον οὐδὲν ἴσασιν, ὀργίζεσθαι δὲ Λακεδαιμόνιοις, ὅτι τὴν πεινίαν καὶ τὴν ἀπορίαν τὴν νῦν παροῦσαν Ἀθηναίοις μό-

ὠρμημένους] ὁρμουμένους C.
ἀποστρέψει] ἀποτρέψει (sic)
Vulc.

CAPUT X.

μαχμώτατον] δοκιμώτατον
Vulc.

περὶ τὸ] παρὰ τὸ D. Mox τὸν
πεζόν Bodl. 3.

δὲ Ἀθηναίους] δ' Ἀθῆν. de suo
arbitrio Reisk. ac nuperi editores.
ἔπεμψεν] ἔπεμπε C., quod non
damno.

ἐκποδῶν] ἐκ ποδῶν Cor., quem
Schaeff. quum in prioribus edit. se-
cutus esset, in nupera iure reli-
quit.

καὶ δεισάντες] particulam vel-
lem liceret delere.

νον ὀρώσι, τῆς δ' ἀρετῆς καὶ τῆς φιλοτιμίας ἀμνημονούσιν ἐπὶ σιτίοις ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀγωνίζεσθαι παρακαλοῦντες. Ταῦτα γράψας Ἀριστείδης καὶ τοὺς πρέσβεις εἰς τὴν ἐκκλησίαν παραγαγὼν Λακεδαιμονίοις μὲν ἐκέλευσε φράζειν, ὥς οὐκ ἔστι χρυσοῦ τοσοῦτον πλῆθος οὐδ' ὑπὲρ γῆν οὐδ' ὑπὸ γῆν, ὅσον Ἀθηναῖοι δέξαιντο ἂν πρὸ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας, τοῖς δὲ παρὰ Μαρδονίου τὸν ἥλιον δείξας, „Ἀχρὶς ἂν οὗτος, ἔφη, ταύτην πορεύηται τὴν πορείαν, Ἀθηναῖοι πολεμήσουσι Πέρσais ὑπὲρ τῆς δεδωμένης χώρας καὶ τῶν ἡσεβημένων καὶ κατακα- 503 κανυμένων ἱερῶν.“ Ἔτι δ' ἀρὰς θίεσθαι τοὺς ἱερεῖς ἔγραψεν, εἴ τις ἐπικηρυκεύσαιτο Μήδοις ἢ τὴν συμμαχίαν ἀπολίποι τῶν Ἑλλήνων. Ἐμβάλλοντος δὲ Μαρδονίου τὸ δεύτερον εἰς τὴν Ἀττικὴν αὐτὸς εἰς Σαλαμῖνα διεπέρασαν. Ἀριστείδης δὲ πεμφθεὶς εἰς Λακεδαίμονα τῆς μὲν βραδυτῆτος αὐτοῖς ἐνεκάλει καὶ τῆς ὀλιγορίας προεμένοις αὐτοῖς τῷ βαρβάρῳ τὰς Ἀθήνας, ἡξίλου δὲ πρὸς τὰ ἔτι σωζόμενα τῆς Ἑλλάδος βοηθεῖν. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἔφοροι μεθ' ἡμέραν μὲν ἐδόκουν παλζειν καὶ ῥαθυμεῖν 325 ἑορτάζοντες· ἦν γὰρ αὐτοῖς Ἑκλίνθια· νυκτὸς δὲ πεντα-

ἐκέλευσε] sic codd. et edd. vett.: ἐκέλευε ex Francofurt. propagatum est per omnes deinceps editiones. Notavit, sed corrigere cunctatus est Huttenius.

τοσοῦτον] τοσοῦτο D. In A. ὦ supra est additum.

οὐδ' ὑπό] sic Bodl. 3. probante Bryano ac nuper Schaefero. Vulg. οὔτε ὑπό.

δέξαιντο ἂν πρὸ] δέξαιντ' ἂν ὑπὲρ C.

τοῖς] τοῦ D.

πορεύηται] πορεύεται edd. vett. πολεμ. Πέρσais] Πέρσ. πολεμ. C.

κατακακ.] τῶν praefigit C. et sic Vulc., de cuius scriptura dubitabat Reisk.

ἔτι δ'] ἔτι δέ edd. vett.

ἐμβάλλοντος] sic C. vulg. ἐμβαλόντος.

αὐτοῖς εἰς] εἰς om. AD. Bodl. 3. Iunt.

εἰς Λακεδαίμονα] πρὸς Λακεδ. AD. quod videant alii num sic possit defendi, ut scriptor de incolis cogitasse putetur; praesertim quum statim sequatur αὐτοῖς. nos: an Lakedaemon geschickt. Cf. Cat. min. XXXIV. ἐξέπεμψε πρὸς Κύπρον.

βραδυτῆτος] βραδυτήτος Reisk. cum sola, ut videtur, Basil., quod repugnat veterum grammaticorum praecepto.

προεμένοις] προεμένης Bodl. 3. προιεμένοις sine caussa maluit Coraes.

τά] τοὺς D.

ταῦτα ἄκ.] ταῦτ' Reisk. ac requi editt.

μεθ' ἡμέραν] coniunctim edd. vett.

μὲν ἐδόκουν] καὶ ἔδοκ. Basil.

μισχιλλους Σπαρτιατῶν ἐκίλεξαντες, ὃν ἕκαστος ἐκτὰ πε-
 ρὶ αὐτὸν εἰλωτας εἶχεν, ἐξέπεμψαν, οὐκ εἰδότεων τῶν Ἀθη-
 ναίων. Ἐπεὶ δὲ πάλιν ἐγκαλῶν ὁ Ἀριστείδης προσῆλθεν,
 οἱ δὲ σὺν γέλωτι ληρεῖν αὐτὸν ἔφασκον καὶ καθεύδειν,
 504 ἥδη γὰρ ἐν Ὀρεστείῳ τὸν στρατὸν εἶναι πορευόμενον ἐπὶ
 τοὺς ξένους (ξένους γὰρ ἐκάλουν τοὺς Πέρσας), οὐ κατὰ και-
 ρὸν ἔφη παῖζειν αὐτοὺς ὁ Ἀριστείδης ἀντὶ τῶν πολεμίων
 τοὺς φίλους ἐξαπατῶντας. Ταῦθ' οἱ περὶ τὸν Ἰδομενέα
 λέγουσιν. Ἐν δὲ τῷ ψηφίσματι τοῦ Ἀριστείδου πρὸς βου-
 τῆς οὐκ αὐτὸς, ἀλλὰ Κίμων καὶ Ξάνθικκος καὶ Μυρω-
 νίδης φέρονται.

CAPUT XI.

Χειροτονηθεὶς δὲ στρατηγὸς αὐτοκράτωρ ἐπὶ τὴν μά-
 χην καὶ τῶν Ἀθηναίων ὀκταμισχιλλους ὀπλίτας ἀναλαβὼν
 ἦκεν εἰς Πλαταιάς. Ἐκεῖ δὲ καὶ Πausanias ὁ τοῦ σύμ-
 παντος ἡγούμενος Ἑλληνικοῦ συνέμειξεν ἔχων τοὺς Σπαρ-
 τιάτας καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐπέρρκει τὸ πλῆθος. Τῶν
 δὲ βαρβάρων τὸ μὲν ὅλον τῆς στρατοπεδείας παρὰ τὸν
 Ἀσωπὸν ποταμὸν παρετεταμένης οὐδεὶς ἦν ὁρος διὰ μέ-
 505 γεθος, περὶ δὲ τὰς ἀποσκευὰς καὶ τὰ κυριώτατα τείχος
 περιεφράξαντο τετράγωνον, οὗ τῶν πλευρῶν ἐκάστη μῆ-
 κος ἦν δέκα σταδίων. Πausanias μὲν οὖν καὶ τοῖς Ἑλ-

περὶ αὐτόν] αὐτ. edd. vett. et
 vulg., αὐτ. Codd. et Schaef.

εἰλωτας] ἔλωτας Iunt. Ald. εἰλ.
 prima Basil. et sic codd.

σὺν γέλωτι] om. C.

αὐτόν ἔφασκον] ἔφ. αὐτ. C.
 ἔφασαν D. Vulc.

Μυρωνίδης] „legitur etiam Κι-
 μωνίδης.“ Steph.

CAPUT XI.

Ἀθηναίων] ἀθηναίους C.

ἦκεν] ἦκειν Vulc.

Πλαταιάς] πλαταιᾶς D.

καὶ Πausan.] particulam addidi
 ex C. et Amiot.

σύμπαντος] συμπαρόντος Iunt.

τὸ μὲν ὅλον] malim τῷ μὲν ὅλῳ.

διὰ μέγεθος] διὰ τὸ μ. C. Vulc.,
 non male quidem, neque tamen ita

necessarius est artic., quin potuerit
 omitti, cf. Pelopid. XXV. extr. ὁ
 Μενεκλείδης ζημιούται χρήμασιν,
 ἃ μὴ δυνάμενος ἐκτίσαι διὰ πλῆ-
 θος — Diodor. XIV. 36. ἐπεχειρή-
 σε πολιορκεῖν τὴν πόλιν· οὐδὲν
 δὲ δυνάμενος πράξει δι' ὀχυρότη-
 τα — Paullo diversus est locus
 Thuc. III. 70. propter additum ge-
 nitivum: ζημία δὲ — ἐπέκειτο στα-
 τήρ· ὁπλόντων δὲ αὐτῶν καὶ πρὸς
 τὰ ἱερὰ ἱκετῶν καθεζομένων διὰ
 πλῆθος τῆς ζημίας: sic libri opti-
 mi: διὰ τὸ πλ. invito editore in
 Popponis editione videtur relictum
 esse.

ἐκάστη] ἐκάστη tacite Reisk.,
 idemque comprobavit Cor., quae
 mutatio ut facillima, ita necessaria
 non est.

ληοι κοινῇ Τισαμενὸς ὁ Ἥλειος ἐμαντεύσατο καὶ προεῖπε
νίκην ἀννομένοισι καὶ μὴ προεπιχειροῦσιν. Ἀριστείδου
δὲ πέμψαντος εἰς Δελφοὺς ἀνεῖλεν ὁ θεὸς, Ἀθηναίους
καθυπεριτέρους ἔσεσθαι τῶν ἐναντίων εὐχομένους τῷ Διὶ
καὶ τῇ Ἥρᾳ τῇ Κιθαιρωνίᾳ καὶ Πανὶ καὶ νύμφαις Σφρα-
γίτισι καὶ θύοντας ἤρωσιν, Ἀνδροκράτει, Δεύκωνι, Πει-
σάνδρῳ, Δαμοκράτει, Τυφίῳ, Ἀκταίωνι, Πολυτίδῳ, καὶ
τὸν κίνδυνον ἐν τῇ ἰδίᾳ ποιουμένους ἐν τῷ πεδίῳ τῆς
Δάματρος τῆς Ἐλευσινίας καὶ τῆς Κόρας. Οὗτος ὁ χρη-
σμὸς ἀνενεχθεὶς ἀπορίαν τῷ Ἀριστείδῳ παρεῖχεν. Οἱ μὲν
γὰρ ἤρωες, οἷς ἐκέλευε θύειν, ἀρχηγέται Πλαταιέων
ἦσαν, καὶ τὸ τῶν Σφραγιτίδων νυμφῶν ἄντρον ἐν μιᾷ
κορυφῇ τοῦ Κιθαιρωνος ἐστὶν εἰς δυσμὰς ἡλίου θειρινὰς
τετραμμένον, ἐν ᾧ καὶ μαντεῖον ἦν πρότερον, ὥς φασι,
καὶ πολλοὶ κατελόντο τῶν ἐπιχωρίων, οὓς νυμφολήπτους
προσηγόρευον· τὸ δὲ τῆς Ἐλευσινίας Δῆμητρος πεδίον 506
καὶ τὸ τὴν μάχην ἐν ἰδίᾳ χώρᾳ ποιουμένοις τοῖς Ἀθη-
ναίοις νίκην δίδοσθαι πάλιν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀνεκαλεῖτο
καὶ μεθίστη τὸν πόλεμον. Ἐνθα τῶν Πλαταιέων ὁ στρα-
τηγὸς Ἀρίμνηστος ἔδοξε κατὰ τοὺς ὕπνους ὑπὸ τοῦ Διὸς
τοῦ Σωτήρος ἐπερωτῶμενον αὐτόν, ὃ τι δὴ πράττειν δέ-
δοκται τοῖς Ἕλλησιν, εἰπεῖν· „Αὔριον εἰς Ἐλευσίνα τὴν
στρατιὰν ἀπάξομεν, ᾧ δέσποτα, καὶ διαμαχοῦμεθα τοῖς
βαρβάροις ἐκεῖ κατὰ τὸ πυθόχρηστον.“ Τὸν οὖν θεὸν
φάναι διαμαρτάνειν αὐτοὺς τοῦ παντός· αὐτόθι γὰρ εἰ-

προεῖπε] προεῖπεν edd. vett.

ἀνεῖλεν] ἀνῆλθεν Ald.

Πολυτίδῳ] πολυτίδω C.

ἐν τῇ] scripsi ex C. vulg. ἐν γῇ,

nescio qua auctoritate. AD. Bodl. 3.

edd. vett. ἐν τῇ.

ποιουμένους] ποιουμένοις editt. vett.

ἀνενεχθεὶς] ἀνενεχθεὶς coniicit Schaeferus.

Σφραγιδίων] σφραγιτιδίων C., qua scriptura nonnihil comprobatur quod Cor. h. l. scribendum coniec-
cerat Σφραγιδιτίδων ac supra Σφραγιδίτισι: nempe quod nomen duxerint ab antro Σφραγιδίου Pau-
sanias memorato IX. 3. „Sed idem

antrum videtur dictum fuisse Σφρα-
γίς, unde forma nominis Nympha-
rum brevior rectè descendit.“ Schae-
ferus.

Κιθαιρωνος ἐστίν] κιθαιρώνος
ἐστίν (sic) D. ἐστίν etiam Schae-
ferus.

ἐπιχωρίων] ἐπιχωρίων Iunt. Ald.
ἀνεκαλεῖτο] ἐνεκαλ. AD. edd. vett.

αὐτόν] αὐτ. C. edd. vett.

δῇ] δεῖ D.

φάναι] φάναι edd. vett.

διαμαρτάνειν] διαμαρτεῖν Vulc.,
quod correctoris videtur, quam-
quam placuit Schaefero et ante eum
Wasseo ad Thuc. III. 24. Rectis-

ναι περὶ τὴν Πλαταικὴν τὰ πυθόχρηστα καὶ ζητούντας
 ἀνευρήσιν. Τούτων ἐναργῶς τῷ Ἀριμνήστῳ φανέντων,
 ἐξεργόμενος τάχιστα μετεπέμψατο τοὺς ἐμπειροτάτους καὶ
 πρεσβυτάτους τῶν πολιτῶν μεθ' ὧν διαλεγόμενος καὶ
 συνδιαπορῶν εὗρεν, ὅτι τῶν Ὑσιῶν πλησίον ὑπὸ τὸν
 Κιθαιρῶνα ναὸς ἔστιν ἀρχαῖος πάνυ Ἀθήμητρος Ἐλευσι-
 νίας καὶ Κόρης προσαγορευόμενος. Εὐθύς οὖν παραλα-
 βὼν τὸν Ἀριστείδην ἤγεεν ἐπὶ τὸν τόπον εὐφυέστατον
 ὄντα παρατάξαι φάλαγγα περικὴν ἱπποκρατουμένοις δια
 507 τὰς ὑπώρειας τοῦ Κιθαιρῶτος, ἄφιππα ποιούσας τὰ κα-
 τὰλῃγοντα καὶ συγκυρούντα τοῦ πεδίου πρὸς τὸ ἱερόν.
 Αὐτοῦ δ' ἦν καὶ τὸ τοῦ Ἀνδροκράτους ἡρώων ἐγγὺς, ἔλ-
 σει πυκνῶν καὶ συσκίων δένδρων περιεχόμενον. Ὅπως
 δὲ μηδὲν ἑλλίπεις ἔχη πρὸς τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης ὁ χρη-
 σμός, ἔδοξε τοῖς Πλαταιεῦσιν, Ἀριμνήστου γνώμην ἐλ-
 πόντος, ἀνελεῖν τὰ πρὸς τὴν Ἀττικὴν ὅρια τῆς Πλαται-
 δος, καὶ τὴν χώραν ἐκιδούσαι τοῖς Ἀθηναίοις ὑπὲρ τῆς 326
 Ἑλλάδος ἐν οἰκίᾳ κατὰ τὸν χρησμόν ἐναγωνίσασθαι.
 Ταύτην μὲν οὖν τὴν φιλοτιμίαν τῶν Πλαταιέων οὕτω

sime se habet praesens: magne eos
 in errore versari, quod tale nunc ha-
 beat consilium.

ἐξεργόμενος] sic ACD. vulg. ἐξ-
 εργόμενος, quod vel sine libris
 corrigendum fuit.

μεθ' ὧν διαλεγ.] μεθ' ὧν συν-
 διαλεγ. D., ut dubia sit optio. Cat.
 mai. IX. restitui συζῆν μετ' Ἀν-
 θρώπων, ubi vid. not.

Ὑσιῶν] sic Vulc. et Anon., quod
 loco vulg. Νυσιῶν (νησιῶν D.)
 primus vindicavit Dacer. idemque
 viderat Wasseus ad Thuc. III. 24.
 cf. Wessel. ad Herod. IX. 25. Ad
 accentum quod attinet, nondum sa-
 tis constat, scribendumne sit Ὑσιῶν
 an Ὑσιῶν, v. Poppon. Proleg. in
 Thuc. Vol. I. P. 2. p. 288. Nos
 quidem quod reliqui interpretes
 scripserant Ὑσιῶν correximus Ὑ-
 σιῶν, quoniam eum accentum mon-
 strabat corruptum istud Νυσιῶν.

πλησίον] πλησίον, typothetae
 error, duas obsidet Schaeferi editt.

πάνυ] sola servavit Aldina: Codd.
 et Iunt. om.

ἄφιππα] ἔφιππα D.

αὐτοῦ] ταύτῃ Vulc., quae expli-
 catio est, non varians lectio. Aliter
 visum est Schaefero, qui utroque
 iuncto scribendum putat: αὐτοῦ
 ταύτῃ.

πυκνῶν καὶ συσκίων] sic rursus
 sola Ald.: πυκνῶ καὶ συσκίῳ codd.
 πυκνῶ καὶ συσκίῳ (sic) Iunt.

ἔδοξε] ἔδοξεν A.

Ἑλλάδος] post h. v. sua ex con-
 iectura ὥστ' addidit Coraes, secu-
 tus, ut ait, interpretes: eandem
 particulam duas in editiones rec.
 Schaefer., iure dissentiente Heldio in
 Act. phil. Monac. T. II. p. 87. et
 comparante Alex. XXXIV. τὴν χώ-
 ραν οἱ πατέρες αὐτῶν ἐναγωνίσα-
 σθαι τοῖς Ἑλλήσιν ὑπὲρ τῆς ἑλεν-
 θερίας παρέσχον, add. Thuc. II.
 74.: nuperque ipse Schaefer. rursus
 expulit particulam. Aliud in men-
 tem venit Huttenio.

συνέβη περιβόητον γενέσθαι, ὥστε καὶ Ἀλέξανδρον ἤδη βασιλεύοντα τῆς Ἀσίας ὕστερον πολλοῖς ἔτεσι τειχίζοντα τὰς Πλαταιὰς ἀνειπεῖν Ὀλυμπιασιν ὑπὸ κήρυκος, ὅτι ταύτην ὁ βασιλεὺς ἀποδίδωσι Πλαταιεῦσι τῆς ἀνδραγαθίας καὶ τῆς μεγαλοψυχίας χάριν, ἐπειδὴ τοῖς Ἕλλησιν ἐν τῷ Μηδικῷ πολέμῳ τὴν χώραν ἐπέδωκαν καὶ παρῆγον αὐτοὺς προθυμοτάτους.

CAPUT XII.

Ἀθηναῖοις δὲ Τεγεᾶται περὶ τάξεως ἐρίσαντες ἤξιον, 508 ὥσπερ αἰ, Λακεδαιμονίων τὸ δεξιὸν ἐχόντων κέρας, αὐτοὶ τὸ εὐώνυμον ἔχειν, πολλὰ τοὺς αὐτῶν προγόνους ἐγκωμιάζοντες. Ἀγανακτοῦντων δὲ τῶν Ἀθηναίων παρελθὼν ὁ Ἀριστείδης εἶπεν. „Τεγεᾶταις μὲν ἀντειπεῖν περὶ εὐγενείας καὶ ἀνδραγαθίας ὁ παρὼν καιρὸς οὐ δίδωσι, πρὸς δ' ὑμᾶς, ὧ Σπαρτιᾶται, καὶ τοὺς [ἄλλους] Ἕλληνας λέγομεν, ὅτι τὴν ἀρετὴν οὐκ ἀφαιρεῖται τόπος οὐδὲ δίδωσιν· ἦν δ' ἂν ὑμεῖς ἡμῖν τάξιν ἀποδῶτε πειρασόμεθα κοσμοῦντες καὶ φυλάττοντες μὴ καταισχύνειν τοὺς προηγωνισμένους ἀγῶνας. Ἦκομεν γὰρ οὐ τοῖς συμμαχοῖς στασιάζοντες, ἀλλὰ μαχοῦμενοι τοῖς πολεμίοις, οὐδ'

Πλαταιὰς] πλαταιᾶς AD.
Ὀλυμπιασιν] vulg. Ὀλυμπιάσιν, corr. Schaeef. Ὀλυμπιάσιν Coraes. ἐπέδωκαν] vulg. ἀπέδωκαν. Illud de suo dedit Reisk. idemque Baehrius in ACD. videtur reperisse, ex quibus nihil varietatis enotatum est.

αὐτοῖς] αὐτ. ACD.

CAPUT XII.

Ἀθηναῖοις δὲ Τεγεᾶται] hanc lectionem ex codd. quibusdam protulit Steph., et sic Vulc. Anon. Ms. Dacer. Muret. annot. et C. Idem in A. supra est additum. Vulg. Ἀθηναῖοι δὲ Τεγεᾶταις, quod primus post Steph. repudiavit Bryan. Alterum placuit etiam Valckenario ad Herod. IX. 26.

αὐτῶν] sic Cor. neque aliter C. vulg. αὐτ.

εἶπεν] sic. A. vulg. εἶπε, v. ad Cat. mai. I.

εὐγενείας] in vetustis codd. συγγενείας legi annotat Steph., quam lectionem defendi posse, si συγγενεία intelligatur, quae Tegeatis esset cum Lacedaemoniis. Sed ad εὐγενείαν potius quam συγγενείαν Tegeatarum spectant quae ipsi de se praedicant ap. Herodot. IX. 26.

[ἄλλους]] om. C., ut perquam credibile sit, additum esse ab aliquo, cui oppositionis ratio videretur flagitare. Sed uti saepissime Athenienses absque hoc vocabulo opponuntur reliquis Graecis (v. Schaeef. annot. ad Vol. I. p. 187. 17. et quae notabimus ad Them. XX.: fallitur L. Dindorfius ad Xen. Rep. Athen. I. 8. (II. 8.)), sic ut iisdem recte opponantur Spartani, ita ut non contineri videantur voc. Ἕλληνες, non opus est voc. ἄλλος.

ὑμεῖς ἡμῖν] ὑμῖν ἡμῖν Iunt. πειρασόμεθα] πειρασώμεθα odd. vett.

ἐκαινεσόμενοι τοὺς πατέρας, ἀλλ' αὐτοὺς ἄνδρας ἀγα-
θοὺς τῇ Ἑλλάδι παρέχοντες· ὥς οὗτος ὁ ἀγὼν δείξει καὶ
πόλιν καὶ ἄρχοντα καὶ ἰδιώτην ὀπόσου τοῖς Ἑλλησιν
ἄξιός ἐστι. “ Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ σύνεδροι καὶ ἡγεμό-
νες ἀπεδέξαντο τοὺς Ἀθηναίους καὶ θάτερον αὐτοῖς κέ-
ρας ἀπέδοσαν.

CAPUT XIII.

- 509 Οὕσης δὲ μετεώρου τῆς Ἑλλάδος καὶ μάλιστα τοῖς
Ἀθηναίοις τῶν πραγμάτων ἐπισφαλῶς ἐχόντων, ἄνδρες
ἐξ οἴκων ἐπιφανῶν καὶ χρημάτων μεγάλων πένητες ὑπὸ
τοῦ πολέμου γεγονότες καὶ πᾶσαν ἅμα τῷ πλούτῳ τὴν
ἐν τῇ πόλει δύναμιν αὐτῶν καὶ δόξαν οἰχομένην ὀρῶντες,
ἐτέρων τιμωμένων καὶ ἀρχόντων, συνῆλθον εἰς οἶκον
τινὰ τῶν ἐν Ἰλαταιαῖς κρύφα καὶ συνωμόσαντο καταλύ-
σειν τὸν δῆμον, εἰ δὲ μὴ προχωροίη, λυμανεῖσθαι τα
πράγματα, καὶ τοῖς βαρβάροις προδῶσειν. Πραττομένων
δὲ τούτων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ συχνῶν ἤδη διεφθαρ-
μένων αἰσθόμενος ὁ Ἀριστείδης καὶ φοβηθεὶς τὸν και-
ρὸν ἔγνω μήτ' ἔἴη ἀμελούμενον τὸ πρᾶγμα μήδ' ἄπαν
ἐκκαλύπτειν, ἀγνοούμενον εἰς ὅσον ἐκβήσεται πλῆθος ὁ
ἐλεγχος, τὸν τοῦ δικαίου ζητῶν ὅρον ἀντὶ τοῦ συμφέ-
ροντος. Ὅκτω δὲ τινας ἐκ πολλῶν συνέλαβε· καὶ τοῦ-
των δύο μὲν, οἷς πρώτοις ἡ κρίσις προσεγράφη, οἱ καὶ
510 κλειστόν αἰτίαν εἶχον, Αἰσχίνης Λαμπρὸς καὶ Ἀγησίας

αὐτοῦς] vulg. αὐτ. correxit Reisk.
nec aliter C.

κέρας] μέρος C., quod vix ab-
stinui quominus reponerem, cui sci-
licet usitatius alterum substituerint
librarii. Sic tamen Diodor. XIII.
13. τὸ μὲν δεξιὸν κέρας παρέδω-
καν Ἐθρυνέδοντι — ἐπὶ δὲ θατέ-
ρου μέρου etc. ibid. 45. τῶν δ'
Ἀθηναίων τοῦ μὲν δεξιοῦ μέ-
ρου etc. Θρασύβουλος ἡγήτο, τοῦ
δ' ἐτέρου Θρασύλλος: et 95. τὸ
μὲν δεξιὸν μέρος — τὸ δ' ἐνώ-
ρυμον.

CAPUT XIII.

αὐτῶν] vulg. αὐτ. correxit Co-
raes.

καὶ ἀρχόντων] καὶ om. Iunt.

τινὰ τῶν] τινὰ καὶ τῶν Iunt.

ἀγνοούμενον] iure ab Reiskio
revocatum est ex edd. vet. idem-
que est in ACD. Bodl. 3.: vulg.
ἀγνοούντας, auctore, ut videtur,
Stephano. Anon. et Mur. ἀγνοο-
μένου, quod interpretis est. Ad
ἀγνοούμενον Syntaxin Bernhardya-
nam p. 471. s. affert Schaeferus.

ζητῶν] C. ponit post συμφέ-
ροντας.

δύο μὲν] μὲν δύο C.

οἷς πρώτοις] τοῖς πρώτοις codd.
et edd. vet. praeter Ald. omnes.
Ἀγησίας] Egesias Amiot.

Ἀχαρνὲς, ὅχοντο φεύγοντες ἐκ τοῦ στρατοπέδου, τοὺς δ' ἄλλους ἀφῆκε θαρσῆσαι διδούς καὶ μεταγνῶναι τοῖς ἔτι λανθάνειν ολομένοις, ὑπειπὼν, ὡς μέγα δικαστήριον ἔχουσι τὸν πόλεμον ἀπολύσασθαι τὰς αἰτίας ὀρθῶς καὶ δικαίως τῇ πατρίδι βουλευόμενοι.

CAPUT XIV.

Μετὰ ταῦτα Μαρδόνιος, ὃς πλεῖστον ἐδόκει διαφέρειν τῶν Ἑλλήνων, ἀπεπειρᾶτο τὴν ἑκτον ἀνδρῶν αὐτοῖς ἐφείς καθέξομένοις ὑπὸ τὸν πρόποδα τοῦ Κιθαιρώνος ἐν χωρίοις ὕχυροῖς καὶ πετρῶδεσι πλήν Μεγαρέων. Οὗτοι δὲ τρισχίλιοι τὸ πλῆθος ὄντες ἐν τοῖς ἐπιπέδοις μᾶλλον ἐστρατοπεδεύοντο. Διὸ καὶ κακῶς ἐπασχον ὑπὸ τῆς ἑκτου ὀφεισῆς ἐκ' αὐτοὺς καὶ προσβολὰς ἐχούσης πανταχόθεν. Ἐπεμπον οὖν ἄγγελον κατὰ τάχος πρὸς Πανσανίαν βοηθεῖν κελύοντες, ὡς οὐ δυνάμενοι καθ' αὐτοὺς ὑποστῆναι τὸ τῶν βαρβάρων πλῆθος. Ταῦτα Πανσανίας ἀκούων, ἤδη δὲ καὶ καθορῶν ἀποκεκρυμμένον ἀκοντισμάτων καὶ τοξευμάτων πλήθει τὸ στρατόπεδον τῶν Με-
 327 γαρέων καὶ συνεσταλμένους αὐτοὺς εἰς ὀλίγον, αὐτοὺς μὲν ἀμήχανος ἦν πρὸς ἱκπότης ἀμύνειν ὀπλιτικῇ φάλαγγι 511 καὶ βαρεῖα τῇ Σπαρτιατῶν, τοῖς δ' ἄλλοις στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῶν Ἑλλήνων περὶ αὐτὸν οὔσι προϋθετο βῆλον ἀρετῆς καὶ φιλοτιμίας, εἰ δὲ τινες ἐκόντες ἀναδέξαιτο προσαγωνίσασθαι καὶ βοηθῆσαι τοῖς Μεγαρεῦσι. Τῶν δ' ἄλλων ὀκνοῦντων Ἀριστείδης ἀναδεξάμενος ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων τὸ ἔργον ἀποστέλλει τὸν προθυμότατον τῶν λοχαγῶν Ὀλυμπιόδαρον, ἔχοντα τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν τεταγμένους λογάδας τριακοσίους καὶ τοξότας ἀναμεμυγμένους σὺν αὐτοῖς. Τούτων ὀξέως διεσκευασμένων καὶ

ἔχοντο] οἱ καὶ ἔχοντα praeter
 Ald. omnes.

ἔτι — δικαστήριον] om. D.

CAPUT XIV.

δ] δς Bodl. 3. Iunt.

Διό] CD. vulg. δι' δ.

αὐτούς] ἑαυτ. C.

περὶ αὐτόν] αὐτῶν (als) edd.
 vett., αὐτὸν Schaeferus.

προσαγωνίσασθαι] dedi cum Cor.

ex AD. Bodl. 3. edd. vett. vulg.
 προαγωνίσασθαι. De προαγωνί-
 ζεσθαι sine causa dubitasse arbi-
 trator Schneiderum in Lex.

Μεγαρεῦσι] Μεγαρεῦσιν edd.
 vett.

ὑφ' ἑαυτόν] ὑπ' αὐτῷ Vulg.

ὀξέως] δ' ὀξέως C.

διεσκευασμένων] διασκευασαμέ-
 νων Bodl. 3. διασκευασμένων edd.
 vett.

προσφερομένων δρόμῳ, Μασίστιος ὁ τῶν βαρβάρων ἱπ-
 παρχος, ἀνὴρ ἀλκῇ τε θαυμαστός μεγέθει τε καὶ κάλλει
 σώματος περιττός, ὥς κατεῖδεν, ἐναντίον ἐπιστρέψας τὸν
 ἱππον εἰς αὐτοὺς ἤλαυνε. Τῶν δ' ἀνασχομένων καὶ συμ-
 βαλόντων ἦν ἀγὼν καρτερός, ὥς πείσαν ἐν τούτῳ τοῦ
 παντός λαμβανόντων. Ἐπεὶ δὲ τοξευθεὶς ὁ ἱππὸς τὸν
 Μασίστιον ἀπὲρῆψε καὶ πεσὼν ὑπὸ βάρους τῶν ὀπλῶν
 αὐτός τε δυσκίνητος ἦν ἀναφέρειν καὶ τοῖς Ἀθηναίοις
 512 ἐπικειμένοις καὶ παλῶσι δυσμεταχειρίστος, οὐ μόνον
 στήρνα καὶ κεφαλὴν, ἀλλὰ καὶ τὰ γυῖα χρυσῷ καὶ χαλ-
 κῷ καὶ σιδήρῳ καταπεφραγμένος, τοῦτον μὲν, ἧ τὸ κρά-
 νος ὑπέβαινε τὸν ὀφθαλμόν, ἀκοντίου στύρακι παίων
 τις ἀνείλεν, οἱ δ' ἄλλοι Πέρσαι προέμενοι τὸν νεκρὸν
 ἔφηνον. Ἐγνωσθῆ δὲ τοῦ κατορθώματος τὸ μέγεθος
 τοῖς Ἕλλησιν οὐκ ἀπὸ τῶν νεκρῶν τοῦ κλήθους, ὀλίγοι
 γὰρ οἱ πεσόντες ἦσαν, ἀλλὰ τῷ κένθει τῶν βαρβάρων.
 Καὶ γὰρ ἑαυτοὺς ἔχειρον ἐπὶ τῷ Μασιστίῳ καὶ ἱππους
 καὶ ἡμιόνους οἰμωγῆς τε καὶ κλαυθμοῦ τὸ πεδίον ἐνε-
 πίμπλασαν, ὥς ἄνδρα πολὺ πρῶτον ἀρετῇ καὶ δυνάμει
 μετὰ γε Μαρδόνιον αὐτὸν ἀποβαλόντες.

CAPUT XV.

Μετὰ δὲ τὴν ἱππομαχίαν ἀμφοτέρωι μάχης ἔσχοντο
 χρόνον πολὺν· ἀμυνομένοις γὰρ οἱ μάντις νίκην προῦ-
 φανον ἐκ τῶν ἱερῶν ὁμοίως καὶ τοῖς Πέρσαις καὶ τοῖς
 Ἕλλησιν, εἰ δ' ἐπικειροῖεν, ἦταν. Ἐπειτα Μαρδόνιος,
 ὥς αὐτῷ μὲν ἡμερῶν ὀλίγων τὰ ἐπιτήδεια περιῆν, οἱ δ'
 513 Ἕλληνες αἰεὶ τινων ἐπιρρέοντων πλείονες ἐγίνοντο, δυσ-
 νασχετῶν ἔγνω μηκέτι μένειν, ἀλλὰ διαβὰς ἄμα φάει τὸν
 Ἀσωπὸν ἐπιθέσθαι τοῖς Ἕλλησιν ἀπροσδοκῆτως· καὶ πα-

τῶν δ'] τῶν δὲ C.

ἔφηνον] ἔφηνον malit Schae-
 ferus.

τῶν νεκρῶν τοῦ κλήθους] τοῦ
 κλ. τ. νεκρ. C.

ἔχειρον] ἔχειρον ex vitiosa Vulc.
 scriptura ἔχειρας corrigit Coraes,
 quod Amictum quoque secutum es-

se dicit. Idem viderat Reiskius,
 nec displicet Schaefero.

ἐνεπίμπλασαν] ἐμπίμπλασαν edd.
 vett.

CAPUT XV.

ἐπικειροῖεν] ἐπικειροῖεν edd. vett.
 ἐγίνοντο] ἐγίνοντο D.

ράγγελμα τοῖς ἡγεμόσιν ἐσπέρας ἔδωκε. Μεσοῦσης δὲ μάλιστα τῆς νυκτὸς ἀνὴρ ἵππον ἔχων ἀτρέμα προσεμύγνυε τῷ στρατοπέδῳ τῶν Ἑλλήνων· ἐντυχῶν δὲ ταῖς φυλακαῖς ἐκέλευεν αὐτῷ προσελθεῖν Ἀριστείδην τὸν Ἀθηναῖον. Ἐπακούσαντος δὲ ταχέως ἔφησεν· „Εἰ μὴ μὲν Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς, ἦκω

[ἔδωκε] ἔδωκεν A., quod non im-
probem.

τῶν Ἑλλήνων] art. excidit ap.
Schaeferum.

αὐτῷ] αὐτῷ Schaefer. Iunt. αὐ-
ταῖς.

ὑπακούσαντ.] ὑπακούσонт. C.

βασιλεύς] deest in AD. Bodl. 3.

Iunt., id quod ego quidem non temere factum arbitror, ut aliud quid antiquitus hic scriptum fuisse suspicer. Nam ut illud quidem explicatu difficile est, quo pacto ex tribus iisque perbonis libris ac principe ex editione haec vox exciderit, ita contra unde profecta sit demonstrari potest probabiliter, de qua re statim dicetur. Antea videndum est, num ferri possit dicendi ratio talis: Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδόνων, ut subaudiatur βασιλεὺς. Mihi fateor hanc ellipsin probari minime, quippe quam nondum certis demonstratam viderim exemplis. Nam quem Schaeferus ad Lamb. Bos. Ellips. p. 56. attulit Charitonis locum p. 119. extr. παρὰ τοῦ Αἰγυπτίων, id ut dictum esset pro τοῦ Αἰγυπτίων βασιλέως, is et ipse mihi suspectus est. Nimirum tam frequens apud Charitonem dicendi genus est illud, quo ὁ Πέρσης Persarum, ὁ Αἰγύπτιος Aegypti rex dicitur, ut non dubitem, quin illo quoque in loco antiquitas scriptum exstiterit παρὰ τοῦ Αἰγυπτίου. Quod autem Dörvilius p. 610. ex Herodoto posuit exemplum lib. IV. 119. disparis generis esse facile intelliget qui totum locum contulerit, quem satis habemus hic apposuisse integrum: ταῦτα Σκυθῶν ἐπαγγελλομένων ἔβουλεύοντο οἱ βασιλεῖς οἱ ἀπὸ τῶν ἔθνεων ἦκοντες· καὶ σφεων ἐσχίσθησαν αἱ γυναῖκες· ὁ μὲν γὰρ Γε-

λωνὸς καὶ ὁ Βουδίνος καὶ ὁ Σαρματῆς κατὰ ταῦτ' ἐγινόμενοι ὑπεδέκοντο Σκύθῃσι τιμωρήσειν· ὁ δὲ Ἀγάθηνρος καὶ Νεῖρος καὶ Ἀνδροφάγος καὶ οἱ τῶν Μεγαχλαίων καὶ Ταύρων τὰδε Σκύθῃσι ὑπεκρίναντο: huius igitur loci plane aliam rationem esse intelliget, qui singula considerare voluerit. Qui praeterea a Schaefero laudatur locus Schol. ad Lucian. T. I. p. 530. a. ed. Reitz. Καμβύσης ὁ Κύρην τοῦ Πέρσων· ad eum haec ascripsit Tib. Hemsterhusius: „Addendum vero, ni fallor, τοῦ Πέρσων βασιλέως, nisi satis eam vocem intelligi quis putet, aut scribi praeferat τοῦ Πέρσου.“ Vides, Hemsterhusio quoque hanc dicendi rationem parum probatam fuisse. Mihi perinde videtur, corrigaturne Scholiastae locus, an intacta relinquatur vulgata eius scriptura: nihil enim curo hominis auctoritatem. Praeter hos igitur locos non video quid afferri possit ad istam ellipsin stabiliendam, nisi forte, quem solum nunc recorder, Diodori locus praetereundus non est in Excerpt. vatic. p. 33. Rom. 36. Dind. ubi scriptum sic est: ὅτι Κύρος ὁ τῶν Πέρσων ἐπειδὴ τῶν Βαβυλωνίων καὶ τῶν Μήδων τὴν χώραν κατεπολέμησε: sed non tulit hanc orationem Lud. Dindorfius, ex Maii conjectura inserens βασιλεὺς vocabulum, quod pluribus de causis, quas hic exponere longum est, non improbabile est excidisse. Quae quum ita sint, ellipsis ista vel improbanda est omnino, vel infimi subsellii scriptoribus relinquenda solis, Plutarcho obtrudenda minime. Quare illam trium codd. et editionis principis lectionem εἰμι μὲν Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδόνων qui considerare

δὲ κινδύνων τὸν μέγιστον εὐνοία τῇ πρὸς ὑμᾶς αἰρούμενος, ὥς μὴ τὸ αἰφνίδιον ἐκπλήξειεν ὑμᾶς χεῖρον ἀγωνίσασθαι. Μαχεῖται γὰρ ὑμῖν Μαρκόνιος αὐρίον, οὐχ ὑπ' ἐλπίδος χρηστῆς οὐδὲ θάρσους, ἀλλ' ἀπορίας τῶν παρόντων, ἐπεὶ καὶ μάντις ἐκείνων ἀπαισίλοις ἱεροῖς καὶ λογίοις χρησμῶν εἰργουσι μάχης καὶ τὸν στρατὸν ἔχει δυσθυμία πολλή καὶ κατάπληξις. Ἄλλ' ἀνάγκη τολμῶντα πειραῖσθαι τῆς τύχης ἢ τὴν ἐσχάτην ὑπομένειν ἀπορίαν καθεζόμενον. Ταῦτα φράσας ὁ Ἀλέξανδρος ἰδὲ τοὺς Ἀριστείδην αὐ-
 514 τὸν εἰδέναι καὶ μνημονεύειν, ἐτέρῳ δὲ μὴ κατεπιεῖν. Ὁ δ' οὐ καλῶς ἔχειν ἔφη ταῦτα Πανθανίαν ἀποκρούψασθαι, ἐκείνῳ γὰρ ἀνακείσθαι τὴν ἡγεμονίαν, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους ἄρρήτα πρὸ τῆς μάχης ἔδοξεν ἔσεσθαι· νικῶσης δὲ τῆς Ἑλλάδος οὐδένα τὴν Ἀλεξάνδρου προθυμίαν καὶ ἀρε-

voluerit, mirabor, si non sic potius Plutarchum scripsisse mihi concesserit: εἰμὶ δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών. Quae genuina, ut arbitror, scriptura facillime corrumpi potuit sic, ut scriba, qui Alexandri cuiusdam Macedonici factam h. l. videret mentionem et ad sequentia minus esset intentus Ἀλ. ὁ Μακεδόνων scriberet, quasi βασιλεύς vocabulum in seqq. esset adiectum, vel terminationis ductus non recte dignosceret. Male scriptum autem istud Μακεδόνων quum veritus ne chartae munditiem inquinaret corrigere nollet, male sedulus nescio quis post modo addidit quod ipsi desiderari videbatur βασιλεύς vocabulum. Vulgatam igitur lectionem quum vel hac vel simili ratione ortam esse credibile sit, illi, quam nos proposuimus, praeter elegantiae commendationem aliud, nec leve, opinor, in promptu est praesidium. Praebet id Herodotus, quem suspirari licet Plutarchum in huius rei narratione respexisse: is igitur postquam retulit, quae Alexander similia Plutarcheis hisce Aristidi praeceperit, Alexandrum orationem suam finientem facit hoc modo Εἰμὶ δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών. lib. IX. 45.

δὲ κινδύνων] vulg. ἦκε δὲ ἐκ

κινδύνων correxit Reiskius: Bodl. 3. Iunt. δὲ κινδύνων omissione ἐκ. Reiskium sequuntur Cor. et Schaefer., neque aliter Parisini, nisi quod D. κινδύνων.

ἐκπλήξειεν — ἀγωνίσασθαι] vel scribarum errore, vel ipsius culpa scriptoris aliquid omissum suspicatur Coraes. Expectabat enim ὥς τε χειρ. αγ. vel ποιήσεις ὑμᾶς χ. αγ. vel tale quid aliud. „Nihil excidit nec librariorum neque ipsius Plut. culpa. Infinitivi enim a verbis haud raro ita pendent, ut effectum indicent, qui locum pro natura cuiusque notionis aut habet aut non habet.“ Schaeferus. Idem recte interpr: ne repetitus impetus vos percellat, ut peius pugnetis.

θάρσους] θάρσους C. ἀπορίας] ἀπορία ut usitatius maluit Reiskius, non improbante Baehrio ad Alcibiad. p. 76. Sed alterum quoque satis est usitatum, v. Schaefer. ad T. I. p. 66. 19.

καὶ μάντις] scribendum: καὶ οἱ μάντις.

εἰργουσι] εἰργουσι edd. vet. ἔδοξεν] in ἔλεξεν mutatum vult Schaeferus. Idem mihi aliquando in mentem venerat, nescio quam vere.

προθυμίαν] προμηθείαν C. Herod. IX. 45. ἦν δὲ ὑμῖν ὁ πόλεμος

τὴν ἀγνοήσκειν. Λεχθέντων δὲ τούτων ὁ τε βασιλεὺς τῶν
Μακεδόνων ἀπῆλυνεν ὀπίσω πάλιν, ὁ τε Ἀριστείδης
328 ἀφικόμενος ἐπὶ τὴν σκηνὴν τοῦ Πανσανίου διηγᾷτο τοὺς
λόγους· καὶ μετεπέμποντο τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας καὶ πα-
ρήγγελλον ἐν κόσμῳ τὸν στρατὸν ἔχειν, ὡς μάχης ἐσο-
μένης.

CAPUT XVI.

Ἐν τούτῳ δ', ὡς Ἡρόδοτος ἱστορεῖ, Πανσανίας
Ἀριστείδῃ προσέφερε λόγον ἀξιῶν τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ
τὸ δεξιὸν μετατάξαι καὶ κατὰ τοὺς Πέρσας ἀντιταχθῆναι,
βέλτιον γὰρ ἀγωνιεῖσθαι τῆς τε μάχης ἐμπείρους γεγονό-
τας καὶ τῷ προνευικημένοι θαφρόυντας, αὐτῷ δὲ παρα-
δοῦναι τὸ εὐώνυμον, ὅπου τῶν Ἑλλήνων οἱ μηδίζοντες
ἐπιβάλλειν ἔμελλον. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι στρατηγοὶ τῶν
Ἀθηναίων ἀγνώμονα καὶ φορτικὸν ἡγοῦντο τὸν Πανσα-
νίαν, εἰ τὴν ἄλλην ἐὼν τάξιν ἐν χώρᾳ μόνους ἄνω καὶ 515
κάτω μεταφέρει σφᾶς, ὥσπερ εἰλωτας, κατὰ τὸ μαχιμώ-
τατον προβαλλόμενος· ὁ δ' Ἀριστείδης διαμαρτάνειν αὐ-
τῷ ἐφασκε τοῦ παντός, εἰ πρώην μὲν ὑπὲρ τοῦ τὸ εὐώνυ-
μον κέρας ἔχειν διεφιλοτιμοῦντο Τεγεάταις καὶ προκρι-
θέντες ἐσεμνύνοντο, νῦν δὲ, Λακεδαιμονίων ἐκουσίως
αὐτοῖς ἐξισταμένων τοῦ δεξιοῦ καὶ τρόπον τινὰ τὴν ἡγε-

ἔδε κατὰ νόον τελευταίῃ, μη-
σθῆναι τινὰ χρῆ καὶ ἐμεῦ ἐλευθερώ-
σιος πέρι, ὃς Ἑλλήνων εἶνεκα σθ-
τω ἔργον παράβολον εἰργασμαὶ ὑπὸ
προθυμίας.

ὁ τε Ἀρ.] ὁ τ' Ἀρ. cum Reiskio
Cor. et Schaef.

μετεπέμποντο] μετεπέμπετο D.
παρήγγελλον] παρήγγειλον D.

CAPUT XVI.

Ἡρόδοτος] lib. IX. c. 46., quem
propter hanc narrationem carpit au-
ctor scripti de malign. Herodoti c. 42.

αὐτῷ] αὐτῷ AD. edd. vett.

ἀγνώμονα] mirabili discrepantia
omnes praeter Ald. exhibent πολυ-
πράγμονα, quam fateor mihi olim
placuisse lectionem, repudiavi ta-
men auctore Hermanno, qui veris-

sime me admonuit, iudicium ex
indole ac pretio vel maiore vel mi-
nore Aldinae esse ferendum: eius
vero editionis permagna est aucto-
ritas: porro, quum alterutra vox pro
interpretamento habenda esset, pa-
rum credibile esse, scripto a Pla-
tarcho πολυπράγμονα, cuius faci-
lis fuisset intellectus, talem a quo-
piam additam esse interpretationem;
illud autem vero esse simillimum,
ἀγνώμονα quum scripsisset Plutar-
chus, explicandi ergo interpretem
adiecisse πολυπράγμονα. Similiter
Hesychium ac Suidam inter explica-
tiones v. ἀγν. ponere ἐναντιογνώ-
μονες. Placuit tamen πολυπρά-
γμονα Schaefero.

αὐ] sic codd. et codd. vett. Vulg.
αὐτούς, quae Stephani, ac nescio
an vera, correctio videtur.

μονίαν παραδιδόντων, οὔτε τὴν δόξαν ἀγαπᾶσιν οὔτε κέρδος ἡγοῦνται τὸ μὴ πρὸς ὁμοφύλους καὶ συγγενεῖς, ἀλλὰ βαρβάρους καὶ φύσει πολεμίους ἐναγωνίσασθαι. Ἐκ τούτου πένν προθύμως οἱ Ἀθηναῖοι διημερίβοντο τοῖς Σπαρτιαταῖς τὴν τάξιν· καὶ λόγος ἐχώρει δι' αὐτῶν πολλὸς ἀλλήλοις παρεγγυώντων ὥς „οὔτε ὅπλα βελτίω λαβόντες οὔτε ψυχὰς ἀμείνους οἱ πολέμιοι τῶν ἐν Μαραθῶνι προσίσσιν, ἀλλὰ ταῦτά μὲν ἐκείνοις τόξα, ταῦτά δ' ἐσθῆτος ποιήματα καὶ χρυσὸς ἐπὶ σώμασι μαλακοῖς καὶ ψυχαῖς ἀνάνδρσι, ἡμῖν δ' ὅμοια μὲν ὅπλα καὶ σώματα, μῆζον δὲ ταῖς νίκαις τὸ θάρος, ὃ δ' ἄγων οὐχ ὑπὲρ χάρας καὶ πόλεως μόνον, ὥς ἐκείνοις, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἐν Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι τροπαίων, ὥς μὴδ' ἐκείνα Μιλητιάδου δοκοῖη καὶ τύχης, ἀλλὰ Ἀθηναίων.“ Οὗτοι μὲν οὖν σπεύδοντες ἐν ἀμείψῃ τῶν τάξεων ἦσαν. Αἰσθόμενοι δὲ Θηβαῖοι παρ' αὐτομόλων Μαρδονίῳ φράζουσι. Κάκεινος εὐθύς, εἴτε διδιδῶς τοὺς Ἀθηναίους, εἴτε τοῖς Λακεδαιμονίοις συμπροσέειν φιλοτιμούμενος, ἀντιπαρεξήγε τοὺς Πέρσας ἐπὶ τὸ δεξιὸν, τοὺς δὲ Ἕλληνας ἐκέλευε τοὺς σὺν αὐτῷ κατὰ τοὺς Ἀθηναίους ἵστασθαι. Γενομένης δὲ τῆς μεταποσμήσεως καταφανοῦς ὃ τε Πανσανίας ἀποτραπείας αὐθις ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κατέστη καὶ Μαρδόνιος, ὥσπερ εἶχεν ἐξ ἀρχῆς, ἀνέλαβε τὸ σῶννυμον κατὰ

ἐναγωνίσασθαι] scribendum esse ἀγανίσασθαι Reiskii est suspicio. ταῦτά μὲν] sic tacite Coraes, vulg. τὰ αὐτά μ. AD. Iunt. ταῦτα μὲν ἐκείνα — ταῦτα δ'. C. retinet τὰ αὐτά.

ὥς ἐκείνοις] ut *Spartanis* interpretatur Xyland., his additis: „ὥς ἐκείνοις est in Graeco libro. Barbarus ut maiores nostri vertit: quod minime probō, quum inter hanc et Marathoniam pugnam non plures tredecim [voluisse videtur: non pl. quam undecim] anni intercesserint, ut ex historiae ratione apparet. Itaque illud ἐκείνοις malui ad Lacedaemonios referre, qui in partem gloriae Salaminiae et Marathoniae non veniebant. Nam ad Persas referre non video quam commode possem.“ Retulit tamen Coraes, quem

vide. Ego, qui pro ἐκείνοις olim suspicatus eram ἐκεῖ, quam suspicionem video mihi communem esse cum Hattenio, Xylandro accedendum nunc puto, nisi forte quis praeferat, de reliquis Graecis universis accipere. Schaeferus: „ἐκείνοις: τοῖς Μαραθωνομάχαις.“ Cf. Xyland.

δοκοῖη] δοκῇ malit Schaeferus. ἀλλά] restitui ex edd. vett., vulg. ἀλλ', quod idem codd. videntur habere.

δὲ Ἕλλ.] sic rursus ex edd. vett., vulgo δ' Ἕλλ.

ἀνέλαβε] ante h. v. εὐθύς in Francf. edit. additur, quod Reisk. uncis inclusit, Cor. mutandum duxit in αὐθις, id ut coniungeretur cum ἐξ ἀρχῆς. Retinuit Schaefer., iungens cum ἀνέλαβε. Ego quum nec

τούς Λακεδαιμονίους γινόμενος, ἥ τε ἡμέρα διεξῆλθεν ἀργή. Καὶ τοῖς Ἑλλήσι βουλευομένοις ἔδοξε πορρώτερον μεταστρατοπεδεῦσαι καὶ καταλαβεῖν ἔνυδρον χωρίον, ἐπεὶ 517 τὰ πλησίον νάματα καθύβριστο καὶ διέφθαρτο, τῶν βαρβάρων ἱπποκρατούντων.

CAPUT XVII.

Ἐπελθούσης δὲ νυκτὸς καὶ τῶν στρατηγῶν ἀγόντων ἐπὶ τὴν ἀποδεδειγμένην στρατοπεδεῖαν οὐ πᾶν πρόθυμον ἦν ἔπεσθαι καὶ συμμένειν τὸ πλῆθος, ἀλλ' ὥς ἀνέστησαν ἐκ τῶν πρώτων ἐρυμάτων ἐφέροντο πρὸς τὴν πόλιν τῶν Πλαταιέων καὶ θάρυβος ἦν ἐκεῖ διασκιδναμένων καὶ κατασκηνοῦντων ἀτάκτως. Λακεδαιμονίοις δὲ συνέβη μὲν ἄκουσι μόνοις ἀπολιπέσθαι τῶν ἄλλων. Ἀμομφάρετος γὰρ, ἀνὴρ θυμοειδὴς καὶ φιλοκλινδυνος, ἔκπαλαι πρὸς τὴν μάχην σπαργῶν καὶ βαρυνόμενος τὰς πολλὰς ἀναβολὰς καὶ μελλήσεις, τότε δὲ παντάπασιν τὴν μετανάστασιν φυγὴν ἀποκαλῶν καὶ ἀπόδρασιν, οὐκ ἔφη λείψειν τὴν τάξιν, ἀλλ' αὐτόθι μένων μετὰ τῶν ἑαυτοῦ λοχιτῶν ὑποστήσεσθαι Μαρδόνιον. Ὡς δὲ Πausανίας ἐπελθὼν ἔλεγε ταῦτα πράττειν ἐψηφισμένα καὶ δεδογμένα τοῖς Ἑλλήσιν, ἀράμενος ταῖν χερσὶν πέτρον μέγαν ὁ Ἀμομφάρετος καὶ καταβαλὼν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Πausανίου,

codd. nec edd. vett. agnoscant vocem, quae explicationis ergo ad ἐξ ἀρχῆς ascripta videtur, delevi. Idem nunc probat Schaeferus.

γινόμενος] om. Bodl. 3.

ἔνυδρον] sic ACD. Bodl. 3. Vulc. edd. vett. idque primus restituit Bryan. Vulg. εὐνδρον (cf. Fischer. animadv. ad Xen. Cyrop. III. 2, 11.), de quo non male Hutten. disputat sic: „Nescio tamen, an haec ipsa lectio sit praeferenda ob insequens καθύβρ. καὶ διέφθ. Non solliciti erant Graeci de regione aquosa, utpote qua non indigebant — τὰ πλησίον νάματα — sed de aquae bonitate.“ Addo Herod. IX. 25. ὁ γὰρ χῶρος φαίνεται πολλῶ ἑὼν ἐπιτηδεύτερός σφι ἐνστρατοπεδεύ-

εσθαι ὁ Πλαταιῆς τοῦ Ἐρυθραίον, τὰ τε ἄλλα, καὶ εὐνδρότερος.

πλησίον] πλησία Basil.

CAPUT XVII.

ἀποδεδειγμένην] δεδειγμένην Basil.

Πλαταιέων] Πλαταιέων οἱ πολλοί omnes praeter C. Vid. Praef. συνέβη μὲν] μὲν hoc loco nihil agit. Idem intellexisse video Schaeferum μάλα conicientem.

ἀπολιπέσθαι] ἀπολείπεσθαι C. μελλήσεις] μελήσεις edd. vett. παντάπασιν] fortasse post h. v. comma ponendum, ut repetatur: πρὸς τὴν μάχην σπαργῶν κ. τ. λ. φυγὴν] φυγεῖν edd. vett.

- 518 ταύτην ἔφη ψῆφον αὐτὸς περὶ τῆς μάχης τίθεσθαι, τὰ 329
 δὲ τῶν ἄλλων δευλὰ βουλευματα καὶ δόγματα χαίρειν ἔαν.
 Ἀπορούμενος δὲ Πανσανίας τῷ παρόντι πρὸς μὲν τοὺς
 Ἀθηναίους ἔπεμψεν ἀπιόντας ἤδη περιμεῖναι δεόμενος
 καὶ κοινῇ βαδίζειν, αὐτὸς δὲ τὴν ἄλλην δύναμιν ἦγε
 πρὸς τὰς Πλαταιὰς ὡς ἀναστήσων τὸν Ἀμομφάρετον. Ἐν
 τούτῳ δὲ κατελάμβανεν ἡμέρα καὶ Μαρδόνιος (οὐ γὰρ
 ἔλαθον τὴν στρατοπεδεῖαν ἐκλιπόντες οἱ Ἕλληνες) ἔχων
 συντεταγμένην τὴν δύναμιν ἐπεφύετο τοῖς Λακεδαιμο-
 νίοις βοῇ πολλῇ καὶ πατάγῳ τῶν βαρβάρων, ὡς οὐ μά-
 χης ἔσομένης, ἀλλὰ φεύγοντας ἀναρπασομένων τοὺς Ἕλ-
 ληνας. Ὁ μικρὰς ῥοπῆς ἐδέησε γενέσθαι. Κατιδὼν γὰρ
 τὸ γινόμενον ὁ Πανσανίας ἔσχετο μὲν τῆς πορείας καὶ
 τὴν ἐπὶ μάχῃ τάξιν ἐκέλευσε λαμβάνειν ἕκαστον, ἔλαθε
 δ' αὐτὸν εἶθ' ὑπὸ τῆς πρὸς τὸν Ἀμομφάρετον ὀργῆς εἶπε
 τῷ τάχει θορυβηθέντα τῶν πολεμίων σύνθημα δοῦναι
 τοῖς Ἕλλησιν. Ὅθεν οὐτ' εὐθύς οὐτ' ἀθρόοι, κατ' ὀλί-
 519 γους δὲ καὶ σκοράδην, ἤδη τῆς μάχης ἐν χερσὶν οὔσης,
 προσεβοήθουν. Ὡς δὲ θυόμενος οὐκ ἐκαλλίερε, προσέ-
 ταξε τοῖς Λακεδαιμονίοις, τὰς ἀσπίδας πρὸ τῶν ποδῶν
 φεμένους ἀτρέμα καθέζεσθαι καὶ προσέχειν αὐτῷ, μηδὲνα
 τῶν πολεμίων ἀμυνομένους· αὐτὸς δὲ κάλιν ἐσφαγιάζετο.
 Καὶ προσέπιπτον οἱ ἱππεῖς· ἤδη δὲ καὶ βέλος ἐξικνεῖτο
 καὶ τις ἐπέπληκτο τῶν Σπαρτιατῶν. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ
 Καλλικράτης, ὃν ἰδέα τε κάλλιστον Ἑλλήνων καὶ σώματι
 μέγιστον ἐν ἐκείνῳ τῷ στρατῷ γενέσθαι λέγουσι, τοξευ-
 θείς καὶ θνήσκων οὐκ ἔφη τὸν θάνατον οὔδυρεσθαι, καὶ
 γὰρ ἔλθειν οἴκοθεν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποθανούμενον,

ἀπιόντας] ἀπόντας Vulc.
 στρατοπεδεῖαν] στρατοπεδίαν
 edd. vett.

ἐκλιπόντες] ἐλλιπόντες C. ἐκλε-
 λειπόντες Vulc. Amiot.: que les
 Grecs abandonnoyent —: ut ἐκλει-
 ποντες legisse videatur.

τῶν βαρβ.] articulum om. AD.
 edd. vett., ut plura tentari possint,
 quibus abstinco, ne audaciae insi-
 muler.

ἔσομένης] γεννησομένης C. Vulc.
 ἀναρπασομένων] ἀρπασομένων

C.: de eadem re Herodotus IX. 59.
 οὔτοι μὲν βοῇ τε καὶ ὁμίλῳ ἐπή-
 σαν, ὡς ἀναρπασόμενοι τοὺς
 Ἕλληνας, ubi itidem libri duo per-
 boni ἀρπασόμενοι: sed Gaisfordus
 confert VIII. 28.

αὐτόν] αὐτόν AC.

ὑπό] ἀπό Vulc.

τὸν Ἀμομφ.] artic. accessit ex A.

ἐκαλλίερε] ἐλλιέρε A.

αὐτῷ] Schaeferus αὐτῷ.

ἀποθανούμενον] ἀποθανούμε-
 νος mavult Bryanus.

ἀλλ' ὅτι θνήσκει τῇ χειρὶ μὴ χρησάμενος. Ἦν οὖν τὸ μὲν πάθος δεινὸν, ἡ δ' ἐγκράτεια θαυμαστὴ τῶν ἀνδρῶν· οὐ γὰρ ἡμύνοντο τοὺς πολεμίους ἐπιβαίνοντας, ἀλλὰ τὸν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ στρατηγοῦ καιρὸν ἀναμένοντες ἠνείχοντο βαλλόμενοι καὶ πίπτοντες ἐν ταῖς τάξεσιν. Ἔνιοι δὲ φασὶ τῷ Πανσανίᾳ μικρὸν ἔξω τῆς παρατάξεως θύοντι καὶ κατευχομένῳ τῶν Λυδῶν τινὰς ἄφνω πρὸς 520 πιδόντας ἀρπάξειν καὶ διαρρίπτειν τὰ περὶ τὴν θυρίαν, τὸν δὲ Πανσανίαν καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν οὐκ ἔχοντας ὅπλα ῥάβδοις καὶ μάστιγι καλεῖν· διὸ καὶ νῦν ἐκεῖνης τῆς ἐκιδρομῆς μιμήματα τὰς περὶ τὸν βωμὸν ἐν Σπάρτῃ κληγὰς τῶν ἐφήβων καὶ τὴν μετὰ ταῦτα τῶν Λυδῶν πομπὴν συντελεῖσθαι.

CAPUT XVIII.

Λυσφορῶν οὖν ὁ Πανσανίας τοῖς παροῦσιν, ἄλλα τοῦ μάντεως ἐπ' ἄλλοις ἱερεῖα καταβάλλοντος, τρέπεται πρὸς τὸ Ἡραῖον τῇ ὄψει δεδακρυμένος καὶ τὰς χεῖρας ἀνασχὼν εὗξάτο Κιθαιρωνίᾳ Ἥρα καὶ θεοῖς ἄλλοις, οὗ Πλαταιτῖδα γῆν ἔχουσιν, εἰ μὴ πέπρωται τοῖς Ἕλλησι νικᾶν, ἀλλὰ δράσαντάς γέ τι παθεῖν καὶ δεῖξαντας ἔργῳ τοῖς πολεμίοις, ὥς ἐπ' ἀνδρας ἀγαθοὺς καὶ μάχεσθαι μαθητότας ἐστράτευσαν. Ταῦτα τοῦ Πανσανίου θεοκλυτοῦντος ἅμα ταῖς εὐχαῖς ἐφάνη τὰ ἱερὰ καὶ νίκην οἱ μάντις ἐμήνουν. Καὶ δοθέντος εἰς ἅπαντας παραγγέλ- 521 ματος καθίστασθαι πρὸς τοὺς πολεμίους ἢ τε φάλαγγ

Ἦν οὖν τὸ μὲν] ἦν μὲν οὖν τὸ C. Λυδῶν] Λυδίων hoc loco et paulo post Vulc. τὰς] om. AD. Iunt.

CAPUT XVIII.

καὶ δεῖξαντ.] καὶ om. C., nec ego valde requiro.

ἐφάνη τὰ ἱερὰ] χρηστά addendum putabat Dacer., cl. Herod. IX. 62. ἐγίνετο θυομένοισι τὰ σφάγια χρηστά. Vulgat. defendit Bryan., addubitat Reisk. Iniuria, puto. Recte Bryan. comparavit formulam γίγνεται τὰ ἱερὰ, optimo cuique scri-

ptori non addito adiectivo aliquo usitatam, cf. Dorvill. ad Chariton. p. 605. Schneid. Ind. ad Xen. Hellen. v. γίγνεται. Krueger. ad Anab. VI. 2, 9. „Si τὰ ἱερὰ intelligas de signis sacris, quae portendant successum, apparet in hac similibusque locutionibus nihil esse elliptici.“ Schaeferus.

οἱ μάντις ἐμήνουν] ὁ μάντις ἔφραξε Vulc., quae nescio cuius coniectura originem traxit, ut opinor, ex c. XI. Πανσανίᾳ μὲν οὖν καὶ τοῖς Ἕλλησι κοινῇ Τις αὐτοῦ δὲ ἡλεῖος ἐμαντεύσατο, et c. XVIII. in. Tamen placuit Schaefero.

ὄφιν ἔσχευ αἰφνιδίως ἐνὸς ζώου θυμοειδοῦς πρὸς ἀλλήν
 τρεπομένου καὶ φρίξαντος τοῖς τε βαρβάροις τότε παρέστη
 λογισμὸς, ὡς πρὸς ἄνδρας ὁ ἐγὼν ἔσοιτο μαχομένους ἄχρι
 θανάτου. Διὶ καὶ προθέμενοι πολλὰ τῶν γέροντων ἐτόξευον
 τοὺς Λακεδαιμονίους. Οἱ δὲ τηροῦντες ἅμα τὸν συνασπι-
 σμὸν ἐπέβηκον καὶ προσπεσόντες ἐξέωθον τὰ γέροντα καὶ
 τοῖς δόρασι τύπτοντες πρόσωπα καὶ στέφνα τῶν Περσῶν
 πολλοὺς κατέβαλλον οὐκ ἀπράκτως οὐδ' ἀδύμως κίπτον-
 τας. Καὶ γὰρ ἀντιλαμβανόμενοι τῶν δορατίων ταῖς χειρ-
 522 σι γυμναῖς συνέθραυνον τὰ πλεῖστα· καὶ πρὸς τὰς ξιφουλ-
 μίας ἐχώσαντο οὐκ ἀργῶς, ἀλλὰ ταῖς κοπίσι καὶ τοῖς ἀκν- 330
 νάκαις χερσίν· καὶ τὰς ἀσπίδας παρασπῶντες καὶ συμ-
 πλεκόμενοι χρόνον πολὺν ἀντεῖχον. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι
 τέως μὲν ἡτρέμουν ἀναμένοντες τοὺς Λακεδαιμονίους·
 ἐπεὶ δὲ κραυγὴ προσέπιπτε πολλὴ μαχομένων καὶ παρῆν,
 ὥς φασιν, ἄγγελος παρὰ Πανσανίου τὰ γινόμενα φρά-
 ζων, ὤρμησαν κατὰ τάχος βοηθεῖν. Καὶ προχωροῦσιν
 αὐτοῖς διὰ τοῦ πεδίου πρὸς τὴν βοήν ἐπεφέροντο τῶν
 Ἑλλήνων οἱ μηδίζοντες. Ἀριστέλης δὲ πρῶτον μὲν, ὡς
 εἶδε, πολὺ προειδὼν ἐβόα μαρτυρόμενος Ἑλληνίους
 θεοὺς ἀπέχεσθαι μάχης καὶ μὴ σφίσις ἐμποδῶν εἶναι
 μηδὲ κωλύειν ἐκαμύνοντας τοῖς προκινδυνεύουσιν ὑπὲρ
 523 τῆς Ἑλλάδος, ἐπεὶ δ' ἑώρα μὴ προσέχοντας αὐτῷ καὶ
 συντεταγμένους ἐπὶ τὴν μάχην, οὕτω τῆς ἐκεῖ βοηθείας

τρεπομένου] τραπομένου. malit
 Schaef. Mihi vulgat. satis placet.

μαχομένους] μαχουμένους corr.
 Coraes.

προθέμενοι πολλὰ] πολλὰ προθ.

C. γέροντων] γερῶν Iunt.

ἐξέωθον] ἐξώθουν C.

γέροντα] γέροντα Iunt.

οὐδὲ ἀδύμ.] inde ab Reisk. edi-
 tur οὐδ' ἀδ.

γυμναῖς] γυμναί perperam su-
 spic. Dacer.

κοπίσι] ex Steph. edit. in reli-
 quas manavit ταῖς τε κοπ. Ignorant
 partic. codd. et edd. vett.

τοῖς ἀκν.] ταῖς ἀκν. edd. vett.:
 „ταῖς ἀκν. non puto recte legi,

sed τοῖς, ut alias, sicut et latini,
 Horatius, aliique.“ *Hyland.* τοῖς
 etiam codd.

καὶ τὰς ἀσπίδας — συμπλεκόμε-
 νοι] „haec verba ex vetustis codd.
 inserui.“ Steph. Eadem leguntur
 et in ACD. et vero in Iunt, quam
 negligenter inspicit Hutten.

ἐπεὶ δέ] δέ om. C.

κραυγὴ] vulg. κραυγὴ τε: par-
 tic. del. ex codd. et edd. vett. Ad-
 ditam suspicor a Stephano.

προχωροῦσιν] sic codd. et edd.
 vett. omnes, idque restituit Reisk.

Vulg. προσχ., quod Stephani est.
 αὐτῷ] Schaeferus αὐτῷ.

συντεταγμένους] συντεταμένους
 probante Corae maluit Reisk. Mihi

ἀποτραπόμενος συνέβαλε ταύτοις περὶ πεντακισμυρίους οὐσίην. Ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖστον εὐθύς ἐνέδωκε καὶ ἀπεχώρησεν, ἅτε δὴ καὶ τῶν βαρβάρων ἀπηλλαγμένων, ἣ δὲ μάχη λέγεται μάλιστα κατὰ Θηβαίους γενέσθαι προθυμότητα, τῶν πρώτων καὶ δυνατωτάτων τότε παρ' αὐτοῖς μῆριζόντων καὶ τὸ πλῆθος οὐ κατὰ γνώμην, ἀλλ' ὀλιγαρχούμενον ἀγόντων.

CAPUT XIX.

Οὕτω δὲ τοῦ ἀγῶνος δίχα συνεστῶτος πρώτον μὲν ἐώσαντο τοὺς Πέρσας οἱ Λακεδαιμόνιοι· καὶ τὸν Μαργδόνιον ἀνὴρ Σπαρτιάτης ὄνομα Ἀρίμνηστος

aliquando in mentem venit: συνετάγμ. ὡς ἐπὶ μάχην, cui tamen mutationis facilitate multum praestat alterum, modo opus sit mutatione.

συνέβαλε] sic tacito, addicentibus ACD., Cor., vulg. συνέβαλλε. πεντακισμυρίους] πεντακισμυρίοις Iunt. οἱ ἀπηλλαγμένων] ἀπηλλαγμένων C. ὀλιγαρχούμενον] ὀλιγαρχούμενοι D.

CAPUT XIX.

πρώτον] πρώτοι tacito Steph. ac sic proinde Reisk. Cor. Schaef. Restitui librorum lectionem.

Ἀρίμνηστος] Laus interfecti Mar- donii ex Herodoti narratione lib. IX. c. 64. non Arimnesto, sed Aei- mnesto debetur Spartano. Hic quidem Stephanus testatur legi etiam Διάμνηστος, quam nominis formam dare voluit Vulc., ex quo Διάμνηστος enotatum est. Praeterea nihil in Plutarchi libris variatur: apud Herodotum contra cod. Sauer. et Valla idem praebent quod Plutarchus nomen, ut si ex librorum fluctuationibus de ea re ferendum sit iudicium, maior fides habenda sit Plutarcho, nisi forte Herodoto favere putabimus, quod Thucydides Λάκωνα τὸν Αἰμνήστου memoravit libri III. c. 52. Huic ta-

men Laconis patrem etsi per se im- probabile non est eundem esse, de quo h. l. agitur, certum tamen at- que exploratum non est. Porro ve- ro Wesselingius ad Herod. l. l. quod ΔΙΑΜΝΗΣΤΟΣ istud ab H. Stephano aliatum leviter diversum esse scribit ab Αἰμνήστῳ, verum est sic, ut ne ab ΑΡΙΜΝΗΣΤΟΣ quidem longius recedat ΔΙΑΜΝΗΣΤΟΣ. Idem Wesselingius laudat Pseudo-Plut. de malign. Herod. p. 873. D. T. IX. p. 464. R. quo loco pro vulg. Δείμνιστος, quod ineptum est, corrigendum sit Αἰμνήστος, idque receptum video in edit. Tauchn. T. V. p. 226., ne- scio an alia praeterea auctoritate, ut non possim de eo loco existima- re; nec positum est in eo quidquam momenti. Valckenarius autem quam- quam certi quidquam non pronun- tiat, non videtur Plutarcheam no- minis formam improbasse. Haec igitur omnia tantum valere nobis videntur, ut non tam certum pu- tandum sit, h. l. scribendum esse Αἰμνήστος, quam putavit Odofr. Muellerus Proleg. myth. p. 413., quamquam illud quis neget, Αἰμνήστος aliquando in aliis Plut. codd. reperiri posse? Nunc quidem librorum scriptura tenenda erat. Per autem est mirum, quem Plataeen- sium ducem Plut. c. XI. huius vi- tae et Pausan. IX. p. 718. nominas- set Ἀρίμνηστος, eundem ap. He-

ἀποκλίνουσι λίθῳ τὴν κεφαλὴν κατὰξας, ὥσπερ αὐτῷ προσήμανε τὸ ἐν Ἀμφιάρεω μαντεῖον. Ἐπεμψε γὰρ ἄνδρα Λυδὸν ἑνταῦθα, Κάρα δὲ ἕτερον εἰς Τροφωνίου ὁ Μαργδόνιος· καὶ τοῦτον μὲν ὁ προφήτης Καρικῇ γλώσσῃ προσεῖπεν· ὁ δὲ Λυδὸς ἐν τῷ σηκῷ τοῦ Ἀμφιάρεω κατευνασθεὶς
 524 ἔδοξεν ὑπερέτιν τινὰ τοῦ θεοῦ παραστήναι καὶ καλεῦν αὐτὸν ἀπιέναι· μὴ βουλομένου δὲ λίθον εἰς τὴν κεφαλὴν ἐμβαλεῖν μέγαν, ὥστε δόξαι πλεονέκτα τεθνάναι τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω γενέσθαι λέγεται. Τούς δὲ φεύγοντας εἰς τὰ ξύλινα τεῖχη καθείρξαν. Ὀλίγῳ δ' ὕστερον Ἀθηναῖοι τοὺς Θηβαίους τρέπονται καὶ τριακοσίους τοὺς ἐπιφανεστάτους καὶ πρώτους διαφθείρουσιν

rodot. IX. 72. nonnullis in libris scribi Ἀείμνηστος, ita tamen, ut melior eodd. pars exhibeat Ἀρίμνηστος, iure comprobante Gaisfordo.

ἀποκλίνουσι] ἀποκλίνουσι Basil. προσήμανε] „Notetur forma usus rarioris, quam Atticistae proscripserunt. V. Anecd. Bekk. p. 62. 29. Conf. mea in H. Stephani Thes. c. 8320. D.“ Schaeferus. Passim hac forma utitur Plutarchus: sic ἐσήμανε Alex. 33. cf. Krueger. ad Xen. Anab. II. 2, 23.

Ἀμφιάρεω] ἀμφιαρέω edd. vet., et sic mox.

δὲ ἕτερο.] δ' ἕτερο. C.

εἰς] ἐς C.

Λυδός] Λυδὸν Ald.

παραστήναι] καταστήναι Vulc.

ἀπιέναι] ACD. Bodl. 3. edd. vet.

ἀπιέναι: illud Stephani aut ingenio aut codd. debetur, nam supersedit quidquam de ea re annotare. Alteri non deest idonea ratio, exempla tamen, ubi sic positum sit ἀπιέναι, requiro; quae qui monstraverit, ei omnium primus accedam.

καὶ τριακοσίους - διαφθείρουσιν] sic edidi partim ex coniectura, partim ex codd., quamquam ne sic quidem satis certa est scriptura. Vulgo locus sic scribitur: τρέπονται, τριακοσίους τοὺς ἐπιφανεστάτους καὶ πρώτους διαφθείραντες — sententia recta et probabili. Sed pro ἐπιφανεστάτους D. et Iunt. praebent ἐπιφανέντας αὐτοῖς: C. post πρώ-

τους idem istud αὐτοῖς inserit, et pro διαφθείραντες ACD. exhibent διαφθείρουσιν, quod quum originem suam librariis non debere videretur, aptum reliquae orationi reddidi sic, ut post τρέπονται adderem καί, quae particula quum excidisset, excidit autem, opinor, propter terminationem vocabuli praecedentis, διαφθείρουσιν, ne oratio deficeret, ab correctore immutatum videtur in διαφθείραντες. Porro vero et illud, quod D. et Iunt. praebent ἐπιφανέντας αὐτοῖς, et quod C. post πρώτους inserit αὐτοῖς, non temere factum videri potest, ut non dubitem, quin futuri sint, quibus placeat Hermanni ratio, qui totum locum sic suspicatur scribendum esse: καὶ τριακοσίους τοὺς ἐπιφανέντας πρώτους αὐτοῖς (vel αὐτοῖς πρώτους) διαφθείρουσιν ἐν αὐτῇ τῇ μάχῃ. Hanc igitur scripturam ab Hermanno facillima mutatione constitutam non dubitasset recipere, nisi vulgatae scripturae patrocinari vidissem Herodotum lib. IX. c. 67. τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων τῶν μετὰ βασιλέος ἐθελokaκόντων, Βοιωτοὶ Ἀθηναίοισι ἐμαχέσαντο χρόνον ἐπὶ αὐχρόν· οἱ γὰρ μηδίζοντες τῶν Θηβαίων, οὗτοι εἰχον προθυμίην οὐκ ὀλίγην, μαχεύμενοι τε καὶ οὐκ ἐθελokaκόντες, οὕτω ὥστε τριηκόσιοι αὐτῶν οἱ πρώτοι καὶ ἄριστοι ἐνθαῦτα ἔπεσον ὑπὸ Ἀθηναίων:

ἐν αὐτῇ τῇ μάχῃ. Γεγενημένης γὰρ τῆς τροπῆς ἦκεν αὐτοῖς ἄγγελος πολιορκεῖσθαι τὸ βαρβαρικὸν εἰς τὰ τεῖχη κατακεκλεισμένον. Οὕτω δὴ σῴζεσθαι τοὺς Ἑλληνας ἐάσαντες ἐβοήθουν πρὸς τὰ τεῖχη· καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις παντάπασιν ἀργῶς πρὸς τειχομαχίαν καὶ ἀπείρως ἔχουσιν ἐπιφανέντες αἰρουῦσι τὸ στρατόπεδον φόνῳ πολλῷ τῶν πολεμίων. Λέγονται γὰρ ἀπὸ τῶν τριακόντα μυριάδων τετρακισμύριοι φυγεῖν σὺν Ἀρταβάζῳ· τῶν δ' ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀγωνισαμένων πεπτόκασιν οἱ πάντες ἐπὶ χιλλοῖς ἐξήκοντα καὶ τριακόσιοι. Τούτων Ἀθηναῖοι μὲν ἦσαν δύο καὶ πεντήκοντα, πάντες ἐκ τῆς Ἀλαντίδος φυλῆς, ὧς φησι Κλειδῆμος, ἀγωνισαμένης ἄριστα· διὸ καὶ ταῖς Σφραγίτισι νύμφαις ἔθυσον Ἀλαντίδαι τὴν πυθόχρηστον θυσίαν ὑπὲρ τῆς νίκης, ἐκ δημοσίου τὸ ἀνά- 525 λωμα λαμβάνοντες. Λακεδαιμόνιοι δ' ἐνὶ πλείους τῶν ἐνενήκοντα, Τεγεᾶται δ' ἑκκαίδεκα. Θανααστὸν οὖν τὸ Ἡροδότου, πῶς μόνους τούτους φησὶν εἰς χεῖρας ἔλθειν τοῖς πολεμίοις, τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήνων μηδένα. Καὶ γὰρ τὸ πλῆθος τῶν πεσόντων μαρτυρεῖ καὶ τὰ μνήματα κοινὸν γενέσθαι τὸ κατόρθωμα· καὶ τὸν βωμὸν οὐκ ἂν

quae postrema non possunt aliter nisi de primoribus intelligi. Horum igitur quum ap. Herodotum quoque facta sit mentio, accedere non sum ausus. Nam etsi Plutarchus Herodoto in hac vita multo paucioribus locis quam velles usus est duce, neque uno ex loco alienus eius ab Herodoto animus potest conspici, videor tamen mihi demonstrare posse, aliquoties eum Herodoteis esse usum non addita scriptoris mentione; quod quamquam de hoc loco neque affirmem nec negem, recte tamen mihi videor egisse, qui certior scripturam ex melioribus libris expectandam censens nihil mutaverim. Hoc autem minime celatum volo, si quis Herodoti locum removerit, unice me probatarum Hermannii sententiam.

γεγενημένης γάρ] γεγ. δέ C., quod verum videri potest et coniectura restitui voluit Schaeferus. Recte tamen et plane ex more Grae-

corum posita est γάρ particula, quae rationem reddit omissae, facile tamen subaudiendae sententiae huiusce: post pugnam nulli interfecti sunt ex Thebanis, vel: plures occisi non sunt, quoniam —.

ἀπὸ τῶν] art. om. CD.

πεπτόκασιν] sic C. vulg. ἔπεσον. τριακόσιοι] τριακοσίους Bodl. 3.

D. Iunt.

Σφραγίτισι] Σφραγιδίτισι mavult Coraes, v. ad c. XI.

ἐνενήκοντα] scripsi ex ACD. et sic plerisque locis Plutarchi libri meliores, vulg. ἐννενη. cf. Butt. T. I. p. 283. interpr. ad Thuc. I. 46. et 117., ut non probem Kruegerum ad Xen. Anab. I. 5, 5.

Τεγεᾶται] Schaefer. de suo, et sic C. vulgo Τεγεᾶται.

τὸ Ἡροδότου] respicere videtur IX. 70. ubi v. Valcken.

μόνους τούτους] τούτους μό- νους C.

ἐλθ. τ. πολ.] τ. πολ. ἐλθ. C.

ἐπέγραφαν οὕτως, εἰ μόναι τρεῖς πόλεις ἡγωνίσαντο, τῶν ἄλλων ἀτρέμα καθεζομένων·

Τόνδε ποθ' Ἕλληνες νίκας κράτει, ἔργῳ Ἄρῃος,
Πέρσας ἐξελάσαντες ἑλευθέρα Ἑλλάδι κοινὸν
Ἰδρύσαντο Διὸς βωμὸν ἑλευθερίου.

Ταύτην τὴν μάχην ἐμαχέσαντο τῇ τετράδι τοῦ Βοηδρο-
526 μιῶνος ἱσταμένου κατ' Ἀθηναίους, κατὰ δὲ Βοιωτοὺς
τετράδι τοῦ Πανέμου φθίνοντος, ἣ καὶ νῦν ἐστὶ τὸ Ἑλ- 331
ληνικὸν ἐν Πλαταιαῖς ἀθροίζεται συνέδριον καὶ θύουσι
τῷ ἑλευθερίῳ Διὶ Πλαταιεῖς ὑπὲρ τῆς νίκης. Τὴν δὲ
τῶν ἡμερῶν ἀνωμαλίαν οὐ θαυμαστόν, ὅπου καὶ νῦν
διηκριβωμένων τῶν ἐν ἀστρολογίᾳ μᾶλλον ἄλλην ἄλλοι
μηνὸς ἀρχὴν καὶ τελευτὴν ἄγουσιν.

CAPUT XX.

Ἐκ τούτου τῶν Ἀθηναίων τὸ ἀριστεῖον οὐ παρα-
διδόντων τοῖς Σπαρτιάταις οὐδὲ τρέπαιον ἱσιάναι συγ-
χωρούντων ἐκείνοις παρ' οὐδὲν ἂν ἤλθην εὐθὺς ἀπολέ-
σθαι τὰ πράγματα τῶν Ἑλλήνων ἐν τοῖς ὅπλοις διαστάν-
των, εἰ μὴ πολλὰ παρηγορῶν καὶ διδάσκων τοὺς συστρα-
τήγους ὁ Ἀριστείδης, μάλιστα δὲ Λεωκράτη καὶ Μυρ-
ωνίδην, ἔσχε καὶ συνέπεισε τὴν κρίσιν ἐφεῖναι τοῖς Ἕλλη-
σιν. Ἐνταῦθα βουλευομένων τῶν Ἑλλήνων Θεογείτων μὲν
ὁ Μεγαρεὺς εἶπεν, ὥς ἐτέρᾳ πόλει δοτέον εἶη τὸ ἀρι-
στεῖον, εἰ βούλονται μὴ συνταράξαι πόλεμον ἐμφύλιον·
527 ἐπὶ τούτῳ δ' ἀναστὰς Κλεόκριτος ὁ Κορίνθιος δόξαν

CAPUT XX.

κράτει] ἐκράτει Iunt.
ἔργῳ Ἄρῃος] πόθῳ ἄργεος (sic)
Ald. Ceterum post hunc versum
ex T. II. p. 873. B. ac Pausania
Coraes Schaeferusque addiderunt
pentametrum huncce:

εὐτόλμῳ ψυχᾷς λήματι πει-
θόμενοι.

idemque traditur Muretus voluisse.
Nos de ea re in praefatione dix-
imus.

ἑλευθέρα] ἐλεύθερον praeter
Ald. omnes.

Μυρωνίδην] μυρωνίδην D. edd.
vett.

ἐφεῖναι] Cor. ex Iunt. Idem prae-
bent ACD. vulg. ἀφείναι.

Θεογείτων] Θεοβείτων Basil.
ἐτέρᾳ] οὐδετέρᾳ Vulc. et Muret.
annot.

εἰ βούλ. μὴ] sic ACD. vulgo εἰ
μὴ βούλ.

Κλεόκριτος] λεώκριτος C. vid.
ad c. VIII.

μὲν παρέσχεν ὡς Κορινθίοις ἀπαιτήσων τὸ ἀριστεῖον·
 ἣν γὰρ ἐν ἀξιώματι μεγίστῳ μετὰ τὴν Σπάρτην καὶ τὰς
 Ἀθήνας ἢ Κόρινθος· εἶπε δὲ πᾶσιν ἀρέσαστα θαυμαστόν
 λόγον ὑπὲρ Πλαταιέων καὶ συνεβούλευσε τὴν φιλονεικίαν
 ἀνελεῖν ἐκείνοις τὸ ἀριστεῖον ἀποδόντας, οἷς οὐδετέρους
 τιμωμένοις ἄχθεσθαι. Ῥηθέντων δὲ τούτων, πρῶτος μὲν
 Ἀριστείδης συνεχώρησεν ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων, ἔπειτα
 Πανσανίας ὑπὲρ τῶν Λακεδαιμονίων. Οὕτω δὲ διαλλα-
 γέντες ἐξῆλθον ὀγδοήκοντα τάλαντα τοῖς Πλαταιεῦσιν, ἀφ'
 ὧν τὸ τῆς Ἀθηναῖς ὠκοδόμησαν ἱερὸν καὶ τὸ ἔδος ἔστη-
 σαν καὶ γραφαῖς τὸν νεὼν διεκόσμησαν, αἱ μέχρι νῦν
 ἀκμάζουσιν διαμένουσιν. Ἔστησαν δὲ τρόπαιον ἰδίᾳ μὲν
 Λακεδαιμόνιοι, χωρὶς δ' Ἀθηναῖοι. Περὶ δὲ θυσίας ἐρο-
 μένοις αὐτοῖς ἀνείλεν ὁ Πύθιος, Διὸς ἑλευθερίου βωμὸν
 ἰδρῦσασθαι, θυῖσαι δὲ μὴ πρότερον ἢ τὸ κατὰ τὴν χώ-
 ραν πῦρ ἀποσβέσαντας, ὡς ὑπὸ τῶν βαρβάρων μεμια-
 σμένον, ἐναύσασθαι καθαρὸν ἐκ Δελφῶν ἀπὸ τῆς κοινῆς 528
 ἐστίας. Οἱ μὲν οὖν ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων περιῖόντες
 εὐθύς ἠνάγκαζον ἀποσβεννύναι τὰ πυρὰ πάντα τοὺς
 χρωμένους, ἐκ δὲ Πλαταιέων Εὐχίδας ὑποσχόμενος ὡς
 ἐνδέχεται τάχιστα κομῆειν τὸ παρὰ τοῦ θεοῦ πῦρ ἤκεν
 εἰς Δελφούς. Ἀγνίσας δὲ τὸ σῶμα καὶ περιρῥανόμενος
 ἔσπεφανώσατο δάφνη· καὶ λαβὼν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τὸ πῦρ
 δρόμῳ πάλιν εἰς τὰς Πλαταιὰς ἐχῶρει καὶ πρὸ ἡλίου δυ-
 σμῶν ἐπανῆλθε, τῆς αὐτῆς ἡμέρας χιλλοὺς σταδίους ἀνύ-
 σας. Ἀσπασάμενος δὲ τοὺς πολλίτας καὶ τὸ πῦρ παρα-
 δοὺς εὐθύς ἔπεσε καὶ μετὰ μικρὸν ἐξέπνευσεν. Ἀράμε-

ἀπαιτήσων] praetuli ex C. vulg.
 αἰτήσων.

θαυμαστόν] καί, quod ante h.
 v. prima addidit Aldina, deletum
 est a Cor. et Schaef. ex Bodl. 3.
 Iunt. nec repertum in ACD.

ὠκοδόμησαν] ἀνωκοδόμησαν,
 incertum unde, H. Steph.

τὴν χώραν] artic. om. D. ac po-
 test abesse.

μεμιασμένον] μεμιγμένον Vulc.
 ἐναύσασθαι] δέ addunt C. Vulc.
 Sequentia C. ordinat sic: ἀπὸ τῆς
 κοινῆς ἐστίας ἐκ Δελφῶν.

Πλαταιέων] Πλαταιῶν sine caus-
 sa maluit Reisk., quamquam sic
 etiam Amiot.

περιρῥανόμενος] περιφανόμενος
 edd. vett.

δάφνη] δάφνην Iunt.

τὰς Πλ.] τοὺς Πλ. A.

ἀνύσας] κατανύσας Vulc.

μετὰ μικρ.] coniunctim C.

ἀράμενοι] ἀγάμενοι Vulc., pro-
 bante Bryano, iure dissentiente
 Reiskio. Schaefera tamen videtur
 verissimum.

νοι δ' αὐτὸν οἱ Πλαταιεῖς ἔθαψαν ἐν τῇ ἱερᾷ τῆς Εὐκλείας Ἀρτέμιδος ἐπιγράψαντες τόδε τὸ τετράμετρον·

Εὐχίδας Πυθῶδε θρέξας ἦλθε τᾷδ' αὐθημερόν.

Τὴν δ' Εὐκλείαν οἱ μὲν πολλοὶ καὶ καλοῦσι καὶ νομίζουσιν Ἀρτεμιν, ἔνιοι δὲ φασιν, Ἡρακλέους μὲν θυγατέρα καὶ Μυρτοῦς γενέσθαι, τῆς Μενoitίου θυγατρὸς, Πατρόκλου δ' ἀδελφῆς, τελευτήσασαν δὲ παρθένον ἔχειν παρὰ τε Βοιωτοῖς καὶ Λοκροῖς τιμάς· βωμὸς γὰρ αὐτῇ καὶ ἄγαλμα παρὰ πᾶσαν ἀγορὰν ἰδρυται καὶ προθύουσιν αἶ τε γαμῶμεναι καὶ οἱ γαμῶντες.

CAPUT XXI.

Ἐκ τούτου γενομένης ἐκκλησίας κοινῆς τῶν Ἑλλήνων ἔγραψεν Ἀριστείδης ψήφισμα συνιέναι μὲν εἰς Πλαταιὰς καθ' ἑκάστον ἐνιαυτὸν τοὺς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος προβούλους καὶ θεωροὺς, ἄγεσθαι δὲ πενταετηρικὸν ἀγῶνα τῶν Ἑλευθερίων, εἶναι δὲ σύνταξιν Ἑλληνικὴν, μυρίας μὲν ἀσπίδας, χιλλοὺς δὲ ἵππους, ναῦς δ' ἑκατόν, ἐπὶ τὸν πρὸς βαρβάρους πόλεμον, Πλαταιεῖς δ' ἀσύλους καὶ ἱεροὺς ἀφείσθαι τῷ θεῷ θύοντας ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Κυρωθέντων δὲ τούτων οἱ Πλαταιεῖς ὑπεδέξαντο τοῖς 332 πεσοῦσι καὶ κειμένοις αὐτόθι τῶν Ἑλλήνων ἐναγίξειν καθ' ἑκάστον ἐνιαυτόν. Καὶ τοῦτο μέχρι νῦν δρωῶσι τοῦτον τὸν τρόπον· τοῦ Μαιμακτηριῶνος μηνὸς, ὃς ἐστὶ Βοιωτοῖς Ἀλαλκομένιος, τῇ ἑκτῇ ἐπὶ δέκα πέμπουσιν πομπήν, ἧς προηγείται μὲν ἅμ' ἡμέρᾳ σαλπιστῆς, ἐγκειλευόμενος τὸ πολεμικόν, ἔπονται δ' ἅμαξαι μυρόλης μεστὰι

[Πυθῶδε] vulg. πυθῶδε, corr. Schaeferus.

[ἦλθε τᾷδ'] posterius voc. sola servavit Ald., in qua est τᾷδ'. Om. codd. et Iunt.

[καὶ καλοῦσι] καὶ om. C.

[Μενoitίου] sic ACD. Bodl. 3. vulg. Μενoitίον μὲν.

CAPUT XXI.

[καθ' ἑκάστον] καθ' ἑκάστον edd. vet.

[προβούλους] προβόλους C. edd. vet.

[χιλλοὺς δέ] χιλίας δ' C.

[βαρβάρους] scribendum puto τοὺς βαρβ., nam Persas intelligit solos.

[Βοιωτοῖς] sic C. vulg. παρὰ Βοιωτοῖς. Bodl. 3. Vulc. παρὰ τοῖς B.

[Ἀλαλκομένιος] ἀλαλκομένοις Iunt.

[σαλπιστῆς] sic CD. vulg. σαλπικτῆς. cf. Dorvill. ad Charit. p. 603. Lips. Lobeck. ad Phryn. p. 191. Porpon. ad Thuc. VI. 69. non licet conferre.

[τὸ πολεμικόν] τὸν πολεμικόν AD. τῶν πολεμικῶν Iunt.

καὶ στεφανωμάτων καὶ μέλας ταῦρος καὶ χοᾶς οἶνον καὶ γάλακτος ἐν ἀμφορεῦσιν ἐλαίου τε καὶ μύρου κρωσσούς νεανίσκοι κομίζοντες ἐλευθεροί· δούλω γὰρ οὐδενὸς ἔξεστι τῶν περὶ τὴν διακονίαν ἐκείνην προσάψασθαι διὰ τὸ τοὺς ἄνδρας ἀποθανεῖν ὑπὲρ ἐλευθερίας. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τῶν Πλαταιέων ὁ ἄρχων, ὃ τὸν ἄλλον χρόνον οὔτε σιδήρου θιγεῖν ἔξεστιν οὔτε ἐτέραν ἐσθῆτα πλὴν λευκῆς ἀναλαβεῖν, τότε χιτῶνα φοινικοῦν ἐνδεδυκώς, ἀράμενός τε ὑδρίαν ἀπὸ τοῦ γραμματοφυλάκιου ξιφῆρης ἐπὶ τοὺς τάφους προάγει διὰ μέσης τῆς πόλεως. Εἴτα λαβὼν ὕδωρ ἀπὸ τῆς κρήνης αὐτὸς ἀπολούει τὰς στήλας καὶ μύρω χρίει, καὶ τὸν ταῦρον εἰς τὴν πυρὰν σφάξας καὶ κατευξάμενος Διὶ καὶ Ἑρμῇ χθονίῳ παρακαλεῖ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας τοὺς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποθανόντας ἐπὶ τὸ δεῖπνον καὶ τὴν αἰμοκουρίαν. Ἔπειτα κρατῆρα, κεράσας οἶνου καὶ χεάμενος ἐπιλέγει. „Προπίνω τοῖς ἀνδράσι 531 τοῖς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων ἀποθανούσι.“ Ταῦτα μὲν οὖν ἔτι καὶ νῦν διαφυλάττουσιν οἱ Πλαταιεῖς.

CAPUT XXII.

Ἐπεὶ δ' ἀναχωρήσαντας εἰς τὸ ἄστυ τοὺς Ἀθηναίους ἑώρα ζητοῦντας τὴν δημοκρατίαν ἀπολαβεῖν, ἄρα μὲν

ἔξεστι] θέμις ἐστὶ Vulc., quod scholium videtur. Placuit tamen Schaefero.

προσάψασθαι] sic ACD. Ald. προσψάνασθαι Bodl. 3. Iunt. „ἐξ ἀμείνωνος ἴσως γραφῆς τῆς, Προσψάνουσαι.“ Coraes.

ὑπὲρ ἐλευθ.] ὑπ' ἐλευθ. Iunt.

θιγεῖν] sic Schaefer., quem vid. annot. ad Vol. I. p. 431. 11. Coraem miror reliquisse vulg. θίγειν, quod reliquis in locis correxit ac barbarum dixit ad Aem. P. XIX.

οὔτε ἐτέρ.] C. vulg. οὐδ' ἐτέρ. τότε] τὸν τε C.

ὑδρίαν] ἰδρίαν edd. vett.

αἰμοκουρίαν] αἰμοκαρίαν Iunt. αἰμακουρίαν correxit Xyl., idem affertur ex Anon. et Mur. annot. et

sic Cor. ac Schaefer. Ego in re nondum explorata codd. sequi malui. Fallitur Scott. App. ad Steph. Thes. scribens Coraem ex MSS. edidisse αἰμακουρίαν, ipse Coraes ἐξ ἐτέρων διορθώσεως se dedisse ait. Hesychius: αἰμακουρίαί, τὰ ἐναγίσματα τῶν κατοικομένων, quem locum attulit Hutten.

CAPUT XXII.

Ἀθηναίους] post h. v. vulg. add. ὁ Ἀριστείδης, quae del. ex AC. Bodl. 3. Iunt., quoniam glossatoris videbantur.

ἑώρα — ἀπολαβεῖν] hunc verborum ordinem praeberunt ACD. Iunt. Vulg. ζητοῦντας ἑώρα ἀπολ. τ. δ. ex Aldina.

ἄξιον ἡγούμενος διὰ τὴν ἀνδραγαθίαν ἐπιμελείας τὸν δῆμον, ἅμα δ' οὐκ ἔτι ῥᾷδιον ἰσχύοντα τοῖς ὅπλοις καὶ μέγα φρονοῦντα ταῖς νίκαις ἐκβιασθῆναι, γράφει ψήφισμα, κοινὴν εἶναι τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς ἄρχοντας ἐξ Ἀθηναίων πάντων [αἰρεῖσθαι]. Θεμιστοκλέους δὲ πρὸς τὸν δῆμον εἰπόντος, ὥς ἔχει τι βούλευμα καὶ γνώμην ἀπόρρητον, ἀφέλμιον δὲ τῇ πόλει καὶ σωτήριον, ἐκέλευσαν Ἀριστείδην μόνον ἀκούσαι καὶ συνδοκιμάσαι. Φράσαντος δὲ τῷ Ἀριστείδῃ, ὥς διανοεῖται τὸν ναύσταθμον ἐμπρῆσαι τῶν Ἑλλήνων, οὕτω γὰρ ἔσεσθαι μεγίστους καὶ κυρίους ἀπάντων τοὺς Ἀθηναίους, παρελθὼν εἰς τὸν δῆμον ὁ Ἀριστείδης ἔφη, τῆς πράξεως, ἣν Θεμιστοκλῆς πράττειν διανοεῖται, μήτε λυσιτελεστέραν ἄλλην μήτ' ἀδικωτέραν εἶναι. Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ Ἀθηναῖοι παύσασθαι τὸν Θεμιστοκλέα προσέταξαν. Οὕτω μὲν ὁ δῆμος ἦν φιλοδίκαιος, οὕτω δὲ τῷ δήμῳ ὁ ἀνὴρ πιστὸς καὶ βέβαιος.

CAPUT XXIII.

Ἐπεὶ δὲ στρατηγὸς ἐκπεμφθεὶς μετὰ Κίμωνος ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐώρα τὸν τε Πανσανίαν καὶ τοὺς ἄλλους ἄρχον-

φο. ταῖς νίκαις] φο. τὸν δῆμον
ACD. Iunt., culpa scribarum ad
praegressa male aberrantium.

[αἰρεῖσθαι.] om. C. v. Praefat.
Ἀριστείδῃ] τοῦ Θεμιστοκλέους
addit Vulc., ut solet, ex scholio, ut
mirer placere potuisse Schaefero.

καὶ κυρ. ἀπ.] sic luculenter ACD.,
quo modo dudum conieceram haec
esse ordinanda. Vulg. ἀπάντων
καὶ κυρίους. Ceterum praecedens
μεγίστους deficit in C.

Θεμιστοκλῆς] sic ACD. Vulg. ὁ
Θεμ.

μήτε λυσιτελ.] hanc unice veram
lectionem praeiit Ald., idemque
a correctore marg. A. ascriptum
est. CD. et in textu A. cum Iunt.
μήτ' ἄλυσιτελ., quam perversam
lectionem vix credibile videatur
operosa disputatione defendere stu-
disse Reiskium, qui nec reliqua
recte perpendit ac minime reputa-

vit illud, quo pacto φιλοδίκαιοι dici
potuerint Athenienses, qui inutile
prorsus ipsis futurum Themistoclis
consilium improbaverint. Recte igitur
reliqui editores praetulerunt
Aldin. scripturam, v. quae dicen-
tur ad Themist. c. XX. Verum in-
tellexit etiam Huttenius, tanta ta-
men eius fuit in servanda Reiskia-
na scriptura religio, ut ne hic qui-
dem Reiskium relinquere ausus sit.

Οὕτω μὲν] οὖν addunt ACD.

ὁ ἀνὴρ π. κ. β.] restitui vulg.
scripturam ex Ald. ductam, cui
Bryan. et Reisk. praetulerant quod
ACD. Bodl. 3. et Iunt. praebent:
οὕτω δὲ τῷ δήμῳ πιστὸς ἀνὴρ
καὶ βέβαιος, quae scriptura per-
peram omisso articulo laborat. Qua-
re Coraes, quem sequitur Schaefero,
de suo addens articulum praelata
altera scriptura edidit sic: τῷ δή-

τας τῶν Σπαρτιατῶν ἐπαχθεῖς καὶ χαλεποὺς τοῖς συμμά-
χοις ὄντας, αὐτὸς τε πρῶτος καὶ φιλανθρωπῶς ὁμιλῶν
καὶ τὸν Κίμωνα παρέχων εὐάρμοστον αὐτοῖς καὶ κοινὸν
ἐν ταῖς στρατείαις ἔλαθε τῶν Λακεδαιμονίων οὐχ ὄπλοις
οὐδὲ ναυσὶν οὐδ' ἵπποις, εὐγνωμοσύνη δὲ καὶ πολιτεία
τὴν ἡγεμονίαν παρελόμενος. Προσφιλείς γὰρ ὄντας τοὺς
Ἀθηναίους τοῖς Ἑλλήσι διὰ τὴν Ἀριστείδου δικαιοσύνην
καὶ τὴν Κίμωνος ἐπιεικείαν ἔτι μᾶλλον ἢ Πανσάντου
πλεονεξία καὶ βαρύντης ποθεινοὺς ἔποιε. Τοῖς τε γὰρ 533
ἄρχουσι τῶν συμμάχων αἰεὶ μετ' ὀργῆς ἐνετύγχανε καὶ
τραχέως, τοὺς τε πολλοὺς ἐκόλαζε πληγαῖς, ἢ σιδηρεῶν
ἄγκυραν ἐπιτιθεῖς ἠνάγκαζεν ἐστάναι δι' ὅλης τῆς ἡμέ-
ρας. Στιβάδα δ' οὐκ ἦν λαβεῖν οὐδὲ χόρτον οὐδὲ κρήνην
προσελθεῖν ὑδρευσόμενον οὐδένα πρὸ τῶν Σπαρτιατῶν,
ἀλλὰ μάλιστα ἔχοντες ὑπηρεταί τοὺς προσιόντας ἀπή-
λαννον. Ὅτις ὦν τοῦ Ἀριστείδου ποτ' ἐγκαλέσαι καὶ
διδάξαι βουλομένου συναγαγὼν τὸ πρόσωπον ὁ Πανσα-
333 νίας οὐκ ἔφη σχολάζειν, οὐδ' ἤκουσεν. Ἐκ τούτου προ-
σιόντες οἱ ναύαρχοι καὶ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων, μάλι-
στα δὲ Χῖοι καὶ Σάμιοι καὶ Λέσβιοι, τὸν Ἀριστείδην
ἔπειθον ἀναδέξασθαι τὴν ἡγεμονίαν, καὶ προσαγαγέσθαι
τοὺς συμμάχους πάλαι δεομένους ἀπαλλαγῆναι τῶν Σπαρ-
τιατῶν καὶ μετατάξασθαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Ἀποκρι-
ναμένου δ' ἐκείνου τοῖς μὲν λόγοις αὐτῶν τὸ ἀναγκαῖον
ἐνορᾶν καὶ τὸ δίκαιον, ἔργου δὲ δεῖσθαι τὴν πίστιν, ὃ
πραχθὲν οὐκ ἔασει πάλιν μεταβαλέσθαι τοὺς πολλοὺς,

μφο πιστὸς ὁ ἀνὴρ κ. β., quo non
deterior est Aldinae lectio, in qua
verba rectius ordinata sunt.

CAPUT XXIII.

εὐάρμοστον αὐτοῖς] αὐτ. εὐάρμ.
C. παρελόμενος] παρεχόμενος Vulc.
ἐνετύγχανε] ἐτύγχανε edd. vet.
οὐδὲ χόρτον] exciderunt ap.
Bryan. et Reisk., nec restituere au-
sus est Hutten.

ποτ'] ποτε post ὦν collocat C.
βουλομένου] βουλευθέντος Vulc.,
quod non displicet Schaefero.

ἀποκριναμένου] sic Cor. et
Schaefer., nec aliter, ut videtur, ACD.
Vulg. ἀποκρινόμενον.

τὸ ἀναγκαῖον] τό τε ἀναγκ. ex
Vulc. scriptura τότε Cor. et Schaefer.,
quod quominus reciperem reliqui
obstant libri, qui particulam re-
pudiant. C. verborum ordinem mu-
tat sic: ἐνορᾶν τὸ ἀναγκ. κ. τ.
δίκ.

ἔασει] ἔασεις Ald.

μεταβαλέσθαι] μεταβάλλεσθαι
mavult Schaeferus.

534 οὕτως οἱ περὶ τὸν Σάμιον Οὐλιάδην καὶ τὸν Χιον Ἀνταγόραν συνομολογούμενοι περὶ Βυζάντιον ἐμβάλλουσιν εἰς τὴν τριήρη τοῦ Πανσανίου προεκπλεύσαντες ἐν μέσῳ λαβόντες. Ὡς δὲ κατιδὼν ἑκαῖνος ἐξανέστη καὶ μετ' ὀργῆς ἠπείλησεν ὀλίγῳ χρόνῳ τοὺς ἄνδρας ἐπιδείξειν οὐκ εἰς τὴν αὐτοῦ ναῦν ἐμβεβληκότας, ἀλλ' εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα, ἐκέλευον αὐτὸν ἀπιέναι καὶ ἀγαπᾶν τὴν συναγωνισαμένην τύχην ἐν Πλαταιαῖς· ἐκείνην γὰρ ἔτι τοὺς Ἕλληνας αἰσχυνομένους μὴ λαμβάνειν ἀξίαν δίκην παρ' αὐτοῦ. Τέλος δ' ἀποσιάντες ὄχοντο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Ἐνθα δὴ καὶ τὸ φρόνημα τῆς Σπάρτης διεφάνη θαυμαστόν. Ὡς γὰρ ᾗσθοντο διὰ τὰ μεγέθη τῆς ἐξουσίας διαφθειρομένους αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας, ἀφῆκαν ἐκουσίως τὴν ἡγεμονίαν καὶ πέμποντες ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐπαύσαντο στρατηγούς, μᾶλλον αἰρούμενοι σωφρονοῦντας ἔχειν καὶ τοῖς ἔθεσιν ἐμμένοντας τοὺς πολίτας ἢ τῆς Ἑλλάδος ἔχειν τὴν ἀρχὴν ἀπάσης.

Οὐλιάδην] οὐλιάδιν Bodl. 3. Iunt.

Ἀνταγόραν] ἀνταγόραν Iunt. ἀρταγόραν Ald.

προεκπλ.] προσπλ. C.

κατιδὼν] μὲν addit C.

τὴν ἰδίαν πατρίδα] restitui ex codd. omnibus et Iunt., vulg. τὰς ἰδίας πατρίδας, quam prima dedit Aldina.

διὰ τὰ μεγέθη] reduxi codd. et edd. vett. lectionem, non quod probarem, sed ut cuique libera relicta esset potestas pro suo arbitrio iudicandi. Vulg. τῷ μεγέθει. Illud servant libri omnes, nisi quod C. διὰ τὰ μεγέθει. Vulgata lectio vix est dubium, quin ab H. Stephano non ex codd., sed ex ingenio sit confirmata, de qua re neque ipse quidquam annotavit, neque annotatum video ab reliquis interpretibus. Ad sensum proba est Steph. lectio, maiore tamen, quam par erat, constituta mutatione. Facilius fuerit corrigere διὰ τὸ μέγεθος, in qua ratione non est quod offendat διὰ praepositio cum accus., quem Plut.

saepius posuit ubi notio διὰ τινας, per aliquid, id est instrumenti, requireretur, v. Wytttenb. ad Moral. p. 665. et ad Them. XVIII. Illud tamen minime potest dissimulari, propter ipsam facilitatem suspectam esse illam coniecturam, praesertim quum non appareat, quo modo a libris potuerit obliterari, ut amplius quaerendum arbitrer de h. l. αὐτῶν] Schaeferus, v. αὐτ.

ἐπαύσαντο] scripsi c. Cor. et Schaefer. ex Reiskii coniectura, quam Amiot. quoque expressit et confirmat C. luculenter exhibens: ἐπαύσαντο τοὺς στρ. i. e. iam inde desinebant imperatores mittere. AD. consentiunt cum vulg. ἐπαύσαν τοὺς στρ. Alterum quin verum sit non licet dubitare propter Thucyd. I. 95. καὶ ἄλλους οὐκέτι ὕστερον ἐπέμψαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, φοβούμενοι μὴ σφίσιν οἱ ἐξιόντες χειροὺς γίνωνται. Ceterum fortasse etiam artic. poterat retineri; Schaefero certe non displicuit.

ἔθεσιν] ἔθνεσιν Vulg.

ἔχειν τ. ἀρχ.] τ. ἀρχ. ἔχειν C.

CAPUT XXIV.

Οἱ δ' Ἕλληνες ἐτίλουν μὲν τινα καὶ Λακεδαιμονίων
 ἡγουμένων ἀποφορὰν εἰς τὸν πόλεμον, ταχθῆναι δὲ βου- 535
 λόμενοι κατὰ πόλεις ἐκάστοις τὸ μέτριον ἤτησαντο παρὰ
 τῶν Ἀθηναίων Ἀριστείδην, καὶ προσέταξαν αὐτῷ χώραν
 τε καὶ προσόδους ἐπισκεψάμενον ὀρίσαι τὸ κατ' ἀξίαν
 ἐκάστῳ καὶ δύναμιν. Ὁ δὲ, τηλικαύτης ἐξουσίας κύριος
 γεγυνώς καὶ τρόπον τινα τῆς Ἑλλάδος ἐπ' αὐτῷ μόνῳ
 τὰ πράγματα πάντα θεμένης, πένης μὲν ἐξῆλθεν, ἐπανήλ-
 θε δὲ πενέστερος, οὐ μόνον καθαρώς καὶ δικαίως, ἀλλὰ
 καὶ προσφιλῶς πᾶσι καὶ ἀρμοδίως τὴν ἐπιγραφὴν τῶν
 χρημάτων ποιησάμενος. Ὡς γὰρ οἱ παλαιοὶ τὸν ἐπὶ Κρό-
 νου βίον, οὕτως οἱ σύμμαχοι [τῶν Ἀθηναίων] τὸν ἐπ'
 Ἀριστείδου φόρον, εὐπομίαν τινα τῆς Ἑλλάδος ὀνομά-
 ζοντες ὕμνου, καὶ μάλιστα μετ' οὐ πολὺν χρόνον δι-
 πλασιασθέντος, εἶτ' αὐθις τριπλασιασθέντος. Ὅν μὲν
 γὰρ Ἀριστείδης ἔταξεν ἦν εἰς ἐξήκοντα καὶ τετρακοσίων
 ταλάντων λόγον· τούτῳ Περικλῆς μὲν ἐπέθηκεν ὀλίγου
 δεῖν τὸ τρίτον μέρος· ἑξακόσια γὰρ τάλαντα Θουκυδίδης
 φησὶν ἀρχομένου τοῦ πολέμου προσέειναι τοῖς Ἀθηναίοις
 ἀπὸ τῶν συμμάχων· Περικλέους δ' ἀποθανόντος ἐπιτεί- 536
 νοντες οἱ δημαγωγοὶ κατὰ μικρὸν εἰς χιλίων καὶ τριακο-

CAPUT XXIV.

ταχθῆναι] ἀχθῆναι H. Stephan.
 κατὰ πόλεις] sic C. Idem ex so-
 lo Anon. Cor. et Schaefer. restitue-
 runt Cleom. XXV. Vulg. κατὰ πό-
 λιν, quod ipsum quoque rectum est,
 v. Wessel. ad Diodor. XV. 38.
 XIX. 77.

ἐκάστοις] ἐκάστης D.
 τῶν Ἀθηναίων] τοῦ Ἀθηναίων
 Ald.

ἐπισκεψάμενον] ἐπισκεψαμένῳ
 Vulc. quod quum satis aperte cor-
 rectoris manum prodat miror pla-
 cuisse Schaefero.

καὶ δύναμιν] καὶ om. D.

γεγυνώς] sic C. vulg. γενόμενος.

πᾶσι] om. D.

ἐπιγραφὴν] „Non dubito scri-

bendum esse ἀπογραφὴν.“ Schae-
 ferus.

[τῶν Ἀθηναίων] om. C., ut
 vix dubitem, quin ex alius addita-
 mento accesserint. Supra c. XXIII.
 erat: ἐκ τούτου προσιδόντες οἱ ναύ-
 αργοι καὶ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλή-
 νων, μάλιστα δὲ Χίοι καὶ Σάμιοι
 καὶ Λέσβιοι, τὸν Ἀριστείδην ἐπει-
 θον ἀναδέξασθαι τὴν ἡγεμονίαν
 καὶ προσαγαγέσθαι τοὺς συμ-
 μάχους.

ἐπ' Ἀριστ.] ἐπ' defit in D. for-
 tasse non male.

φόρον] βίον C.

εἰς] om. D.

τετρακοσίων] τετρακόσια Iunt.

τούτῳ Περικλ.] sic CD. Bodl. 3.
 edd. vett. Vulg. Τούτῳ δὲ Περικλ.
 Θουκ. φησὶν] lib. II. c. 13.

σίλων ταλάντων κεφάλαιον ἀνήγαγον, οὐχ οὕτω τοῦ πο-
λέμου διὰ μήκος καὶ τύχας δαπανηροῦ γεγονότος καὶ πο-
λυτελοῦς, ὥς τὸν δῆμον εἰς διανομὰς καὶ θεωρικὰ καὶ
κατασκευὰς ἀγαλμάτων καὶ ἱερῶν προαγαγόντες. Μέγα
δ' οὖν ὄνομα τοῦ Ἀριστείδου καὶ θαυμαστὸν ἔχοντος ἐπὶ
τῇ διατάξει τῶν φόρων ὁ Θεμιστοκλῆς λέγεται καταγε-
λᾶν, ὥς οὐκ ἀνδρὸς ὄντα τὸν ἔπαινον, ἀλλὰ θυλάκου
χρυσοφύλακος, ἀνομοίως ἀμυνόμενος τὴν Ἀριστείδου
παρῳήσιαν. Ἐκείνος γάρ, εἰπόντος ποτὲ τοῦ Θεμιστο-
κλέους ἀρετὴν ἡγεῖσθαι μεγίστην στρατηγοῦ τὸ γινώσκειν
καὶ προαισθάνεσθαι τὰ βουλευόμενα τῶν πολεμίων. „Τοῦ-
το μὲν, εἰπεῖν, ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὦ Θεμιστόκλεις, καλὸν
δὲ καὶ στρατηγικὸν ἀληθῶς ἢ περὶ τὰς χεῖρας ἐγκράτεια“.

CAPUT XXV.

Ὁ δ' Ἀριστείδης ὥρκεισε μὲν τοὺς Ἕλληνας καὶ ὤμοσεν
ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων μύθρους ἐμβαλὼν ἐπὶ ταῖς ἀραῖς εἰς 334
537 τὴν θάλατταν· ὕστερον δὲ τῶν πραγμάτων ἄρχειν ἐγκρα-
τέστερον, ὥς ἔοικεν, ἐκβιάζομένων, ἐκέλευε τοὺς Ἀθη-
ναίους τὴν ἐπιτορλίαν τρέψαντας εἰς αὐτὸν ἢ συμφέροι
χρησθαι τοῖς πράγμασι. Καθ' ὅλου δ' ὁ Θεόφραστος
φησι τὸν ἄνδρα τοῦτον περὶ τὰ οἰκεία καὶ τοὺς πολλὰς
ἄκρως ὄντα δίκαιον ἐν τοῖς κοινοῖς πολλὰ πράξει πρὸς
τὴν ὑπόθεσιν τῆς πατρίδος, ὥς συχνῆς ἀδικίας δεομένης.
Καὶ γὰρ τὰ χρηματὰ φησιν ἐκ Δήλου βουλευομένων Ἀθή-
νας νομίσαι παρὰ τὰς συνθήκας καὶ Σαμίων εἰσηγου-
μένων εἰπεῖν ἐκείνον, ὥς οὐ δίκαιον μὲν, συμφέρον δὲ
τοῦτ' ἐστι. Καὶ τέλος εἰς τὸ ἄρχειν ἀνθρώπων τοσού-

οὐχ] om. C.
γεγονότος] praetuli ex C. Vulg.
γενομένου.

ὥς τὸν δῆμον εἰς δ.] sic ex Ald.
editur. AD. Bodl. 3. Iunt. εἰς τὸν
δῆμον ὥς δ., sic etiam C., sed εἰς
pro ὥς (ὥς τ. δῆμον) per correc-
tionem.

εἰπεῖν, ἀναγκ. ἐστιν] ἐστιν ἀναγκ.,
εἰπεῖν C. Pro εἰπεῖν vellem codex
praeberet εἰπεν.

CAPUT XXV.

εἰς αὐτ.] εἰς αὐτ. Ald.

Θεόφραστος φησι] sic Ald. Vulg.
Θ. φησί.

δεομένην] δεομένην Stephanus,
quod servavit Reisk.

χρηματὰ φησιν] sic Ald. Vulg.
χρηματὰ φησίν.

βουλευομένων] vulg. βουλευο-
μένων ex Vulg. Anon. et Mur. an-
not. correctum voluit Bryan., ac
βουλευομένων ACD.

καὶ Σαμίων] καὶ abesse mavult
Schaeferus.

ἐστι] ἐστὶ ACD. edd. vett.

γῆρα τιμώμενον καὶ θαυμαζόμενον ὑπὸ τῶν πολιτῶν.
 Κράτερος δ' ὁ Μακεδῶν τοιαῦτά τινα περὶ τῆς τελευτῆς
 τοῦ ἀνδρὸς ἔγραψε. Μετὰ γὰρ τὴν Θεμιστοκλέους φυγὴν
 φησὶν ὥσπερ ἐξυβρίσαντα τὸν δῆμον ἀναψῦσαι πλῆθος
 335 συκοφαντῶν, οἱ τοὺς ἀρίστους καὶ δυνατωτάτους ἄνδρας
 διώκοντες ὑπέβαλλον τῷ φθόνῳ τῶν πολλῶν ἐπαιρομέ-
 νων ὑπ' εὐτυχίας καὶ δυνάμεως. Ἐν τούτοις καὶ Ἀρι-
 στειδὴν ἀλῶναι δωροδοκίας, Διοφάντου τοῦ Ἀμφιτροπῆ-
 θεν κατηγοροῦντος, ὥς, ὅτε τοὺς φόρους ἔπραττε, παρὰ
 τῶν Ἰωνῶν χρήματα λαβόντος· ἐκτίσαι δ' οὐκ ἔχοντα
 τὴν καταδίκην πεντήκοντα μνῶν οὐσαν ἐκπλεῦσαι καὶ
 περὶ τὴν Ἰωνίαν ἀποθανεῖν. Τούτων οὐδὲν ἔγγραφον ὁ
 Κράτερος τεκμήριον παρέσχηκεν οὔτε δίκην οὔτε ψήφι-
 σμα, καὶ περ εἰσθῶς ἐπιεικῶς γράφειν τὰ τοιαῦτα καὶ
 παρατίθεσθαι τοὺς ἱστοροῦντας. Οἱ δ' ἄλλοι πάντες, ὥς
 ἔπος εἰπᾶν, ὅσοι τὰ πλημμεληθέντα τῷ δῆμῳ περὶ τοὺς
 στρατηγούς διεξίσαι, τὴν μὲν Θεμιστοκλέους φυγὴν καὶ
 τὰ Μιλτιάδου δεσμὰ καὶ τὴν Περικλέους ζημίαν καὶ τὸν 541
 Πάχης ἐν τῷ δικαστηρίῳ θάνατον ἀνελόντος αὐτὸν ἐπὶ
 τοῦ βήματος, ὥς ἡλίσκετο, καὶ πολλὰ τοιαῦτα συνάγουσι
 καὶ θρυλοῦσιν, Ἀριστείδου δὲ τὸν μὲν ἐξοστρακισμόν πα-
 ρατίθενται, καταδίκης δὲ τοιαύτης οὐδαμῶς μνημονεύουσι.

dinat sic: φασὶν οἱ μὲν ἐν Πόν-
 τῳ.

ἐκπλεῦσαντα] εἰσπλ. Vulc.

Κράτερος] vulg. Κρατερός: „ana-
 logia accentus in nominibus pro-
 priis scribi poscit Κράτερος. V.
 Appar. ad Dem. T. V. p. 58f.
 Monuit etiam Bekkerus *Ergänz. z.*
Jen. Allg. Literat. Zeit. 1813. 36.
 col. 285.“ Schaeferus.

τοῦ ἀνδρ. εἰρ.] εἰρ. τ. ἀνδρ. C.
 Mox idem: ἀναψῦσαι πλῆθη.

ὑπέβαλλον] ὑπέβαλον ACD.

ἔπραττε] ἔπραττεν C.

λαβόντος] λαβόντα maluit Schae-
 ferus. Mihi vulgata optima vide-
 tur ac nullo modo tentanda.

ἐκτίσαι] vulg. ἐκτίσαι, corr.
 Schaefer.

ἔχοντα] pro vulg. ἔχοντος resti-
 tuit Br. ex Bodl. 3. Vulc. Anon. et
 sic ACD.

παρέσχηκεν] dedi ex ACD. Bodl.
 3. Iunt., vulg. παρέσχεν.

θρυλοῦσι] hanc formam prae-
 buerunt AD., vulg. θρυλλοῦσι: cf.
 Buttm. ad Dem. Mid. p. 88. Mei-
 nek. ad Theocr. II. v. 142. Schaefer.
 ad Dem. Vol. I. p. 285. et annot.
 ad Plut. Vol. I. p. 74. 15. Formam
 θρυλλεῖν quod supra reliquimus in-
 tactam, ne quis oblivione factum
 existimet, eam nobis legem scripsi-
 mus, in talibus ut ne quid sine li-
 brorum auctoritate novarem.

Ἀριστείδου δὲ] τε maluit Bryan.
 idque praebet C., idem cum Iunt.
 om. sequens μὲν.

CAPUT XXVII.

Καὶ μέντοι καὶ τάφος ἐστὶν αὐτοῦ Φαληροῖ δεικνύ-
μενος, ὃν φασὶ κατασκευάσαι τὴν πόλιν αὐτῷ μὴδ' ἐν-
τάφια καταλιπόντι. Καὶ τὰς μὲν θυγατέρας ἱστοροῦσιν
ἐκ τοῦ πρυτανείου τοῖς νυμφίοις ἐκδοθῆναι, δημοσίᾳ τῆς
πόλεως τὸν γάμον ἐγγυώσης καὶ προῖκα τρισηχίλλας δραχ-
μὰς ἑκατέρᾳ ψηφισαμένης· Λυσιμάχῳ δὲ τῷ υἱῷ μὲν
μὲν ἑκατὸν ἀργυρίου καὶ γῆς τοσαῦτα πλέθρα πεφυτευ-
μένης ἔδωκεν ὁ δῆμος, ἄλλας δὲ δραχμὰς τέσσαρας εἰς
ἡμέραν ἐκάστην ἀπέταξεν, Ἀλκιβιάδου τὸ ψήφισμα γρά-
ψαντος. Ἔτι δὲ Λυσιμάχου θυγατέρα Πολυκρίτην ἀπο-
λιπόντος, ὡς Καλλισθένης φησὶ, καὶ ταύτῃ σίτησιν, ὅσην
καὶ τοῖς Ὀλυμπιονίκαις, ὁ δῆμος ἐψηφίσατο. Δημήτριος
δ' ὁ Φαληρεὺς καὶ Ἱερώνυμος ὁ Ῥόδιος καὶ Ἀριστόξενος
542 ὁ μουσικὸς καὶ Ἀριστοτέλης (εἰ δὴ τὸ Περὶ εὐγενείας
βιβλίον ἐν τοῖς γνησίοις Ἀριστοτέλους θετέον) ἱστοροῦ-
σι, Μυρτῶ θυγατρίδῃν Ἀριστείδου Σωκράτει τῷ σοφῷ
συνοικῆσαι, γυναῖκα μὲν ἑτέραν ἔχοντι, ταύτην δ' ἀνα-
λαβόντι χηρεύουσιν διὰ πενίαν καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐν-
δεομένην. Πρὸς μὲν οὖν τούτους ἱκανῶς ὁ Παναίτιος
ἐν τοῖς περὶ Σωκράτους ἀντειρήκεν. Ὁ δὲ Φαληρεὺς ἐν
τῷ Σωκράτει φησὶ μνημονεύειν Ἀριστείδου θυγατρίδου
εὐ μάλα πένητα Λυσιμάχου, ὃς ἑαυτὸν ἐκ πινακίου τι-
νὸς ὄνειροκριτικοῦ παρὰ τὸ Ἰακχεῖον λεγόμενον καθεζό-
μενος ἔβροσκεν. Τῇ δὲ μητρὶ καὶ τῇ ταύτης ἀδελφῇ ψή-
φισμα γράψας δωρεὰν ἔπεισε τὸν δῆμον διδόναι τριώβο-
λον ἐκάστης ἡμέρας. Αὐτὸς μέντοι ὁ Δημήτριος νομο-
θετῶν ἐψηφίσατο δραχμὴν ἑκατέρᾳ τάξει τῶν γυναικῶν.
Καὶ οὐδὲν ἐστὶ θαυμαστὸν οὕτω φροντίσαι τῶν ἐν ἅσκει

CAPUT XXVII.

Δημήτριος δ'] δ' om. Bodl. 3.
θυγατρίδῃν] θυγατρίδου C.
θυγατρίδῃν Ald.

Φαληρεὺς] φαλληρεὺς C.
Ἰακχεῖον] ἰαχίον Bodl. 3. ἰάκ-
χιον Iunt.

ἔβροσκεν] sic A. vulg. ἔβροσκε.

PLUTARCHI ARIST.

διδόναι] „quaedam exempl. ha-
bent, δῆμον τροφὴν διδόναι.“ H.
Steph. δοῦναι maluit Schaeferus.
τριώβολον] τριόβολον edd. vett.
νομοθετῶν] νομοθέτων Basil.
De Ald. nihil affirmo.

δραχμὴν] ante h. v. ἀντὶ τριώ-
βολου inserit Vulc., quod placet
Schaefero.

τὸν δῆμον, ὅπου θυγατριδὴν Ἀριστογέιτονος ἐν Ἀθήνῃς
 πνυθόμενοι ταπεινὰ πράττειν ἀνδρὸς ἀποροῦσαν διὰ πε- 543
 νίαν κατήγαγον Ἀθήναζε καὶ συνοικίσαντες ἀνδρὶ τῶν
 εὐ γεγονότων τὸ Ποταμοῦ χωρίον εἰς φερνὴν ἐπέδωκαν·
 ἧς φιλανθρωπίας καὶ χρησιμότητος ἔτι πολλὰ καὶ καθ’
 ἡμᾶς ἢ πόλις ἐκφέρουσα δείγματα θαυμάζεται καὶ ζηλοῦ-
 ται δικαίως.

θυγατριδὴν] θυγατριδὴν C. Ald.

ἧς] τῆς Bodl. 3.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΜΑΡΚΟΣ ΚΑΤΩΝ.

CAPUT I.

543 **Μάρκος** δὲ **Κάτων** φασὶν ἀπὸ **Τούσκλου** τὸ γένος εἶ- 336
 ναι, δλαιοταν δὲ καὶ βίον ἔχειν πρὸ τῶν στρατειῶν καὶ
 τῆς πολιτείας ἐν χωρίοις πατρίοις περὶ **Σαβίνους**. Τῶν
 προγόνων παντάπασιν ἀγνώστων γεγενῆσθαι δοκούντων
 αὐτὸς ὁ **Κάτων** καὶ τὸν πατέρα **Μάρκον** ὡς ἀγαθὸν ἄν-
 δρα καὶ στρατιωτικὸν ἔκρινε, καὶ **Κάτων**α τὸν πρό-
 πακπον ἀριστείων πολλάκις τυχεῖν φησὶ καὶ πέντε πολε-
 μιστὰς ἵππους ἐν μάχαις ἀποβαλόντα τὴν τιμὴν ἀπολα-
 544 βεῖν ἐκ τοῦ δήμου δι' ἀνδραγαθίαν. Εἰωθότων δὲ τῶν
 Ῥωμαίων τοὺς ἀπὸ γένους δόξαν οὐκ ἔχοντας, ἀρχομέ-
 νους δὲ γνωρίζεσθαι δι' αὐτῶν καινοὺς προσαγορεύειν
 ἀνθρώπους, ὥσπερ καὶ τὸν **Κάτων**α προσηγόρευον, αὐ-
 τὸς ἔλεγε καινὸς εἶναι πρὸς ἀρχὴν καὶ δόξαν, ἔργοις δὲ

CAPUT I.

ΜΑΡΚΟΣ] deest Bodl. 3.

Σαβίνους] τοὺς **Σαβ.** tacito **H.**
Steph., et sic reliqui interpretes,
 nulla, quantum constat, a libris
 auctoritate.

φησὶ] vulg. φησιν correxi ex **D.**,
 qui praebebat φησί. Scio equidem,
 haud raro litteram *v* ἡμελυσσμένην
 a posteriorum maxime temporum
 scriptoribus etiam sequente conso-
 nante esse additam, de qua re non-
 nulla attulit **Grauert** ad **Aristid.**
 or. **Leptin.** p. 117., sed quae eius
 sic additae apud **Plat.** reperiuntur
 exempla, ea si quis libros] mscrip-
 tos sequatur fere omnia eius sunt
 rationis, ut sequatur interpunctio.

δήμου] codd. et edd. vett. consen-
 sus postulabat reponi. Ex Anonymi
 lectione δημοσίου correctum est
 δημοσίον, quod probatum, ut fe-
 runt, **Mureto** receperunt **Bryan.**
Reisk. Cor. et **Schaeff.** Sic ἐκ δη-
 μοσίον erat **Aristid.** XIX. Veror
 tamen ne in Anonymi scriptura con-
 spicua sit correctoris manus.

ἀπὸ γένους] μέν, quod vulg.
 post γένους inseritur, **Steph.**, ut vi-
 detur, est additamentum, ab **Reisk.**
 uncis septum, deletum a **Corae.**

αὐτῶν] αὐτ. Iunt.

ἀρχὴν] ἀρχάς, **Reiskii** suspicio,
 a **Corae** per errorem affertur ut va-
 rians lectio.

προγόνων καὶ ἀρεταῖς παμπάλαιος. Ἐκαλεῖτο δὲ τῷ τρίτῳ τῶν ὀνομάτων πρότερον; οὐ Κάτων, ἀλλὰ Πρίσκοις, ὕστερον δὲ τὸν Κάτωνα τῆς δυνάμεως ἐπώνυμον ἔσχε· Ῥωμαῖοι γὰρ τὸν ἑμπειρον κάτον ὀνομάζουσιν. Ἦν δὲ τὸ μὲν εἶδος ὑπόπυρρός καὶ γλαυκός, ὥς ὁ ποιήσας τὸ ἐπιγραμμάτιον οὐκ εὐμενῶς παρεμφαίνει·

Πυρρόν, πανδακτέην, γλαυκόματον, οὐδὲ θανόντα

Πόρκιον εἰς αἰδὴν Περσεφόνη δέχεται.

Τὴν δὲ τοῦ σώματος ἕξιν αὐτοῦργία καὶ διαίτη σώφρονι καὶ στρατείαις ἀπ' ἀρχῆς συντροφίου γεγονότος πάνυ χρηστικὴν εἶχε καὶ πρὸς ἰσχὺν καὶ πρὸς ὕγειαν ὁμαλῶς συνεστῶσαν. Τὸν δὲ λόγον, ὥσπερ δεῦτερον σῶμα, καὶ 54: τῶν καλῶν οὐ μόνον ἀναγκαῖον ὄργανον ἀνδρὶ μὴ ταπεινῶς βιωσομένῳ μηδ' ἀπράκτως, ἐξηρτύετο καὶ παρεσκεύαζεν ἐν ταῖς περιουκίαις κώμας καὶ τοῖς πολυχνίοις ἐκάστοτε συνδικῶν τοῖς δεομένοις, πρῶτον μὲν ἀγωνιστῆς εἶναι δοκῶν πρόθυμος, εἶτα καὶ ῥήτωρ ἱκανός. Ἐκ δὲ τούτου μᾶλλον τοῖς χρωμένοις κατεφαίνετο βάρος τι

κάτων ὀνομάζουσι] κάτον Corais est emendatio ex versione Crusarii petita et ex parte confirmata cod. A., in quo est κάτων. Reliqui consentiunt in vulg. Κάτωνα. Ceterum huc suspicor pertinere, quod ad praegressa ὕστερον δὲ τ. Κατ. ex Anon. enotatur κάτον.

ὑπόπυρρός] ὑπόπυρρος edd. vett. ἐπιγραμμάτιον] γραμμάτιον praeter Ald. omnes.

Πυρρόν] haec Iacobsum intulisse in Append. Epigr. post Anthol. Pal. T. II. p. 855. annotavit Schaeferus.

Περσεφόνη] sic D. vulg. Περσεφόνη, quae eadem nominis forma olim exstabat Thes. XXXI., nunc ibi quoque inde ab Reisk. tacito editur Περσεφ.

εἶχε] εἶναι C.

ὕγειαν] ὕγεια CD., quod si quis miretur a nobis neglectum esse, quum vel ex Atticistarum praeceptis bonorum id proprium iudicetur scriptorum, nolui nunc a vulgata scriptura discedere donec plures Plut. codd. explorati fuerint.

Nunc magnam in his formis deprehendere licet fluctuationem, quae aliter componi nequit. Forma ὕγεια quidem quum alibi utitur Plut., tum Lycurg. VIII. Demosth. XXVII., quo postremo loco nescio qua auctoritate nuper a Frotschero editum sit ὕγεια. Alterum tuetur etiam similis forma ταμεῖον, quae iniuria aliquibus in locis sollicitata est a Corae. Add. Lobeck. ad Phryn. p. 493. et cf. infra ad c. XIX.

ἀναγκαῖον] ἀναγκάων Anon. Dictum est de h. l. in Praefat.

τοῖς πολυχνίοις] artic. malim abesse, quum quod praecedit περιουκίαις aliter non possit etiam ad πολυχνίας referri. Id vero res ipsa videtur suadere.

πρῶτον μὲν] vitium vulg. lectionis Καὶ πρ. μὲν post Reisk. sensit Coraes. Complura tentavit Reisk. Coraes post ἱκανός excidisse suspic. ἀπέβη, cuius vestigia deprehendisse sibi visus est in vers. Amioti. Mihi recte agisse videtur Schaeff., qui importunam particulam deleverit.

καὶ φρόνημα περὶ αὐτὸν ἦθους πραγμάτων μεγάλων καὶ
πολιτείας δεόμενοι ἡγεμονικῆς. Οὐ γὰρ μόνον, ὥς ἔοικε,
μισθαυρίας καθαρὸν ἑαυτὸν ἐπὶ ταῖς δίκαις καὶ τοὺς ἀγῶ-
νας παρείχεν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν δόξαν ὥς μέγιστον ἀγαπῶν
ἐφαίνετο τὴν ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀγώνων. Πολὺ δὲ μάλ-
λον ἐν ταῖς μάχαις ταῖς πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ ταῖς
στρατείαις βουλόμενος εὐδοκμεῖν ἔτι μαιράκιον ὧν τραυ-
546 μάτων τὸ σῶμα μεστὸν ἐναντίων εἶχε. Φησὶ γὰρ αὐτὸς
ἐπτακαίδεκα γεγονώς ἔτη τὴν πρώτην στρατεύσασθαι
στρατείαν, περὶ ὃν Ἀννίβας χρόνον εὐτυχῶν ἐπέφλεγε
τὴν Ἰταλλαν. Παρείχε δ' αὐτὸν ἐν ταῖς μάχαις τῇ μὲν
χειρὶ πλήκτην, τῷ δὲ ποδὶ μόνιμον καὶ βέβαιον, γαῦρον
δὲ τῷ προσώπῳ. Λόγου δ' ἀπειλῇ καὶ τραχύτητι φωνῆς
πρὸς τοὺς πολεμίους ἐχοῖτο, ὀρθῶς καὶ διανοούμενος
καὶ διδάσκων, ὅτι πολλάκις τὰ τοιαῦτα τοῦ ξίφους μάλ-
λον καταπλήττεται τοὺς ἐναντίους. Ἐν δὲ ταῖς πορείαις
αὐτὸς ἐβάδιζε φέρων τὰ ὄπλα καὶ θεράπων εἰς εἵπετο
τὰ πρὸς δίαιταν αὐτῷ κομίζων, ᾧ λέγεται μηδέποτε δυσ-
κολᾶναι μηδὲ μέμψασθαι παραθέντι ἄριστον ἢ δεῖκνον,
ἀλλὰ καὶ συλλαμβάνειν αὐτὸς τὰ πλεῖστα καὶ συμπαρα-
σκευάζειν ἀπὸ τῶν στρατιωτικῶν γενόμενος ἔργων. Τῶρ
δ' ἔπινεν ἐπὶ τῆς στρατείας πλὴν εἵποτε διψήσας περι-
φλεγῶς ὄξος ἤτησεν ἢ τῆς ἰσχύος ἐνδιδούσης ἐπιλάβοι 337
μικρὸν οἶνάριον.

C A P U T II.

Ἦν δὲ πλησίον αὐτοῦ τῶν ἀγρῶν ἡ γενομένη Μα-
κίου Κουρίου τοῦ τριῖς θριαμβεύσαντος ἑπαυλῖς. Ἐπὶ

πραγμάτων] sic ACD. Iunt. Vulg.
καὶ πρ.

μεγάλων] post πολιτείας ponit
Iunt.

ἑαυτὸν] αὐτ. C.

ἐναντίων] ἐναντίον D. Iunt.

ον

ἐναντίον A. a man. rec.

Ἀννίβας] ἀνίβας Ald.

ὀρθῶς καὶ] ὀρθῶς δὲ A.

γενόμενος] γινόμενος C., ut con-
iecerat Cor., nisi quod is pro πα-
ραθέντι quoque maluit παρατιθέν-
τι. Sine caussa tamen.

τῆς ἰσχύος] artic. ex Anon. Vulg.
recepit Cor., et sic AD. Vulg.
om.

ἐπιλάβοι] defendi posse animad-
vertit Reisk., eiusdem tamen valde
blandiens est auspicio corr. esse
ἐπιβάλοι, quod placuit etiam Corai.

CAPUT II.

Μακίου] sic in quibusdam libris
esse notavit Steph. ac dedit Reisk.
ex Anon., neque aliter ACD., vulg.
Μακρίον.

ταύτην συνεχῶς βαδίζων καὶ θεώμενος τοῦ τε χωρίου 547
 τὴν μικρότητα καὶ τῆς οἰκίσεως τὸ λιπὸν ἔννοιαν ἔλαμ-
 βανε τοῦ ἀνδρὸς, ὅτι Ῥωμαίων μέγιστος γενόμενος καὶ
 τὰ μαχμώτατα τῶν ἔθνων ὑπαγαγόμενος καὶ Πύρρον
 ἐξελάσας τῆς Ἰταλίας τοῦτο τὸ χωρίδιον αὐτὸς ἔσκαπτε
 καὶ ταύτην τὴν ἔκτασιν ᾗκει μετὰ τρεῖς θριάμβους· ἐν-
 ταῦθα πρὸς ἐσχάρα καθήμενον αὐτὸν ἔφοντα γογγυλί-
 δας εὐρόντες οἱ Σαννιτῶν πρέσβεις ἐδίδουσιν πολὺ χρυ-
 σίον· ὁ δ' ἀπεπέμψατο φήσας, οὐδὲν χρυσίου δεῖν, ᾧ
 δείκνον ἀρκεῖ τοιοῦτον· αὐτῷ μέντοι τοῦ χρυσίου ἔχειν
 κάλλιον εἶναι τὸ νικᾶν τοὺς ἔχοντας. Ταῦθ' ὁ Κάτων
 ἐνθυμούμενος ἀπῆει, καὶ τὸν αὐτοῦ πάλιν οἶκον ἐφορῶν 548
 καὶ χωρία καὶ θεράποντας καὶ δίαίταν ἐπέτεινε τὴν αὐ-
 τουργίαν καὶ περιέκοπτε τὴν πολυτέλειαν. Φαβίου δὲ
 Μαξίμου τὴν Ταραντίνων πόλιν ἐλόντος ἔτιχε μὲν ὁ
 Κάτων στρατευόμενος ὑπ' αὐτῷ κομιδῇ μειράκιον ὦν,
 Νεάρχῳ δὲ τινι τῶν Πυθαγορικῶν ξένῳ χρησάμενος
 ἐσπούδασε τῶν λόγων μεταλαβεῖν. Ἀκούσας δὲ ταῦτα
 διαλεγόμενου τοῦ ἀνδρὸς, οἷς κέχρηται καὶ Πλάτων, τὴν
 μὲν ἡδονὴν ἀποκαλῶν μέγιστον κακοῦ δέλεαρ, συμφορὰν
 δὲ τῇ ψυχῇ τὸ σῶμα πρῶτην, λύσιν δὲ καὶ καθαρμόν,
 οἷς μάλιστα χωρίζει καὶ ἀφίστησιν αὐτὴν τῶν περὶ τὸ
 σῶμα παθημάτων λογισμοῖς, ἔτι μᾶλλον ἡγάπησε τὸ λι-
 πὸν καὶ τὴν ἐγκράτειαν. Ἄλλως δὲ παιδείας Ἑλληνικῆς
 ὀψιμαδῆς γενέσθαι λέγεται καὶ πόρρω παντάπασιν ἡλι-

ὑπαγαγόμενος] ὑπαγόμενος Iunt.

ἐνταῦθα] ἐνθα auspicatur Reisk., quod mihi quoque in mentem venerat; καὶ ἐν. dedit Schaefer., quem cf. in Ind. ad Schol. Apoll. Rhod. p. 664. b. Fortasse non opus est mutatione, licet sequatur ταῦθ' ὁ Κατ. ἐνθυμούμενος —, nam saepe Plut. quae alium secum meditatū esse significat ut sua interponit.

Σαννιτῶν] sic, ut videtur, etiam ACD. Vulg. Σαννιτῶν post Bryan. correxit Schaefer.

αὐτῷ] αὐτ. edd. vett.

τοῦ χρυσίου] vulg. τοῦ χρυσίου, quod ex Anon. (in quo tamen aric. deest) Muret. annot. et Apophth. (T. VI. p. 735. R.) correctum voluit primus Bryan. Et accusativ. habent ACD.

αὐτοῦ] αὐτ. D. edd. vett. ταῦτα] ταῦτά maluerunt Bryan. et Cor., quod vel propter sequens καὶ necessarium non est.

τῇ ψυχῇ] „Invenitur et alia lectio, videlicet τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι πρῶτην. Hanc autem sequendo referentur et haec ad τὴν ἡδονήν.“ H. Stephanus. Sic Vulc.

αὐτῇ] αὐτ. ACD. edd. vett.

κίας Ἑλληνικὰ βιβλία λαβὼν εἰς χεῖρας βραχία μὲν ἀπὸ
Θουκυδίδου, πλείονα δ' ἀπὸ Δημοσθένους εἰς τὸ ῥητο-
ρικὸν ἀφειληθῆναι. Τὰ μέντοι συγγράμματα καὶ δόγμα-
549 σιν Ἑλληνικοῖς καὶ ἱστορίαις ἐπιεικῶς διαπεποικίλται·
καὶ μεθρομητευμένα πολλὰ κατὰ λέξιν ἐν τοῖς ἀποφθέγ-
μασι καὶ ταῖς γνησιολογίαις τίταται.

CAPUT III.

Ἦν δέ τις ἀνὴρ εὐπατρίδης μὲν ἐν τοῖς μάλιστα
Ῥωμαίων καὶ δυνατὸς, ἀρετῇ δὲ φρομένην μὲν αἰσθά-
νεσθαι δεῖνός, εὐμενὴς δὲ καὶ θορῆσαι καὶ προαγαγεῖν
εἰς δόξαν, Οὐαλέριος Φλάκκος. Οὗτος εἶχεν ὁμορῶντα
χωρία τοῖς Κάτωνος· πυθόμενος δὲ τὴν αὐτουργίαν καὶ
δίαιταν αὐτοῦ παρὰ τῶν οἰκετῶν καὶ θαυμάσας ἐξηγου-
μένων, ὅτι πρῶτ' μὲν εἰς ἀγορὰν βαδίζει καὶ παρίσταται
τοῖς δεομένοις, ἐπανελθὼν δ' εἰς τὸ χωρίον, ἂν μὲν ἦ
χειμῶν, ἐξωμίδα λαβὼν, θερούς δὲ γυμνὸς ἐργασάμενος
μετὰ τῶν οἰκετῶν ἐσθίει τὸν αὐτὸν ἄρτον ὁμοῦ καθήμε-
νος, καὶ πίνει τὸν αὐτὸν οἶνον, ἄλλην τε πολλὴν ἐπιει-
κειαν αὐτοῦ καὶ μετριότητα καὶ τινας καὶ λόγους ἀπο-
550 φθεγματικούς διαμνημονευόντων, ἐκέλευσε κληθῆναι πρὸς
τὸ δεῖπνον. Ἐκ δὲ τούτου χρώμενος καὶ κατανοῶν ἡμε-
ρον καὶ ἀστεῖον ἦθος ὥσπερ φυτὸν ἀσκήσεως καὶ χώρας
ἐπιφανοῦς δεόμενον προετρέψατο καὶ συνέπεισεν ἄφασθαι
τῆς ἐν Ῥώμῃ πολιτείας. Κατελθὼν οὖν, εὐθύς τοὺς μὲν
αὐτὸς ἐκτάτο θαυμαστάς καὶ φίλους διὰ τῶν συνηγοριῶν,
πολλὴν τε καὶ Οὐαλερίου τιμὴν καὶ δύναμιν αὐτῷ

ἡλικίας] post h. v. ex Ald. vulgo
additur ἡλικιῶς, quod quum in
ACD. Bodl. 3. et Iunt. omissum sit,
eo magis delendum censui, quo cer-
tius ex interpretamento accessisse
videtur; cf. Demosth. II. ὅπῃ ποτα
καὶ πόρῳ τῆς ἡλικίας ἠφ' ἑαυτοῦ
ῥωμαῖοῖς γράμμασιν ἐντυγχάνειν.

βραχία] βραχεῖα AD. cf. Buttm.
gr. Gr. T. I. p. 253.

CAPUT III.

Οὐαλέριος] βαλλέριος C. Bodl.
3. βαλίριος D. De cod. A. nihil

annotatur, eundem tamen cum re-
liquis consentire ex seqq. conicio.
Non reprehendo formam βαλίριος,
sed dubitavi praeferre quoniam aliud
eius nominis sic scripti exemplum
ap. Plut. non memini legisse.

πυθόμενος] πυθανομένων (sic)
Valc.

πολλήν τε καὶ] καὶ addidi ex C.,
qui artic. om., πολλήν δὲ τ. ex Co-
ra's coniectura Schaeef. Sed scri-
ptor ex oppositione transit ad con-
iunctionem.

Οὐαλερίου] βαλλερίου C. βα-
λερίου AD.

προστιθέντος χιλιαρχίας ἔτυχε πρῶτον, εἶτα ἐταμίευσεν. Ἐκ
 τούτου δὲ λαμπρὸς ὢν ἤδη καὶ περιφανὴς αὐτῷ τῷ Οὐα-
 λερίῳ περὶ τὰς μεγίστας συνεξέδραμεν ἀρχάς, ὕπατός τε
 μετ' ἐκείνου καὶ πάλιν τιμητὴς γενόμενος. Τῶν δὲ πρε-
 σβυτέρων πολιτῶν Μαξίμῳ Φαβίῳ προσέειπεν ἑαυτὸν,
 ἐνδοξοτάτῳ μὲν ὄντι καὶ μεγίστην ἔχοντι δύναμιν, μάλ-
 λον δὲ τὸν τρόπον αὐτοῦ καὶ τὸν βίον ὡς κάλλιστα πα-
 ραδείγματα προθέμενος. Διὸ καὶ Σκηπίωνι τῷ μεγάλῳ, νέῳ
 338 μὲν ὄντι τότε, πρὸς δὲ τὴν Φαβίου δύναμιν ἀνταίρουντι
 καὶ φθονεῖσθαι δοκοῦντι, παρ' οὐδὲν ἐποιήσατο γενέσθαι
 διάφορος. Ἀλλὰ καὶ ταμίας αὐτῷ πρὸς τὸν ἐν Διβύῃ
 πόλεμον συνεκπεμφθεὶς, ὡς ἑώρα τῇ συνήθει πολυτελείᾳ 551
 χρώμενον τὸν ἄνδρα καὶ καταχορηγοῦντα τοῖς στρατεύ-
 μασιν ἀφειδῶς τῶν χρημάτων, ἐπαρξήσιαζέτο πρὸς αὐ-
 τὸν, οὐ τὸ τῆς δαπάνης μέγιστον εἶναι φάμενος, ἀλλ'
 ὅτι διαφθείρει τὴν πάτριον εὐτέλειαν, τῶν στρατιωτῶν
 ἐφ' ἡδονὰς καὶ τρυφὰς τῷ περιόντι τῆς χρείας τρεπομέ-
 νων. Εἰπόντος δὲ τοῦ Σκηπίωνος, ὡς οὐδὲν δεοίτο τα-
 μίου λίαν ἀκριβοῦς πλησίστιος ἐπὶ τὸν πόλεμον φερόμε-
 νος, πράξεων γάρ, οὐ χρημάτων, τῇ πόλει λόγον ὀφεί-
 λειν, ἀπῆλθεν ὁ Κάτων ἐκ Σικελίας καὶ μετὰ τοῦ Φα-
 βίου καταβοῶν ἐν τῷ συνεδρίῳ φθοράν τε χρημάτων
 ἀμυνθῆτων ὑπὸ τοῦ Σκηπίωνος καὶ διατριβὰς αὐτοῦ μει-
 ρακιώδεις ἐν παλαίστραις καὶ θεάτροις, ὥσπερ οὐ στρα-
 τηγοῦντος, ἀλλὰ πανηγυρίζοντος, ἐξειργάσατο πεμφθῆναι
 'δημάρχους ἐπ' αὐτὸν ἄξοντας εἰς Ῥώμην, ἄνπερ ἀληθεῖς
 αἱ κατηγορίαι φανῶσιν. Ὁ μὲν οὖν Σκηπίων ἐν τῇ πα-

προστιθέντος] προστεθέντος D.
 τούτου δέ] δέ om. A.
 Οὐαλερίῳ] βαλλερ. C. βαλερ. A.
 περὶ] ἐπὶ aut πρὸς maluit Reisk.
 Prius placet Schaefero.
 ἐκείνου] ἐκείνον Iunt.
 μᾶλλον] μάλιστα C. fortasse
 recte.

Σκηπίωνι] sic codd. et Iunt. con-
 nter, eamque u formam primus et
 et reliquis i locis restituit
 Schaeferus, quod semel monuisse
 sufficet.

φάμενος] φάσκων Vulc., quod
 placet Schaefero.

ἐφ' ἡδον.] εἰς ἡδον. Vulc.
 ὀφείλει] primus dedit Steph.,
 et sic C. Vulg. ὀφείλει. D. ὀφείλει.
 φθοράν] vulg. φορὰν ortum vi-
 detur ex vitio Ald., quod ex Anon.
 et Mur. annot. corr. Reisk., et φθο-
 ράν ACD. Iunt.

Ὁ μὲν οὖν] fortasse scripsit
 Plut. οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Σκ., quod ad
 speciem magis quam revera a vulg.
 scripturae ductibus recedit. Certe
 non reprehendit hanc suspicionem,
 qui quid sententiae ratio flagitet
 considerare voluerint. Atque talem
 aliquam scripturam secutos video

522 ρασκευῇ τοῦ πολέμου τὴν νίκην ἐπιδειξάμενος καὶ φανείς
ἡδὺς μὲν ἐπὶ σχολῆς συνεῖναι φίλοις, οὐδαμοῦ δὲ τῷ
φιλανθρώπῳ τῆς δαπάνης εἰς τὰ σκουδαῖα καὶ μεγάλα
ῥάθυμος, ἐξέπλευσεν ἐπὶ τῶν πόλεμον.

CAPUT IV.

Τῷ δὲ Κάτῳ πολλὴ μὲν ἀπὸ τοῦ λόγου δύναμις
ἤϋξετο καὶ Ῥωμαῖον αὐτὸν οἱ πολλοὶ Δημοσθένην προς-
ηγόρευον, ὃ δὲ βίος μᾶλλον ὀνομαστός ἦν αὐτοῦ καὶ πε-
ριβόητος. Ἡ μὲν γὰρ ἐν τῷ λέγειν δεινότης προὔκειτο
τοῖς νέοις ἀγώνισμα κοινὸν ἤδη καὶ περισπούδαστον· ὃ
δὲ τὴν πάτριον αὐτουργίαν ὑπομένων καὶ δεῖπνον ἀφε-
λὲς καὶ ἄριστον ἄπυρον καὶ λιτὴν ἐσθῆτα καὶ δημοτικὴν
ἀσπαζόμενος οἴκησιν καὶ τὸ μὴ δεῖσθαι τῶν περιττῶν
μᾶλλον ἢ τὸ κεκτηῆσθαι θαυμάζων, σπάνιος ἦν, ἤδη τότε
τῆς πολιτείας τὸ καθαρὸν ὑπὸ μεγέθους οὐ φυλαττούσης,
ἀλλὰ τῷ κρατεῖν πραγμάτων πολλῶν καὶ ἀνθρώπων, πρὸς
πολλὰ μινυμένης ἔθῃ καὶ βίων παραδείγματα παντοδα-
πῶν ὑποδεχομένης· Εἰκότως οὖν ἐθαύμαζον τὸν Κάτω-
να, τοὺς μὲν ἄλλους ὑπὸ τῶν πόνων θραυνομένους καὶ
553 μαλασσομένους ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ὀρῶντες, ἐκείνους δὲ ὑπὲρ
ἀμφοῖν ἀήττητον, οὐ μόνον ἕως ἔτι νέος καὶ φιλότιμος
ἦν, ἀλλὰ καὶ γέροντα καὶ πολιὸν ἤδη μεθ' ὑπατεῖαν καὶ
θρόμβον ὥσπερ ἀθλητὴν νικηφόρον ἐγκατεροῦντα τῇ
τάξει τῆς ἀσκήσεως καὶ διομαλίζοντα μέχρι τῆς τελευτῆς.
Ἐσθῆτα μὲν γὰρ οὐδέποτε φησὶ φορέσαι πολυτελεστέραν

interpretes, quorum Amiot. conver-
tit in hunc modum: *mais au con-
traire Scipion.*, Crus.: *at Sci-
pio* —

δαπάνης] sic codd. et edd. vett.
Legi etiam *διαίτης* annotavit Steph.,
idem attulit corrector Vulcobianus,
unde recepit. Cor. et Schaefer. Ego
ab interprete profectum censeo.

CAPUT IV.

πολλὴ μὲν] πολλὴ μὲν ἢ scri-
bendum putat Schaefer.

Ῥωμαῖον] ῥωμαίων Iunt.

Δημοσθένην] sic C., in A. ἢ su-
pra est additum: vulgo Δημοσθένην.

ἀφελὲς] εὐτελὲς Vulc., idem ex
cod. attulit Steph. Mihi interpre-
tis videtur, quamquam placuit Schae-
fero.

μαλ. ὑπό] vulg. μαλ. καὶ ὑπό
Bryani monitu correxit Reisk.

καὶ πολιόν] utrumque om. Bodl.
3. neque expressit Francisc. Bar-
barus. Reliqui codd. et Iunt. locum
repraesentant sic: *γέροντα πολιὸν*
ἤδη. Vulgata igitur hic quoque so-
lius nititur Aldinae fide.

ἐκατὸν δραχμῶν, *πίνειν* δὲ καὶ στρατηγῶν καὶ ὑπατεῶν τὸν αὐτὸν οἶνον τοῖς ἐργάταις· ὅφον δὲ παρασκευάζεσθαι πρὸς τὸ δεῖπνον ἐξ ἀγορᾶς ἀσσαρίων τριάκοντα, καὶ τοῦτο διὰ τὴν πόλιν, ὅπως ἰσχύοι τὸ σῶμα πρὸς τὰς στρατείας. Ἐκίβλημα δὲ τῶν ποικίλων Βαβυλωνίων ἐκ κληρονομίας κτησάμενος εὐθὺς ἀποδόσθαι· τῶν δὲ ἐπαύλειων αὐτοῦ μηδεμίαν εἶναι κεκονιαμένην· οὐδένα δὲ πώποτε πρίασθαι δοῦλον ὑπὲρ τὰς χιλίας δραχμὰς καὶ πεντακοσίας, ὥς ἂν οὐ τρυφερῶν οὐδ' ὠραίων, ἀλλ' ἐργατικῶν καὶ στερεῶν, οἷον ἱπποκόμων καὶ βοηλατῶν, θεόμενος. Καὶ τούτους, πρεσβυτέρους γενομένους ᾤετο δεῖν ἀποδίδοσθαι καὶ μὴ βόσκειν ἀχρήστους· ὅλως δὲ μηδὲν εὖωνον εἶναι τῶν περιττῶν, ἀλλ' οὐ τις οὐ δεῖται, καὶ ἂν ἀσσαρίου πιπράσκηται, πολλοῦ νομίζειν· κτᾶσθαι δὲ τὰ 554 σπειρόμενα καὶ νεμόμενα μᾶλλον ἢ τὰ ραινόμενα καὶ σαιρόμενα.

CAPUT V.

Ταῦτα δ' οἱ μὲν εἰς μικρολογίαν ἐτίθεντο τοῦ ἀνδρός, οἱ δ' ὥς ἐπὶ διορθώσει καὶ σωφρονισμῷ τῶν ἄλλων ἐνδοτέρω συστέλλοντος ἑαυτὸν ἀποδέχονται. Πλήν τὸ τοῖς οἰκτείταις ὥς ὑποξυγίοις ἀποχρησάμενον ἐπὶ γήρως 339 ἐλαύνειν καὶ πιπράσκειν ἀτενοῦς ἄγαν ἥθους ἐγὼ τίθεμαι καὶ μηδὲν ἀνθρώπων πρὸς ἀνθρώπον οἰομένου κοι-

ἐκατόν] εἰ, id est πέντε, aut εἴκοσι, suspic. Reisk.

πίνειν] sic C. vulg. πινῖν.

οἶνον] οἶον edd. vet.

ὅπως ἰσχύοι] ὥς ἂν ἰσχύη C.

δὲ ἐπαύλ.] sic edd. vet. δ' ἐπ. Reisk.

αὐτοῦ] vulg. αὐτ., corr. Schaeff.

οὐδένα δέ] δέ om. edd. vet., quas sequere si per codd. liceret.

πώποτε] πότα C.

εὖωνον] εὖωνος Ald.

σπειρόμενα] σπαιρόμενα Iunt.

μικρότης et σμικρότης, quorum illud Plutarchi orationem magis decere Schaeff. observat. annotat. ad Vol. I. p. 116. 4. Ac facile poterat hoc locorum copia comprobari.

ἀποδέχονται] sic AD. (de cod. C. tacetur) edd. vet., vulg. ἀπεδέχοντο, quam suspicor Stephani esse correctionem.

ἀτενοῦς] probissima lectio a Stephano demum mutata et depravata, opinor, est in ἀγεννοῦς, quam coniecturam tantum esse ipsa Stephani verba satis arguunt. Alterum defendi etiam ab I. M. Gesnero ad Plin. Epist. VIII. 16. et confirmari Thom. M. v. ἀτενὲς ἥθος annotavit Ruhkenius ad Timaeum p. 53.

CAPUT V.

μικρολογίαν] sic CD., et sic de suo dedit Schaeff. Eadem horum verborum est ratio quae obtinet in

νόημα τῆς χρείας πλέον ὑπάρχειν. Καίτοι τὴν χρηστότητα τῆς δικαιοσύνης πλατύτερον τόπον ὀρώμεν ἐκλαμβάνουσιν. Νόμῳ μὲν γὰρ καὶ τῷ δικαίῳ πρὸς ἀνθρώπους μόνον χρῆσθαι πεφύκαμεν, πρὸς εὐεργεσίας δὲ καὶ χάριτας ἔστιν ὅτε καὶ μέχρι τῶν ἀλόγων ζώων ὥσπερ ἐκ πηγῆς πλουσίας ἀπορρεῖ τῆς ἡμερότητος. Καὶ γὰρ ἱπ-
 555 πων ἀπειρηκότων ὑπὸ νόσου καὶ πόνου τροφαὶ καὶ κυνῶν οὐ σκυλακίαι μόνον, ἀλλὰ καὶ γηρωκομίαι τῷ χρηστῷ προσήκουσιν. Ὁ δὲ τῶν Ἀθηναίων δῆμος οἰκοδομῶν τὸν Ἑκατόμπεδον, ὅσας κατενόησεν ἡμιόνους μάλιστα τοῖς πόνοις ἐγκαρτερούσας, ἀπέλυσεν ἐλευθέρως νέμεσθαι καὶ ἀφειδισῶν μίαν φασὶ καταβαίνουσιν ἀφ' ἑαυτῆς πρὸς τὰ ἔργα τοῖς ἀνάγονσι τὰς ἀμάξας ὑποξυλοῖς εἰς τὴν ἀκρόπολιν συμπαρατρέχειν καὶ προηγείσθαι καθάπερ ἐγκελευμένην καὶ συνεξορμῶσαν. ἦν καὶ τρέφεσθαι δημοσίᾳ μέχρι τελευτῆς ἐψηφίσαντο. Τῶν δὲ Κίμωνος ἱππων, αἷς Ὀλύμπια τρις ἐνίκησε, καὶ ταφαὶ πλησίον εἰσὶ τῶν ἐκείνου μνημάτων. Κύνας δὲ συντρέ-

μὲν γὰρ] γὰρ om. C.

ὥσπερ ἐκ] vulgo puncto post ζώων posito legebatur ὥσπερ γὰρ ἐκ, quam particulam ex Reiskii emendatione eiecerunt Cor. et Schaef. Atque comprobatur haec correctio codd. AC. et Iunt consensu, ut non amplius quin vera sit dubitare liceat.

νόσου καὶ] haec addidi ex C. — χρόνον, quod a Stephano pro πόνου legi traditur, bona et ipsa, dubiae tamen auctoritatis est lectio.

σκυλακίαι] σκυλακίαι edd. vet.

γηρωκομίαι] hoc omnium librorum fide munitum a Corae tacito in γηρωκομίαι mutatum est, idemque ascrivit Schaef. Ego servandum duxi vulg., non quod me lateret Apollonii praeceptum de Pron. p. 3. τὸ ἅ τῶν οὐδετέρων ὅ γίνεται, γηροκόμος, κρεοκόλης, κρεοφίλης, sed quod litem de istorum voc. compositione etiam post Lobeckium in Parerg. ad Phryn. p. 692. ss. nondum compositam censerem; cf. Buttm. gr. Gr. T. II. p. 349. Huid vero minime celatum

volo, γηρωκομία scriptum exstare ap. Plutarch. T. II. p. 583. B. T. VIII. p. 305. R.

καὶ ἀφειδισῶν] καὶ ἀφένους. ὧν cum Stephano ediderunt inde a Bryano omnes. Id vero haud dubie a Stephano excogitatum est, quum nec ipse codd. auctoritatem, ut assolet alibi, attestatus sit, neque aliunde ista lectio quidquam habeat praesidii. Quare coniecturam puto, non malam quidem, sed necessariam minime, nam vulg. explicanda est sic, ut ad ἀφειδισῶν intelligatur αὐτῶν. Satis est enim notum, Graecos saepissime ponere genitivum participii non addito pronomine subiecti, ubi id vel indefinitum est, vel ex ipso nexu facile subauditur, v. Matth. gr. Gr. §. 563. Krueger. ad Xenoph. Anab. I. 2, 17. et 4, 12. ut taceam alios.

εἰς τὴν ἀκρ.] sic C. vulg. εἰς ἀκρ., et sane saepe caret haec vox articulo.

αἷς] οἷς Vulc.

ἐνίκησε] ἐνίκησεν A.

φους γενομένους καὶ συνήθεις ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ Ξάν-
 θιαππος ὁ παλαιὸς τὸν εἰς Σαλαμίνα τῇ τριῇρει παρανη-
 ξάμενον, ὅτε τὴν πόλιν ὁ δῆμος ἐξέλειπεν, ἐπὶ τῆς ἄκρας
 ἐκήδευσεν, ἣν Κυνὸς σῆμα μέχρι νῦν καλοῦσιν. Οὐ γὰρ
 ὥς ὑποδήμασιν ἢ σκεύεσι τοῖς ψυχὴν ἔχουσι χρηστέον,
 κοπέντα καὶ παρατριβέντα ταῖς ὑπηρεσίαις ἀπορρίπτουν-
 τας, ἀλλ' εἰ διὰ μηδὲν ἄλλο, μελέτης ἕνεκα τοῦ φιλαν- 556
 θρώπου προεθιστέον ἑαυτὸν ἐν τούτοις πρᾶον εἶναι καὶ
 μέλιχον. Ἐγὼ μὲν οὖν οὐδὲ βούν ἂν ἐργάτην διὰ γῆ-
 ρας ἀποδοίμην, μὴ τί γε πρεσβύτερον ἄνθρωπον, ἐκ χῶ-
 ρας συντρόφου καὶ διαίτης συνήθους ὥσπερ ἐκ πατρι-
 δος μεθιστάμενον ἀντὶ κερμάτων μικρῶν, ἄχρηστόν γε
 τοῖς ὠνουμένοις ὥσπερ τοῖς πιπράσκουσι γεγεννημένον.
 Ὁ δὲ Κάτων ὥσπερ νεανιευόμενος ἐπὶ τούτοις καὶ τὸν
 ἵππον, ᾧ πρὸς τὰς στρατείας ὑπατεύων ἐχρήτο, φησὶν
 ἐν Ἰβηρίᾳ καταλιπεῖν, ἵνα μὴ τῇ πόλει τὸ ναῦλον αὐτοῦ
 λογισθῇ. Ταῦτα μὲν οὖν εἴτε μεγαλοψυχίας εἴτε μι-
 κρολογίας θετέον ἔξεστι τῷ περὶ τούτου χρησθῆναι λογισμῷ.

CAPUT VI.

Τῆς δ' ἄλλης ἐγκρατείας ὑπερφυῶς θανμαστὸς ὁ
 ἀνὴρ· οἷον ὅτι στρατηγῶν ἐλάμβανεν ἑαυτῷ καὶ τοῖς

τοῖς ψυχὴν] vulg. τὴν ψυχὴν
 Bryani monitu ex Anon. et Mur.
 annot. corr. Reisk. et sic ACD.

παρατριβέντα] sic C. Vulg. κα-
 τατριβ.

ἀπορρίπτουντας] ἀπορριπτοῦν-
 τας edd. vett.

ἀλλ' εἰ] ἀλλ' αἰ C., id est ἀλ-
 λά εἰ.

προεθιστέον] προεθιστέον Iunt.

μέλιχον] μελίχιον edd. vett.

μὴ τί γε] μήτις AC. Ald. μὴ
 τοίς Bodl. 3., quod praeferendum
 erat ex Hermanni sententia ad Vi-
 ger. p. 803., sed id ego quidem
 propter numerum locorum non exi-
 guum, in quibus μὴ τί γε non va-
 riantibus libris legitur, facere no-
 lui. Vid. Apparat. ad Demosth.
 T. I. p. 265. Ex Plut. cf. Pom-
 pei. 67. Arat. 52. et Wyttenb. ad
 Moral. p. 14. A.

κερμάτων μικρῶν] erat quum κερ-
 μάτων scribendum suspicarer, quo
 non improbabile est usum esse scrip-
 torem ut rei exilitatem et vilita-
 tem notaret, quamquam κέρμα quo-
 que vi et forma est diminutiv.; sic
 supra c. I. dixit οἰνάριον μικρόν
 et plurima eiusdem generis alibi,
 quae praetereo. Voc. κερμάτιον
 vid. Cimon. X. et de adul. et amic.
 discr. T. VI. p. 233. R.

ἀχο. γε] ἀχο. τε C.

γεγεννημένον] γεγεννημένοις Bodl.

3. γενησόμενον Steph.

ἐπὶ τούτοις] om. C., neque ex-
 pressit Amiot.

πρὸς] παρὰ Vulc.

CAPUT VI.

οἷον ὅτι] sic ACD. Bodl. 3. et
 Vulc., qui geminam dat scripturam,

περὶ αὐτὸν οὐ πλέον εἰς τὸν μῆνα πυρῶν ἢ τρεῖς Ἀττι-
 557 κούς μεδίμνους, εἰς δὲ τὴν ἡμέραν κριθῶν τοῖς ὑπόζυ-
 γλοις ἑλαττον τριῶν ἡμιμεδίμνων. Ἐπαρχίαν δὲ λαβὼν
 Σαρδόνα, τῶν πρὸ αὐτοῦ στρατηγῶν εἰσθότων χρῆσθαι
 σκηνώμασι δημοσίοις καὶ κλίναις καὶ ἱματίοις πολλῇ τε
 θεραπειᾷ καὶ φίλων πλήθει καὶ περὶ δείπνα δαπάναις
 καὶ παρασκευαῖς βαρυνόντων, ἐκείνος ἄπιστον ἐποίησε
 τὴν διαφορὰν τῆς εὐτελείας. Δαπάνης μὲν γὰρ εἰς οὐδὲν
 οὐδεμιᾶς προσεδεήθη δημοσίας, ἐπεφοίτα δὲ ταῖς πόλε-
 σιν, αὐτὸς μὲν ἄνευ ξεύγους πορευόμενος, εἰς δὲ ἡκο-
 λούθει δημόσιος ἐσθῆτα καὶ σπονδεῖον αὐτῷ πρὸς ἱε-
 ρουργίαν κομίζων. Ἐν δὲ τούτοις οὕτως εὐκόλος καὶ
 ἀφελὴς τοῖς ὑπὸ χεῖρα φαινόμενος αὐτῷ ἀνταπεδίδου
 τὴν σεμνότητα καὶ τὸ βάρος ἀπαραιτητος ὢν ἐν τῷ δι-
 καίῳ καὶ τοῖς ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας προστάγμασιν ὀρθῶς
 καὶ αὐθάκαστος· ὥστε μηδέποτε τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν
 ἐκείνοις μῆτε φοβερωτέραν μῆτε προσφιλεστέραν γα-
 νέσθαι.

CAPUT VII.

Τοιαύτην δὲ τινα φαίνεται καὶ ὁ λόγος τοῦ ἀνδρὸς
 ἰδέαν ἔχειν· εὐχαρις γὰρ ἅμα καὶ δεινὸς ἦν, ἡδὺς καὶ
 558 κατακληκτικὸς, φιλοσκόμων καὶ αὐστηρὸς, ἀποφθέγμα-
 τικὸς καὶ ἀγωνιστικὸς· ὥσπερ ὁ Πλάτων τὸν Σωκράτην
 φησὶν ἔξωθεν ἰδιώτην καὶ σατυρικὸν καὶ ὑβριστὴν τοῖς
 ἐντυγχάνουσι φαινόμενον ἐνδοθεν σπουδῆς καὶ πραγμά-
 των μεστὸν εἶναι δάκρυα κινούντων τοῖς ἀκροωμένοις

alteram ὅσον ὅτι, alteram ὅστις:
 vulg. ὅτι, quod servavit Reisk.,
 ὅστις tacito dedit Cor. neque ali-
 ter Schaeff. Nostra lectio iure iam
 placuit Bryano, qui recte admonuit,
 voc. ὅσον sequentia temperantiae
 Catonis exempla apte introduci.

αὐτὸν] αὐτ. ACD. edd. vett.
 δαπάναις] vulg. καὶ δαπ., par-
 ticulum eiectam voluit Bryan., et
 sic Cor. et Schaeff., ac revera de-
 est in C. Plura tentavit Reiskius.

ἐποίησε] ἐποίησεν A.
 δὲ ἡκολ.] δ' ἡκολ. cum Reiskio
 Cor. et Schaeff.

CAPUT VII.

ἰδέαν] ἰδίαν Vulc.

καὶ ἀγωνιστ.] haec sola serva-
 vit Aldina. Codd. et Iunt. om.

ὥσπερ ὁ Πλάτων] Sympos. p.
 215. 16. H. St. cf. Wyttenb. p. 69.
 F. Baehr. ad Alcibiad. p. 91.

Σωκράτην] Σωκράτους AD.
 Vulc.

ἐνδοθεν] vulg. additur δέ, quod
 del. ex ACD. Bodl. 3. Iunt., ac de-
 leri voluit Coraes.

340 καὶ τὴν καρδίαν στρεφόντων. Ὅθεν οὐκ οἶδα τί πεπόν-
θασιν οἱ τῷ Λυσίου λόγῳ μάλιστα φάμενοι προσεικέναι
τὸν Κάτωνος. Οὐ μὴν ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἷς μᾶλλον ιδέας
λόγων ῥητορικῶν αἰσθάνεσθαι προσήκει διακρινούσιν·
ἡμεῖς δὲ τῶν ἀπομνημονευομένων βραχέα γράψομεν, οἷ
τῷ λόγῳ πολὺ μᾶλλον ἢ τῷ προσώπῳ, καθάπερ ἔνιοι
νομίζουσι, τῶν ἀνθρώπων φαμὲν ἐμφαίνεσθαι τὸ ἦθος.

C A P U T VIII.

Μέλλων ποτὲ τὸν Ῥωμαίων δῆμον ὠρμημένον ἀκαί-
ρως ἐπὶ σιτομετρίας καὶ διανομᾶς ἀποτρέπειν ἤρξατο τῶν
λόγων οὕτως· „Χαλεπὸν μὲν ἐστίν, ὦ πολῖται, πρὸς
γαστέρα λέγειν ὧτα οὐκ ἔχουσιν.“ Κατηγορῶν δὲ τῆς
πολυτελείας ἔφη, χαλεπὸν εἶναι σωθῆναι πόλιν, ἐν ᾗ πω- 559
λαῖται πλείονος ἰχθὺς ἢ βοῦς. Ἐοικέναι δὲ προβάτοις
ἔφη τοὺς Ῥωμαίους· ὥς γὰρ ἐκεῖνα καθ' ἕκαστα μὲν οὐ
πέθεται, σύμπαντα δ' ἔπεται μετ' ἀλλήλων τοῖς ἄγου-
σιν, οὕτω καὶ ὑμεῖς, εἶπεν, οἷς οὐκ ἂν ἀξιώσαιτε συμ-
βούλοις χρήσασθαι κατ' ἰδίαν, ὑπὸ τούτων εἰς ἓν συνελ-
θόντες, ἄγεσθε. Περὶ δὲ τῆς γυναικοκρατίας διαλεγό-
μενος, „Πάντες, εἶπεν, ἀνθρώποι τῶν γυναικῶν ἄρχου-
σιν, ἡμεῖς δὲ πάντων ἀνθρώπων, ἡμῶν δ' αἱ γυναῖκες.“
Τοῦτο μὲν οὖν ἐστίν ἐκ τῶν Θεμιστοκλέους μετενηνεγ-
μένον ἀποφθεγμάτων. Ἐκεῖνος γὰρ, ἐπιτάττοντος αὐτῷ
πολλὰ τοῦ υἱοῦ διὰ τῆς μητρὸς, „ὦ γύναι, εἶπεν, Ἀθη-
ναῖοι μὲν ἄρχουσι τῶν Ἑλλήνων, ἐγὼ δὲ Ἀθηναίων, ἐμοῦ
δὲ σὺ, σοῦ δὲ ὁ υἱός· ὥστε φειδέσθω τῆς ἐξουσίας, δι'
ἣν ἀνόητος πλεῖστον Ἑλλήνων δύναται.“ Τὸν δὲ δῆμον

οἶδα τί] οἶδ' ὅτι Vulc.
φάμενοι] φαινόμενοι Iunt.
ιδέας] ιδίας D.
ῥητορικῶν] hoc nec sententia re-
spuit, nam oppositum est seq. ἀπο-
μνημον., et testium auctoritas ius-
sit praeferri, sic enim ACD. Bodl.
8. Iunt. Amiot. et Francisc. Bar-
barus. Vulg. ex Aldina ῥωμαικῶν,
quod non mirabor, si cui primo ad-
spectu magis placeat.

CAPUT VIII.

ὠρμημένον] ὀρμημένον edd. vet.

πολυτελείας] sic Stephanus et
ACD. Vulgo πολιτείας.

δὲ προβάτοις ἔφη] hoc ordine
ACD. Vulgo δ' ἔφη προβ.

καθ' ἕκαστα] καθ' ἕκαστον AD.

καὶ ὑμεῖς] καὶ ἡμεῖς Iunt.

ἀξιώσαιτε] ἀξιώσατε edd. vet.

ἡμῶν δ'] ἡμῶν δὲ C.

δὲ Ἀθηναίων] sic edd. vet.,
vulg. δ' Ἀθην.

ἀνόητος] quod vulg. additur ὦν
delevi cum D.

ὁ Κάτων ἔφη τῶν Ῥωμαίων οὐ μόνον ταῖς πορφύραις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασι τὰς τιμὰς ἐκινεῖται. „Ὡς γὰρ οἱ βαφεῖς, ἔφη, ταύτην μάλιστα βάπτουσιν, ἥ χαίροντας ὀρώσιν, οὕτως οἱ νέοι ταῦτα μανθάνουσι καὶ ζηλοῦσιν, οἷς ἂν ὁ παρ' ὑμῶν ἔκαινος ἐπηται.“ Παρεκάλει δ' αὐτούς, εἰ μὲν ἀρετῇ καὶ σωφροσύνῃ γεγόνασιν μεγάλοι, μὴ μεταβάλλεσθαι πρὸς τὸ χεῖρον· εἰ δ' ἀκρασίᾳ καὶ κακίᾳ, μεταβάλλεσθαι πρὸς τὸ βέλτιον· ἱκανῶς γὰρ ἤδη μεγάλους ἀπ' ἐκείνων γεγονέναι. Τοὺς δὲ πολλὰς ἀρχὴν σπουδάζοντας ἔφη καθάπερ ἀγνοοῦντας τὴν ὁδὸν αἰετὰ μετὰ ῥαβδούχων ζητεῖν πορεύεσθαι, μὴ πλανηθῶσιν. Ἐπεὶ δὲ τοῖς πόλεσι τοὺς αὐτοὺς αἰρουμένους πολλὰς ἀρχοντας. „Δόξετε γὰρ, ἔφη, ἢ μὴ πολλοῦ τὸ ἀρχεῖν ἄξιον ἢ μὴ πολλοὺς τοὺς ἀρχεῖν ἄξιους ἡγεῖσθαι.“ Περὶ δὲ τῶν ἐχθρῶν τινος αἰσχροῦς καὶ ἀδόξου βιοῦν δοκοῦντος, „Ἡ τούτου μήτηρ, ἔφη, κατάραν, οὐκ εὐχὴν, ἡγείται τὸ τοῦτον ὑπὲρ γῆς ἀπολιπεῖν.“ Τὸν δὲ πεπρακότα τοὺς πατρώους ἀγροὺς παραλλίους ὄντας ἐπιδεικνύμενος, προσεποιεῖτο θαυμάζειν ὡς ἰσχυρότερον τῆς θαλάττης· ἃ γὰρ ἐκείνη μόλις ἔκλυεν, οὗτος, ἔφη, ῥαδίως καταπέπωνεν. Ἐπεὶ δὲ Εὐμένους τοῦ βασιλέως

ἔκαινος] om. Iunt.

εἰ μὲν] εἰ μηδὲν Vulc.; voluit, opinor, εἰ μὲν δὲ, nec male.

πολλὰς] πολλούς H. Steph. Illud primus ex edd. vett. et codd. restituit Bryan.

τοῖς πόλεσι] καὶ τοῖς πολ. ex minime necessaria Reiskii correctione Cor. nec non Schaeff., qui tamen ipse nunc repudiat.

πολλούς τοὺς] πολλούς τὸ ἀρχ. Vulc., πολλὰς τοὺς ἀρχ. Anon., πολλοῦ τοὺς ἀρχ. ACD. Bodl. 3. edd. vett. et Stephan., quo sententiae elegantiam deperdi recte observavit Xyland., πολλούς legendum esse moneus ex Apophth. p. 199. B., idque receptum est inde ab Reiskio. Bryan. maluit τοῦ ἀρχεῖν, et sane etiam in Apophth. l. I. Iunt. et Harl. consentiente Meziriac. praebent: ἢ μὴ πολλούς τοῦ ἀρχεῖν ἄξιους ἡγεῖσθαι, ut quoniam

simplicior videtur haec ratio, si codd. addicerent libenter accederem. Ut nunc scripta sunt verba manifestum est πολλούς praedicatum esse. Ceterum hic quoque plura comminiscitur Reiskius.

ἐπιδεικνύμενος] ἐπιδεικνύμενον suspic. Reisk., de eo gloriantem in eoque se iactantem, quod villas paternas maritimas vendidisset: nam quum ἐπιδείκνυσθαι sit semet ipsum ostentare, Plut. δεικνύς scribere debuisset. Placuit coniectura Schaeffero, multo tamen aptius interpretanti sic: quum sibi monstraretur.

θαλάττης] sic C. Vulgo θαλάσσης.

καταπέπωνεν] καταπέπωνεν C. δὲ Εὐμ.] sic edd. vett., vulg. δ' Εὐμέν.

Εὐμένους] vulg. Εὐμενοῦς corr. Cornes, cf. ad Aristid. XXVI.

ἐπιδημήσαντος εἰς Ῥώμην ἣ τε σύγκλητος ὑπερφυῶς ἀπαδέξατο καὶ τῶν πρώτων ἄμιλλα καὶ σπουδὴ περὶ αὐτὸν ἐγένετο, δηλὸς ἦν ὁ Κάτων ὑφορώμενος καὶ φυλαττόμενος αὐτόν. Εἰπόντος δὲ τινος· „Ἀλλὰ μὴν χρηστός ἐστι καὶ φιλορῥώμαιος.“ „Ἐστὼ, εἶπεν, ἀλλὰ φύσει τοῦτο τὸ ζῶον [ὁ βασιλεὺς] σαρκοφάγον ἐστίν.“ Οὐδένα δὲ τῶν εὐδαιμονιζομένων βασιλέων ἄξιον εἶναι παραβάλλειν πρὸς Ἑπαμινώνδαν ἢ Περικλέα ἢ Θεμιστοκλέα ἢ Μάνιον Κούριον ἢ Ἀμίλκαν τὸν ἐπικληθέντα Βάρκαν. Αὐτῷ δ' ἔλεγε τοὺς ἐχθροὺς φθονεῖν, ὅτι καθ' ἡμέραν νυκτὸς ἀνίσταται καὶ τῶν ἰδίων ἀμελῶν τοῖς δημοσίοις σχολάζει. Βούλεσθαι δ' ἔλεγε μᾶλλον εὖ πράξας ἀποστερηθῆναι χάριν, ἢ κακῶς μὴ τυχεῖν κολάσεως. Καὶ συγγνώμην ἐφη δίδόναι πᾶσι τοῖς ἁμαρτάνουσι, πλὴν αὐτοῦ.

CAPUT IX.

Τῶν δὲ Ῥωμαίων εἰς Βιδυνλίαν τρεῖς ἐλομένων πρὲς 562
341 σβεις, ὃν ὁ μὲν ποδαγωγικὸς ἦν, ὁ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐξ ἀνατρήσεως καὶ περικοπῆς κοίλῃν εἶχεν, ὁ δὲ τρίτος ἐδόκει μωρὸς εἶναι, καταγελῶν ὁ Κάτων εἶπε πρεσβείαν ὑπὸ Ῥωμαίων ἀποστέλλεσθαι μῆτε πόδας μῆτε κεφαλὴν μῆτε

ἀπεδέξατο] ὑπεδέξατο Bodl. 3. quod cum Cor. recepit Schaef., nunc tamen posthabet alteri.

ἐγένετο] ἐγένετο edd. vett.

φιλορῥώμαιος] sic scribi postulabat aliarum analogia formarum praebuitque C. et A. in quo alterum ῥ supra est additum. Legitur quidem φιλορῥώμαιος Crass. XXI., sed ibi quoque alteram formam per duplex ῥ aliquando in codd. repertum iri tanto minus dubito, quum in historia Parthica, quae Appiano vulgo tribuitur, T. III. p. 34. Schweigh., ubi totus ille Plutarchi locus transcriptus est, formam φιλορῥώμαιον praebeant Aug. Reg. B., quam male sprexit Schweighaeuserus.

φύσει] post βασιλεὺς ponit C.

[ὁ βασιλεὺς] nunquam mihi placebunt haec verba, ut libenter accedam Schaefero ab interprete addita esse putanti.

Μάνιον] vulg. Μάρμιον ex Bodl.

3. Vulc. Anon. corr. Reisk., eiusdemque lectionis mentionem fecit H. Stephanus.

αὐτῷ] αὐτῷ edd. vett.

καθ' ἡμέραν] coniunctim edd. vett.

αὐτοῦ] αὐτοῦ AC. edd. vett.

CAPUT IX.

τῶν δέ] τῶν τε C. Bodl. 3. Iunt. εἶπε] sic AC. Bodl. 3. edd. vett. Nescio cur H. Steph. substituerit ἔλεγε, quod in reliquis transit editt.

ἀποστέλλεσθαι] ἀποστέλλεσθαι edd. vett. Bryanus quidem ex Iunt. et Ald. enotavit ἀποστελεῖσθαι (sic), unde ἀποστελεῖσθαι scribendum suspicatur.

μῆτε πόδας] „addunt quidam codd. μῆτε χεῖρας, quod non necessarium videtur.“ H. Steph. Hoc tantum abest ut necessarium sit,

καρδίαν ἔχουσιν. Ἐπεὶ δὲ τῶν ἐξ Ἀχαΐας φυγάδων ἐν τευχθεῖς διὰ Πολύβιον ὑπὸ Σκηπίωνος, ὡς πολὺς ἐν τῇ συγκλήτῳ λόγος ἐγένετο, τῶν μὲν διδόντων καθόδον αὐτοῖς, τῶν δ' ἐνισταμένων, ἀναστὰς ὁ Κάτων, „Ὡσπερ οὐκ ἔχοντες, εἶπεν, ὃ πράττωμεν, καθήμεθα τὴν ἡμέραν ὅλην περὶ γεροντίων Γραικῶν ζητοῦντες, πότερον ὑπὸ τῶν παρ' ἡμῖν ἢ τῶν ἐν Ἀχαΐα νεκροφόρων ἐκκομισθῶσι.“ Ψηφισθείσης δὲ τῆς καθόδου τοῖς ἀνδράσιν ἡμέρας ὀλίγας οἱ περὶ τὸν Πολύβιον διαλιπόντες αὐτοῖς ἐπεχείρουν εἰς τὴν σύγκλητον εἰσελθεῖν, ὅπως ἄς πρότερον εἶχον ἐν Ἀχαΐα τιμὰς οἱ φυγάδες ἀναλάβοιεν, καὶ τοῦ Κάτωνος ἀπειπειρῶντο τῆς γνώμης. Ὁ δὲ μειδιάσας ἔφη τὸν Πολύβιον, ὥσπερ τὸν Ὀδυσσεῖα, βούλεσθαι πάλιν εἰς τὸ τοῦ Κύκλωπος σπήλαιον εἰσελθεῖν, τὸ πῖλλον ἐκεῖ καὶ τὴν ζώνην ἐπιλεησμένον. Τοὺς δὲ φρονίμους ἔλεγε μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἀφρόνων ἢ τοὺς ἄφρονας ὑπὸ τῶν φρονίμων ὠφελεῖσθαι· τούτους μὲν γὰρ φυλάττεσθαι τὰς ἐκείνων ἀμαρτίας, ἐκείνους δὲ τὰς τούτων μὴ μιμεῖσθαι κατορθώσεις. Τῶν δὲ νέων ἔφη χαίρειν τοῖς ἐρυθριῶσι μᾶλλον ἢ τοῖς ὠκριῶσι. Στρατιώτου δὲ μὴ δεῖσθαι τὰς μὲν χεῖρας ἐν τῷ βαδίζειν, τοὺς δὲ πόδας ἐν τῷ μάχεσθαι κινουντος, μῆζον δὲ ῥέγγοντος, ἢ ἀλαλάζοντος. Τὸν δὲ ὑπέρπαχυν κακίζων, „Ποῦ δ' ἂν, ἔφη, σῶμα τοιοῦτον τῇ πόλει γένοιτο χρήσιμον, οὐ τὸ μεταξὺ λαίμου καὶ βουβώνων πᾶν ὑπὸ τῆς γαστρὸς κατέχεται;“

ferri ut nullo modo possit; neque origo lectionis obscura. Accedit quod ubi idem dicitur laudatur Diodor. Sic. Excerpt. Vatic. p. 92. Rom. p. 102. Dind. manuum. uti par erat, mentio nulla fit.

εἶπεν] om. Bodl. 3. edd. vett. πράττωμεν] vel sic vel πράττοιμεν pro vulg. πράττωμεν corrigendum esse vidit H. Steph. Prius iure praelatum est ab editoribus, et sic in Apophth. p. 199. E. Quod facere nos oporteat interpretatur Schaeferus, laudans Werfer. in Act. Philog. Mon. I. 2. p. 230.

ἢ τῶν] ἢ ὑπὸ τῶν A. et sic in Apophth. l. l. Praepositionem ne

quis requirat v. Schaefer. Appar. ad Dem. T. I. p. 597., ne plura.

ὥσπερ] scribendum esse οὐχ ὥσπερ Dacerii perversa fuit opinio, ex qua absurdissimam nasci sententiam recte vidit Reiskius. Idem bene de toto loco commentatus est. Schaeferus: „eadem actum intemperie, qua Ulysses actus Cyclopi antrum intravisset. Haec una res comparisonem absolvit. Itaque non dicam cum Corae haec esse σκοτεινῶς ἐκπεφρασμένα.“

τὰς χεῖρας] recte Schaefer.: „ad rapiendum“ et mox τοὺς δὲ πόδας: „ad fugiendum.“ Aliter Coraes, quem vide.

Τῶν δὲ φιληδόνων τινὰ βούλομενον αὐτῷ συνεῖναι πα-
ραιτούμενος ἔφη μὴ δύνασθαι συζῆν μετ' ἀνθρώπου τῆς
καρδίας τὴν ὑπερφάν εὐαισθητοτέραν ἔχοντος. Τοῦ δ'
ἐρωήτωντος ἔλεγε τὴν ψυχὴν ἐν ἄλλοτρίῳ σώματι ζῆν. Με- 56
ταμεληθῆναι δ' αὐτὸς ἐν παντὶ τῷ βίῳ τρεῖς μεταμελείας,
μίαν μὲν ἐπὶ τῷ γυναικί πιστεῦσαι λόγον ἀπόρρητον·
ἐτέραν δὲ πλεῦσας ὅπου δυνατόν ἦν πεξεῦσαι· τὴν δὲ
τρίτην, ὅτι μίαν ἡμέραν ἀδιάθετος ἔμεινε. Πρὸς δὲ πρεσ-
βύτην πονηρευόμενον, „Ἀνθρῶπε, εἶπε, πολλὰ ἔχοντι τῷ
γῆρα τὰ αἰσχρὰ μὴ προστίθει τὴν ἀπὸ τῆς κακίας αἰ-
σχύνην.“ Πρὸς δὲ δῆμαρχον ἐν διαβολῇ μὲν φαρμακείας
γενόμενον, φαῦλον δὲ νόμον εἰσφέροντα καὶ βιαζόμενον·
„ὦ μειράκιον, εἶπεν, οὐκ οἶδα, πότερον χεῖρόν ἐστιν
ὁ κίρνης πιεῖν ἢ ὁ γράφεις κυρῶσαι.“ Βλασφημούμενος
δ' ὑπ' ἀνθρώπου βεβιωκότος ἀσελγῶς καὶ κακῶς· „Ἀνι- 56
σος, εἶπεν, ἢ πρὸς σέ μοι μάχη ἐστὶ καὶ γὰρ ἀκούεις
τὰ κακὰ ῥαδίως καὶ λέγεις εὐχερῶς· ἐμοὶ δὲ καὶ λέγειν
ἀηδὲς καὶ ἀκούειν ἀηδὲς.“ Τὸ μὲν οὖν τῶν ἀπομνημο-
νευμάτων γένος τοιοῦτόν ἐστιν.

συζῆν μετ' ἀνθρώπου] dedi ex
C., vulgo oblitterata praepositione:
ζῆν μετ' ἀνθρώπου. Demosth. pro
Corona p. 330. 2. R. ἐμὲ τὸν συ-
ζῶντα μετ' ὑμῶν, quod non sol-
licitandum. Thucyd. VI. 105. Bek-
kerus: μετὰ τὴν Ἀργείων καὶ Μαν-
τινέων ἐν νεπολέμῳ, quamquam
de scriptura dubitat Poppo Vol. II.
P. 1. p. 41. Lucian. dd. dd. IV. σοι—
ἀθανάτῳ γενομένῳ καὶ ἐνταῦθα
συνεσομένῳ μετ' ἡμῶν. Alci-
phron. p. 336. 1. συγκαθεύδειν
μετὰ σοῦ, de quo Reiskius (Con-
iect. in Alciph. Archiv f. Phil. u.
Paedag. 1829. N. 7.): „mira dictio
et novam graecitatem redolens.“ V.
Appar. ad Demosth. Vol. II. p. 305.
Lobeck. ad Phryn. p. 334. cl. Wyt-
tenb. ad Plut. de S. N. V. p. 36.
Lugd.

ἀδιάθετος] intestatus interpre-
tatur Schaeferus, apte comparans
Dion. Chrysost. T. II. p. 281, 2.
ἐτελεύτα γὰρ [ὁ add. Schaefer.] ἀνήγ

ἀδιάθετος τὴν τε σοφίαν καὶ τὰ
χρήματα: sermo est de Socrate.

ἔμεινε] AC. vulg. ἔμεινεν. V. ad
c. I.

δὲ δῆμαρχ.] δὲ om. C.

φαρμακείας] φαρμακίας edd.
vett.

κίρνης] κίρνεις C. κίρνης Anon.
μοι] μου edd. vett.

μάχη ἐστὶ] AC. vulg. μ. ἐστίν.
V. ad c. I.

ἀηδὲς] ἀηδέστερον, Reiskii con-
iectura, ab oppositionis elegantia
nonnihil detrahit.

γένος] sic AC. Vulc. vulg. ἡθός.
Anon. εἶδος. Vulgat. fortasse ori-
ginem duxit ex c. VII. extr., γένος
autem unde ortum sit non facile
quisquam dixerit, ut vel ea de causa
non debeat sperni. Εἶδος Ano-
nymus cum Haitingero Act. Phil.
Mon. III. 2. p. 167. praefert Schae-
ferus propter Lycurg. XX. extr.
τὸ μὲν οὖν τῶν ἀπομνημάτων
εἶδος ἦν τοιοῦτον.

CAPUT X.

Ἔπατος δὲ μετὰ Φλάκκου Οὐαλερίου τοῦ φίλου καὶ
 συνήθους ἀποδειχθεὶς ἔλαχε τῶν ἐπαρχιῶν ἣν Ἐντὸς
 Ἰσπανίαν Ῥωμαῖοι καλοῦσιν. Ἐνταῦθα δ' αὐτῷ τὰ μὲν
 καταστρεφόμενῳ τῶν ἱδνῶν, τὰ δ' οἰκειουμένῳ διὰ λό-
 γων πολλή στρατιὰ τῶν βαρβάρων ἐπέπεσε, καὶ κινδυνος
 ἦν αἰσχροῦς ἐκβιασθῆναι· διὸ τῶν ἐγγύς Κελτιβήρων
 ἐπεκαλεῖτο συμμαχίαν. Αἰτούντων δ' ἐκείνων τῆς βο-
 θείας διακόσια τάλαντα μισθόν, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οὐκ
 ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο Ῥωμαίους βαρβάροις ἐπικουρίας
 ὁμολογῆσαι μισθόν, ὁ δὲ Κάτων οὐδὲν ἔφη δεινὸν εἶ-
 ναι· νικῶντας μὲν γὰρ ἀποδώσειν ἀπὸ τῶν πολεμίων,
 οὐ παρ' αὐτῶν, ἡττημένων δὲ μήτε τοὺς ἀπαιτούμενους
 ἔσεσθαι μήτε τοὺς ἀπαιτοῦντας. Ταύτην δὲ τὴν μάχην
 κατὰ κράτος ἐνίκησε καὶ τᾶλλα προὔχῳρει λαμπρῶς. Πο-
 16 λύβιος μὲν γε φησὶ τῶν ἐντὸς Βαίτιος ποταμοῦ πόλειον 342
 ἡμέρᾳ μιᾷ τὰ τεῖχη κελεύσαντος αὐτοῦ περικυβεσθῆναι·
 πάμπολλαι δ' ἦσαν αὐταί, γέμουσαι μαχίμων ἀνδρῶν·
 αὐτὸς δὲ φησιν ὁ Κάτων πλείονας εἰληφέναι πόλεις ὥν
 διήγαγεν ἡμερῶν ἐν Ἰβηρίᾳ· καὶ τοῦτο κόμπος οὐκ ἔστιν,
 εἴπερ ὥς ἀληθῶς τετρακόσiai τὸ πλήθος ἦσαν. Τοῖς μὲν
 οὖν στρατιώταις πολλὰ παρὰ τὴν στρατείαν ὠφεληθεῖσιν
 ἔτι καὶ λίτραν ἀργυρίου κατ' ἄνδρα προσδίδεμεν, εἰ-
 πὼν, ὥς κρεῖττον εἶη πολλοὺς Ῥωμαίων ἀργύριον ἢ χρυ-
 σίον ὀλίγους ἔχοντας ἐπανελθεῖν· εἰς δ' αὐτὸν ἐκ τῶν

CAPUT X.

Οὐαλερίου] οὐαλλερίου AC.
 Iunt.

Ἐντὸς] τὴν Ἐντὸς de suo Reisk.
 ὁμολογῆσαι μισθόν] hoc ordine
 AC., vulg. μισθ. ὁμολ. Leve est,
 nec tamen praetereundum etiam
 Apophth. p. 199. C. τῶν δὲ P. οὐκ
 ἑόντων ὁμολογεῖν μισθόν scriptum
 esse.

αὐτῶν] αὐτ. C. edd. vett.
 ἡττημένων] ἡττωμένων Apo-
 phth. l. l.

κατὰ κράτος] κατακράτος edd.
 vett.

ἐνίκησε] νενίκησε C.

Βαίτιος] sic H. Steph. In AC
 Bodl. 3. edd. vett. Βαιτίον. Vulc.
 Βαίτιος. Vid. tamen Apophth. l. l.
 Sertor. VIII.

εἶη] sumpsit ex marg. cod. A.
 vulg. ἦν.

ὀλίγους] ὀλίγον Bodl. 3. Vulc.
 et A., eiusdem tamen in margine
 ab al. m. addita leguntur haecce:
 γε. καὶ οὕτως· ὥς κρεῖττον εἶη
 πολλοὺς Ῥωμαίων ἀργύριον ἢ χρυ-
 σίον ὀλίγους ἔχοντας ἐπανελθεῖν.

αὐτόν] αὐτ. A. edd. vett.

ἀλίσκομένων οὐδὲν ἔλθειν λέγει, πλὴν ὅσα πέπωκεν, ἣ βέβρωκε, „Καὶ οὐκ αἰτιῶμαι, φησί, τοὺς ὠφελεῖσθαι ζητοῦντας ἐκ τούτων, ἀλλὰ βούλομαι μᾶλλον περὶ ἀρετῆς τοῖς ἀρίστοις ἢ περὶ χρημάτων τοῖς πλουσιωτάτοις ἀμιλλᾶσθαι καὶ τοῖς φιλαργυρωτάτοις περὶ φιλαργυρίας.“ Οὐ μόνον δ' αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐφύλαττε καθαρὸς παντὸς λήμματος. Ἦσαν δὲ πέντε θεράποντες ἐπὶ στρατείας σὺν αὐτῷ. Τούτων εἰς ὄνομα Πάκκος ἡγόρασε τῶν αἰχμαλώτων τρία παιδάρια· τοῦ δὲ Κάτω- 56 νος αἰσθομένου, πρὶν εἰς ὄψιν ἔλθειν, ἀπήγγεατο. Τοὺς δὲ παῖδας ὁ Κάτων ἀποδόμενος εἰς τὸ δημόσιον ἀνήνεγκε τὴν τιμὴν.

CAPUT XI.

Ἐτι δ' αὐτοῦ διατρέβοντος ἐν Ἰβηρίᾳ Σκηπίων ὁ μέγας ἐχθρὸς ὢν καὶ βουλόμενος ἐνστήναι κατορθοῦντι καὶ τὰς Ἰβηρικὰς πράξεις ὑπολαβεῖν, διεπράξατο τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἀποδειχθῆναι διάδοχος. Σπένδας δ' ὡς ἐνῆν τάχιστα κατέπαυσε τὴν ἀρχὴν τοῦ Κάτωνος. Ὁ δὲ λαβὼν σπείρας ὀπλιτῶν πέντε καὶ πεντακοσίους ἱππεῖς προπομποὺς κατεστρέψατο μὲν τὸ Λακετανῶν ἔθνος, ἑξα- 58 κοσίους δὲ τῶν ἡντομοληκότων κομισάμενος ἀπέκτεινεν. Ἐφ' οἷς σχετλιάζοντα τὸν Σκηπίωνα κατειρωνευόμενος, οὕτως ἔφη τὴν Ῥώμην ἔσεσθαι μεγίστην, τῶν μὲν ἐνδόξων καὶ μεγάλων τὰ τῆς ἀρετῆς πρωτεῖα μὴ μεθιέντων τοῖς ἀσημοτέροις, τῶν δ' ὥσπερ αὐτός ἐστι δημοτικῶν ἀμιλλωμένων ἀρετῇ πρὸς τοὺς τῷ γένει καὶ τῇ δόξῃ προ- 59 ἡκοντας. Οὐ μὲν ἀλλὰ τῆς συγκλήτου ψηφισαμένης μη-

φησι] φησιν edd. vett.
περὶ αὐτόν] π. αὐτ. edd. vett.
Πάκκος] πάκκιος Vulc.

CAPUT XI.

ὑπολαβεῖν] ἀπολαβεῖν, interci-
pere, malit Schaeferus.

Λακετανῶν] non codd. nititur au-
ctoritate, sed assumptum est ex
Plin. et Livio (v. XXI. 60. 61.
XXVIII. 24. etc.) Bryani monitu ab

Cor. et Schaeff., et sic Crusier. et
Amiot. Vulg. Λακετανῶν, cuius
vitiosae, ut ferunt, scripturae for-
tasse ipse Plut. habendus est auctor.
κομισάμενος ἀπέκτ.] ἀπέκτ. κο-
μισ. C.

κατειρωνευόμενος] κατειρωνευ-
όμενον Vulc.

μεθιέντων] μεθιόντων A.

τῆς συγκλ.] sic AC Bodl. 3. ac
primus reposuit Bryan. vulg. καὶ
συγκλ.

δὲν ἀλλάττειν μηδὲ κινεῖν τῶν διφκημένων ὑπὸ Κάτωνος, ἢ μὲν ἀρχὴ τῷ Σικελίῳ τῆς αὐτοῦ μάλλον ἢ τῆς Κάτωνος ἀφελούσα δόξης ἐν ἀπραξίᾳ καὶ σχολῇ μάτην διήλθεν. Ὁ δὲ Κάτων θριαμβεύσας οὐχ, ὥσπερ οἱ πλείστοι τῶν μὴ πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ πρὸς δόξαν ἀμιλλωμένων, ὅταν εἰς τὰς ἄκρας τιμὰς ἐξίκωνται καὶ τύχῳσιν ὑπατείας καὶ θριάμβων, ἤδη τὸ λοιπὸν εἰς ἡδονὴν καὶ σχολὴν συσκευασάμενοι τὸν βίον ἐκ τῶν κοινῶν ἀπίασιν, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐξανῆκε καὶ κατέλυσε τὴν ἀρετὴν, ἀλλ' ὅμοια τοῖς πρῶτον ἀποτρίβουσιν πολιτείας καὶ διψῶσι τιμῆς καὶ δόξης ἀφ' ἑτέρας ἀρχῆς συντείνοντας ἑαυτὸν ἐν μέσῳ παρῆχε καὶ φίλοις χρῆσθαι καὶ πολλοῖς οὕτε τὰς συνηγορίας οὕτε τὰς στρατείας ἀπειπάμενος.

CAPUT XII.

Τιβερίῳ μὲν οὖν Σεμπρωνίῳ τὰ περὶ Θράκην καὶ Ἰστρὸν ὑπατεύοντι πρεσβέων συγκατεργάσατο· Μανίῳ δ' Ἀκίλιῳ χιλιάρχῳ ἐπ' Ἀντιόχον τὸν μέγαν συνεξήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα φοβήσαντα Ῥωμαίους ὡς οὐδένα ἕτερον μετὰ Ἀννίβαν. Τὴν γὰρ Ἀσίαν, ὅσῃν ὁ Νικάτωρ Σέλευκος εἶχεν, ὀλίγον δεῖν ἄπασαν ἐξ ὑπαρχῆς ἀνείληφώς ἔδνη τε πάμπολλα καὶ μάχιμα βαρβάρων ἐπήκοα πεποικημένος ἐπῆρτο συμπεσεῖν Ῥωμαίοις ὡς μόνοις ἐτι πρὸς αὐτὸν ἀξιωμαχοῖς οὖσιν. Εὐπρεπῇ δὲ τοῦ πολέμου ποιησάμενος αἰτίαν, τοὺς Ἕλληνας ἐλευθεροῦν, μηδὲν δεο-

ὑπὸ Κάτωνος] AC. vulg. ὑπὸ τοῦ Κ.

τὸ λοιπὸν] coniunctim edd. vett. ἀφ' ἑτέρας ἀρχ.] Bryan., cui allusio videbatur a stadio sumpta, conl. ὡς ἀρχ., quod non improbabile visum est Corai, nisi quod is vel ὥσπερ ἀφ. maluit vel οἷον ἀφ.

CAPUT XII.

Μανίῳ δ' Ἀκίλιῳ] Μάρκῳ δ' Ἀκίλιῳ Vulc.

οὐδένα ἕτερον] „accommodavit hos accusativos, more latino, praemisso φοβήσαντα, nam alias regularis constructio postulabat ὡς οὐδεὶς ἕτερος ἐφόβησε τοὺς Ῥωμ.“ Reiskius: Nihil latini in hac at-

tractione: infra c. XXI. οἰκέτας δὲ πολλοὺς ἐκτάτο, τῶν αἰχμαλώτων ἀννούμενος μάλιστα τοὺς μικροὺς καὶ δυναμένους ἐτι τροφὴν καὶ παιδεύειν ὡς σκύλακας ἢ πῶλους ἐνεγκεῖν, quem locum comparavit etiam Schaeferus. Add. interpr. ad Soph. Aiac. 1415. Br.

μετὰ Ἀννίβ.] sic A. edd. vett. vulg. μετ' Ἀννίβ.

Νικάτωρ] sic AC. Ald. Iunt. Steph. restituitque Cor. pro Νικάτωρ, quod reliquae editt., etiam Basil. II., habent; Basil. I. Νικάτωρ. ἐπῆρτο] „In quibusdam vetustis cod. scriptum est ἐπήγετο.“ H. Steph.

μηδὲν] οὐδὲν Vulc.

μένους, ἀλλὰ καὶ ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους χάριτι Ῥωμαίων ἀπὸ Φιλίππου καὶ Μακεδόνων νεωστὶ γεγονότας, 343 διέβη μετὰ δυνάμεως. Καὶ σάλον εὐθύς ἡ Ἑλλὰς εἶχε καὶ μετέωρος ἦν ἐλπίσι διαφθειρομένη βασιλικαῖς ὑπὸ τῶν δημαγωγῶν. Ἐπεμπεν οὖν πρόσβεις ὁ Μάνιος ἐπὶ τὰς πόλεις. Καὶ τὰ μὲν πλείστα τῶν νεωτεριζόντων Τίτος Φλαμινίος ἔσχεν ἄνευ ταραχῆς καὶ κατεπράυνεν, ὥς ἐν τοῖς περὶ ἐκείνου γέγραπται, Κάτων δὲ Κορινθίους καὶ Πατρεῖς, ἔτι δ' Αἰγυεῖς παρεστήσατο. Πλείστον δὲ 570 χρόνον ἐν Ἀθήναις διέτριψε. Καὶ λέγεται μὲν τις αὐτοῦ φέρεσθαι λόγος, ὃν Ἑλληνιστὶ πρὸς τὸν δῆμον εἶπεν, ὥς ξηλῶν τε τὴν ἀρετὴν τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων τῆς τε πόλεως διὰ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος ἡδέως εἴη γεγονώς θεατῆς. Τὸ δ' οὐκ ἀληθές ἐστιν ἀλλὰ δι' ἐρμηνείας ἐνέτυχε τοῖς Ἀθηναίοις, δυνηθεὶς ἂν αὐτὸς εἰπεῖν, ἐμμένων δὲ τοῖς πατέροις καὶ καταγελῶν τῶν τὰ Ἑλληνικὰ τεθραυμακότων. Ποστούμιον γοῦν Ἀλβίνον ἱστορίαν Ἑλληνιστὶ γράψαντα καὶ συγγνώμην αἰτούμενον ἐπέσκαψεν εἰπὼν, δοτέον εἶναι τὴν συγγνώμην, εἰ τῶν Ἀμφικτυόνων ψηφισαμένων ἀναγκασθεὶς ὑπέμεινε τὸ ἔργον. Θαυμάσαι δὲ φησὶ τοὺς Ἀθηναίους τὸ τάχος αὐτοῦ καὶ τὴν ὀξύτητα τῆς φράσεως· ἃ γὰρ αὐτὸς ἐξέφερε βραχέως τὸν ἐρμηνεῖα μακρῶς καὶ διὰ πολλῶν ἀπαγγέλλειν. Τὸ δ' ὅλον οἶεσθαι τὰ ῥήματα τοῖς μὲν Ἑλλησιν ἀπὸ χειλέων, τοῖς δὲ Ῥωμαίοις ἀπὸ καρδίας φέρεσθαι.

ὁ Μάνιος] ὁ Μέκος Vulc.

Φλαμινίος] sic cum Anon. Reisk. Cor., probante Schaefero. Vulg. Φλαμίνιος.

ἔσχεν] ἔσχε C.

ἔτι δ' Αἰγυεῖς] om. C. ἔτι δ' Αἰγυεῖς Vulc.

φέρεσθαι] editt. ante H. Steph. φαίνεσθαι. Recte Steph.: non dubium est, quin φέρεσθαι germana sit lectio, id est *erstare*. Idem praebent AC. Displicuit tamen Reiskio, quaerenti cur non sic po-

tius, quod planius fuisset futurum, dixerit: καὶ φέρεται μὲν τις αὐτοῦ λόγος: nimirum quod non ipse novit istam, quae ferebatur, Catonis orationem, sed aliorum sive narrationibus sive scriptis cognitam habuit.

γοῦν] om. A Bodl. 3. Iunt.

Ἀλβίνον] Ποστ. Λαβιῆνος vocatur Apophth. p. 199. E.

φησὶ] pro vulg. φασὶ ex Anon. et Muret. annot. restituit Bryan. Sic etiam AC.

CAPUT XIII.

- 571 Ἐπεὶ δ' Ἀντίλοχος φράξας τὰ περὶ Θερμοπύλας στε-
νὰ τῷ στρατοπέδῳ καὶ τοῖς αὐτοφυέσι τῶν τόπων ἐρύ-
μασι προσβαλὼν χαρακώματα καὶ διατειχίσματα καθήστο
τὸν πόλεμον ἐκκεκλεικέναι νομίζων, τὸ μὲν κατὰ στόμα
βιάζεσθαι παντάπασιν ἀπερίνωσκον οἱ Ῥωμαῖοι, τὴν δὲ
Περσικὴν ἐκείνην περιήλυσιν καὶ κύκλωσιν ὁ Κάτων εἰς
νοῦν βαλόμενος ἐξώδευσε νύκτωρ ἀναλαβὼν μέρος τι
τῆς στρατιᾶς. Ἐπεὶ δ' ἄνω προελθόντων ὁ καθοδηγῶν
αἰχμάλωτος ἐξέπεσε τῆς ὁδοῦ καὶ πλανώμενος ἐν τόποις
ἀπόροις καὶ κρημνώδεσι δεινὴν ἀθυμίαν καὶ φόβον ἐνεργ-
γάσατο τοῖς στρατιώταις, ὁρῶν ὁ Κάτων τὸν κίνδυνον
ἐκέλευσε τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀτρεμεῖν καὶ περιμένειν.
- 572 αὐτὸς δὲ Λεύκιόν τινα Μάλλιον, ἄνδρα δεινὸν ὀρεμβα-
τεῖν, παραλαβὼν ἐχώρει πολυπόνως καὶ παραβόλως ἐν
ἀσελήνῳ νυκτὶ καὶ βαθείᾳ, κοτίνοις καὶ πάροις ἀνατε-
ταμένοις διασπάσματα πολλὰ τῆς ὄψεως καὶ ἀσάφειαν
ἐχούσης, ἕως ἐμβαλόντες εἰς ἀτραπὸν, ὥς ὦντο, κάτω
περαίνουσιν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων ἔθεντο
σημεῖα πρὸς τινὰς εὐσκόπους κεραίαις ὑπὲρ τὸ Καλλι-
δρομον ἀνεχούσας. Οὕτω δὲ πάλιν ἐπανελθόντες ὀπίσω
τὴν στρατιὰν ἀνέλαβον καὶ πρὸς τὰ σημεῖα προαγαγόν-

CAPUT XIII.

φράξας] ἐμφράξας Vulc., quod placet Schaefero.

προσβαλὼν] sic Cor. monente Bryano ex Bodl. 3. edd. vett., neque aliter A. vulg. περιβαλὼν. Reisk. de suo dederat προσβαλὼν.

καθήστο] καθῆκε Vulc.

ἐκκεκλεικέναι] sic AC. Vulc. Vulgat. ἐκεκλεικέναι corr. Reisk.

περιήλυσιν] sic ABodl. 3.: περιήλυσιν edd. vett., περιείλυσιν C. et vulg., quod corr. Bryan.

βαλόμενος] βαλλόμενος O.

ἐνεργάσατο] εἰργάσατο C.

αὐτὸς] αὐτὸν Iunt.

καὶ βαθείᾳ] καὶ om. A Bodl. 3. edd. vett.

κοτίνοις] Oleastri quid h. l. sibi

velint se non intelligere fatetur Reisk., neque intellexit Coraes, κοτίνοις mutans in κολωνοῖς, alato Hesychio: κολ., τόπος ὕψος ἔχων, ἐπανάστημα γῆς βουνοειδές. Hoc cum olim probasset Schaeferus, nuper revocatam voluit vulgatam scripturam, nam „visum, inquit, intercipiebant tam oleastri quam colles altiores.“ Mihi fateor oleastrorum coniunctam cum colli- bus mentionem valde suspectam esse, ut non displiceat Corais emendatio, quae Hermanno quoque probabilis visa est.

ἀνατεταμένοις] ἀντιτεταμένοις malit Hermannus.

πολλά] om. ABodl. 3. edd. vett.

πρὸς τινὰς] καὶ τινὰς C.

προαγαγόντες] προάγοντες Valc.

τες ἦσαντα μὲν ἐκείνης τῆς ἀτραποῦ καὶ κατεστήσαντο
τὴν πορείαν, μικρὸν δὲ προελθούσιν αὐτοῖς ἐπέλιπε,
φάραγγος ὑπολαμβανούσης· καὶ πάλιν ἦν ἀπορία καὶ
δέος οὐκ ἐπισταμένων οὐδὲ συνορώντων, ὅτι πλησίον
ἐτύγγανον τῶν πολεμίων γεγονότες. Ἦδη δὲ διέλαμπεν
ἡμέρα καὶ φθογγῆς τις ἔδοξεν ὑπακοῦσαι, τάχα δὲ καὶ
καθορᾶν Ἑλληνικὸν χάρακα καὶ προφυλακὴν ὑπὸ τῷ
κρημνῶδες. Οὕτως οὖν ἐπιστήσας ἐνταῦθα τὴν στρα-
τιὰν ὁ Κάτων ἐκέλευσεν αὐτῷ προσελθεῖν ἄνευ τῶν ἄλ-
λων τοὺς Φιρμιανούς, οἷς αἰεὶ πιστοῖς ἐχρήτο καὶ προ- 573
θύμοις. Συνδραμόντων δὲ καὶ περιστάντων αὐτὸν ἀθρόων
εἶπεν· „Ἄνδρα χρήζω λαβεῖν τῶν πολεμίων ζῶντα καὶ
κυνθίσθαι, τίνες οἱ προφυλάσσοντες οὗτοι, πόσον πλη-
θος αὐτῶν, τίς ὁ τῶν ἄλλων διάκοσμος, ἡ τάξις, ἡ πα-
ρασκευή, μεθ' ἧς ὑπομενοῦσιν ἡμᾶς· τὸ δ' ἔργον ἄρπα-
σμα τάχους γενέσθω καὶ τόλμης, ἣ καὶ λέοντες ἄνοπλοι
θαυρόντες ἐπὶ τὰ δειλὰ τῶν θηρίων βαδίζουσιν.“ Ταῦ-
τα εἰπόντος τοῦ Κάτωνος αὐτόθεν ὀρούσαντες, ὥσπερ
εἶχον, οἱ Φιρμιανοὶ κατὰ τῶν ὀρῶν ἔθειον ἐπὶ τὰς προ-
φυλακάς· καὶ προσπεσόντες ἀπροσδόκητοι πάντας μὲν
344 διετάραξαν καὶ διεσκέδασαν, ἓνα δ' αὐτοῖς ὅπλοις ἀρ-

ὑπολαμβανούσης] ὑπολαβούσης.

C.

φθογγῆς] φθογγὴν Vulc.

προφυλακὴν] προσφυλακὴν edd.

vett.

Φιρμιανούς] „Firmum colonia
fuit Romanorum, deducta initio
primi belli Punici. Velleius lib. I.
[c. XIV. 8.]. Inde dicuntur Fir-
mani, si recte legitur, (quod ta-
men et ratio videtur probare) apud
Liv. 27. [X. cl. XLIV. 44.] ubi
horum fit mentio inter alios colo-
nos: et ap. Plinium lib. III. cap. 13.
qui in Piceno fuisse indicat. Quin
et apud Cicer. in Philipp. VII. Fir-
mani leguntur, et L. Tarrutius Fir-
manus in lib. de Divin. [II. 47.].
Xyland. „Audio Xylandrum recta
monentem: attamen etiam Firmia-
nos esse usurpatos, Lactanti Fir-
miani nomen documento esse pot-
est.“ Reisk. Firmaniens Amlot.
Firmiani Francisc. Barbar.

ἀθρόων] ἀθρόον C.

πόσον] καὶ πόσον C. Sed alte-
rum magis convenire videtur Cato-
nis orationi.

ἄλλων] dedi ex C., commendante
etiam quod infra sequitur: ὥς ἡ
μὲν ἄλλη δύναμις — vulg. ὅλων.

ἡ — ἡ] bis de suo Coraes, ad-
dicente C. Vulg. ἡ — ἡ.

ἄρπασμα τάχ. γενέσθω] C. ἄρ-
παγμα δεῖ τάχ. γενέσθαι, idem-
que haud dubie voluit Vulc., cuius
scriptura corrupta est in ἀρπαγμα
δὴ τάχ. (de infinitivo vel imperati-
vo nihil notatur), quod ἀρπ. διὰ
τάχ. fuisse suspic. Bryan. De forma
ἀρπαγμα Schaefer. conferri iu-
bet Lobeck. ad Phryn. p. 241.

βαδίζουσιν] sic edd. vett. Vulg.
βαδίζουσι.

Ταῦτα] sic AC. vulg. ταῦτα δ'.
Bodl. 3. ταῦτα τ'.

πάσαντες ἐνεχείρισαν τῷ Κάτωνι. Παρὰ τούτου μαθὼν, ὥς ἡ μὲν ἄλλη δύναμις ἐν τοῖς στενοῖς κάθηται μετὰ τοῦ βασιλέως, οἱ δὲ φρουροῦντες οὗτοι τὰς ὑπερβολὰς Αἰτωλῶν εἰσὶν ἐξαπόσιοι λογάδες, καταφρονήσας τῆς ὀλι-
 574 γύτητος ἅμα καὶ τῆς ὀλιγορίας εὐθύς ἐπῆγεν ἅμα σάλ-
 πιγξί καὶ ἀλαλαγμῷ πρῶτος σπασάμενος τὴν μάχαιραν. Οἱ δ' ὥς εἶδον ἀπὸ τῶν κρημνῶν ἐπιφερομένους φεύ-
 γοντες εἰς τὸ μέγα στρατόπεδον ταραχῆς ἐνεπίμπλασαν ἅπαντα.

CAPUT XIV.

Ἐν τούτῳ δὲ καὶ τοῦ Μανίου κάτωθεν πρὸς τὰ δια-
 τειχίσματα βιαζομένου καὶ τοῖς στενοῖς προσβάλλοντος
 ἀθρόαν τὴν δύναμιν, ὃ μὲν Ἀντίλοχος εἰς τὸ στόμα λίθῳ
 πληγῆς, ἐκτιναχθέντων αὐτοῦ τῶν ὀδόντων, ἀπέστρεψε
 τὸν ἱππὸν ὀπίσω περιαλγῆς γενόμενος, τοῦ δὲ στρατοῦ
 μέρος οὐδὲν ὑπέμεινε τοὺς Ῥωμαίους, ἀλλὰ καίπερ ἀπό-
 ρους καὶ ἀμηχάνους τῆς φυγῆς ὁδοὺς καὶ πλάνας ἐχού-
 σης, ἐλῶν βαθύων καὶ πετρῶν ἀποτόμων τὰ πτώματα
 καὶ τὰς ὀλισθήσεις ὑποδεχομένων, εἰς ταῦτα διὰ τῶν
 στενῶν ὑπερχέομενοι καὶ συνωθοῦντες ἀλλήλους φόβῳ
 πληγῆς καὶ σιδήρου πολεμίων αὐτοὺς διέφθειρον. Ὁ δὲ
 Κάτων αἰεὶ μὲν τις ἦν, ὥς ἔοικε, τῶν ἰδίων ἐγκωμίων
 575 ἀφειδής καὶ τὴν ἄντικρυς μεγαλαυχίαν ὥς ἐπακολουθή-
 μα τῆς μεγαλουργίας οὐκ ἔφρευγε, πλείστον δὲ ταῖς πρά-
 ξεισι ταύταις ὄγκον περιτέθεικε καὶ φησι τοῖς ἰδοῦσιν αὐ-
 τὸν τότε διώκοντα καὶ παίοντα ταὺς πολεμίους παρα-
 στῆναι, μηδὲν ὀφείλειν Κάτωνα τῷ δήμῳ τοσοῦτον, ὅσον
 Κάτωνι τὸν δῆμον, αὐτόν τε Μάνιον τὸν ὑπατον θερ-
 μὸν ἀπὸ τῆς νίκης ἔτι θερμῷ περιπλακέντα πολλὸν χρό-
 νον ἀσπάζεσθαι καὶ βοᾶν ὑπὸ χαρᾶς, ὥς οὔτ' ἂν αὐτὸς

ἐνεχείρισαν] sic AC. Vulg. ἐνε-
 χείρησαν primus corr. Bryanus.

Παρά] παρὰ δὲ C.
 οὔτοι] dedi ex C. Amiot. ceus
 qui voyoyent. Vulg. αὐτοῦ, quod
 non erat cur in αὐτῶν mutandum
 censeret Coraes.

Οἱ δ'] οἱ δὲ C.

ταρ. ἐνεπ.] ἐνεκ. ταρ. C. idem mox

ἅπαντας. Vulc.: κατεπίμπλασαν
 ἅπαντας, quod placet Schaefero.

CAPUT XIV.

ἀμηχάνους] excidit ex H. Steph.
 editione, unde quibusdam in edit.
 desideratur.

ἀποτόμων] ἀποτόμως Ald. Er-
 rorem correxit Bryan.

οὗθ' ὁ σύμπαρς δῆμος ἐξισώσεια τὰς ἀμοιβὰς ταῖς Κάτω-
νος εὐεργεσίαις. Μετὰ δὲ τὴν μάχην εὐθὺς εἰς Ῥώμην
ἐπέμπετο τῶν ἡγωνισμένων αὐτάγγελος· καὶ διέπλευσε
μὲν εἰς Βρεντέσιον εὐτυχῶς, μᾶ δ' ἡμέρᾳ διελάσας ἐκεί-
θεν εἰς Τάραντα καὶ τέσσαρας ἄλλας ὁδεύσας πεμπταῖος
εἰς Ῥώμην ἀπὸ θαλάσσης ἀφίκετο καὶ πρῶτος ἀπήγγειλε
τὴν νίκην. Καὶ τὴν μὲν πόλιν ἐνέπλησεν εὐφροσύνης
καὶ θυσιῶν, φρονήματος δὲ τὸν δῆμον, ὥς πάσης γῆς
καὶ θαλάσσης κρατεῖν δυνάμενον.

CAPUT XV.

Τῶν μὲν οὖν πολεμικῶν πράξεων τοῦ Κάτωνος αὐ- 576
ται σχεδὸν εἰσὶν ἔλλογιμώταται· τῆς δὲ πολιτείας φαίνε-
ται τὸ περὶ τὰς κατηγορίας καὶ τοὺς ἐλέγχους τῶν πονη-
ρῶν μόριον οὐ μικρὰς σπουδῆς ἡγησάμενος. Αὐτός τε
γὰρ ἐδίωξε πολλοὺς, καὶ διώκουσιν ἑτέροις συνηγωνίσα-
το καὶ παρεσκεύασεν ὅλως διώκοντας, ὥς ἐπὶ Σκηπίωνα
τοὺς περὶ Πετίλλιον. Τοῦτον μὲν οὖν ἀπ' οἴκου τε με-

ἐπέμπετο] ἐπέμποντο (sic) Vulc.
εὐτυχῶς] εὐτυχῶν Bodl. 3.

διελάσας] „hoc participium in
praecedentibus editionibus non ha-
betur. Hoc autem si non addatur,
ex διέπλευσε mutuari oportebit
participium διαπλεύσας. Verum
quum saepe verba ἀπὸ κοινοῦ re-
peti videamus, diversa haec repe-
titio ab iis, quae vulgo receptae
sunt, fuerit.“ H. Stephanus. Διε-
λάσας om. Ald., exstat in AC.
Iunt.

διελ. ἐκεῖθεν] ἐκεῖθεν διελ. Iunt.
πάσης] ἀπάσης C. Idem om. vv.
καὶ θαλάσσης, fortasse non te-
mere.

CAPUT XV.

ἔλλογιμώταται] αἱ ἔλλογ. ex Reis-
kii correctione Cor. et Schaef., for-
tasse recte, quamquam comparari
potest Camill. XXXVIII. extr. αὐ-
ται μὲν οὖν ἐγένοντο τῆς ἐκτῆς
χιλιαρχίας ἐπιφανέσταται πράξεις,
nisi forte is locus ex verborum col-

locatione paulo plus habet excusa-
tionis.

τὸ περὶ] vulgat. τότε περὶ Bryan.
mutatum voluit in τὸ γε π., cum
Reisk. particulam del. Cor. et
Schaef.

μικρὰς] quod vulg. post h. v.
additur ἄξιον cum in C. omissum
sit, ab explicatore profectum vi-
detur, ut non dubitaverim delere,
cum etiam absque eo voc. integra
maneat sententia.

ὅλως] nequaquam tam certa est
Bryani correctio ἅλλους ut recipi
debuerit ad Corae et Schaefero;
παρεσκεύασεν ὅπως δὴ διώκοντας
Reiskii est suspicio. Mihi ὅλως
videtur sanissimum, cf. Num. IX.
Νουμᾶ γὰρ δὴ καὶ τὴν τῶν Ἑστι-
άδων παρθένων καθιέρωσιν καὶ
ὅλως τὴν περὶ τὸ πῦρ τὸ ἀθάνα-
τον — θεραπεῖαν — ἀποδιδόσιν.
Romul. XV. Lycurg. XXI. XXVI.
cl. quae de formula τὸ μὲν ὅλον
mqnuit Wytttenb. ad Plut. p. 152
sq. ed. Oxon.

Πετίλλιον] πέττιλον C.

γάλου καὶ φρονήματος ἀληθινοῦ ποιησάμενον ὑπὸ πόδας
 τὰς διαβολὰς μὴ ἀποκτεῖναι δυνήθεις, ἀφ᾽ ἧς· Λεύκιον
 δὲ, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μετὰ τῶν κατηγόρων συστάς κα-
 ταδίκη περιέβαλε χρημάτων πολλῶν πρὸς τὸ δημόσιον·
 ἦν οὐκ ἔχων ἐκείνος ἀπολύσασθαι καὶ κινδυνεύων δεδη-
 ναι, μὴλιν ἐπικλήσει τῶν δημάρχων ἀφείδῃ. Λέγεται δὲ
 καὶ νεανίσκῳ τινὶ τεθυνηκότες πατὴρ ἐχθρὸν ἡτιμωκότε
 καὶ πορευομένῳ δι' ἀγορᾶς μετὰ τὴν δίκην ἀπαντήσας ὁ
 Κάτων δεξιώσασθαι καὶ εἰπεῖν, ὅτι ταῦτα χρη τοῖς γο-
 νεύουσιν ἐναγλίζειν, οὐκ ἄρνας οὐδ' ἐρίφους, ἀλλ' ἐχθρῶν
 577 δάκρυα καὶ καταδίκας. Οὐ μὴν οὐδ' αὐτὸς ἐν τῇ πολι-
 τεῖα περιῆν ἀδῶος, ἀλλ' ὅπου τινὰ λαβὴν παράσχοι τοῖς
 ἐχθροῖς κρινόμενος καὶ κινδυνεύων διέτελει. Λέγεται γάρ
 ὁλλῶν ἀπολιπούσας τῶν πεντήκοντα φυγεῖν δίκας, μίαν
 δὲ τελευταίαν ἔξ ἑτῆ καὶ ὀγδοήκοντα γεγονώς. Ἐν ᾗ καὶ
 τὸ μνημονευόμενον εἶπεν, ὥς χαλεπὸν ἐστὶν ἐν ἄλλοις
 βεβιωκότα ἀνθρώποις ἐν ἄλλοις ἀπολογεῖσθαι. Καὶ τοῦ- 345
 το πέρας οὐκ ἐποίησατο τῶν ἀγώνων. Τεσσάρων δ' ἄλ-
 λων ἐνιαυτῶν διελθόντων Σερουίλλου Γάλβα κατηγόρη-
 578 σεν ἐνενήκοντα γεγονώς ἑτῆ. Κινδυνεύει γάρ, ὥς ὁ Νέ-
 στωρ, εἰς τριγωνίαν τῷ βίῳ καὶ ταῖς πράξεσι κατελθεῖν.
 Σκηπίωνι γάρ, ὥς λέλεκται, τῷ μεγάλῳ πολλὰ διερισά-
 μενος ἐν τῇ πολιτεῖα παρέτεινεν εἰς Σκηπίωνα τὸν νέον,

ἡτιμωκότε] vulg. ἡτιμωκότε corr.
 R. ex Vulc.

Σερουίλλου] exhibui librorum
 scripturam (A. σερουίλλου: edd.
 vet. σερουήλου) non quod cer-
 tam et dubio vacuam censerem, sed
 quod dubitabam librarils imputare,
 qui fortasse ipsius scriptoris esset
 error. Notum est enim magnam
 Plutarchi in scribendis Romanorum
 nominibus cum inconstantiam tum
 vero ab aliis scriptoribus reperiri
 dissidium, id quod ex parum ac-
 curata linguae latinae cognitione,
 quam aliis quoque in rebus licet
 observare quamque minime dissi-
 mulavit ipse, repetendum est. Cri-
 tici autem est non scriptorum, sed
 librariorum corrigere errores. In-
 telligendum vero esse Servium Gal-
 bam h. i. non potest dubitari, quo-

niam eiusdem rei mentio facta est
 cum a Cicerone de Orat. I. 53.,
 tum ab aliis. Fallitur ergo Reiskius
 haec annotans: corrigunt Σε-
 ρουίλου: perinde prave. Σεργίλου
 leg. est. Sergius Sulpitius Galba
 est. Sic igitur edidit. Coraes ex
 Vulc. (i. e. ex coniectura alicuius
 nescio cuius) et Amiot. edidit Σε-
 ρουίλου, unde assumpsit Schaef.

ἐνενήκοντα] scripsimus ex C., in
 A. alterum ᾧ supra est additum.
 Vulg. ἐνενενήκοντα. V. ad Aristid.
 XIX.

διερισάμενος] διερισάμενος du-
 bitans de verbo διερίξειν dedit
 Reisk. Schaef. confert sua in H.
 Steph. thesaur. c. 3840. B.

παρέτεινεν] sic C. vulg. διέτει-
 νεν, cuius origo non obscura.

ὅς ἦν ἐκεῖνον κατὰ ποιήσιν υἱωνός, υἱὸς δὲ Παύλου τοῦ Περσέα καὶ Μακεδόνας καταπολεμήσαντος.

C A P U T XVI.

Τῆς δ' ὑπατείας κατόπιν ἔτισι δέκα τιμητεῖαν ὁ Κάτων παρήγγειλε. Κορυφή δέ τις ἐστὶ τιμῆς ἀπάσης ἡ ἀρχὴ καὶ τρόπον τινὰ τῆς πολιτείας ἐπιτελείωσις ἄλλην τε πολλὴν ἐξουσίαν ἔχουσα καὶ τὴν περὶ τὰ ἥθη καὶ τοὺς βίους ἐξέτασιν. Οὕτε γὰρ γάμον οὔτε παιδοποιεῖαν τι νὸς οὔτε δίαιταν οὔτε συμπόσιον ᾧοντο δεῖν ἄκριτον καὶ ἀνεξέταστον, ὥς ἕκαστος ἐπιθυμίας ἔχοι καὶ προαιρέσεως, ἀφειῖσθαι. Πολὺ δὲ μᾶλλον ἐν τούτοις νομίζοντες ἢ ταῖς ὑπαίθροις καὶ πολιτικαῖς πράξεσι τρόπον ἀνδρὸς ἐνοραῖσθαι φύλακα καὶ σωφρονιστὴν καὶ κολαστὴν τοῦ μηδένα καθ' ἡδονὰς ἐκτρέπεσθαι καὶ παρεκβαίνειν τὸν ἐπιχώριον καὶ συνήθη βίον, ἡρῶντο τῶν καλουμένων πατρικίων ἕνα καὶ τῶν δημοτικῶν ἕνα. Τιμητὰς δὲ 579 τούτους προσηγόρευον. ἐξουσίαν ἔχοντας ἀφελῆσθαι μὲν ἵππον, ἐκβαλεῖν δὲ συγκλήτου τὸν ἀκολάστως βιοῦντα καὶ ἀτάκτως. Οὗτοι δὲ καὶ τὰ τιμήματα τῶν οὐσιῶν λαμβάνοντες ἐπεσκόπουν καὶ ταῖς ἀπογραφαῖς τὰ γένη καὶ τὰς πολιτείας διέκρινον· ἄλλας τε μεγάλας ἔχει δυνάμεις ἡ ἀρχή. Διὸ καὶ τῷ Κάτῳ πρὸς τὴν παραγγελίαν ἀπήντησαν ἐνιστάμενοι σχεδὸν οἱ γνωριμώτατοι καὶ πρῶτοι τῶν συγκλητικῶν. Τοὺς μὲν γὰρ εὐπατριδᾶς ὁ φθόνος ἐλύπει παντάπασιν οἰομένους προσηλακίζεσθαι τὴν εὐγένειαν ἀνθρώπων ἀπ' ἀρχῆς ἀδόξων εἰς τὴν ἄκραν τιμὴν καὶ δύναμιν ἀναβιβαζομένων· οἱ δὲ μοχθηρὰ συν-

ἐκεῖνον] reposui ex C. et edd. vett. Vulg. ἐκστίνον, quod probat Schaeferus.

CAPUT XVI.

πολιτείας] sic AC Bodl. 3., vulg. πολ. ἀπάσης. Posterius voc. primus delevit Coraes propter Flamin. XVIII. ἀπεδείχθη τιμητῆς, ἥτις ἐστὶν ἀρχὴ μεγίστη καὶ τρόπον τινὰ τῆς πολιτείας ἐπιτελείωσις. Quod autem Bryan. incertum relictum esse dixit ab eo, qui var.

indicem lect. condiderit, priusne an posterius ἀπάσης ab Bodl. 3. abesset, ego quin ad posterius spectet propter Parisin. consensum non dubito.

Οὔτε γὰρ] γὰρ desit Bodl. 3.

οὐσιῶν] sic ex Anon. primus reposuit Bryan. Codd. et edd. vett. consentiunt in vulg. θνσιῶν. V. interpr. ad Gregor. Cor. p. 231. 5. et p. 718. ed. Schaefer.

ἀπ' ἀρχῆς] coniunctim ed. vett.

580 *ειδότες αὐτοῖς ἐπιτηδεύματα καὶ τῶν πατρῶν ἐκδιατῆ-
σιν ἐθῶν ἐφοβοῦντο τὴν αὐστηρίαν τοῦ ἀνδρός, ἀπαραι-
τητον ἐν ἐξουσίᾳ καὶ χαλεπὴν ἐσομένην. Διὸ συμφορο-
νήσαντες καὶ παρασκέυάσαντες ἐπὶ κατῆγον ἐπὶ τὴν
παραγγελλίαν ἀντιπάλους τῷ Κάτωνι, θεραπεύοντας ἐλ-
πίσι χρησταῖς τὸ πλῆθος, ὥς δὴ μαλακῶς καὶ πρὸς ἡδο-
νὴν ἄρχεσθαι δεόμενον. Τοῦναντίον δ' ὁ Κάτων οὐδε-
μίαν ἐνδιδοῦς ἐπιείκειαν, ἀλλ' ἀντικρυς ἀπειλῶν τοῖς
πονηροῖς ἀπὸ τοῦ βήματος καὶ κεκραγῶς μεγάλου καθαρ-
μοῦ χρεῖξεν τὴν πόλιν ἡξίον τοὺς πολλοὺς, εἰ σωφρο-
νοῦσι, μὴ τὸν ἡδιστον, ἀλλὰ τὸν σφοδρότατον αἰρεῖσθαι
τῶν ἱατρῶν· τοῦτον δὲ αὐτὸν εἶναι καὶ τῶν πατρικίων
ἓνα, Φλάκκον Οὐαλέριον· μετ' ἐκείνου γὰρ οἴεσθαι μό-
νον τὴν τρυφήν καὶ τὴν μαλακίαν ὥσπερ ὕδραν τέμνων
καὶ ἀποκαίων προὔργου τι ποιήσῃ· τῶν δ' ἄλλων ὁρᾶν
ἐκαστον ἄρξαι κακῶς βιαζόμενον, ὅτι τοὺς καλῶς ἄρξον-
τας δέδοικεν. Οὕτω δ' ἄρα μέγας ἦν ὡς ἀληθῶς καὶ
μεγάλων ἄξιος δημαγωγῶν ὁ Ῥωμαίων δῆμος, ὥστε μὴ
φοβηθῆναι τὴν ἀνάτασιν καὶ τὸν ὄγκον τοῦ ἀνδρός,
ἀλλὰ τοὺς ἡδεῖς ἐκείνους καὶ πρὸς χάριν ἅπαντα ποιή-
σειν δοκοῦντας ἀπορρίψας ἐλίσθαι μετὰ τοῦ Κάτωνος
τὸν Φλάκκον, ὥσπερ οὐκ αἰτοῦντος ἀρχὴν, ἀλλ' ἄρχον-
τος ἤδη καὶ προστάττοντος ἀκροώμενος.*

CAPUT XVII.

581 *Προέγραψε μὲν οὖν ὁ Κάτων τῆς συγκλήτου τὸν
συνάρχοντα καὶ φίλον, Λεύκιον Οὐαλέριον Φλάκκον·
ἐξέβαλε δὲ τῆς βουλῆς ἄλλους τε συγχνοὺς καὶ Λεύκιον*

συμφορονήσαντες] συμφορέσαν-
τες Bodl. 3.

ἀπειλῶν] sic C. vulg. ἀπειλῶν
τε.

δὲ αὐτόν] δ' αὐτόν editur inde
ab Reiskio.

Οὐαλέριον] tacito Reisk., vulg.
Οὐαλλέριον cum codd. et edd. vett.

ὁρᾶν] sic AC. et correxit Reisk.
cum Bryano ex Anon. vulg. ὁρῶν.

ἄρξοντας] ἄρξαντας edd. vett.
μεγ. ἄξ. δημ.] δημ. μεγ. ἄξ. C.

Ῥωμαίων] τῶν P. C.

CAPUT XVII.

προέγραψε] sic A. Iunt. idemque
de suo reposuerat Reisk. Vulg.
προεγράψε. V. Baehr. ad Flamin.
XVIII. p. 122.

τῆς συγκλήτου] sic A. Iunt. Cor.
et Schaeef. Vulg. τῇ συγκλήτῳ. C.

τῆς συγκλήτου.] sic tacito Reisk.,
vulg. Οὐαλλέριον cum codd. et edd.
vett.

ἐξέβαλε] ἐξέβαλλε edd. vett.

Κοῖντιον, ὑπατον μὲν ἐπὶ πρότερον ἐνιαυτοῖς γεγεννη-
 μένον, ὃ δ' ἦν αὐτῷ πρὸς δόξαν ὑπατείας μεῖζον, ἀδελ-
 φὸν Τίτου Φλαμινίου τοῦ καταπολεμήσαντος Φίλιππον.
 Αἰτίαν δὲ τῆς ἐκβολῆς ἔσχε τοιαύτην. Μειράκιον ἐκ τῆς
 παιδικῆς ὥρας ἐταιροῦν ἀνελήφως ὁ Λεύκιος αἰετὶ περὶ
 346 αὐτὸν εἶχε καὶ συνεπήγετο στρατηγῶν ἐπὶ τιμῆς καὶ δυ-
 νάμεως τοσαύτης, ὅσῃν οὐδεὶς εἶχε τῶν πρώτων παρ'
 αὐτῷ φίλων καὶ οικείων. Ἐτύγγανε μὲν οὖν ἡγούμενος
 ὑπατικῆς ἐπαρχίας. Ἐν δὲ συμποσίῳ τινὶ τὸ μειράκιον,
 ὥσπερ εἰώθει, συγκατακείμενον ἄλλην τε κολακείαν ἐκί-
 νει πρὸς ἄνθρωπον ἐν οἴνῳ ῥαδίως ἀγόμενον καὶ φιλεῖν
 αὐτὸν οὕτως ἔλεγεν, „ὦστ', ἔφη, θείας οὔσης οἴκοι μο-
 νομάχων οὐ τεθεαμένος πρότερον, ἐξώρμησα πρὸς σέ,
 καίπερ ἐπιθυμῶν ἰδεῖν ἄνθρωπον σφαττούμενον.“ Ὁ δὲ
 Λεύκιος ἀντιφιλοφρονούμενος· „Ἀλλὰ τούτου γε χάριν,
 εἶπε, μή μοι κατάκεισο λυπούμενος· ἐγὼ γὰρ ἰάσομαι.“
 Καὶ κελεύσας ἓνα τῶν ἐπὶ θανάτῳ κατακρίτων εἰς τὸ 582
 συμπόσιον ἀχθῆναι καὶ τὸν ὑπηρέτην ἔχοντα πέλεκυν πα-
 ραστῆναι, πάλιν ἠρώτησε τὸν ἐρώμενον, εἰ βούλεται τυ-
 πτόμενον θεάσασθαι. Φήσαντος δὲ βούλεσθαι, προσέταξε
 τοῦ ἀνθρώπου τὸν τράχηλον ἀποκόψαι. Οἱ μὲν οὖν πλεῖ-
 στοι ταῦτα ἱστοροῦσι, καὶ ὃ γε Κικέρων αὐτὸν τὸν Κά-
 τωνα διηγούμενον ἐν τῷ περὶ γῆρας διαλόγῳ πεποίηκεν.
 Ὁ δὲ Αἰβίος αὐτόμολον εἶναι φησι Γαλάτην τὸν ἀναιρε-
 θέντα, τὸν δὲ Λεύκιον οὐ δι' ὑπηρέτου κτεῖναι τὸν ἄν-

Κοῖντιον] vulg. Κόιντον primus,
 ut videtur, corr. Bryan. ex Anon.,
 et sic A.

ἀδελφόν] ἀδελφῷ praeter Ald.
 mnes.

Φλαμινίου] Φλαμινίου AC. Ald.
 et Steph. idemque relictum est in
 Schaef. editionibus, invito, ut vi-
 detur, editore.

αὐτόν] sic C. et Schaef. vulg.
 αὐτόν.

παρ' αὐτ.] παρ' αὐτ. Ald.

εἰώθει — κολακείαν] in margi-
 ne scripta exhibet A.

ἄνθρωπον] sic C. vulg. τὸν ἄν-
 θρωπον.

οὐ τεθεαμένος] οὔτε θεαμένος
 Ald. οὔτε θεασάμενος Iunt.

τούτου γε] particulam om. C.

παραστῆναι] hanc scripturam
 memoravit Steph. ac reperta est
 in C. Vulc. Restituit ergo Coraes.
 Vulg. εἰσαρθῆναι.

τοῦ ἀνθρώπου] Exciderunt ex
 Bryani et Reiskii editionibus. Re-
 stituit Hutten.

Κικέρων — πεποίηκεν] c. XII.
 §. 42. Ceterum sequentia sic or-
 dinat C.: ἐν τῷ περὶ γῆρας δια-
 λόγῳ πεποίηκεν αὐτ. τ. Κ.

Αἰβίος] lib. XXXIX. c. 42.

583 θρωπον, ἀλλ' αὐτὸν ἰδίᾳ χειρί· καὶ ταῦτα ἐν λόγῳ γε-
 γραφῆναι τοῦ Κάτωνος. Ἐκβληθέντος οὖν τοῦ Λεύκιου τῆς
 βουλῆς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ βαρέως φέ-
 ρων ἐπὶ τὸν δῆμον κατέφυγε καὶ τὴν αἰτίαν ἐκέλευεν
 εἰπεῖν τὸν Κάτωνα τῆς ἐκβολῆς. Εἰπόντος δὲ καὶ διη-
 γησαμένου τὸ συμπόσιον, ἐπεχείρει μὲν ὁ Λεύκιος ἀρνεῖ-
 σθαι, προκαλουμένου δὲ τοῦ Κάτωνος εἰς ὀρκισμόν ἀνε-
 δύετο. Καὶ τότε μὲν ἄξια παθεῖν κατεγνώσθη· θείας δ'
 οὔσης ἐν θεάτρῳ τὴν ὑπατικὴν χώραν παρελθὼν καὶ
 ποδῶτάτω που καθεσθεις οἶκτον ἔσχε παρὰ τοῦ δήμου,
 καὶ βοῶντες ἠνάρκασαν αὐτὸν μετελθεῖν, ὥς ἦν δυνατόν
 ἐπανορθοῦμενοι καὶ θεραπεύοντες τὸ γεγεννημένον. Ἄλ-
 λον δὲ βουλῆς ἐξέβαλεν ὑπατεύσειν ἐπίδοξον ὄντα, Μα-
 νίλιον, ὅτι τὴν αὐτοῦ γυναῖκα μεθ' ἡμέραν ὀρώσης τῆς
 θυγατρὸς κατεφίλησιν. Αὐτῷ δ' ἔφη τὴν γυναῖκα μηδέ-
 ποτε πλὴν βροντῆς μεγάλης γενομένης περιπλακῆναι· καὶ
 μετὰ παιδιᾶς εἰπεῖν αὐτὸν, ὥς μακάριός ἐστι τοῦ Διὸς
 βροντῶντος.

CAPUT XVIII.

Ἦνεγκε δὲ τινα τῶ Κάτωνι καὶ Λεύκιος ὁ Σκηπίωνος
 ἀδελφὸς ἐπίφθονον αἰτίαν, θριαμβικὸς ἀνὴρ, ἀφαιρεθεὶς

ἐν λόγῳ] sic C. vulg. ἐν τῷ λό-
 γῳ, cf. Flamin. XVIII. ὁ δὲ Λίβιος
 ἐν λόγῳ Κάτωνος αὐτοῦ etc. ubi
 nonnulla tentavit Reiskius. Atque
 Livii verba qui attentius conside-
 rare voluerit, reperiet minime opus
 esse articulo, quin imo respui ma-
 gis quem flagitari. Sunt autem
 haec: Catonis et aliae quidem acer-
 bae orationes extant in eos, quos
 aut senatorio loco movit, aut qui-
 bus equos ademittit: longe gravissi-
 ma in L. Quinctium oratio est.

τοῦ Κατ.] art. addidi ex C.
 κατέφυγε] de suo Cor. et sic
 Schaeff., neque aliter C. vulg. κατ-
 έφυγε, quod Schaeff. nunc propter
 sequens ἐκέλευεν non repudiat.
 προκαλουμένον] προσκαλ. Bodl.
 3. edd. vett.
 ὀρκισμόν] ὀρισμόν C. Vulc.;
 idem vitium in eiusdem rei narra-

tione occupavit edd. vett. Flamin.
 XIX.

παρὰ τοῦ δήμου] dedi ex C.
 vulg. π. τῷ δήμῳ.

μετελθεῖν] παρελθεῖν Bodl. 3.
 De eadem re Flamin. XIX. τὸ πλῆ-
 θος οὐκ ἠνέσχετο τὴν ὄψιν, ἀλλ'
 ἔβόων, μεταβῆναι κελύοντες,
 ἕως μετέβη, δεξαμένον αὐτὸν εἰς
 ἑαυτοῦς τῶν ὑπατικῶν.

ἐξέβαλεν] ἐξέβαλλεν edd. vett.
 Μανίλιον] sic C., idemque vo-
 luit Schaeferus. Vulg. Μανίλλιον,
 qua forma non memini usum esse
 Plutarchum.

αὐτοῦ] αὐτ. A. edd. vett.

αὐτῷ] αὐτ. A. edd. vett.

αὐτόν] Schaeferus, vulg. αὐτόν.

CAPUT XVIII.

ὁ Σκηπίωνος ἀδελφός] ὁ Σκη-
 πίων omisso ἀδελφός C., ut non

ὕπ' αὐτοῦ τὸν ἱππον· ἔδοξε γὰρ οἷον ἐφουβρῶν Ἀφρικανῶ Σκηπίωνι τοῦτο ποιῆσαι. Τοὺς δὲ πλείστους ἡνίασε μάλιστα τῇ περικοπῇ τῆς πολυτελείας, ἣν ἄντικρυς μὲν ἀφελέσθαι, νενοσηρότων ἤδη καὶ διεφθαρμένων ὑπ' αὐτῆς τῶν πολλῶν, ἀδύνατον ἦν, κύκλω δὲ περιῶν ἡνάγκαζεν ἐσθῆτος, ὀρήματος, κόσμου γυναιχείου, σκευῶν τῶν περὶ διαίταν, ὧν ἑκάστου τὸ τίμημα δραχμὰς χιλίας καὶ πεντακοσίας ὑπερέβαλεν, ἀποτιμᾶσθαι τὴν ἀξίαν εἰς 584 τὸ δεκαπλάσιον, βουλόμενος ἀπὸ μειζόνων τιμημάτων αὐτοῖς μείζοντας καὶ τὰς εἰσφορὰς εἶναι. Καὶ προσετίμησε τρεῖς χαλκοὺς πρὸς τοῖς χιλίοις, ὅπως βαρυνόμενοι ταῖς ἐπιβολαῖς καὶ τοὺς εὐσταλεῖς καὶ λιτοὺς ὀρῶντες ἀπὸ τῶν ἴσων ἐλάττονα τελοῦντας εἰς τὸ δημόσιον ἀπαγορεύωσιν. Ἦσαν οὖν αὐτῷ χαλεποὶ μὲν οἱ τὰς εἰσφορὰς διὰ τὴν τρυφήν ὑπομένοντες, χαλεποὶ δ' αὖ πάλιν οἱ τὴν τρυφήν ἀποτιθέμενοι διὰ τὰς εἰσφορὰς. Πλούτου γὰρ ἀφαίρεσιν οἱ πολλοὶ νομίζουσι τὴν κάλυσιν αὐτοῦ τῆς ἐπιδείξεως· ἐπιδείκνυσθαι δὲ τοῖς περιττοῖς, οὐ τοῖς ἀναγκαίοις. Ὁ δὲ καὶ μάλιστα φασὶ τὸν φιλόσοφον Ἀρίστωνα θαυμάζειν, ὅτι τοὺς τὰ περιττὰ κεκτημένους μᾶλλον ἡγοῦνται μακαροὺς ἢ τοὺς τῶν ἀναγκαίων καὶ χρησέ-

reprehendam, si quis resectis reliquis, quae ex interpretamento accesserint, scribendum suspicetur: *Λεύκιος Σκηπίων*, praesertim cum Amiotus quoque v. ἀδελφός non videatur in libris suis reperisse; sic enim convertit: *il osta aussi le cheval public à Lucius Scipion*.

Σκηπίωνι] τεθνηκότι addit Vulc., quod placet Schaefero: „sic enim, inquit, contumelia visa est gravior.“ Mihi explicatoris videtur.

δραχμὰς] *χιλίας καὶ πεντακ.* δραχμ. C.

ὑπερέβαλεν] C. vulg. *ὑπερέβαλεν*.

ἀποτιμᾶσθαι] vulg. *ὑποτιμᾶσθαι* et sic C. et A., eiusdem tamen in marg. additur: γρ. *ἀποτιμᾶσθαι*, quod etiam ex Vulc. enotatum est. Huic igitur scripturae miror ab Reisk. Cor. et Schaefer.

praelatam esse Bryani correctionem *ὑπερτιμᾶσθαι*. Et *ἀποτιμ.* nunc etiam Schaefer. verum putat.

πρός] om. A. Bodl. 3. Iunt., unciis inclusit Reisk., delet. Cor. et Schaefer. Ego praepositionem quoniam minime ex alius cuiusdam additamento accessisse videbatur ex C. et Ald. restituendam putavi. Cf. Agid. XIX. τὸ ἱμάτιον περιβαλὼν περὶ τὸν τράχηλον. Cimon. XII. παρὰ τὸν Εὐρυμέδοντα ταῖς ναυσὶ παρορμῶν. Agid. XIII. τὰ γραμματεῖα συνεισενεγκόντες εἰς ἀγοράν, quod mutavit Schaeferus. Eurip. Herc. f. 79. ὡς πρὸς πατρῶν παρὸς πεσοῦμενοι γόνυ. cf. Wunder. Advers. in Soph. Philoct. p. 55. sq.

ἀπαγορεύωσιν] sic C. Vulc. Vulgo *ἀπαγορεύωσιν* et sic A., sed in marg.: γρ. *ἀπαγορεύωσι*, quod nunc etiam Schaefero placet.

φασί] *φησὶ* C. *φησιν* Bodl. 3.

μῶν εὐποροῦντας. Σκόπας δὲ ὁ Θετταλὸς αἰτουμένον
 τινὸς τῶν φίλων παρ' αὐτοῦ τι τοιοῦτον, ὃ μὴ σφόδρα
 ἦν χρησίμον ἐκείνῳ, καὶ λέγοντος, ὥς οὐδὲν αἰτεῖ τῶν 347
 585 ἀναγκαίων καὶ χρησίμων ἐκείνῳ, „Καὶ μὴν ἐγὼ τούτοις,
 εἶπεν, εὐδαίμων καὶ πλούσιός εἰμι, τοῖς ἀχρηστοῖς καὶ
 περιττοῖς.“ Οὕτως ὁ τοῦ πλούτου ξῆλος οὐδενὶ πάθει
 φυσικῶς συνημμένος ἐκ τῆς ὀχλώδους καὶ θυραίου δόξης
 ἐπεισόδιός ἐστιν.

CAPUT XIX.

Οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν ἐγκαλούντων ἐλάχιστα φροντίζων
 ὁ Κάτων ἐτι μᾶλλον ἐπέτεινεν, ἀποκόπτων μὲν ὀχετοὺς,
 οἷς τὸ παραρρέον δημόσιον ὕδωρ ὑπολαμβάνοντες ὑπῆ-
 γον εἰς οἰκίας ἰδίας καὶ κήπους, ἀνατρέπων δὲ καὶ κα-
 ταβάλλων ὅσα προὔβαινεν εἰς τὸ δημόσιον οἰκοδομήματα,
 συστέλλων δὲ τοῖς μισθοῖς τὰς ἐργολαβίας, τὰ δὲ τέλη
 ταῖς πράσεσιν ἐπὶ τὰς ἐσχάτας ἐλαύνων τιμάς. Ἀφ' ὧν
 αὐτῷ πολὺ συνήχθη μῖσος. Οἱ δὲ περὶ τὸν Τίτον συ-
 στάντες ἐπ' αὐτὸν ἔν τε τῇ βουλῇ τὰς γεγενημένας ἐκδό-
 586 σεις καὶ μισθώσεις τῶν ἱερῶν καὶ δημοσίων ἔργων ἔλυ-
 σαν ὥς γεγενημένας ἀλυσιτελῶς καὶ τῶν δημάρχων τοὺς

Σκόπας] hoc accentu AC. Iunt.
 Vulg. Σκοπᾶς.

Θετταλός] sic C. vulg. Θεσσα-
 λός.

τι] accessit ex C. vulg. om.

ὃ μὴ] εἰ μὴ οὐ Vulc.

χρησίμων ἐκείνῳ] ἐκείνῳ addidi
 ex C., nec vereor ne quis ex an-
 tecessis a librario male repetitum
 existimet. Sententiam postulare
 potius quam respuere pronomen
 additum intellexit Reiskius, suspi-
 cans: τῶν ἀναγκαίων αὐτῷ. cf.
 T. II. p. 527. C., ubi neminem fu-
 giet pro οὕτω scribendum esse αὐ-
 τῷ, quod primus ad h. l. observa-
 vit Bryanus.

περιττοῖς] τοῖς περιττοῖς C.

συνημμένος] συνημένος Iunt.

ἐπεισόδιος] vulg. ex Ald. ἐπεισ-
 ὀδιον, quod ex Bodl. 3. Iunt. cum
 Bryan. emendavit Reisk., et ἐπεισ-
 ὀδιος AC. Fortasse tamen Ald.
 veram servavit scriptoris manum.

PLUTARCHI CAT. M.

CAPUT XIX.

ὑπῆγον] ἀπῆγον suspic. Schae-
 ferus, quae ut facilis ita necessa-
 ria non videtur correctio; ὑφαι-
 ρεῖσθαι τὸ ὕδωρ dixit Themist.
 XXXI.

τὸ δημόσιον] punctis notata sunt
 in A.

ἐργολαβίας] sic codd. et edd.
 vett. Tacito Steph. ἐργολαβείας,
 unde in reliquis transiit editiones.
 Forma, quam ego reposui, sola vi-
 detur Plutarchus usus esse.

πολὺ συνήχθη μῖσος] sic sola
 Ald., codd. et Iunt. πολὺς συνήχθη
 μισθός.

οἱ δέ] οἱ γὰρ maluit Reisk. ne-
 que improbat Cor. Ego ne ferri
 quidem posse h. l. istam particu-
 lam existimo, cum non ratio red-
 datur istius odii, sed aliud quid
 adiungatur.

Τίτον] τίτον Ald.

δρασυτάτους παρώξυνον ἐν δῆμῳ προσκαλέσασθαι τὸν Κάτωνα καὶ ζημιῶσαι ὀφεί τε αὐτοῖς. Πολλὰ δὲ καὶ πρὸς τὴν τῆς Βασιλικῆς κατασκευὴν ἡναντιώθησαν, ἣν ἐκεῖνος ἐκ χρημάτων κοινῶν ὑπὸ τὸ βουλευτήριον τῇ ἀγορᾷ παρέβαλε καὶ Πορκίαν Βασιλικὴν προσηγόρευσε. Φαίνεται δὲ θαυμαστῶς ἀποδεξάμενος αὐτοῦ τὴν τιμη-
 τειαν ὁ δῆμος. Ἀνδριάντα γοῦν ἀναθεῖς ἐν τῷ ναῷ τῆς Ὑγείας ἐπέγραψεν οὐ τὰς στρατηγίας οὐδὲ τὸν θρίαμβον τοῦ Κάτωνος, ἀλλ', ὥς ἂν τις μεταφράσεις τὴν ἐπιγραφὴν, „Ὅτι τὴν Ῥωμαίων πολιτείαν ἐγκεκλιμένην καὶ ῥέ-
 πουσιν ἐπὶ τὰ χεῖρα τιμητῆς γενόμενος χρησταῖς ἀγω-
 γαῖς καὶ σώφροσιν ἐθισμοῖς καὶ διδασκαλίαις εἰς ὀρθὸν αὐτῆς ἀποκατέστησε.“ Καίτοι πρότερον αὐτὸς κατηγά-
 τῶν ἀγαπώντων τὰ τοιαῦτα καὶ λανθάνειν αὐτοὺς ἔλεγεν ἐπὶ χαλκῶν καὶ ζωγράφων ἔργοις μέγα φρονούντας, αὐ-
 τοῦ δὲ καλλίστας εἰκόνας ἐν ταῖς ψυχαῖς περιφέρειν τοὺς πολίτας. Πρὸς δὲ τοὺς θαυμάζοντας, ὅτι πολλῶν ἀδό- 587
 ξων ἀνδριάντας ἔχοντων ἐκεῖνος οὐκ ἔχει, „Μᾶλλον γάρ, ἔφη, βούλομαι ζητεῖσθαι, διὰ τί μου ἀνδριᾶς οὐ κεῖται ἢ διὰ τί κεῖται.“ Τὸ δ' ὅλον οὐδ' ἐπαινούμενον ἤξειον

παρώξυνον] παρώξυναν cor-
 git Coraes, haud dubie propter
 praecedens ἔλυσαν: fortasse recte,
 nisi quis obiciat, disparem utrius-
 que voc. esse rationem, ἔλυσαν
 dictum esse de re quae unius tem-
 poris momento perficiatur, παρ-
 ώξυνον indicare rem saepius re-
 petitam, ut crebra neque intermis-
 sa tributorum concitatio decla-
 retur.

προσκαλέσασθαι] προκαλέσα-
 σθαι Steph.

Πορκίαν] legi etiam Πορκία βα-
 σιλικὴ προσηγορεύθη annotavit
 Steph., et προσηγορεύθη est in
 Vulc. Amiot.: lequel palais fut
 neantmoins parachevé et appelé
 de son nom Basilica Porcia. Liv.
 XXXIX. 44. basilicamque ibi fecit,
 quae Porcia appellata est. Vellem
 igitur certo constaret de illa scrip-
 tura.

δε] γοῦν C. Malim igitur δ' οὖν.
 Ὑγείας] dedi ex C. vulg. ὕγείας.

A. Bodl. 3. Iunt. ὑγείας. Cete-
 rum hic quoque locus documento
 esse potest, quam difficile sit al-
 quid certi de formis ὕγείας et ὕγεια
 similibusque ap. Plut. constituere.
 Nam qui liber supra c. I. praebuit
 ὕγειαν, in eo h. l. scriptum ex-
 stat ὕγείας, quod recepi propte-
 rea, quoniam opinabar librariis de-
 beri alteram potius formam, quam
 scirent attici propriam esse scrip-
 toribus.

τὰ χεῖρα] τὸ χεῖρον Vule.
 αὐτοῦς] sic C. edd. vett. Inde
 ab Reisk. αὐτούς.

αὐτοῦ] αὐτ. edd. vett.
 μου] ἐμοῦ Schaeferus de suo,
 quo non opus puto: cf. T. II. p.
 820. B. ὁ δὲ Κάτων ἦδη ποτὲ
 [malim τότε] τῆς Ῥώμης ἀναπι-
 πλαμένης ἀνδριάντων, οὐκ ἔων
 αὐτοῦ γενέσθαι, μᾶλλον, ἔφη,
 βούλομαι πυνθάνεσθαι τινας, διὰ
 τί μου ἀνδριᾶς οὐ κεῖται ἢ διὰ
 τί κεῖται.

τὸν ἀγαθὸν πολίτην ὑπομένειν, εἰ μὴ τοῦτο χρησίμως γίγνοιτο τῷ κοινῷ. Καὶ πλείστα πάντων ἑαυτὸν ἐγκωμίασκειν, ὅς γε καὶ τοὺς ἀμαρτάνοντάς τι παρὰ τὸν βίον, εἴτ' ἐλεγχόμενους, λέγειν φησὶν, ὡς οὐκ ἄξιον ἐγκαλεῖν αὐτοῖς· οὐ γὰρ Κάτωνές εἰσι· καὶ τοὺς ἔνια μιμῆσθαι τῶν ὑπ' αὐτοῦ πραττομένων οὐκ ἐμμελῶς ἐπιχειροῦντας ἐπαριστέρους καλεῖσθαι Κάτωνα. Ἀφορᾷν δὲ τὴν βουλὴν πρὸς αὐτὸν ἐν τοῖς ἐπισφαλεστάτοις καιροῖς ὥσπερ ἐν πλῶ πρὸς κυβερνήτην, καὶ πολλάκις μὴ παρόντος ὑπερτίθισθαι τὰ πλείστης ἄξια σπουδῆς. Ἄ δὲ παρὰ τῶν ἄλλων αὐτῷ μαρτυρεῖται· μέγα γὰρ ἔσχεν ἐν τῇ πόλει καὶ διὰ τὸν βίον καὶ διὰ τὸν λόγον καὶ διὰ τὸ γῆρας ἀξίωμα.

CAPUT XX.

Γέγονε δὲ καὶ πατήρ ἀγαθὸς καὶ περὶ γυναῖκα χρηστός ἀνὴρ καὶ χρηματιστὴς οὐκ εὐκαταφρόνητος οὐδ' 588 ὥς τι μικρὸν ἢ φαῦλον ἐν παρέργῳ μεταχειρισάμενος τὴν τοιαύτην ἐπιμέλειαν. Ὅθεν οἶμαι δεῖν καὶ περὶ τούτων ὅσα καλῶς ἔχει διεξελθεῖν. Γυναῖκα μὲν οὖν εὐγενεστέραν ἢ πλουσιωτέραν ἔγημεν, ἡγούμενος ὁμοίως μὲν ἀμφοτέρως ἔχειν βάρος καὶ φρόνημα, τὰς δὲ γυναικας αἰδουμένας τὰ αἰσχροῦ μᾶλλον ὑπήκοους εἶναι πρὸς τὰ καλὰ τοῖς γεγαμηκόσι. Τὸν δὲ τύποντα γαμέτην ἢ παῖδα τοῖς ἀγιωτάτοις ἔλεγεν ἱεροῖς προσφέρειν τὰς χεῖρας. Ἐν ἐπαινῷ δὲ μέλουνι τίθεσθαι τὸ γαμέτην ἀγαθὸν ἢ τὸ μέγαν εἶναι συγκλητικόν· ἐπεὶ καὶ Σωκράτους οὐδὲν ἄλλο θαυμάζειν τοῦ παλαιοῦ πλὴν ὅτι γυναικὶ χαλεπῇ καὶ παισὶν ἀποπλήκτοις χρώμενος ἐπιεικῶς καὶ πρῶτος διετέλεσε. Γενομένου δὲ τοῦ παιδὸς οὐδὲν ἦν ἔργον οὕτως ἀναγκαῖον, εἰ μὴ τι δημόσιον, ὥς μὴ παρεῖναι τῇ 348

παρὰ τ. βίον] sic codd. et edd. vet. omnes. Inde ab H. Steph., nescio qua auctoritate editum est περὶ τ. β.

ἐπαριστέρας] accentum posui ex sententia Corais, vulg. ἐπαριστερούς, cf. Lobeck. ad Phryn. p. 259. s. L. Dindorf. addend. ad Diodor. Eccl. Vat. p. 5. 13.

παρόντος] παρόντας Ald. πόλει καὶ] καὶ om. C.

CAPUT XX.

ὁμοίως μὲν] μὲν om. C.

ἀμφοτ. ἔχειν] ἔχ. ἀμφ. C.

Σωκράτους] τοῦ Σωκρ. C.

διετέλεσε] διετέλεσεν edd. vet. et Steph.

γυναικὶ λουούσῃ τὸ βρέφος καὶ σπαργανούσῃ· αὐτὴ γὰρ
 ἔτρεφεν ἰδίῳ γάλακτι· πολλάκις δὲ καὶ τὰ τῶν δούλων
 παιδάρια τῷ μασθῷ προσιεμένη κατεσκεύασεν εὖνοϊαν ἐκ
 τῆς συντροφίας πρὸς τὸν υἱόν. Ἐπεὶ δ' ἤρξατο συνιέναι
 παραλαβὼν αὐτὸς ἐδίδασκε γράμματα, καίτοι χαρίεντα
 δοῦλον εἶχε γραμματιστὴν, ὄνομα Χίλωνα, πολλοὺς δι-
 δάσκοντα παῖδας. Οὐκ ἤξιον δὲ τὸν υἱόν, ὥς φησιν 58
 αὐτὸς, ὑπὸ δούλου κακῶς ἀκούειν ἢ τοῦ αὐτοῦ ἀνατείνε-
 σθαι μανθάνοντα βράδιον· οὐδὲ γε μαθήματος τηλικού-
 του τῷ δούλῳ χάριν ὀφείλειν. Ἄλλ' αὐτὸς μὲν ἦν γραμ-
 ματιστής, αὐτὸς δὲ νομοδιδάκτης, αὐτὸς δὲ γυμναστής,
 οὐ μόνον ἀκοντίζειν οὐδ' ὀπλομαχεῖν οὐδ' ἱππεύειν δι-
 δάσκων τὸν υἱόν, ἀλλὰ καὶ τῇ χειρὶ πύξ παλεῖν καὶ καῦ-
 μα καὶ ψύχος ἀνέχεσθαι καὶ τὰ δινώδη καὶ τραχύνοντα
 τοῦ ποταμοῦ διανηγόμενον ἀποβιάζεσθαι. Καὶ τὰς ἱστο-
 ρίας δὲ συγγράφαι φησὶν αὐτὸς ἰδίᾳ χειρὶ καὶ μεγάλοις
 γράμμασιν, ὅπως οἰκοθεν ὑπάρχῃ τῷ παιδί πρὸς ἐμπει-
 ρίαν τῶν παλαιῶν καὶ πατρίων ὠφελεῖσθαι. Τὰ δ' αἰ-
 σχρὰ τῶν θημάτων οὐχ ἤττον εὐλαβεῖσθαι τοῦ παιδὸς
 παρόντος ἢ τῶν ἱερῶν παρθένων, ὥς Ἑστιάδας καλοῦ-
 σι· συλλούεσθαι δὲ μηδέποτε. Καὶ τοῦτο κοινὸν ἔοικε
 Ῥωμαίων ἔθος εἶναι· καὶ γὰρ πενθεροῖς γαμβροὶ ἐφν-
 λάττοντο συλλούεσθαι δυσωπούμενοι τὴν ἀποκάλυψιν καὶ
 γύμνωσιν· εἰτα μέντοι παρ' Ἑλλήνων τὸ γυμνοῦσθαι
 μαθόντες αὐτοὶ πάλιν τοῦ καὶ μετὰ γυναικῶν τοῦτο
 πράσσειν ἀναπεπλήκασιν τοὺς Ἕλληνας. Οὕτω δὲ [καλὸν 590
 ἔργον] εἰς ἀρετὴν τῷ Κάτῳ πλάττοντι καὶ δημιουργ-
 οῦντι τὸν υἱόν ἐπεὶ τὰ τῆς προθυμίας ἄμεμπτα ἦν καὶ

αὐτῇ] αὕτῃ Ald.
 δὲ ἤρξατο] δ' ἤρξατο scribitur
 post Reiskium.

ὑπὸ δούλου] κακῶς ἀκ. ὑπὸ
 δούλ. C.

ἀκούειν] ἀκούσειν Iunt.

διανηγόμενον] scripsi ex C.,
 non quod vulg. νηγόμενον displi-
 ceret, sed quod plenior forma bo-
 no commendata libro originem ab
 librario quopiam duxisse non vi-
 debatur.

αὐτός] om. C., ut explicationis

ergo ad ἰδίᾳ χειρὶ adscriptum vi-
 deri possit.

αἰσχρο] scripsi cum Cor. et Schaef.
 ex AC. Bodl. 3. vulg. αἰσχιστα.

ἔοικε Ῥ. ἔθος] hoc ordine AC.
 vulg. ἔθος ἔοικε Ῥ.

συλλούεσθαι] συμβουλευέσθαι
 Vulc.

τοῦτο] om. C., nescio quam
 recte.

[καλὸν ἔργον] spuria videntur:
 v. Praef.

πλάττοντι] πράττοντι

δι' εὐφροσύνην ὑπῆκουεν ἡ ψυχὴ, τὸ δὲ σῶμα μαλακώτερον
 ἐφαίνετο τοῦ πονεῖν, ὑπανῆκεν αὐτῷ τὸ σύντονον ἄγαν
 καὶ κεκολασμένον τῆς διαίτης. Ὁ δὲ, καίπερ οὕτως ἔχων,
 ἀντὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἦν ἐν ταῖς στρατείαις καὶ τὴν πρὸς Περσεία
 μάχην ἡγωνίσατο λαμπρῶς Παύλου στρατηγούντος. Εἴτα
 μέντοι τοῦ ξίφους ἐκρουσθέντος ὑπὸ πληγῆς καὶ δι'
 ὑγρότητα τῆς χειρὸς ἐξολισθόντος, ἀχθεσθεὶς τρέπεται
 πρὸς τινὰς τῶν συνηθῶν καὶ παραλαβὼν ἐκείνους αὐτίς
 εἰς τοὺς πολεμίους ἐνέβαλε. Πολλῷ δ' ἄγωνι καὶ βίᾳ
 μεγάλῃ διαφωτίσας τὸν τόπον, εὗρε μύλῃς ἐν πολλοῖς
 σάγμασιν ὀπλων καὶ σώμασι νεκρῶν ὁμοῦ φίλων τε καὶ
 πολεμίων κατασεσσωρευμένων. Ἐφ' ᾧ καὶ Παῦλος ὁ στρα-
 τηγὸς ἡγάσθη τὸ μειράκιον, καὶ Κάτωνος αὐτοῦ φέρεται
 τις ἐπιστολὴ πρὸς τὸν υἱὸν ὑπερφυνῶς ἐπαινοῦντος τὴν
 περὶ τὸ ξίφος φιλοτιμίαν αὐτοῦ καὶ σπουδὴν. Ὡς τούτου
 δὲ Παύλου θυγατέρα, Τερτίαν, ἔγρημεν ὁ νεανίας, ἀδελ-
 591 φὴν Σκηπίωνος, οὐχ ἦττον ἤδη δι' αὐτὸν ἢ τὸν πατέρα
 καταμιγνύμενος εἰς γένος τηλικούτον. Ἡ μὲν οὖν περὶ
 τὸν υἱὸν τοῦ Κάτωνος ἐπιμέλεια τέλος ἄξιον ἔσχεν.

CAPUT XXI.

Οἰκίτας δὲ πολλοὺς ἐκτάτο τῶν αἰχμαλώτων ὠνούμε-
 νος μάλιστα τοὺς μικροὺς καὶ δυναμένους ἔτι τροφῇν
 καὶ παιδευσιν ὥς σκύλακας ἢ πῶλους ἐνεγκεῖν. Τούτων
 οὐδεὶς εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν ἑτέραν, εἰ μὴ πέμψαντος αὐ-
 τοῦ Κάτωνος ἢ τῆς γυναικὸς. Ὁ δ' ἐρωτηθεὶς, τί πράτ-
 τει Κάτων, οὐδὲν ἀπεκρίνετο πλὴν ἀγνοεῖν. Ἐδει δὲ ἢ
 πράττειν τι τῶν ἀναγκαίων οἴκοι τὸν δοῦλον ἢ καθεύ-

ὑπανῆκεν] sic A. per correctionem, vulg. ἐπανῆκεν. cf. Dion. VII. τὸ λίαν ἀπανθρωπον ὑπανῆκεν.

ἐκρουσθέντος] hic quoque non displicet quod praebebat C. ὑπεκρουσθέντος.

ἐξολισθόντος] est Reiskii emendatio confirmata cod. A. et recepta ab Cor. et Schaef., vulg. ἐξολισθέντος.

κατασεσσωρευμένων] κατασεσσωρευμένον de suo Reiskius.

Παύλου] sic C. vulg. καὶ Παύλου. Neque agnoscit particulam Amiot.

CAPUT XXI.

ἀπεκρίνετο] de coniectura Cor., et sic AC. vulg. ἀπεκρίνατο.

δὲ ἢ] inde ab Reiskio editur δ' ἢ.

οἴκοι] om. C., nec ego magno opere requiro.

δαν. Καὶ σφόδρα τοῖς κοιμωμένοις ὁ Κάτων ἔχειρε, προσιότερος τε τῶν ἐρηγορότων νομίζων καὶ πρὸς ὁτιοῦν βελτίονας χρησθαι τῶν δεομένων ὕπνου τοὺς ἀπολείαν-
 κότας. Οἰόμενος δὲ τὰ μέγιστα ῥαδιουργεῖν ἀφροδισίαν
 ἔνεκα τοὺς δούλους ἔταξεν ὠρισμένον νομίδματος ὁμι- 59
 λείν ταῖς θεραπευσίαις, ἐτέρᾳ δὲ γυναικὶ μηδένα πλη-
 349 σιάζειν. Ἐν ἀρχῇ μὲν οὖν ἐτι κέντρης ὦν καὶ στρατευσό-
 μενος πρὸς οὐδὲν ἐδυσκόλαινε τῶν περὶ διαίταν, ἀλλ' ἀσχυριστον ἀπέφαινε διὰ γαστέρα πρὸς οἰκίτην ζυγομαχεῖν· ὕστερον δὲ τῶν πραγμάτων ἐκιδιδόντων ποιούμενος ἐστι-
 άσεις φιλοτίμους φίλων καὶ συναρχόντων ἐκόλαξεν εὐθύς μετὰ τὸ δεῖπνον ἱμάντι τοὺς ἀμελέστερον ὑπουργήσαν-
 τας ὁτιοῦν ἢ σκευάσαντας. Ἀεὶ δὲ τινα στάσις ἔχειν τοὺς δούλους ἐμχανᾶτο καὶ διαφορὰν πρὸς ἀλλήλους, ὑπονοῶν τὴν ὁμόνοιαν καὶ δεδοικώς. Τοὺς δ' ἄξιον εἰργάσθαι τι θανάτου δόξαντας ἐδικαίου κριθέντας ἐν τοῖς οἰκέταις πᾶσιν ἀποδνήσκειν, εἰ καταγνωσθεῖεν. Ἀ-
 πτόμενος δὲ συντονώτερον πορισμοῦ, τὴν μὲν γεωργίαν μᾶλλον ἤγειτο διαγωγὴν ἢ πρόσδοτον, εἰς δ' ἀσφαλῆ πρά-
 γματα καὶ βέβαια κατατιθέμενος τὰς ἀφορμὰς ἐκτᾶτο λίμνας, ὕδατα θερμὰ, τόπους γναφεῦσιν ἀνειμένους, ἐρ-
 γατησίαν χώραν ἔχουσιν αὐτοφρεῖς νομὰς καὶ ὕλας. Ἀφ' ὧν αὐτῷ χρήματα προσήει πολλὰ, μηδ' ὑπὸ τοῦ Διός, 593

Κάτων] πλάτων C.
 ἐτι] om. Bodl. 3.
 οὐδὲν] οὐδένα C.
 φιλοτίμους] addidi ex C., vulg. deest.
 τὸ δεῖπνον] τὸν δ. edd. vet.
 διαφορὰν] διαφορὰν Iunt. Ald.
 Correxuit Basil.
 ὁμόνοιαν] post h. v. vulg. additur αὐτῶν, quod primus ex ingenio, ut videtur, adiecit Steph. Ego quidem cum nec codd. habeant mei neque edd. vet. agnoscant delendum existimaui, quum neque causa ulla, qua omitti potuerit in promptu sit, nec per sententiam loci pronomen flagitetur.
 συντονώτερον] hic quoque tacto Steph. συντονώτερον.
 γναφεῦσιν] sic A. idemque voluit C. exhibens γναφεῦσιν. Vulg.

γναφεῦσιν. Formam γναφεῦς ne Xenophon quidem repudiavit (v. Memor. III. 7. 6.) tanto minus veretur ne ap. Plut. improbetur. Ac si quis mihi obiiciat duos istos locos, quos Reiskius in indicem retulit, in quibus γναφεῖον legitur, ego contra afferam γναφεῦς ex T. VIII. p. 108. R. γναφική T. VI. p. 375.

ἐργατησίαν χώραν] hic locus mirifice torsit Reiskium ac Coraem. Recte Schaeferus: videtur esse terra quaestuosa, quae cum nihil sumtum poscat ad colendum, quemadmodum agri, tamen est in redditu. Eandem interpretationem communicaverat mecum Hermannus, monens, ἐργατησίαν χώραν hic dici, quam poeta dicturus fuisset ἐργάτιν.

ὥς φησιν αὐτοὺς, βλαβῆναι δυναμένων. Ἐχρήσατο δὲ καὶ τῷ διαβεβλημένῳ μάλιστα τῶν δανεισμῶν τῷ ἐπὶ ναυτικοῖς τὸν τρόπον τοῦτον. Ἐκέλευε τοὺς δανειζομένους ἐπὶ κοινωνίᾳ πολλοὺς παρακαλεῖν· γενομένων δὲ πεντήκοντα καὶ πλοίων τοσούτων, αὐτὸς εἶχε μίαν μερίδα διὰ Κουϊντίωτος ἀπαιλευτέρου, τοῖς δανειζομένοις συμπραγματευομένου καὶ συμπλέοντος. Ἦν δ' οὖν οὐκ εἰς ἅπαν ὁ κίνδυνος, ἀλλ' εἰς μέρος μικρὸν ἐπὶ κέρδεσι μεγάλοις. Ἐδίδου δὲ καὶ τῶν οἰπειῶν τοῖς βουλομένοις ἀργύριον. Οἱ δ' ἀνοῦντο παῖδας, εἰτα τούτους ἀσκήσαντες καὶ διδάξαντες ἀναλάμασι τοῦ Κάτωνος μετ' ἐνιαυτὸν ἀπεδίδοντο. Πολλοὺς δὲ καὶ κατεῖχεν ὁ Κάτων ὅσῃν ὁ πλείστην διδοὺς ἑωνεῖτο τιμὴν ὑπολογιζόμενος. Προτρέπων δὲ τὸν υἱὸν ἐπὶ ταῦτα φησὶν οὐκ ἀνδρὸς, ἀλλὰ χήρας γυναικὸς, εἶναι τὸ μειῶσαι τι τῶν ὑπαρχόντων. Ἐπεινὸ δ' ἤδη σφοδρότερον τοῦ Κάτωνος, ὅτι θαυμαστὸν ἄνδρα καὶ θεῖον εἰπεῖν ἐτόλμησε πρὸς δόξαν, ὃς ἀπολείπει πλεόν ἐν τοῖς λόγοις ὃ προσέθηκεν οὐ παρέλαβεν.

C A P U T XXII.

594 Ἦδη δὲ αὐτοῦ γέροντος γεγονότος πρέσβεις Ἀθήνηθεν ἦλθον εἰς Ῥώμην οἱ περὶ Καρνεάδην τὸν Ἀκαδημαϊκὸν καὶ Διογένη τὸν Στωϊκὸν φιλόσοφον καταδίκην τινὰ

τῷ ἐπὶ ναυτικοῖς] τῷ de meo addidi. Amiot. : D'avantage il presta son argent à usure et encore à usure maritime, qui est la plus reprouvée et la plus blasmée, pour ce qu'elle est plus excessive: quae potestrema de suo addidit.

δ' οὖν] δ' delendum est.

πολλοὺς δὲ καὶ κατ.] hunc locum se non intelligere fatetur Reiskius, quod miror, quum minime obscura sit eius sententia. Recte Crusier.: quanto maximo pretio licitatus alius fuerat acceptum referens. Schaeferus: den von einem andern gebotenen höchsten Preis dem Verkäufer als seinem Schuldner in Anschlag bringend.

ταῦτα] malim ταῦτά, nam alias, opinor, scripsisset: πρ. δὲ καὶ τὸν —

CAPUT XXII.

ἦλθον] ἦκον Vulc.

Στωϊκὸν φιλοσ.] Στ. καὶ φιλ. Iunt.

φιλόσοφον] hoc quod Reisk. et Cor. necessario in φιλόσοφοι mutantum censuerunt miror vehementer. Nam quod Coraes ait, οὐ γὰρ ὁ Διογένης μόνος ἀλλὰ καὶ ὁ Καρνεάδης φιλόσοφος ἦν, nullus prorsus momenti est. Nimirum φιλόσοφον non minus ad Ἀκαδημαϊκὸν pertinet quam ad Στωϊκόν. Reiskius Iuntinae afferens lectionem, videtur, inquit, hic desiderari tertii philosophi nomen, quod quaere apud Ciceronem. Quae suspicio mihi parum probabilis videtur; Aelianum quoque duos tantum memorasse annotavit

παραιτησόμενοι τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, ἣν ἐρήμην ὦφλον, Ὁρωπίων μὲν διωξάντων, Σικωνίων δὲ καταψηφισαμένων, τίμημα ταλάντων πεντακοσίων ἔχουσιν. Εὐθύς οὖν οἱ φιλολογώτατοι τῶν νεανίσκων ἐπὶ τοὺς ἄνδρας ἔντο καὶ συνῆσαν ἀκροώμενοι καὶ θαυμάζοντες αὐτούς. Μάλιστα δ' ἡ Καρνεάδου χάρις, ἥς δυνάμεις τε πλείστη καὶ δόξα τῆς δυνάμεως οὐκ ἀποδέουσα, μεγάλων ἐπιλαβομένη καὶ φιλανθρωπῶν ἀκροατηρίων, ὥς πνεῦμα, τὴν πόλιν ἡχῆς ἐνέπλησε. Καὶ λόγος κατεῖχεν, ὥς ἀνὴρ Ἕλλην εἰς ἑκπληξιν ὑπερφυῆς πάντα κηλῶν καὶ χειρούμενος ἔρωτα δεινὸν ἐμβέβληκε τοῖς νέοις, ὅφ' οὗ τῶν ἄλλων ἡδονῶν καὶ διατριβῶν ἐκπεσόντες ἐνθουσιῶσι περὶ φιλοσοφίαν. Ταῦτα τοῖς ἄλλοις ἤρесе Πρωμαίοις γιγνόμενα καὶ τὰ μειράκια παιδείας Ἑλληνικῆς μεταλαμβάνον- 595
τα καὶ συνόντα θαυμαζομένοις ἀνδράσιν ἡδέως ἑώρων. ὁ δὲ Κάτων ἐξ ἀρχῆς τε τοῦ ξήλου τῶν λόγων παραρ-
ξέοντος εἰς τὴν πόλιν ἤχθετο, φοβούμενος, μὴ τὸ φιλό-
τιμον ἐνταῦθα τρέψαντες οἱ νέοι τὴν ἐπὶ τῷ λέγειν δόξαν ἀγαπήσουσι μᾶλλον τῆς ἀπὸ τῶν ἔργων καὶ τῶν στρα-
τειῶν, ἐπεὶ δὲ προὔβαινεν ἡ δόξα τῶν φιλοσόφων ἐν τῇ πόλει καὶ τοὺς πρῶτους λόγους αὐτῶν πρὸς τὴν σύγκλη-
τον ἀνὴρ ἐπιφανὴς σπουδάσας αὐτὸς καὶ δεηθεὶς ἡρμή-

Coraes. Tertium vero, Critolaum, quem una cum Carneade ac Diogene Romam venisse Cicero de Orat. II. 37. et Aul. Gellius lib. VI. 14. scribunt, qui hic non praeter-eundum fuisse existiment, cogitent velim, hunc minime excludi dictio-ne οἱ περὶ Καρνεάδην καὶ Διο-γένην.

ταλάντων πεντ.] hoc ordine AC. vulg. πεντ. ταλ.

ἔντο] ἔντο (sic) Vulc.

ἥς δυνάμεις τε] sic vulg. ex Ald. et sic A.: ἥς ἡ δυνάμεις πλείστη C. χάρις, ἡ δυνάμεις τε πλ. Iunt. Ex Bodl. 3. affertur ἡ δυνάμεις, ita ut nescias, utrum consen-tiens cum C. habeat ἥς ἡ δύν., an ἡ δυνάμεις pro ἥς δύν. Reiskius edidit sic: ἡ δυνάμεις γε. Vulgat. scripturam servarunt Cor. et Schaef. Fortasse scribendum: ἥς ἡ δύν-

μεις πλείστη ἦν etc., etai etiam alia tentari possunt.

ἐπιλαβομένη] ἐπιλαμβανομένη Vulc.

ἡχῆς ἐνεπλ.] ἡχῆσε καὶ ἐνέπλησε Vulc.

ἐνέπλησε] ἐπλησε C.

τοῖς ἄλλοις] sic C. vulg. τοῖς μὲν ἄλλοις. Nimirum μὲν additum est ab eo, qui propter sequens δὲ re-quireret.

ἤρесе] de coniectura dedit Co-raes, quam nunc confirmat C., vulg. ἤρесе.

παραρξέοντος] παραρξέον Bodl. 3.

ἐπὶ τῷ] ἀπὸ τοῦ C., difficile optione. Ex eodem cod. mox dedi ἀγαπήσουσι pro vulg. ἀγαπήσας, in quo manum agnosco librarii.

πρὸς τὴν σύγκλ. ἀνὴρ] sic C. vulg. ἀνὴρ εἰς τὴν σύγκλ., quae

νευσε, Γάϊος Ἀκίλιος, ἔγνω μετ' εὐπρεπείας ἀποδιοπομ-
πήσασθαι τοὺς φιλοσόφους ἅπαντας ἐκ τῆς πόλεως. Καὶ 350
παρελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον ἐμέμψατο τοῖς ἄρχουσιν, ὅτι
πρεσβεία ἀάθηται πολὺν χρόνον ἄπρακτος ἀνδρῶν, οἱ
περὶ παντός, οὐ βούλονται, ῥαδίως πείθειν δύνανται.
596 δεῖν οὖν τὴν ταχίστην γινῶναι τι καὶ ψηφίσασθαι περὶ
τῆς πρεσβείας, ὅπως οὗτοι μὲν ἐπὶ τὰς σχολὰς τραπόμε-
νοι διαλέγονται παισὶν Ἑλλήνων, οἱ δὲ Ῥωμαίων νέοι
τῶν νόμων καὶ τῶν ἀρχόντων ὥς πρότερον ἀκούωσι.

CAPUT XXIII.

Ταῦτα δ' οὐχ, ὥς ἔνιοι νομίζουσι, Καρνεάδῃ δυσχε-
ράνας ἔπραξεν, ἀλλ' ὅλως φιλοσοφίᾳ προσκεκρουκῶς καὶ
πᾶσαν Ἑλληνικὴν μουσαν καὶ παιδείαν ὑπὸ φιλοτιμίας
προπηλακίζων· ὅς γε καὶ Σωκράτῃ φησὶ λάλων καὶ βίαιον
γενόμενον ἐπιχειρεῖν, ᾧ τρόπῳ δυνατόν ἦν, τυραννεῖν
τῆς πατρίδος καταλύοντα τὰ ἔδη καὶ πρὸς ἐναντίας τοῖς
νόμοις δόξας ἔλκοντα καὶ μεθιστάντα τοὺς πολίτας. Τὴν
δ' Ἰσοκράτους διατριβὴν ἐπισκώπτων γηρᾶν φησὶ παρ'
αὐτῷ τοὺς μαθητάς, ὥς ἐν ᾧδον παρὰ Μίνῳ χρησομέ-

durissima lectio displicuit etiam
Hermanno, nec placuit Reiskio,
cuius triplex de hoc loco exstat
sententia. Nimirum sic ille: „vi-
dentur verba sic esse struenda:
λόγους αὐτῶν εἰς τὴν σύγκλητον,
primas eorum orationes ad sena-
tum, vel in senatu habitas, ἀνὴρ
ἐπιφανής, vir clarissimus. Aut
potius delenda prorsus hic sunt,
ut loco alieno posita, illa mox
loco suo reditura, εἰς τὴν σύγ-
κλητον, vid. versu 11. παρελθὼν
etc., aut εἰς τὴν σύγκλ. significat
idem atque ἐν τῇ συγκλήτῳ, vir
in senatu clarus.“ Reiskius igitur
vv. εἰς τ. σύγκλ. uncis inclusit.
Ego si vulg. servanda sit, quod
non puto, quam primo loco posuit
interpretationem probo unice: ne-
que enim verbis εἰς τὴν σύγκλ. ca-
rere posse videmur, et quod po-
stremo addidit, idem valere quod
ἐν τῇ σύγκλ. falsum est. Orta
autem videtur vulg. lectio inde,
quod scriba oculis ad illa inferiora

παρελθὼν εἰς τ. σύγκλ. aberravit.
Atque ad hunc locum, nisi me fal-
lit suspicio mea, pertinet quod in-
fra ad vv. παρελθὼν εἰς τ. σύγκλ.
ex Vulc. affertur πρὸς τὴν σύγκλ.
Ceterum ex h. l. Xyland. emendat
Gellium lib. VII. 14. pro Caecilio
corrigenς C. Acilio.

ἀποδιοπομπήσασθαι] ἀποδια-
πομπ. Ald.

γινῶναι τι] male cum Reiskio re-
liqui editores errore nescio quo
γινῶναι τε. V. Praef.

διαλέγονται] διαλέγονται edd.
vett.

CAPUT XXIII.

Σωκράτῃ] σωκράτῃ A.
δυνατὸν ἦν] ἦν δυν. C.
τὴν δ' Ἰσοκρ.] τὴν δὲ Σωκρ. Vulc.
ἐν ᾧδον] „additur etiam παρὰ
Μίνῳ, quod ut loco maxime con-
veniens lubenter recipio.“ H. Steph.
Confirmatur additamentum Parisi-
norum auctoritate.

νοὺς ταῖς τέχναις καὶ δίκας ἐρῶντας. Τὸν δὲ παῖδα διαβάλλον πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ φωνῇ κέχρηται θρασυτέρῳ 597 τοῦ γήρωσ, ὅλον ἀποθεσπίζων καὶ προμαντεύων, ὥς ἀποβαλοῦσι Ῥωμαῖοι τὰ πράγματα γραμμάτων Ἑλληνικῶν ἀναπλησθέντες. Ἀλλὰ ταύτην μὲν αὐτοῦ τὴν δυσφημίαν ὁ χρόνος ἀποδείκνυσι κενὴν, ἐν ᾗ τοῖς τε πράγμασιν ἢ πόλιν ἤρθη μεγίστη καὶ πρὸς Ἑλληνικὰ μαθήματα καὶ παιδείαν ἅπασαν ἔσχεν οἰκείως. Ὁ δ' οὐ μόνον ἀπηχθάνετο τοῖς φιλοσοφοῦσιν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τοὺς λατρεύοντας ἐν Ῥώμῃ δι' ὑποψίας εἶχε. Καὶ τὸν Ἰπποκράτους, ὥς ἔοικεν, ἀκηκοὼς λόγον, ὃν εἶπε, τοῦ μεγάλου βασιλέως καλοῦντος αὐτὸν ἐπὶ πολλοῖς τισι ταλάντοις, οὐκ ἂν ποτε βαρβάροις Ἑλλήνων πολεμοῖς ἑαυτὸν παρασχεῖν, ἔλεγε κοινὸν ὄρκον εἶναι τοῦτον λατρῶν ἀπάντων καὶ παρεκελεύετο φυλάττεσθαι τῷ παιδὶ πάντας· αὐτῷ δὲ γεγραμμένον ὑπόμνημα εἶναι καὶ πρὸς τοῦτο 598 θεραπεύειν καὶ διαιτᾶν τοὺς νοσοῦντας οἴκοι· νῆστιν μὲν οὐδέποτε διατηρῶν οὐδένα, τρέφων δὲ λαχάνοις καὶ σαρκιδίοις νήσσης ἢ φάσσης ἢ λαγῶ· καὶ γὰρ τοῦτο κοῦφον εἶναι καὶ πρόσφορον ἀσθενοῦσι, πλὴν ὅτι πολλὰ συμβαίνει τοῖς φαγοῦσιν ἐνυπνιαῖζεσθαι· τοιαύτῃ δὲ 599 πείρᾳ καὶ διαίτῃ χρῶμενος ὑγιαίνειν μὲν αὐτὸς, ὑγιαίνοντας δὲ τοὺς ἑαυτοῦ διαφυλάττειν.

προμαντεύων] „Perrarus usus activi, ut Reiskius usurpatum legere non meminerit. Item activum simplicis raro legitur. Videnturque haec propria esse Graecitatis ceterioris. De simplicis activo v. Koenius ad Greg. Cor. p. 493. et Loeckell. ad Xen. Ephes. p. 268.“ Scharferus.

ἀποβαλοῦσι] sic C. vulg. ἀπολοῦσι, quod male intellecto compendio scripturae ortum videtur. Ceterum aliter Cato ap. Plin. H. N. XXIX. 7.: „quandocunque ista gens suas literas dabit, omnia corumpet.“

ἀποδείκνυσι] ἀποδίδωσι edd. vet.

τοῖς τε] τε om. AC Bodl. 3. Iunt.

τοῦ μεγάλου βασι.] voc. μεγάλου

ex codd. addidit Steph. Sic AC. vulg. om.

πρὸς τοῦτο] vulg. τοῖς πρὸς τοῦτο. Sed artic. ut vitiosam scripturam praepos. πρὸς uncis inclusit Reisk., delev. Cor. et Schaeff., eundemque om. C., qui tamen magis discrepans a vulg. scriptura omittit etiam verba πρὸς τοῦτο totumque locum exhibet sic: καὶ διαιτᾶν καὶ θεραπεύειν τοὺς νοσ. οἴκοι. Plinius l. l. c. VIII.: „proficeturque esse commentarium sibi, quo medeatur filio, servis, familiaribus.“

νῆστιν] νῆστις Iunt. λαγῶ] hoc accentu A., vulg. λαγῶ. Cf. Buttm. gr. Gr. T. II. p. 397.

ὕγιαίνοντα] ὕγιανῆς Vulc. ἑαυτοῦ] αὐτοῦ C.

CAPUT XXIV.

Καὶ περὶ γε τοῦτο φαίνεται γεροντῶς οὐκ ἀνεμέση-
τος· καὶ γὰρ τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν ἀπέβαλεν. Αὐ-
τὸς δὲ τῷ σώματι πρὸς εὐεξίαν καὶ ῥώμην ἀσφαλῶς πε-
πηγῶς ἐπὶ πλείστον ἀντεῖχεν, ὥστε γυναικὶ πρεσβύτης
ὦν σφόδρα κλησιάζειν καὶ γῆμαι γάμον οὐ κατ' ἡλικίαν
ἐκ τοιαύτης προφάσεως. Ἀποβαλὼν τὴν γυναῖκα τῷ μὲν
υἱῷ Παύλῳ θυγατέρα, Σκηπίωνος δὲ ἀδελφὴν ἡγάγετο
πρὸς γάμον, αὐτὸς δὲ χηρεύων ἐχρήτο παιδίσκῃ κρύφα
φοιτώσῃ πρὸς αὐτόν. Ἦν οὖν ἐν οἰκίᾳ μικρᾷ νύμφην
ἐχούσῃ τοῦ πράγματος αἰσθησὶς· καὶ ποτε τοῦ γυναικοῦ
θρασύτερον παρασοβῆσαι παρὰ τὸ δωματίον δόξαντος ὁ
599 νεανίας εἶπε μὲν οὐδὲν, ἐμβλέψας δὲ πικρότερον καὶ δια-
τραπὴς οὐκ ἔλαθε τὸν πρεσβύτερον. Ὡς οὖν ἔγνω τὸ πρά-
γμα δυσχεραίνόμενον ὑπ' αὐτῶν, οὐδὲν ἐγκαλέσας οὐδὲ
μεμψάμενος, ἀλλὰ καταβαλὼν, ὥσπερ εἰώθει, μετὰ φί-
λων εἰς ἀγορὰν, Σαλωνιὸν τινα τῶν ὑπογεγραμματοευκό-
των αὐτῷ παρόντα καὶ συμπροπέμποντα μεγάλῃ φωνῇ
προσαγορεύσας ἡρώτησεν, εἰ τὸ θυγάτριον συνήρμοσε
νυμφίῳ. Τοῦ δ' ἀνθρώπου φήσαντος, ὥς οὐδὲ μέλλει
μὴ πρότερον ἐκείνῳ κοινωνάμενος, „Καὶ μὴν ἐγὼ σοι, 851
φησὶν, εὖρηκα κηδεστὴν ἐπιτήδειον, εἰ μὴ νῆ Δία τὰ

CAPUT XXIV.

γυναῖκί] *Amiot.*: de maniere
qu'en son extreme vieillesse encor
usait - il de la compagnie des
femmes.“ *Cruser.*: itaque foemi-
nis grandaevus percrebro iungeba-
tur.“ Ambo ut legerint γυναῖξί.

Ἀποβαλὼν] ἀποβ. δὲ aliud agens
expectabat H. Steph.

ἐμβλέψας δὲ] ἐμβλ. δὲ πῶς Vulc.,
quod elegans visum est Bryano ac
placuit Schaefero.

Σαλωνιόν] *Saloninion* hic et
infra post Reiskium ex Anon. edi-
derunt Coraes et Schaefer. Male ta-
men; v. Plin. H. N. VII. 12. (14.)
(filium generasse clarum est) „Ca-
tonem Censorium octogesimo ex-
acto e filia *Salonii* clientis sui. Qua
de causa aliorum eius liberorum
propago Liciniani sunt cognomina-

ti, hi *Saloniani*, ex quibus *Uti-*
censis fuit.“ *Solinus* c. I. „Cato
LXXX. exacto ex filia *Saloni* [scr.
Salonii] clientis sui avum *Uticen-*
sis *Catonis* procreavit.“ *Glandorp.*
Onomast. Rom. „*Salonius* cliens
Catonis, cuius filiam ille duxit, ex
eaque filium susceptum M. Cato-
nem *Salonianum* appellavit, quem
avum habuit M. Cato *Uticensis*.
Gellius Noct. Att. XIII. cap. 18.“

οὐδὲ μέλλει] μὴ μέλλειν Vulc.

καὶ μὴν] καὶ μὲν invito Schae-
fero ex edit. *Tubingensi* in tres eius
edit. transiit.

εἰ μὴ νῆ Δία — δυσχεραίνοντο]
sic Coraes, deleta quae vulg. ante
δυσχ. repetitur negatio μὴ, quam
Reisk. quoque delend. censuerat.
Schaeferus mavult deletam post εἰ,
sed alteram rationem confirmant

τῆς ἡλικίας δυσχεραίνονται· τὰλλα γὰρ οὐ μεμπτός ἐστι, σφόδρα δὲ πρεσβύτης.“ Ὡς οὖν ὁ Σαλώνιος ἐκέλευσε ταῦτα φροντίζειν καὶ διδόναι τὴν κόρην ᾧ προαιρεῖται πελάτιν οὐσαν αὐτοῦ καὶ δεομένην τῆς ἐκείνου κηδεμονίας, οὐδεμίαν ὁ Κάτων ἀναβολὴν ποιησάμενος αὐτὸς ἔφη τὴν παρθένον αἰτεῖν ἑαυτῷ. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ὥς εἰκὸς, ὁ λόγος ἐξέπληξε τὸν ἄνθρωπον πόρρω μὲν γάμου τὸν Κάτωνα, πόρρω δ' αὐτὸν οἰκίας ὑπατικῆς καὶ θριαμβευτικῶν κηδευμάτων τιθέμενον· σπουδῇ δὲ 600 χρῶμενον ὁρῶν ἀσμένως ἐδέξατο, καὶ καταβάντες εἰς ἀγορὰν εὐθύς ἐποιοῦντο τὴν ἐγγύην. Πραττομένων δὲ τούτων παραλαβὼν τοὺς ἐπιτηδελούς ὁ υἱὸς τοῦ Κάτωνος ἠρώτησε τὸν πατέρα, μή τι μεμφόμενος ἢ λευκημένος ὑπ' αὐτοῦ μητριὰν ἐπάγεται. Ὁ δὲ Κάτων ἀναβοήσας, „Εὐφήμεσον, εἶπεν, ᾧ παῖ· πάντα γὰρ ἀγαστά μοι τὰ παρὰ σοῦ καὶ μεμπτὸν οὐδὲν, ἐπιθυμῶ δὲ πλείονας ἑμαυτῷ τε παῖδας καὶ πόλιν τῇ πατρίδι τοιούτους ἀπολιπεῖν.“ Ταύτην δὲ τὴν γνώμην πρότερον εἰπεῖν φασὶ Πεισίστρατον [τὸν] Ἀθηναίων τύραννον ἐπιγήμεντα τοῖς ἐνηλικίοις παισὶ τὴν Ἀργοῦδα Τιμώνασσαν, ἐξ ἧς Ἰοφῶντα καὶ Θεσσαλὸν αὐτῷ λέγουσι γενέσθαι. Γήμεντι δὲ τῷ Κάτωνα

AC., in quibus negatio ante δυσχερ. deest. Ceterum ἢ om. C., in eodem ac Bodl. 3. et Iunt. deficit τὰ.

Σαλώνιος] Σαλωνίνος cum Reiskio Cor. et Schaefer. Vid. supra.

ἐκέλευσε] dedi ex AC. vulg. ἐκέλενε.

αὐτὸν οἶκ.] αὐτ. οἶκ. edd. vett.

ὁρῶν] τὸν Κάτωνα ex interpretatione add. Vulc. Simillimum interpretationem idem adiecit Aristid. XXII.

πραττομένων δὲ τούτων] hoc praebuit C., vulg. πραττομένου δὲ τοῦ γάμου. Utraque lectio ita comparata est, ut deceat Chaeroneensem; illam vero quod praetuli in causa hoc fuit, quod quem reliquis in locis bonum expertus essem librum, hic quoque veram Plutarchi manum servasse putabam, praesertim cum alterum potius, non

illud, quod recepi, manum interpretis prodere videretur. Nisi forte antiquitus scriptum exstabat: πραττομένων δὲ τῶν περὶ τὸν γάμον.

ἐπάγεται] sic AC Bodl. 3. Vulc., vulg. ὑπάγεται corr. Reiskius. εὐφήμησον] εὐφήμε C.

[τὸν]] addidit Steph., codd. et edd. vett. om.

ἐνηλικίοις] ἐνηλικίοις C.

Τιμώνασσαν] sic primus Steph., edd. vett. Τιμόνασαν. Illud, ut videtur, etiam codd.

Ἰοφῶντα] Vulg. Ἰοφῶντα: „ἄμεινον ἂν γράφοιτο Ἰοφῶντα.“ Coraes. Sic edidit Schaeferus, neque aliter, ut videtur, AC.

Θεσσαλόν] „Analogia scribi poscit Θεσσαλον [v. ad Aristid. XXVI.]. Sed nomen hoc proprium nusquam videre memini proparoxytonon.“ Schaeferus.

γίνεται καὶς, ᾧ παρωνύμιον ἀπὸ τῆς μητρὸς ἔδωτο Σα-
 λώνιον. Ὁ δὲ πρεσβύτερος υἱὸς ἐτελεύτησε στρατηγῶν.
 Καὶ μέμνηται μὲν αὐτοῦ πολλάκις ἐν τοῖς βιβλίοις ὁ
 Κάτων, ὡς ἀνδρὲς ἀγαθοῦ γεγονότος, πράως δὲ καὶ φι-
 λοσόφως λέγεται τὴν συμφορὰν ἐνεργεῖν καὶ μηδὲν ἀμ-
 601 βλύτερος δι' αὐτὴν εἰς τὰ πολιτικὰ γενέσθαι. Οὐ γάρ,
 ὡς Δεύκιος Δούκουλλος ὕστερον καὶ Μέτελλος ὁ Πίος,
 ἐξέκαμεν ὑπὸ γῆρας πρὸς τὰ δημόσια λειτουργίαν τὴν
 πολιτείαν ἡγούμενος, οὐδ' ὡς πρότερον Σαπιάων ὁ
 Ἀφρικανὸς διὰ τὸν ἀντικρούσαντα πρὸς τὴν δόξαν αὐ-
 τοῦ φθόνον ἀποστραφεὶς τὸν δῆμον ἐκ μεταβολῆς ἐποιή-
 σατο τοῦ λοιποῦ βίου τέλος ἀπραγμοσύνην· ἀλλ', ὅσπερ
 Διονύσιόν τις ἔπεισε κάλλιστον ἐντάφιον ἡγεῖσθαι τὴν
 τυραννίδα, κάλλιστον αὐτὸς ἐγγήραμα τὴν πολιτείαν ποι-
 ησάμενος ἀναπαύσεσιν ἐχρῆτο καὶ παιδιαῖς, ὁπότε σχο-
 λάζοι, τῷ συντάττεσθαι βιβλία καὶ τῷ γεωργεῖν.

CAPUT XXV.

Συντάττετο μὲν οὖν λόγους τε παντοδαπούς καὶ
 ἱστορίας· γεωργίᾳ δὲ προσεῖχε νέος μὲν ὢν ἔτι καὶ διὰ
 τὴν χρείαν (φησὶ γὰρ δυοὶ κεχρηῆσθαι μόνοις πορισμοῖς,
 γεωργίᾳ καὶ φειδοῖ), τότε δὲ διαγωγὴν καὶ θεωρίαν αὐ-
 τῷ τὰ γιννόμενα κατ' ἀγρὸν παρῆιχε. Καὶ συντέτακται
 γε βιβλίον γεωργικόν, ἐν ᾧ καὶ περὶ πλακούντων σκευα-
 602 σίας καὶ τηρήσεως ὁπώρας γέγραπεν, ἐν παντὶ φιλοτι-
 μούμενος περιττὸς εἶναι καὶ ἴδιος. Ἦν δὲ καὶ τὸ δεῖ-
 πνον ἐν ἀγρῷ θαψιλέστερον· ἐκάλει γὰρ ἐκάστοτε τῶν
 ἀργογειτόνων καὶ περιχώρων τοὺς συνήθεις καὶ συνδιη-

Σαλώνιον] Σαλωνῖνον Reisk.
 Cor. Schaef. Reisk.: „alii Salo-
 nianum appellant.“ Vid. supra.
 Atque hoc documento esse poterat,
 falsam esse nominis formam Σαλω-
 νινος: nam ab Σαλωνῖνος adiecti-
 vum formatur Saloninianus, Salo-
 nianus vero aperte factum ab Sa-
 lonius.

αὐτοῦ] om. C.

ὁ Πίος] ὅπιος AC.

πρὸς τὰ δημ.] εἰς τὰ δημ. edd.
 vett.

ἔπεισε] ἔπειθε scribendum putat
 Schaeferus.

παιδιαῖς] παιδιαῖς Bodl. 3.

CAPUT XXV.

γιννόμενα] γινόμενα A.

σκευασίας] „Scriptum est in non-
 nullis ἐργασίας.“ H. Stephanus:
 ἐργασίαν affertur ex Vulc., quod
 interpretamentum esse recte vide-
 runt Cor. et Schaef.

γυναικὶ λουούσῃ τὸ βρέφος καὶ σπαργανούσῃ· αὐτὴ γὰρ
 ἔτρεφεν ἰδίῳ γάλακτι· πολλάκις δὲ καὶ τὰ τῶν δούλων
 παιδάρια τῷ μασθῶ προσιεμένη κατεσκεύασεν εὐνοίαν ἐκ
 τῆς συντροφίας πρὸς τὸν υἱόν. Ἐπεὶ δ' ἤρξατο συνιέναι
 παραλαβὼν αὐτὸς ἐδίδασκε γράμματα, καίτοι χαρίεντα
 δοῦλον εἶχε γραμματιστὴν, ὄνομα Χίλωνα, πολλοὺς δι-
 δάσκοντα παῖδας. Οὐκ ἤξιον δὲ τὸν υἱόν, ὥς φησιν 58
 αὐτὸς, ὑπὸ δούλου κακῶς ἀκούειν ἢ τοῦ ὠτὸς ἀνατείνε-
 σθαι μανθάνοντα βράδιον· οὐδέ γε μαθήματος τηλικού-
 του τῷ δούλῳ χάριν ὀφείλειν. Ἄλλ' αὐτὸς μὲν ἦν γραμ-
 ματιστῆς, αὐτὸς δὲ νομοδιδάκτης, αὐτὸς δὲ γυμναστής,
 οὐ μόνον ἀκοντίζειν οὐδ' ὀπλομαχεῖν οὐδ' ἱππεύειν δι-
 δάσκων τὸν υἱόν, ἀλλὰ καὶ τῇ χειρὶ πύξ παλεῖν καὶ καῦ-
 μα καὶ ψύχος ἀνέχεσθαι καὶ τὰ δινώδη καὶ τραχύνοντα
 τοῦ ποταμοῦ διανηγόμενον ἀποβιάζεσθαι. Καὶ τὰς ἱστο-
 ρίας δὲ συγγράφαι φησὶν αὐτὸς ἰδίᾳ χειρὶ καὶ μεγάλοις
 γράμμασιν, ὅπως οἰκοθεν ὑπάρχῃ τῷ παιδί πρὸς ἐμπει-
 ρίαν τῶν παλαιῶν καὶ πατρῶν ὠφελείσθαι. Τὰ δ' αἰ-
 σχρὰ τῶν ῥημάτων οὐκ ἦττον εὐλαβεῖσθαι τοῦ παιδὸς
 παρόντος ἢ τῶν ἱερῶν παρθένων, ἃς Ἑστιάδας καλοῦ-
 σι· συλλούεσθαι δὲ μηδέποτε. Καὶ τοῦτο κοινὸν ἔοικε
 Ῥωμαίων ἔθος εἶναι· καὶ γὰρ πενθεροῖς γαμβροὶ ἐφν-
 λάττοντο συλλούεσθαι δυσωπούμενοι τὴν ἀποκάλυψιν καὶ
 γύμνωσιν· εἰτα μέντοι παρ' Ἑλλήνων τὸ γυμνοῦσθαι
 μαθόντες αὐτοὶ πάλιν τοῦ καὶ μετὰ γυναικῶν τοῦτο
 πράσσειν ἀναπεπλήκασιν τοὺς Ἕλληνας. Οὕτω δὲ [καλὸν 590
 ἔργον] εἰς ἀρετὴν τῷ Κάτῳι πλάττονται καὶ δημιουρ-
 γοῦνται τὸν υἱόν ἐπεὶ τὰ τῆς προθυμίας ἄμεμπτα ἦν καὶ

αὐτῇ] αὕτῃ Ald.
 δὲ ἤρξατο] δ' ἤρξατο scribitur
 post Reiskium.

ὑπὸ δούλου] κακῶς ἀκ. ὑπὸ
 δούλ. C.

ἀκούειν] ἀκούειν Iunt.
 διανηγόμενον] scripsi ex C.,
 non quod vulg. νηγόμενον displi-
 ceret, sed quod plenior forma bo-
 no commendata libro originem ab
 librario quopiam duxisse non vi-
 debatur.

αὐτὸς] om. C., ut explicationis

ergo ad ἰδίᾳ χειρὶ adscriptum vi-
 deri possit.

αἰσχρὰ] scripsi cum Cor. et Schae-
 ex AC. Bodl. 3. vulg. αἰσχιστα.

ἔοικε Ῥ. ἔθος] hoc ordine AC.
 vulg. ἔθος ἔοικε Ῥ.

συλλούεσθαι] συμβουλευέσθαι
 Vulc.

τοῦτο] om. C., nescio quam
 recte.

[καλὸν ἔργον] spuria videntur:
 v. Praef.

πλάττονται] πλάττονται

δι' εὐφροσύνην ὑπήκουεν ἡ ψυχὴ, τὸ δὲ σῶμα μαλακώτερον ἐφαίνετο τοῦ πονεῖν, ὑπανῆκεν αὐτῷ τὸ σύντονον ἄγαν καὶ κεκολασμένον τῆς διαίτης. Ὁ δὲ, καίπερ οὕτως ἔχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς ἦν ἐν ταῖς στρατείαις καὶ τὴν πρὸς Περσέα μάχην ἡγωνίσαστο λαμπρῶς Παύλου στρατηγούντος. Εἴτα μέντοι τοῦ ξίφους ἐκκρουσθέντος ὑπὸ πληγῆς καὶ δι' ὑγρότητα τῆς χειρὸς ἐξολισθόντος, ἀχθῆσθαι τρέπεται πρὸς τινὰς τῶν συνηθῶν καὶ παραλαβὼν ἐκείνους αὐτίς εἰς τοὺς πολεμίους ἐνέβαλε. Πολλῷ δ' ἄγωνι καὶ βίᾳ μεγάλῃ διαφωτίσας τὸν τόπον, εὗρε μύλιν ἐν πολλοῖς σάγμασιν ὅπλων καὶ σώμασι νεκρῶν ὁμοῦ φίλων τε καὶ πολεμίων κατασεσωρευμένων. Ἐφ' ᾧ καὶ Παῦλος ὁ στρατηγὸς ἡγάσθη τὸ μειράκιον, καὶ Κάτωνος αὐτοῦ φέρεται τις ἐπιστολὴ πρὸς τὸν υἱὸν ὑπερφυνῶς ἐπαινοῦντος τὴν περὶ τὸ ξίφος φιλοτιμίαν αὐτοῦ καὶ σπουδὴν. Ὑστερον δὲ Παύλου θυγατέρα, Τερτίαν, ἐγήμεν ὁ νεανίας, ἀδελφὴν Σκηπίωνος, οὐχ ἦττον ἤδη δι' αὐτὸν ἢ τὸν πατέρα καταμιγνύμενος εἰς γένος τηλικούτον. Ἡ μὲν οὖν περὶ τὸν υἱὸν τοῦ Κάτωνος ἐπιμέλεια τέλος ἄξιον ἔσχευ.

CAPUT XXI.

Οἰκίτας δὲ πολλοὺς ἐκτὰ τοῦ αἰχμαλώτων ὠνούμενος μάλιστα τοὺς μικροὺς καὶ δυναμένους ἔτι τροφὴν καὶ παιδευσιν ὡς σκύλακας ἢ πῶλους ἐνεγκεῖν. Τούτων οὐδεὶς εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν ἑτέραν, εἰ μὴ πέμψαντος αὐτοῦ Κάτωνος ἢ τῆς γυναικός. Ὁ δ' ἐρωτηθεὶς, τί πράττει Κάτων, οὐδὲν ἀπεκρίνετο πλὴν ἀγνοεῖν. Ἔδει δὲ ἢ πράττειν τι τῶν ἀναγκαίων οἴκοι τὸν δοῦλον ἢ καθεύ-

ὑπανῆκεν] sic A. per correctionem, vulg. ἐπανῆκεν. cf. Dion. VII. τὸ λίαν ἀπανθρωπον ὑπανῆκεν.

ἐκκρουσθέντος] hic quoque non displicet quod praebebat C. ὑπεκκρουσθέντος.

ἐξολισθόντος] est Reiskii emendatio confirmata cod. A. et recepta ab Cor. et Schaef., vulg. ἐξολισθέντος.

κατασεσωρευμένων] κατασεσωρευμένον de suo Reiskius.

Παύλου] sic C. vulg. καὶ Παύλου. Neque agnoscit particulam Amiot.

CAPUT XXI.

ἀπεκρίνετο] de coniectura Cor., et sic AC. vulg. ἀπεκρίνατο.

δὲ ἢ] inde ab Reiskio editur δ' ἢ.

οἴκοι] om. C., nec ego magno opere requiro.

δεν. Καὶ σφόδρα τοῖς κοιμωμένοις ὁ Κάτων ἔχαιρε, προτιέτους τε τῶν ἐργηγορότων νομίζων καὶ πρὸς ὅτιον βελτίονας χρῆσθαι τῶν δεομένων ὕπνου τοὺς ἀπολειπόμενους. Οἰόμενος δὲ τὰ μέγιστα ῥαδιουργεῖν ἀφροδισίων ἕνεκα τοὺς δούλους ἔταξεν ὠρισμένου νομίσματος ὁμι- 598
λεῖν ταῖς θεραπαίνουσιν, ἑτέραν δὲ γυναικὶ μηδὲνα πλη- 599
349 σιάζειν. Ἐν ἀρχῇ μὲν οὖν ἔτι πένης ὦν καὶ στρατευόμενος πρὸς οὐδὲν ἐδυσκόλαινε τῶν περὶ δίαιταν, ἀλλ' αἰσχυρὸν ἀπέφαινε διὰ γαστέρα πρὸς οἰκίτην ζυγομαχεῖν. ὕστερον δὲ τῶν πραγμάτων ἐπιδιδόντων ποιούμενος ἐστιασεῖς φιλοτίμους φίλων καὶ συναρχόντων ἐκόλαζεν εὐθὺς μετὰ τὸ δεῖπνον ἱμάντι τοὺς ἀμελέστερον ὑπουργήσαντας ὅτιον ἢ σκευάσαντας. Ἀεὶ δὲ τινα στάσιν ἔχον τοὺς δούλους ἐμνηχανᾶτο καὶ διαφορὰν πρὸς ἀλλήλους, ὑπονοῶν τὴν ὁμόνοιαν καὶ δεδοικώς. Τοὺς δ' ἄξιον εἰργασθαι τι θανάτου δόξαντας ἐδικαίου κριθέντας ἐν τοῖς οἰκέταις πᾶσιν ἀποθνήσκειν, εἰ καταγνωσθεῖεν. Ἀπτόμενος δὲ συντονώτερον πορίσμου, τὴν μὲν γεωργίαν μᾶλλον ἡγεῖτο διαγωγὴν ἢ πρόσοδον, εἰς δ' ἀσφαλὴ πράγματα καὶ βέβαια κατατιθέμενος τὰς ἀφορμὰς ἐκτὰτο λίμνας, ὕδατα θερμὰ, τόπους γναφεῦσιν ἀνειμένους, ἐργατησίαν χώραν ἔχουσιν αὐτοφυεῖς νομὰς καὶ ὕλας. Ἀφ' ὧν αὐτῷ χρήματα προσήκει πολλά, μηδ' ὑπὸ τοῦ Διός, 595

Κάτων] κλάτων C.

ἔτι] om. Bodl. 3.

οὐδὲν] οὐδένα C.

φιλοτίμους] addidi ex C., vulg. deest.

τὸ δεῖπνον] τὸν δ. edd. vett.

διαφορὰν] διαφορὰν Iunt. Ald. Correx. Basil.

ὁμόνοια] post h. v. vulg. additur αὐτῶν, quod primus ex ingenio, ut videtur, adiecit Steph. Ego quidem cum nec codd. habeant mei neque edd. vett. agnoscant delendum existimavi, quum neque causa ulla, qua omitti potuerit in promptu sit, nec per sententiam loci pronomen flagitetur.

συντονώτερον] hic quoque tacito Steph. συντονώτερον.

γναφεῦσιν] sic A. idemque voluit C. exhibens γραφεῦσιν. Vulg.

γναφεῦσιν. Formam γναφεῦς ne Xenophon quidem repudiavit (v. Memor. III. 7. 6.) tanto minus veremur ne ap. Plut. improbetur. Ac si quis mihi obiiciat duos istos locos, quos Reiskius in indicem retulit, in quibus γναφεῖον legitur, ego contra afferam γναφεῦς ex T. VIII. p. 108. R. γναφική T. VI. p. 375.

ἐργατησίαν χώραν] hic locus mirifice torsit Reiskium ac Coraem. Recte Schaeferus: videtur esse terra quaestuosa, quae cum nihil sumptuum poscat ad colendum, quemadmodum agri, tamen est in redditu. Eandem interpretationem communicaverat mecum Hermannus, monens, ἐργατησίαν χώραν hic dici, quam poeta dicturus fuisset ἐργάτιν.

ὥς φησιν αὐτὸς, βλαβῆναι δυναμένων. Ἐχρήσατο δὲ καὶ τῷ διαβεβλημένῳ μάλιστα τῶν δανεισμῶν τῷ ἐπὶ ναυτικοῖς τὸν τῆρπον τοῦτον. Ἐπέλευε τοὺς δανειζομένους ἐπὶ κοινωνίᾳ πολλοὺς παρακαλεῖν· γενομένων δὲ πεντήκοντα καὶ πλοίων τοσούτων, αὐτὸς εἶχε μίαν μερίδα διὰ Κουϊντίωνος ἀπειλευθέρου, τοῖς δανειζομένοις συμπραγματευομένου καὶ συμπλέοντος. Ἦν δ' οὖν οὐκ εἰς ἅπαν ὁ κίνδυνος, ἀλλ' εἰς μέρος μικρὸν ἐπὶ κέρδεσι μεγάλοις. Ἐδίδου δὲ καὶ τῶν οἰκτιῶν τοῖς βουλομένοις ἀργύριον. Οἱ δ' ὥνουντο παῖδας, εἰτα τούτους ἀσκήσαντες καὶ διδάξαντες ἀναλώμασι τοῦ Κάτωνος μετ' ἐνιαυτὸν ἀπεδίδοντο. Πολλοὺς δὲ καὶ κατεῖχεν ὁ Κάτων ὅσῃν ὁ πλείστην διδούς ἐωνεῖτο τιμὴν ὑπολογιζόμενος. Προτρέπων δὲ τὸν υἱὸν ἐπὶ ταῦτα φησὶν οὐκ ἀνδρὸς, ἀλλὰ χήρας γυναικὸς, εἶναι τὸ μειῶσαι τι τῶν ὑπαρχόντων. Ἐπεινὸ δ' ἤδη σφοδρότερον τοῦ Κάτωνος, ὅτι θαυμαστὸν ἄνδρα καὶ θεῖον εἶπειν ἐτόλμησε πρὸς δόξαν, ὃς ἀπολείπει πλέον ἐν τοῖς λόγοις ὃ προσέθηκεν οὐ παρέλαβεν.

C A P U T XXII.

594 Ἦδη δὲ αὐτοῦ γέροντος γεγονότος πρέσβεις Ἀθήνηθεν ἦλθον εἰς Ῥώμην οἱ περὶ Καρνεάδην τὸν Ἀκαδημαῖκόν καὶ Διογένη τὸν Στωϊκὸν φιλόσοφον καταδίκην τινα

τῷ ἐπὶ ναυτικοῖς] τῷ de meo addidi. Amiot. : *D'avantage il presta son argent à usure et encore à usure maritime, qui est la plus reprouvée et la plus blasmée, pour ce qu'elle est plus excessive: quae potestrema de suo addidit.*

δ' οὖν] δ' delendum est.

πολλοὺς δὲ καὶ κατ.] hunc locum se non intelligere fatetur Reiskius, quod miror, quum minime obscura sit eius sententia. Recte Crusier.: *quanto maximo pretio licitatus alius fuerat acceptum referens.* Schaeferus: *den von einem andern gebotenen höchsten Preis dem Verkaufer als seinem Schuldner in Anschlag bringend.*

ταῦτα] malim ταῦτά, nam alias, opinor, scripsisset: πρ. δὲ καὶ τὸν —

CAPUT XXII.

ἦλθον] ἦκον Vulc.

Στωϊκὸν φιλοσ.] Στ. καὶ φιλ. Iunt.

φιλόσοφον] hoc quod Reisk. et Cor. necessario in φιλόσοφοι mutandum censuerunt miror vehementer. Nam quod Coraes ait, οὐ γὰρ ὁ Διογένης μόνος ἀλλὰ καὶ ὁ Καρνεάδης φιλόσοφος ἦν, nullus prorsus momenti est. Nimirum φιλόσοφον non minus ad Ἀκαδημαϊκὸν pertinet quam ad Στωϊκόν. Reiskius Iuntinae afferens lectionem, videtur, inquit, hic desiderari tertii philosophi nomen, quod quaere apud Ciceronem. Quae suspicio mihi parum probabilis videtur; Aelianum quoque duos tantum memorasse annotavit

παραιτησόμενοι τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, ἣν ἐρήμην ὤφλον, Ῥωπίων μὲν διωξάντων, Σικυνωίων δὲ καταψηφισαμένων, τμήμα ταλάντων πεντακοσίων ἔχουσιν. Εὐθύς οὖν οἱ φιλολογώτατοι τῶν νεανίσκων ἐπὶ τοὺς ἄνδρας ἴεντο καὶ συνῆσαν ἀκροώμενοι καὶ θαυμάζοντες αὐτούς. Μάλιστα δ' ἡ Καρνεάδου χάρις, ἥς δύναμις τε πλείστη καὶ δόξα τῆς δυνάμεως οὐκ ἀποδέουσα, μεγάλων ἐπιλαβομένη καὶ φιλανθρωπῶν ἀκροατηρίων, ὥς πνεῦμα, τὴν πόλιν ἡχῆς ἐνέπλησε. Καὶ λόγος κατεῖχεν, ὥς ἀνὴρ Ἕλλην εἰς ἑκπληξιν ὑπερφυῆς πάντα κηλῶν καὶ χειρούμενος ἔρωτα δεινὸν ἐμβέβληκε τοῖς νέοις, ὅφ' οὐ τῶν ἄλλων ἡδονῶν καὶ διατριβῶν ἐκπεσόντες ἐνθουσιῶσι περὶ φιλοσοφίαν. Ταῦτα τοῖς ἄλλοις ἤρεσκε Ῥωμαίοις γιγνώμενα καὶ τὰ μειράκια παιδείας Ἑλληνικῆς μεταλαμβάνον- 595
τα καὶ συνόντα θαυμαζομένοις ἀνδράσιν ἡδέως ἐώρων. ὁ δὲ Κάτων ἐξ ἀρχῆς τε τοῦ ζήλου τῶν λόγων παραρ-
ρόντος εἰς τὴν πόλιν ἤχθετο, φοβούμενος, μὴ τὸ φιλό-
τιμον ἐνταῦθα τρέψαντες οἱ νέοι τὴν ἐπὶ τῷ λέγειν δόξαν ἀγαπήσουσι μᾶλλον τῆς ἀπὸ τῶν ἔργων καὶ τῶν στρα-
τειῶν, ἐπεὶ δὲ προὔβαινεν ἡ δόξα τῶν φιλοσόφων ἐν τῇ πόλει καὶ τοὺς πρώτους λόγους αὐτῶν πρὸς τὴν σύγκλη-
τον ἀνὴρ ἐπιφανῆς σπουδάσας αὐτὸς καὶ δεηθεὶς ἡρμῆ-

Coraes. Tertium vero, Critolaum, quem una cum Carneade ac Diogene Romam venisse Cicero de Orat. II. 37. et Aul. Gellius lib. VI. 14. scribunt, qui hic non praeter-eundum fuisse existiment, cogitent velim, hunc minime excludi dictio-ne οἱ περὶ Καρνεάδην καὶ Διο-γένην.

ταλάντων πεντ.] hoc ordine AC. vulg. πεντ. τάλ.

ἴεντο] ἴεντο (sic) Vulc.

ἥς δύναμις τε] sic vulg. ex Ald. et sic A.: ἥς ἡ δύναμις πλείστη C. χάρις, ἡ δύναμις τε πλ. Iunt. Ex Bodl. 3. affertur ἡ δύναμις, ita ut nescias, utrum consen-tiens cum C. habeat ἥς ἡ δύν., an ἡ δύναμις pro ἥς δύναμ. Reiskius edidit sic: ἡ δύναμις γε. Vulgat. scripturam servarunt Cor. et Schaef. Fortasse scribendum: ἥς ἡ δύν-

μις πλείστη ἦν etc., etsi etiam alia tentari possunt.

ἐπιλαβομένη] ἐπιλαμβανομένη Vulc.

ἡχῆς ἐνέπλ.] ἡχῆσε καὶ ἐνέπλησε Vulc.

ἐνέπλησε] ἐπλησε C.

τοῖς ἄλλοις] sic C. vulg. τοῖς μὲν ἄλλοις. Nimirum μὲν additum est ab eo, qui propter sequens δὲ re-quireret.

ἤρεσκε] de coniectura dedit Co-raes, quam nunc confirmat C., vulg. ἤρεσε.

παραρρόντος] παραρρόν Bodl.

3. ἐπὶ τῷ] ἀπὸ τοῦ C., difficile optione. Ex eodem cod. mox dedi ἀγαπήσουσι pro vulg. ἀγαπήσας, in quo manum agnosco librarii.

πρὸς τὴν σύγκλ. ἀνὴρ] sic C. vulg. ἀνὴρ εἰς τὴν σύγκλ., quae

νευσε, Γάιος Ἀκίλιος, ἔγνω μετ' εὐπρεπείας ἀποδιοπομ-
πήσασθαι τοὺς φιλοσόφους ἅπαντας ἐκ τῆς πόλεως. Καὶ 350
παρελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον ἐμέμψατο τοῖς ἄρχουσιν, ὅτι
πρεσβεία ἀάθηται πολὺν χρόνον ἄπρακτος ἀνδρῶν, οἱ
περὶ παντός, οὗ βούλοιντο, ῥαδίως πείθειν δύνανται.
596 δεῖν οὖν τὴν ταχίστην γινῶναι τι καὶ ψηφίσασθαι περὶ
τῆς πρεσβείας, ὅπως οὗτοι μὲν ἐπὶ τὰς σχολὰς τραπόμε-
νοι διαλέγονται παισὶν Ἑλλήνων, οἱ δὲ Ῥωμαίων νέοι
τῶν νόμων καὶ τῶν ἀρχόντων ὥς πρότερον ἀκούωσι.

CAPUT XXIII.

Ταῦτα δ' οὐχ, ὥς ἔνιοι νομίζουσι, Καρνεάδῃ δυσχε-
ράνας ἔπραξεν, ἀλλ' ὅλως φιλοσοφίᾳ προσκεκρουκῶς καὶ
πᾶσαν Ἑλληνικὴν μουσαν καὶ παιδείαν ὑπὸ φιλοτιμίας
προπηλακίζων· ὅς γε καὶ Σωκράτῃ φησὶ λάλων καὶ βίαιον
γενόμενον ἐπιχειρεῖν, ᾧ τρόπῳ δυνατὸν ἦν, τυραννεῖν
τῆς πατρίδος καταλύοντα τὰ ἔδη καὶ πρὸς ἐναντίας τοῖς
νόμοις δόξας ἔλκοντα καὶ μεθιστάντα τοὺς πολίτας. Τὴν
δ' Ἰσοκράτους διατριβὴν ἐπισκώπτων γηρᾶν φησὶ παρ'
αὐτῷ τοὺς μαθητὰς, ὥς ἐν ᾧδον παρὰ Μίνῳ χρησομέ-

durissima lectio displicuit etiam
Hermanno, nec placuit Reiskio,
cuius triplex de hoc loco exstat
sententia. Nimirum sic ille: „vi-
dentur verba sic esse struenda:
λόγους αὐτῶν εἰς τὴν σύγκλητον,
primas eorum orationes ad sena-
tum, vel in senatu habitas, ἀνὴρ
ἐπιφανής, vir clarissimus. Aut
potius delenda prorsus hic sunt,
ut loco alieno posita, illa mox
loco suo reditura, εἰς τὴν σύγ-
κλητον, vid. versu 11. παρελθὼν
etc., aut εἰς τὴν συγκλ. significat
idem atque ἐν τῇ συγκλήτῳ, vir
in senatu clarus.“ Reiskius igitur
vv. εἰς τ. συγκλ. uncis inclusit.
Ego si vulg. servanda sit, quod
non puto, quam primo loco posuit
interpretationem probo unice: ne-
que enim verbis εἰς τὴν συγκλ. ca-
rere posse videmur, et quod po-
stremo addidit, idem valere quod
ἐν τῇ συγκλ. falsum est. Orta
autem videtur vulg. lectio inde,
quod scriba oculis ad illa inferiora

παρελθὼν εἰς τ. συγκλ. aberravit.
Atque ad hunc locum, nisi me fal-
lit suspicio mea, pertinet quod in-
fra ad vv. παρελθὼν εἰς τ. συγκλ.
ex Vulc. affertur πρὸς τὴν συγκλ.
Ceterum ex h. l. Xyland. emendat
Gellium lib. VII. 14. pro Caecilio
corrigenς C. Acilio.

ἀποδιοπομπήσασθαι] ἀποδια-
πομπ. Ald.

γινῶναι τε] male cum Reiskio re-
liqui editores errore nescio quo
γινῶναι τε. V. Praef.

διαλέγονται] διαλέγονται edd.
vett.

CAPUT XXIII.

Σωκράτῃ] σωκράτῃ A.
δυνατὸν ἦν] ἦν δυν. C.
τὴν δ' Ἰσοκρ.] τὴν δὲ Σωκρ. Vulc.
ἐν ᾧδον] „additur etiam παρὰ
Μίνῳ, quod ut loco maxime con-
veniens lubenter recipio.“ H. Steph.
Confirmatur additamentum Parisi-
norum auctoritate.

νοὺς ταῖς τέχναις καὶ δίκας ἐρῶντας. Τὸν δὲ παῖδα διαβάλλον πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ φωνῇ κέχρηται θρασυτέρα 597 τοῦ γήρωος, οἷον ἀποθεσπίζων καὶ προμαντεύων, ὥς ἀποβαλοῦσι Ῥωμαῖοι τὰ πράγματα γραμμάτων Ἑλληνικῶν ἀναπλησθέντες. Ἀλλὰ ταύτην μὲν αὐτοῦ τὴν δυσφημίαν ὁ χρόνος ἀποδείκνυσι κενήν, ἐν ᾧ τοῖς τε πράγμασιν ἡ πόλις ἤρθη μεγίστη καὶ πρὸς Ἑλληνικὰ μαθήματα καὶ παιδείαν ἅπασαν ἔσχεν οἰκείως. Ὁ δ' οὐ μόνον ἀπηχθάνετο τοῖς φιλοσοφοῦσιν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τοὺς λατρεύοντας ἐν Ῥώμῃ δι' ὑποψίας εἶχε. Καὶ τὸν Ἰπποκράτους, ὥς ἔοικεν, ἀκηκοὼς λόγον, ὃν εἶπε, τοῦ μεγάλου βασιλέως καλοῦντος αὐτὸν ἐπὶ πολλοῖς τισι ταλάντοις, οὐκ ἂν ποτε βαρβάροις Ἑλλήνων πολεμοῖς ἑαυτὸν παρασχεῖν, ἔλεγε κοινὸν ὄρκον εἶναι τοῦτον λατρῶν ἁπάντων καὶ παρεκελεύετο φυλάττεσθαι τῷ παιδὶ πάντας· αὐτῷ δὲ γεγραμμένον ὑπόμνημα εἶναι καὶ πρὸς τοῦτο θεραπεύειν καὶ διαιτᾶν τοὺς νοσοῦντας οἴκοι· νῆστιν μὲν οὐδέποτε διατηρῶν οὐδένα, τρέφων δὲ λαχάνοις καὶ σαρκιδίοις νήσσης ἢ φάσσης ἢ λαγῶ· καὶ γὰρ τοῦτο κοῦφον εἶναι καὶ πρόσφορον ἀσθενοῦσι, πλὴν ὅτι πολλὰ συμβαίνει τοῖς φαγοῦσιν ἐνυπνιαῖεσθαι· τοιαύτη δὲ θερα- 598 πεία καὶ διαίτη χρώμενος ὑγιαίνειν μὲν αὐτὸς, ὑγιαίνοντας δὲ τοὺς ἑαυτοῦ διαφυλάττειν.

προμαντεύων] „Perrarus usus activi, ut Reiskius usurpatum legere non meminerit. Item activum simplicis raro legitur. Videnturque haec propria esse Graecitatis ceterioris. De simplicis activo v. Koenius ad Greg. Cor. p. 493. et Lancell. ad Xen. Ephes. p. 268.“ Schaeferus.

ἀποβαλοῦσι] sic C. vulg. ἀπολοῦσι, quod male intellecto compendio scripturae ortum videtur. Ceterum aliter Cato ap. Plin. H. N. XXIX. 7.: „quandocunque ista gens suas literas dabit, omnia corrumpet.“

ἀποδείκνυσι] ἀποδίδωσι edd. vet.

τοῖς τε] τε om. AC Bodl. 3. Iunt.

τοῦ μεγάλου βασι.] voc. μεγάλου

ex codd. addidit Steph. Sic AC. vulg. om.

πρὸς τοῦτο] vulg. τοῖς πρὸς τοῦτο. Sed artic. ut vitiosam scripturam praepos. πρὸς uncis inclusit Reisk., delev. Cor. et Schaefer., eundemque om. C., qui tamen magis discrepans a vulg. scriptura omittit etiam verba πρὸς τοῦτο totumque locum exhibet sic: καὶ διαιτᾶν καὶ θεραπεύειν τοὺς νόσοι. Plinius l. l. c. VIII.: „proficiturque esse commentarium sibi, quo medeatur filio, servia, familiaribus.“

νήστιν] νῆστις Iunt. λαγῶ] hoc accentu A., vulg. λαγῶ. Cf. Buttm. gr. Gr. T. II. p. 397.

ὕγιαίνοντας] ὕγιανεις Vulc. ἑαυτοῦ] αὐτοῦ C.

CAPUT XXIV.

Καὶ περὶ γε τοῦτο φαίνεται γεροντῶς οὐκ ἀνεμέση-
τος· καὶ γὰρ τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν ἀπέβαλεν. Αὐ-
τὸς δὲ τῷ σώματι πρὸς εὐξίαν καὶ ῥώμην ἀσφαλῶς πε-
πηγὼς ἐπὶ πλεῖστον ἀντεῖχεν, ὥστε γυναικὶ πρεσβύτης
ὦν σφόδρα πλησιάζειν καὶ γῆμαι γάμον οὐ καθ' ἡλικίαν
ἐκ τοιαύτης προφάσεως. Ἀποβαλὼν τὴν γυναῖκα τῷ μὲν
υἱῷ Παύλῳ θυγατέρα, Σκηπίωνος δὲ ἀδελφὴν ἡγάγετο
πρὸς γάμον, αὐτὸς δὲ χηρεύων ἐχρῆτο παιδίσκῃ κρύφα
φουτώσῃ πρὸς αὐτόν. Ἦν οὖν ἐν οἰκίᾳ μικρᾷ νύμφην
ἐχούσῃ τοῦ πράγματος αἰσθησὶς· καὶ ποτε τοῦ γυναικίου
θρασύτερον παρασοβῆσαι παρὰ τὸ δωματίον δόξαντος ὁ
599 νεανίας εἶπε μὲν οὐδὲν, ἐμβλέψας δὲ πικρότερον καὶ δια-
τραπὴς οὐκ ἔλαθε τὸν πρεσβύτερον. Ὡς οὖν ἔγνω τὸ πρᾶ-
γμα δυσχεραίνόμενον ὑπ' αὐτῶν, οὐδὲν ἐγκαλέσας οὐδὲ
μεμφάμενος, ἀλλὰ καταβαλὼν, ὥσπερ εἰώθει, μετὰ φί-
λων εἰς ἀγορὰν, Σαλωνίων τινὰ τῶν ὑπογεγραμματοτεχνό-
των αὐτῷ παρόντα καὶ συμπροπέμποντα μεγάλῃ φωνῇ
προσαγορεύσας ἡρώτησεν, εἰ τὸ θυγάτριον συνήρμεος
νυμφίῳ. Τοῦ δ' ἀνδρώπου φήσαντος, ὡς οὐδὲ μέλλει
μὴ πρότερον ἐκείνῳ κοινωνάμενος, „Καὶ μὴν ἐγὼ σοι, 351
φῆσιν, εὖρηκα κηδεστὴν ἐπιτήδειον, εἰ μὴ νῆ Δία τὰ

CAPUT XXIV.

γυναικί] *Amiot.*: de manière
qu'en son extrême vieillesse encor
usait – il de la compagnie des
femmes.“ *Cruser.*: itaque foemi-
nis grandaevis percirebro iungeba-
tur.“ Ambo ut legerint γυναικί.

Ἀποβαλὼν] ἀποβ. δὲ aliud agens
expectabat H. Steph.

ἐμβλέψας δὲ] ἐμβλ. δὲ πῶς Vulc.,
quod elegans visum est Bryano ac
placuit Schaefero.

Σαλωνίων] *Σαλωνίων* hic et
infra post Reiskium ex Anon. edi-
derunt Coraes et Schaefer. Male ta-
men; v. Plin. H. N. VII. 12. (14.)
(filium generasse clarum est) „Cat-
onem Censorium octogesimo ex-
acto e filia *Salonii* clientis sui. Qua
de causa aliorum eius liberorum
propago Liciniani sunt cognomina-

ti, hi *Saloniani*, ex quibus Utic-
ensis fuit.“ *Solinus* c. I. „Cato
LXXX. exacto ex filia *Saloni* [scr.
Salonii] clientis sui avum Uticen-
sis Catonis procreavit.“ *Glandorp.*
Onomast. Rom. „*Salonius* cliens
Catonis, cuius filiam ille duxit, ex
eaque filium susceptum M. Cato-
nem *Salonianum* appellavit, quem
avum habuit M. Cato Uticensis.
Gellius Noct. Att. XIII. cap. 18.“

οὐδὲ μέλλει] μὴ μέλλειν Vulc.

καὶ μὴν] καὶ μὲν invito Schae-
fero ex edit. *Tubingensi* in tres eius
edit. transiit.

εἰ μὴ νῆ Δία — δυσχεραίνετο]
sic Coraes, deleta quae vulg. ante
δυσχ., repetitur negatio μὴ, quam
Reisk. quoque delend. censuerat.
Schaeferus mavult deletam post εἰ,
sed alteram rationem confirmant

τῆς ἡλικίας δυσχεραίνονται· τᾶλλα γὰρ οὐ μεμπτός ἐστι, σφόδρα δὲ πρεσβύτης.“ Ὡς οὖν ὁ Σαλώνιος ἐκέλευσε ταῦτα φροντίζειν καὶ διδόναι τὴν κόρην ᾧ προαιρεῖται πελάτιν οὖσαν αὐτοῦ καὶ δεομένην τῆς ἐκείνου κηδεμονίας, οὐδεμίαν ὁ Κάτων ἀναβολὴν ποιησάμενος αὐτὸς ἔφη τὴν παρθένον αἰτεῖν ἑαυτῷ. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς εἰκὸς, ὁ λόγος ἐξέπληξε τὸν ἄνθρωπον πόρῳ μὲν γάμου τὸν Κάτωνα, πόρῳ δ' αὐτὸν οἰκίας ὑπατικῆς καὶ θριαμβευτικῶν κηδευμάτων τιθέμενον· σπουδῇ δὲ 600

χρῶμενον ὁρῶν ἀσμένως ἐδέξατο, καὶ καταβάντες εἰς ἀγορὰν εὐθύς ἐποιοῦντο τὴν ἐγγύην. Πραττομένων δὲ τούτων παραλαβὼν τοὺς ἐπιτηδείους ὁ υἱὸς τοῦ Κάτωνος ἠρώτησε τὸν πατέρα, μή τι μεμφόμενος ἢ λευπημένος ὑπ' αὐτοῦ μητρὶαν ἐπάγεται. Ὁ δὲ Κάτων ἀναβοήσας, „Εὐφήμεσον, εἶπεν, ᾧ παῖ· πάντα γὰρ ἀραστὰ μοι τὰ παρὰ σοῦ καὶ μεμπτὸν οὐδὲν, ἐπιθυμῷ δὲ πλείονας ἑμαυτῷ τε παῖδας καὶ πολίτας τῇ πατρίδι τοιούτους ἀπολιπεῖν.“ Ταύτην δὲ τὴν γνώμην πρότερον εἰπεῖν φασὶ Πεισίστρατον [τὸν] Ἀθηναίων τύραννον ἐπιγήμεντα τοῖς ἐνηλίκοις παισὶ τὴν Ἀργολλίδα Τιμώνασσαν, ἐξ ἧς Ἰοφῶντα καὶ Θεσσαλὸν αὐτῷ λέγουσι γενέσθαι. Γήμαντι δὲ τῷ Κάτωνα

AC., in quibus negatio ante δυσχερ. deest. Ceterum ἢ om. C., in eodem ac Bodl. 3. et Iunt. deficit τὰ.

Σαλώνιος] Σαλωνίνος cum Reiskio Cor. et Schaeef. Vid. supra.

ἐκέλευσε] dedi ex AC. vulg. ἐκέλενε.

αὐτὸν οἶκ.] αὐτ. οἶκ. edd. vett.

ὁρῶν] τὸν Κάτωνα ex interpretatione add. Vulc. Simillimum interpretationem idem adiecit Aristid. XXII.

πραττομένων δὲ τούτων] hoc praebuit C., vulg. πραττομένου δὲ τοῦ γάμου. Utraque lectio ita comparata est, ut deceat Chaerontensem; illam vero quod praetuli in caussa hoc fuit, quod quem reliquis in locis bonum expertus essem librum, hic quoque veram Plutarchi manum servasse putabam, praesertim cum alterum potius, non

illud, quod recepi, manum interpretis prodere videretur. Nisi forte antiquitus scriptum exstabat: πραττομένων δὲ τῶν περὶ τὸν γάμον.

ἐπάγεται] sic AC Bodl. 3. Vulc., vulg. ὑπάγεται corr. Reiskius.

εὐφήμησον] εὐφήμει C.

[τὸν]] addidit Steph., codd. et edd. vett. om.

ἐνηλίκους] ἐνηλικίους C.

Τιμώνασσαν] sic primus Steph., edd. vett. Τιμόνασσαν. Illud, ut videtur, etiam codd.

Ἰοφῶντα] Vulg. Ἰοφῶντα: „ἄμεινον ἂν γράφοιτο Ἰοφῶντα.“ Coraes. Sic edidit Schaeferus, neque aliter, ut videtur, AC.

Θεσσαλόν] „Analogia scribi poscit Θεσσαλον [v. ad Aristid. XXVI.]. Sed nomen hoc proprium nusquam videre memini proparoxytonon.“ Schaeferus.

γίνεται καὶς, ᾧ παρωνύμιον ἀπὸ τῆς μητρὸς ἔδετο Σα-
 λώνιον. Ὁ δὲ πρεσβύτερος υἱὸς ἐτελεύτησε στρατηγῶν.
 Καὶ μέμνηται μὲν αὐτοῦ πολλάκις ἐν τοῖς βιβλίοις ὁ
 Κάτων, ὡς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ γεγονότος, πράως δὲ καὶ φι-
 λοσόφως λέγεται τὴν συμφορὰν ἐνεγκεῖν καὶ μηδὲν ἀμ-
 601 βλύτερος δι' αὐτὴν εἰς τὰ πολιτικά γενέσθαι. Οὐ γάρ,
 ὡς Δεύκιος Δούκουλλος ὕστερον καὶ Μέτελλος ὁ Πίος,
 ἐξέκαμεν ὑπὸ γῆρας πρὸς τὰ δημόσια λειτουργίαν τὴν
 πολιτείαν ἡγούμενος, οὐδ' ὡς πρότερον Σαηπίαν ὁ
 Ἀφρικανὸς διὰ τὸν ἀντικρούσαντα πρὸς τὴν δόξαν αὐ-
 τοῦ φθόνον ἀπροστραφείς τὸν δῆμον ἐκ μεταβολῆς ἐποιή-
 σατο τοῦ λοιποῦ βίου τέλος ἀπραγμοσύνην· ἀλλ', ὥσπερ
 Διονύσιόν τις ἔπεισε κάλλιστον ἐντάφιον ἡγεῖσθαι τὴν
 τυραννίδα, κάλλιστον αὐτὸς ἐγγήραμα τὴν πολιτείαν ποι-
 ησάμενος ἀναπαύσειεν ἐχρῆτο καὶ παιδίαῖς, ὁπότε σχο-
 λάζοι, τῷ συντάττεσθαι βιβλία καὶ τῷ γεωργεῖν.

CAPUT XXV.

Συντάττετο μὲν οὖν λόγους τε παντοδαπούς καὶ
 ἱστορίας· γεωργία δὲ προσεῖχε νέος μὲν ὢν ἔτι καὶ διὰ
 τὴν χρεῖαν (φησὶ γὰρ δυοὶ κεχρηῆσθαι μόνοις πορισμοῖς,
 γεωργία καὶ φειδοί], τότε δὲ διαγωγὴν καὶ θεωρίαν αὐ-
 τῷ τὰ γιννόμενα κατ' ἄγρὸν παρῄχε. Καὶ συντάτταται
 γε βιβλίον γεωργικόν, ἐν ᾧ καὶ περὶ πλακούντων σκευα-
 602 σίας καὶ τηρήσεως ὁπώρας γέγραπεν, ἐν παντὶ φιλοτι-
 μούμενος περιττὸς εἶναι καὶ ἴδιος. Ἦν δὲ καὶ τὸ δεῖ-
 πνον ἐν ἄγρῳ θαυσιλέστερον· ἐκάλει γὰρ ἐκάστοτε τῶν
 ἀργογαιτόνων καὶ περιχώρων τοὺς συνήθεις καὶ συνδιη-

Σαλώνιον] Σαλωνῖνον Reisk.
 Cor. Schaeff. Reisk.: „alii Salo-
 nianum appellant.“ Vid. supra.
 Atque hoc documento esse poterat,
 falsam esse nominis formam Σαλω-
 νινος: nam ab Σαλωνῖνος adiecti-
 vum formatur Saloninianus, Salo-
 nianus vero aperte factum ab Sa-
 lonius.

αὐτοῦ] om. C.
 ὁ Πίος] ὅπιος AC.
 πρὸς τὰ δημ.] εἰς τὰ δημ. edd.
 vett.

ἔπεισε] ἔπειθε scribendum putat
 Schaeferus.

παιδίαῖς] παιδιαῖς Bodl. 3.

CAPUT XXV.

γιννόμενα] γινόμενα A.

σκευασίας] „Scriptum est in non-
 nullis ἐργασίας.“ H. Stephanus:
 ἐργασίαν affertur ex Vulc., quod
 interpretamentum esse recte vide-
 runt Cor. et Schaeff.

γεν ἱλαρῶς, οὐ τοῖς καθ' ἡλικίαν μόνοις ἡδὺς ὦν συγγενέσθαι καὶ ποθεινός, ἀλλὰ καὶ τοῖς νέοις, ἅτε δὴ πολλῶν μὲν ἔμπειρος πραγμάτων γεγονώς, πολλοῖς δὲ πράγμασι καὶ λόγοις ἀξίοις ἀκοῆς συντετυχηκώς. Τὴν δὲ τράπεζαν ἐν τοῖς μάλιστα φιλοποιὸν ἡγεῖτο· καὶ πολλὴ μὲν εὐφημία τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν πολιτῶν ἐπαισθήγεται, πολλὴ δ' ἦν ἀμνηστία τῶν ἀχρήστων καὶ πονηρῶν, μήτε φόγῃ μήτ' ἐκαλῶν κέροδον ὑπὲρ αὐτῶν τοῦ Κάτωνος εἰς τὸ συμπόσιον διδόντος.

CAPUT XXVI.

Ἐσχάτον δὲ τῶν πολιτευμάτων αὐτοῦ τὴν Καρχηδό-
 352 νος ἀνάστασιν οἶονται γεγονέναι, τῷ μὲν ἔργῳ τέλος ἐπι-
 θέντος τοῦ νέου Σκηπίωνος, βουλῇ δὲ καὶ γνώμῃ μάλιστα τοῦ Κάτωνος ἀραμένων τὸν πόλεμον ἐξ αἰτίας τοιαύσδε. Κάτων ἐπέμφθη πρὸς Καρχηδονίους καὶ Μασσανάσσην τὸν Νομάδα πολεμοῦντας ἀλλήλοισ ἐπισκεψόμε- 603
 νος τὰς τῆς διαφορᾶς προφάσεις· ὁ μὲν γὰρ ἦν τοῦ δήμου φίλος ἀπ' ἀρχῆς, οἱ δ' ἐγεγόνεισαν ἐνσπονδοὶ μετὰ τὴν ὑπὸ Σκηπίωνος ἦταν ἀφαιρέσει τε τῆς ἀρχῆς καὶ βαρεῖ δασμῷ χρημάτων κολουθέντες. Εὐρῶν δὲ τὴν πόλιν οὐχ, ὥς ᾔοντο Ῥωμαῖοι, κεκακωμένην καὶ ταπεινὰ πράττουσαν, ἀλλὰ πολλὴ μὲν εὐανδροῦσαν ἡλικία, μεγάλων δὲ πλούτων γέμουσαν, ὅπλων δὲ παντοδαπῶν καὶ παρασκευῆς πολεμιστηρίου μεστὴν καὶ μικρὸν οὐδὲν ἐπὶ τούτοις φρονοῦσαν, οὐ τὰ Νομάδων ᾔετο καὶ Μασσανάσσου πράγματα Ῥωμαίους ὥραν ἔχειν τίθεσθαι καὶ

μόνοις] μόνον Vulc.
 συντετυχηκώς] „Legitur et ἐν-
 τετυχηκώς.“ H. Stephanus. Hoc
 receptum est ab Schaefero, idem-
 que ego recepissem, si certior in
 in promptu fuisset auctoritas.
 ἐπαισθήγεται] ἐπαισθηγέτο edd.
 vett.

αὐτῶν] αὐτῶν Iunt.
 συμπόσιον] δημόσιον C.

CAPUT XXVI.

τέλος] τὸ τέλος Vulc.
 Κάτων ἐπέμφθη] ἐπέμφθη K.,

quem ordinem probarem, si articulus additus esset.

ἀλλήλοισ] sic etiam AC., ἀλλήλων Bodl. 3. edd. vett.

κολουθέντες] „Immo κολουσθέντες. Quod etiam Reiskio placet. Videturque sic corrigendum, quoties hoc participium, quod passim fit, sine ᾧ scriptum legitur.“ Schaeferus. Vid. tamen Butt. gr. Gr. T. II. p. 170.

ὅπλων δέ] ὅπλων τε C.
 Μασσανάσσου] μασσανάσσου C.

δαιτῶν, ἀλλ' εἰ μὴ καταλήφονται πόλιν ἄνωθεν ἐχθρῶν
καὶ βαρύνουσαν ἡϋξημένην ἀπίστως πάλιν ἐν τοῖς ἴσοις
κινδύνοις ἔσσεσθαι. Ταχέως οὖν ὑποστρέψας ἐδίδασκε
τῇ βουλῇ, ὥς αἱ πρότερον ἦνται καὶ συμφοραὶ Καρ-
χηδονίων οὐ τοσοῦτον τῆς δυνάμειος ὅσον τῆς ἀνολίας
ἀπαρύσασθαι κινδυνεύουσιν αὐτοὺς οὐκ ἀσθενεστέρους,
604 ἐμπειροτέρους δὲ πολεμεῖν ἀπεργάσασθαι. ἤδη δὲ καὶ
προανακινεῖσθαι τοῖς Νομαδικοῖς τοὺς πρὸς Ῥωμαίους
ἄγωνας, εἰρήνην δὲ καὶ σπονδὰς ὄνομα τοῦ πολέμου τῇ
μελλήσει κεῖσθαι καιρὸν περιμένοντας.

CAPUT XXVII.

Πρὸς τούτοις φασὶ τὸν Κάτωνα καὶ σῦνα τῶν Λιβυ-
κῶν ἐπίτηδες ἐμβαλεῖν ἐν τῇ βουλῇ τὴν τήβεννον ἀνα-
βαλόμενον· εἶτα θαυμασάντων τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος
εἰπεῖν, ὥς ἡ ταῦτα φέρουσα χώρα τριῶν ἡμερῶν πλοῦν
ἀπέχει τῆς Ῥώμης. Ἐκείνο δ' ἤδη καὶ βιαιότερον, τὸ
περὶ παντὸς ὅτου δήποτε πράγματος γνώμην ἀποφαινό-
μενον προσεπιφωνεῖν οὕτως· „Δοκεῖ δέ μοι καὶ Καρχη-
δόνα μὴ εἶναι.“ Τούναντίον δὲ Πόπλιος Σαηπίων ὁ
Νασικᾶς ἐπικαλούμενος αἰεὶ διετέλει λέγων καὶ ἀποφαι-
νόμενος· „Δοκεῖ μοι Καρχηδόνα εἶναι.“ Πολλὰ γάρ, ὥς
ἔοικεν, ὕβρει τὸν δῆμον ὁρῶν ἤδη πλημμυeloῦντα καὶ δι'
εὐτυχίαν καὶ φρόνημα τῇ βουλῇ δυσκάθεκτον ὄντα καὶ

δαιτῶν] δαίτααν edd. vet.

ἀπαρύσασθαι] ἀπαρύσασθαι
Bodl. 3. ἀπαρρύσασθαι Iunt. (non
ἀπαρρήσασθαι ut cum Reisk. tra-
dit Hutten.)

πολεμεῖν] sic Bryan. et Reisk.
ediderunt ex Bodl. 3. edd. vet., et
sic C., vulg. πολέμων, quae mul-
to deterior scriptura praelata est a
Cor. et Schaeff.

προανακινεῖσθαι] hanc scriptu-
ram ex vet. codd. attulit H. Steph.,
et sic AC. Vulg. προσανακ., quod
servavit Reiskius, coniciens tamen
προακονᾶσθαι τ. Ν. ἐπὶ τοὺς πρ.
Ρ., quod non magis necessarium
est quam Corais προανακονᾶ-
σθαι.

περιμένοντας] περιμένοντος, id
ut ad πολέμον referretur, ne con-
structio labaret, correxit Reiskius.
Genitivum receperunt Corais et
Schaeff., quorum ille recte se ha-
biturum esse monet accusativum, si
pro κείσθαι scriptum esset θέσθαι:
is tamen fortasse etiam sic potest
defendi, ut κείσθαι, iacere, idem
valere putetur quod positum esse.

CAPUT XXVII.

ἀναβαλόμενον] vulg. ἀναβαλλό-
μενον corr. Reiskius.

ὅτον] sic pro vulg. οὐ scribi
maluit Reisk. et exstat in C. De
vulg. οὐ Schaefferus conferri iubet
Lobesk. ad Phrya. p. 374.

τὴν πόλιν ὅλην ὑπὸ δυνάμει ὅπῃ ῥέψῃς ταῖς ὁρμαῖς βίᾳ συνεφελκόμενον ἐβούλετο τοῦτον γοῦν τὸν φόβον ὥσπερ χαλινὸν ἐπικεῖσθαι σφρονιστῆρα τῇ θρασυτητι 605 τῶν πολλῶν, ἔλαττον μὲν ἡγούμενος ἰσχύειν Καρχηδονίους τοῦ περιγενέσθαι Ῥωμαίων, μεῖζον δὲ τοῦ καταφρονεῖσθαι. Τῷ δὲ Κάτωνι τοῦτ' αὐτὸ δεινὸν ἐφαίνετο, βακχεύοντι τῷ δῆμῳ καὶ σφαλλομένῳ τὰ πολλὰ δι' ἐξουσίαν πόλιν αἰεὶ μεγάλην, νυνὶ δὲ νήφουσιν, ὑπὸ συμφορῶν κεκολασμένην ἐπικρέμασθαι καὶ μὴ παντάπασιν τοὺς ἔξωθεν ἀνελεῖν τῆς ἡγεμονίας φόβους ἀναφορὰς αὐτοῖς πρὸς τὰς οἰκοθὲν ἀμαρτίας ἀπολιπόντας. Οὕτω μὲν ἐξεργάσασθαι λέγεται τὸν τρίτον καὶ τελευταῖον ὁ Κάτων ἐπὶ Καρχηδονίους πόλεμον. Ἀρξαμένων δὲ πολεμῆν ἐτελεύτησεν, ἀποθεσπίσας περὶ τοῦ μέλλοντος ἐπιθήσων τῷ πολέμῳ τέλος ἀνδρὸς, ὃς ἦν τότε μὲν νεανίας, χιλιάρχος δὲ στρατευόμενος ἀπεδείκνυτο καὶ γνώμης ἔργα καὶ τόλμης πρὸς τοὺς ἀγῶνας. Ἀπαγγελλομένων δὲ τούτων εἰς Ῥώμην πυνθανόμενον τὸν Κάτωνα φασὶν εἰπεῖν·

Οἷος πέπνυται, τοὶ δὲ σκῆαι αἰσδουσι.

606

Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἀπόφασιν ταχὺ δι' ἔργων ἐβεβαίωσεν ὁ Σκηπίων. Ὁ δὲ Κάτων ἀπέλιπε γενεὰν ἓνα μὲν

ῥέψῃς] hanc Reiskii emendationem agnoscunt AC., vulg. ῥέψει.

ταῖς ὁρμαῖς] om. C.

συνεφελκόμενον] συνεφικόμενον Iunt.

ἐπικεῖσθαι] ἐγκεῖσθαι CBodl. 3. edd. vett.

δὲ νήφουσιν, ὑπὸ συμφορῶν κεκολασμένην] exhibui h. l. ex codd. et edd. vett. auctoritate, vulg. νυνὶ δὲ καὶ νήφουσιν, ὑπὸ σ. κ., ad quae verba haec annotat H. Stephanus: praecedentes editiones non κεκολασμένην habent, sed κεκλασμένην. Illud particip., quam hoc, malo. Sed copulam καὶ (quam etiam habent vetustī codices) illi praefigo, et interpolationem post νήφουσιν expungo. Stephanum secuti sunt Cor. et Schaefer. scribentes hoc modo: νυνὶ δὲ καὶ νήφουσιν ὑπὸ συμφορῶν καὶ κεκολασμένην. Nos

cum prius istud καὶ neque in codd. neque in edd. vett. exstet, dubitantes de auctoritate particulae delevimus: alterum istud ante κεκολασμ. minime requirimus, nam vv. ὑπὸ συμφ. κεκ. id continent, quo sobria facta esse dicitur Carthago, quod non potest καὶ particula adiungi, idque nunc ipse observavit Schaeferus.

ἀναφορὰς] „remedia. V. quae scripsi ad Porsoni Orest. 408. p. 45. ed. tert. Lips., ubi quod Heathium notavi ἀναφορὰ vertentem remedium, nunc ἀνατίθεμαι.“ Schaeferus.

αὐτοῖς] vulg. αὐτοῖς corr. Schaefer. αἰσδουσι] αἰσδουσιν cum Corae Schaeferus.

μὲν οὖν] om. A Bodl. 3. Iunt.

γενεάν] om. C.

υἱὸν ἐκ τῆς ἐπιγαμηθείσης, ᾧ παρώνυμον ἔφαμεν γενέσθαι Σαλώνιον, ἓνα δὲ υἱωνὸν ἐκ τοῦ τελευτήσαντος υἱοῦ. Καὶ Σαλώνιος μὲν ἐτελεύτησε στρατηγῶν, ὁ δ' ἐξ αὐτοῦ γενόμενος Μάρκος ὑπάτευσεν. Ἦν δὲ πάππος οὗτος τοῦ φιλοσόφου Κάτωνος, ἀνδρὸς ἀρετῇ καὶ δόξῃ τῶν κατ' αὐτὸν ἐπιφανιστάτου γνησίου.

παρώνυμον] ἢ παρωνύμιον ex Vulc. mutatum est a Cor. ac Schaefero. Sed τὸ παρώνυμον, agnomen, praenomen ex Gloss. Philox. affert Schneider. Lex. s. v. eademque forma exstat Plut. Demosth. IV., ubi rursus oblitterata est a Co-

rae et Schaefero. Etiam supra c. XXIV. pro παρωνύμιον C. exhibet παρώνυμον, ut non temere debeat reiici.

Σαλώνιον] Σαλωνίων et mox Σαλωνίος cum Reiskio Coraes et Schaeferus. Vid. supra ad c. XXIV.

COMPARATIO ARISTIDIS CUM CATONE MAIORE.

C A P U T I.

353 **Γ**εγραμμένων δὲ καὶ περὶ τούτων τῶν ἀξίων μνήμης 607
ὅλος ὁ τούτου βλος ὅλῳ τῷ θατέρου παρατεθεὶς οὐκ εὐ-
θεώρητον ἔχει τὴν διαφορὰν, ἐναφανίζομένην πολλαῖς
καὶ μεγάλαις ὁμοιότησιν. Εἰ δὲ δεῖ κατὰ μέρος τῇ συγ-
κρίσει διαλαβεῖν ὥσπερ ἔπος ἢ γραφὴν ἐκάτερον, τὸ μὲν
ἐξ οὐχ ὑπαρχούσης ἀφορμῆς εἰς πολιτείαν καὶ δόξαν
ἀρετῇ καὶ δυνάμει προελθεῖν ἀμφοτέροις κοινόν ἐστι.
Φαίνεται δ' ὁ μὲν Ἀριστείδης οὐπω τότε μεγάλων οὐ-
σῶν τῶν Ἀθηναίων καὶ ταῖς οὐσίαις ἔτι συμμέτροις καὶ
ὁμαλοῖς ἐπιβαλὼν δημαγωγοῖς καὶ στρατηγοῖς ἐπιφανῆς
γενέσθαι· τὸ γὰρ μέγιστον ἦν τίμημα τότε τῶν πεντακο-
σιομεδίων, τὸ δὲ δεύτερον ἱππεῖς τριακοσίων, ἔσχατον

CAPUT I.

ἀξίων] ἀξίως αὐτῶν Vulc.

ὅλῳ] βίῳ add. Vulc.

κατὰ μέρος] coniunctim C.

οὐχ ὑπαρχ.] οὐχ om. C.

Ἀθηναίων] Ἀθηναίων ABodl. 3.

ταῖς οὐσίαις] τὰς οὐσίας mavult.
Bryan.

πεντακοσιομεδίων] sic pro
vulg. πεντακοσίων μεδίων ex
Anon. edidit Coraes, quem cum
idem praebeant AC. sequi haud
cunctatus sum. Nec tam scabram
puto hanc orationem, quin ferri
possit, quamquam fateor valde mihi
arridere Schaeferi sententiam, cuius
haec est ad h. l. annotatio: πεν-
τακοσιομεδ. Coraes e cod. dedit.

Vulg. πεντακοσίων μεδίων. Re-
cte, ut opinor. Scilicet videndum
ne Plutarchus non scripserit nisi
haec: τὸ γὰρ μέγιστον ἦν τίμημα
τότε πεντακοσίων μεδίων, τὸ
δὲ δεύτερον τριακοσίων, ἔσχατον
δὲ καὶ τρίτον διακοσίων. Clas-
sium enim solum census, non item
nomina, oportebat commemorari.
Quae nomina suspicor e margine,
ubi diligens Plutarchi lector ad-
scripserit, in textum ita irrepsisse,
ut constructionem verborum face-
rent impeditiorem. Qui autem pro-
bet tam scabram orationem credo
fore neminem: haec igitur viri
clarissimi sententiam amplexus es-
sem, nisi alterum etiam Parisino-
rum stabiliret auctoritas.

608 δὲ καὶ τρίτον οἱ ξενυῖται διακοσίων· ὁ δὲ Κάτων ἐκ πολίτης τε μικρᾶς καὶ διαίτης ἀγροίκου δοκούσης φέρων ἀφῆκεν ἑαυτὸν ὥσπερ εἰς πέλαγος ἀχανὲς τὴν ἐν Ῥώμῃ πολιτείαν, οὐκέτι Κουρίων καὶ Φαβρικίων καὶ Ἀτιλίων ἔργον οὐδὲν ἡγεμόνων οὐδ' ἀπ' ἀρότρου καὶ σκαφείου πένητας καὶ αὐτουργοὺς ἀναβαλνοντας ἐπὶ τὸ βῆμα προσειμένην ἄρχοντας καὶ δημαγωγούς, ἀλλὰ πρὸς γένῃ μεγάλα καὶ πλούτους καὶ νομάς καὶ σπουδαρχίας ἀποβλέπειν εἰδισμένην καὶ δι' ὄγκον ἤδη καὶ δύναμιν ἐντροφῶσαν τοῖς ἄρχειν ἀξιοῦσιν. Οὐκ ἦν δ' ὅμοιον ἀντιπάλῳ χρῆσθαι Θεμιστοκλεῖ μῆτ' ἀπὸ γένους λαμπρῷ καὶ κεκτημένῳ μέτρια (πέντε γὰρ ἢ τριῶν ταλάντων οὐσίαν αὐτῷ γενέσθαι λέγουσιν, ὅτε πρῶτον ἦπτετο τῆς πολιτείας) καὶ πρὸς Σκηπίωνας Ἀφρικανούς, καὶ Σερουιλίους Γάλβας καὶ Κοῖντίους Φλαμινίους ἀμιλλᾶσθαι περὶ πρωτείων μηδὲν ὀρμητήριον ἔχοντα πλὴν φωνὴν παρῳησιαζομένην ὑπὲρ τῶν δικαίων.

[ξενυῖται] ξενεῖς C.

[οὐκέτι] οὐκ ἔτι Iunt.

[Ἀτιλίων] scripsi ex Anon., qui praebebat Ἀττίλιον, idemque fortasse voluit C. exhibens Ἀυλίον. Vulg. Ὀστίλιον, quod miror servari potuisse ab editoribus. Nihil enim, quantum scio, memoriae est proditum de Hostilio aliquo, qui una cum Fabricio et Curio hic potuerit memorari; de C. Atilio Scipiano contra res est certissima: Valer. Max. IV. 4. 5.: Atilium autem, qui ad eum arcessendum a senatu missi erant ad imperium populi Rom. suscipiendum, semina spargentem viderunt. Cic. pro Rosc. Amer. XVIII. Plin. H. N. XVIII. 5. In consimili argumento una cum Fabricio eius mentio fit ap. Virgil. Aeneid. VI. 845. De Curio v. Iuvenal. XI. 78. Cic. Cat. mai. XVI.

55. 56. Columell. praef. lib. I. de Fabricio omnia nota.

[σκαφείου] sic AC. vulg. σκαφίου. Iunt. σκαφέον.

[ἢ τριῶν ταλάντων] ἡμισαλάντων Anon., quod verum videtur Corai ac perplacet Schaefero propter Themist. XXV. οὐδὲ τριῶν ἄξια ταλάντων κεκτημένου τοῦ Θεμιστοκλέους πρὶν ἀπτεσθαι τῆς πολιτείας. Ego dicam de ea re in annot. ad Them. I.

[Σερουιλίους] Σερβίους Vulc., Σεροίους cum Bryano Cor. et Schaefer., Σεργίους Reisk. V. ad Caton. XV.

[Κοῖντίους] Κυντίους Iunt. ἀμιλλᾶσθαι] ἀμιλᾶσθαι edd. vett.

[μηδὲν ὀρμητήριον] haec vv. usque ad δέκατος ἦν στρ. cap. II. om. Bodl. 3.

CAPUT II.

Ἔτι δ' Ἀριστείδης μὲν ἐν Μαραθῶνι καὶ πάλιν ἐν Πλαταιαῖς δέκατος ἦν στρατηγός, Κάτων δὲ δεύτερος μὲν 609 ὑπατος ἤρέθη πολλῶν ἀντιμετιόντων, δεύτερος δὲ τιμητῆς ἐπὶ τοὺς ἐπιφανεστάτους καὶ πρώτους ἀμιλλωμένους ὑπερβαλόμενος. Καὶ μὴν Ἀριστείδης μὲν ἐν οὐδενὶ τῶν κατορθωμάτων γέγονε πρώτος, ἀλλὰ Μιλτιάδης ἔχει τοῦ Μαραθῶνος τὸ πρωτεῖον, Θεμιστοκλῆς δὲ τῆς Σαλαμῖνος, ἐν δὲ Πλαταιαῖς φησὶν Ἡρόδοτος ἀνελέσθαι καλλίστην νίκην Πausanίαν, Ἀριστείδην δὲ καὶ τῶν δευτερείων ἀμφισβητοῦσι Σωφάναι καὶ Ἀμεινίαι καὶ Καλλίμαχοι καὶ Κυναιγέριοι διαπρεπῶς ἀριστεύσαντες ἐν ἐκείνοις τοῖς ἀγῶσι. Κάτων δ' οὐ μόνον ὑπατεύων αὐτὸς ἐκρώτευσσε καὶ χειρὶ καὶ γνώμῃ κατὰ τὸν Ἰβηρικὸν πόλεμον, ἀλλὰ καὶ χιλιαρχῶν περὶ Θερμοπύλας ὑπατεύοντος ἐτέρου τὴν δόξαν ἔσχε τῆς νίκης, μεγάλας ἐκ' Ἀντιόχον Ρωμαίοις ἀναπετάσας κλεισιᾶδας καὶ πρόσω μόνον ὀρῶντι τῷ βασιλεῖ περιστήσας κατὰ νότου τὸν πόλεμον. Ἐκείνη γὰρ ἡ νίκη περιφανῶς ἔργον οὔσα Κάτωνος ἐξήλασε τῆς ἑλλάδος τὴν Ἀσίαν καὶ παρέσχεν ἐπιβατὴν αὐτῆς Σκηπίωνι. 610 Πολεμοῦντες μὲν οὖν ἀήττητοι γεγόνασιν ἀμφοτέρω· περὶ δὲ τὴν πολιτείαν Ἀριστείδης μὲν ἔπαισεν ἐξοστρακισθεὶς καὶ καταστασιασθεὶς ὑπὸ Θεμιστοκλέους, Κάτων δ' οἵπερ ἦσαν ἐν Ρώμῃ δυνατώτατοι καὶ μέγιστοι πᾶσιν, ὥς ἔπος εἰπεῖν, ἀντιπάλους χρώμενος καὶ μέχρι γήρως ὥσπερ ἀθλητῆς ἀγωνιζόμενος ἀπῴτα διετήρησεν ἑαυτόν, πλείστας δὲ καὶ φηγῶν δημοσίας δίκας καὶ διώξας πολ-

CAPUT II.

Πλαταιαῖς] πλαταιαῖς Iunt.
 δεύτερος μὲν] sic etiam AC.
 Vulc., et, ut videtur, Bodl. 3.
 Vulg. δεύτερον corr. Reiskius.
 ὑπατος] om. C.
 δεύτερος δέ] δεύτερον δὲ Steph.
 Corr. Reiskius.
 ὑπερβαλόμενος] sic etiam C.
 Vulg. ὑπερβαλλόμενος, emendavit Reiskius.
 Μιλτιάδης] μὲν ex Reiskii sententia addidit Coraes.

πρωτεῖον] πρωτεῖον edd. vet.
 Ἡρόδοτος] IX. 64.
 Σωφάναι] sic etiam AC. vulg.
 Σωφάναι, corr. Schaeferus.
 μόνον] μόνος Iunt.
 ὑπατεύων αὐτός] hoc ordine C.
 vulg. αὐτὸς ὑπατ.
 αὐτῆς] postmodum recte interpr.
 Reiskius.
 περὶ δὲ τὴν] τὰ δὲ περὶ τὴν
 Vulc., quod placet Schaefero; et
 sane doctior est ista scriptura,
 quam quae ab interprete profecta
 videri possit.

λὰς μὲν εἶλε, πάσας δ' ἀπέφυγε, πρόβλημα τοῦ βλου καὶ
 δραστήριον ὄργανον ἔχων τὸν λόγον, ᾧ δικαιότερον ἄν
 τις ἢ τύχη καὶ δαίμονι τοῦ ἀνδρός τὸ μηδὲν καθεῖν παρ'
 ἀξίαν ἀνατιθεῖη. Μέγα γὰρ καὶ Ἀριστοτέλει τῷ φιλοσόφῳ 354
 τοῦτο προσεμαρτύρησεν Ἀντίπατρος γράφων περὶ αὐ-
 τοῦ μετὰ τὴν τελευτήν, ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ ἀνὴρ καὶ
 τὸ πιδανὸν εἶχεν.

C A P U T III.

Ἵτι μὲν δὴ τῆς πολιτικῆς ἀνθρώπος ἀρετῆς οὐ κτᾶ-
 611 ται τελειότεραν ὁμολογούμενόν ἐστι· ταύτης δὲ που μόνον
 οἱ κλειστοὶ τὴν οἰκονομικὴν οὐ μικρὸν τίθενται· καὶ γὰρ
 ἡ πόλις οἰκὼν τι σύστημα καὶ κεφάλαιον οὕσα ῥώννυται
 πρὸς τὰ δημόσια τοῖς ἰδίῳ βλοῖς τῶν πολιτῶν εὐθενούν-
 των, ὅπου καὶ Λυκούργος ἐξοικίσας μὲν ἀργύριον, ἐξο-
 κίσας δὲ χρυσὸν τῆς Σπάρτης, νόμισμα δὲ διεφθαρμένον
 περὶ σιδήρου θέμενος αὐτοῖς οἰκονομίας οὐκ ἀπήλλαξε
 τοὺς πολίτας, ἀλλὰ τὰ τρυφῶντα καὶ ὑπουλα καὶ φλεγ-
 μαίνοντα τοῦ πλούτου περιελών, ὅπως εὐπορήσωσι τῶν
 ἀναγκάλων καὶ χρησίμων ἅπαντες, ὥς ἄλλος οὐδεὶς νο-
 μοθέτης προὐνόησε, τὸν ἄπορον καὶ ἀνέστιον καὶ πένη-
 τα σύνοικον ἐπὶ κοινωνίᾳ πολιτείας μᾶλλον τοῦ πλουσίου
 καὶ ὑπερόγκου φοβηθείς. Φαίνεται τοίνυν ὁ μὲν Κάτων
 οὐδὲν τι φανυλότερος οἴκου προστάτης γεγωνῶς ἢ πόλεως·

δ' ἀπέφυγε] δὲ ἀπέφ. C.
 τοῦ βλου] τὸν βλον, Bryani cor-
 rectio, et mihi placet nec displicuit
 Corai. Improbatur tamen Schaeferus,
 de sola enim Catonis facundia
 Plutarchum loqui, quod mihi
 quidem aliter videtur, ac nihil puto
 illud valere, quod mox sequitur
 ᾧ, non οἷς, quo Schaeferus argu-
 mento est usus. Nam retulit ad
 λόγον, quoniam eius vis, ut δρα-
 στήριον ὄργανον, erat praecipua.
 παρ' ἀξίαν] παραξίαν edd. vet.
 Ἀριστοτέλει] ἀριστοτέλει edd.
 vet.

CAPUT III.

τελειότεραν] κατὰ τὸ τελειότε-
 ρον Vulc.

ἡ πόλις] articulum malim abesse.
 εὐθενούντων] εὐσθενούντων
 Anon. Vulc., quod propter anteceden-
 dens ῥώννυται placet Schaefero.
 V. Lobeck. ad Phryn. p. 463. seq.
 ἐξοκίσας] ἐξοικήσας [edd. vet.
 ἀργύριον — χρυσόν] „Scribam
 aut ἀργύριον — χρυσόν aut ἀργύ-
 ριον — χρυσόν. Vid. not. ad p.
 70. 4. [Aristid. V.]“ Schaeferus.
 εὐπορήσωσι] εὐπορήσουσι dedit
 Schaeferus, sed alterum servari
 debuisse ipse nunc monet vir do-
 ctissimus.

καὶ πένητα] καὶ om. C.
 γεγωνῶς ἢ πόλεως] hoc ordine
 C., qui praecedentia sic collocat:
 προστάτης φανυλότερος οἴκου
 Vulg. ἢ πόλεως γεγόμενος.

καὶ γὰρ αὐτὸς ἠΐξῃσε τὸν αὐτοῦ βίον, καὶ κατέστη διδάσκαλος οἰκονομίας καὶ γεωργίας ἐτέροις πολλὰ καὶ χρήσιμα περὶ τούτων συνταξάμενος· Ἀριστείδης δὲ τῇ πενία καὶ τὴν δικαιοσύνην διέβαλεν ὡς οἰκοφθόρον καὶ πτωχοποιὸν καὶ πᾶσι μᾶλλον ἢ τοῖς κεκτημένοις 61² ὠφέλιμον. Καίτοι πολλὰ μὲν Ἡσίοδος πρὸς δικαιοσύνην ἅμα καὶ οἰκονομίαν παρακαλῶν ἡμᾶς εἰρηκε καὶ τὴν ἀργίαν ὡς ἀδικίας ἀρχὴν λειοιδόρηκεν, εὐ δὲ καὶ Ὀμήρῳ πεποίηται·

Ἔργον δὲ μοι οὐ φίλον ἦεν

Οὐδ' οἰκωφελίῃ, ἣ τε τρέφει ἀγλαὰ τέχνα,

Ἀλλὰ μοι αἰεὶ νῆες ἐπήρετμοι φίλαι ἦσαν

Καὶ πόλεμοι καὶ ἄκοντες ἐϋξεστοὶ καὶ δῖστοι·

ὡς τοὺς αὐτοὺς ἀμελοῦντας οἰκίας καὶ ποριζομένους ἐξ ἀδικίας. Οὐ γὰρ, ὡς τοῦλαιον οἱ λατοὶ φασι τοῦ σώματος εἶναι τοῖς μὲν ἐκτὸς ὠφελιμώτατον, τοῖς δ' ἐντὸς βλαβερώτατον, οὕτως ὁ δίκαιος ἐτέροις μὲν ἐστι χρήσιμος, αὐτοῦ δὲ καὶ τῶν ἰδίων ἀκηδής. Ἀλλ' ἔοικε ταύτῃ πεπηρωσθαι τῷ Ἀριστείδῃ τὸ πολιτικόν, εἴπερ, ὡς οἱ πλείστοι λέγουσιν, οὐδὲ προῖκα τοῖς θυματρίοις οὐδὲ ταφήν αὐτῷ καταλιπέσθαι προϋνόησεν. Ὅθεν ὁ μὲν Κά- 63³ τωνος οἶκος ἄχρι γένους τετάρτου στρατηγούς καὶ ὑπάτους τῇ Πρώμῃ παρείχε· καὶ γὰρ υἱωνοὶ καὶ τούτων ἔτι παῖδες ἠρξαν ἀρχὰς τὰς μεγίστας· τῆς δ' Ἀριστείδου τοῦ πρωτεύσαντος Ἑλλήνων γενεᾶς ἡ πολλὴ καὶ ἄπορος πένια τοὺς μὲν εἰς ἀγυρτικοὺς κατέβαλε πλινθας, τοὺς δὲ δημοσίῳ τὰς χεῖρας ἐράνῳ δι' ἔνδειαν ὑπέχειν ἠνάγκασεν, οὐδενὶ δὲ λαμπρὸν οὐδὲν οὐδ' ἄξιον ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς φρονῆσαι παρέσχεν.

αὐτοῦ βίον] αὐτ. β. A. edd. vett. συνταξάμενος] scripsi ex C. et Vulc., vulg. συλλεξάμενος. Illud etiam Schaefero placuit, conferenti Cat. mai. XXIV. extr. et XXV. init.

διέβαλεν] dedi ex ABodl. 3. edd. vett., idemque legerunt Amiot. et Crusser. Vulg. συνδιέβαλεν, quod unde ortum sit vel me tacente intelligitur.

Ἡσίοδος] Op. et D. v. 309. laudat Schaeferus.

Ὀμήρῳ] Odyss. XIV. 222. 55.

πεποίηται] πεποίηκεν Iunt. οἰκωφελίῃ] οἰκοφελίῃ Iunt. ἣ τε] ἦπερ Vulc.

ἀλλὰ μοι] ἀλλ' αἶ μοι Vulc.

Οὐ γὰρ ὡς] ὡς γὰρ, spatio vacuo per rasuram, C.

ἀκηδής] ἀκηδῆσας Vulc.

ἄπορος] ἄπειρος C.

CAPUT IV.

Ἡ τοῦτο πρῶτον ἀμφιλογίαν ἔχει; Πενία γὰρ αἰσχροὺς οὐδαμοῦ μὲν δι' αὐτήν, ἀλλ' ὅπου δεῖγμα ῥαθυμίας ἐστίν, ἀκρασίας, πολυτελείας, ἀλογιστίας, ἀνδρὶ δὲ σώφρονι καὶ φιλοπόνῳ καὶ δικαίῳ καὶ ἀνδρείῳ καὶ δημοσιεύοντι ταῖς ἀρεταῖς ἀπάσαις συνοῦσα μεγαλοψυχίας ἐστὶ καὶ μεγαλοφροσύνης σημεῖον. Οὐ γὰρ ἐστὶ πράττειν μεγάλα φροντίζοντα μικρῶν, οὐδὲ πολλοῖς δεομένοις βοηθεῖν πολλῶν αὐτὸν δεόμενον. Μέγα δ' εἰς πολιτείαν ἐφόδιον οὐχ ὁ πλοῦτος, ἀλλ' αὐτάρκεια, τῷ μηθένος
 614 ἰδίᾳ τῶν περιττῶν δεῖσθαι πρὸς οὐδεμίαν ἀσχολίαν ἄγουσα τῶν δημοσίων. Ἀπροσδεῖς μὲν γὰρ ἀπλῶς ὁ θεός, ἀνθρωπίνης δ' ἀρετῆς, ᾧ συνάγεται πρὸς τὸ ἐλάχιστον ἢ χρεῖα, τοῦτο τελειότατον καὶθειότατον. Ὡς γὰρ σῶμα τὸ καλῶς πρὸς εὐξίαν κεκραμένον οὔτ' ἐσθῆτος οὔτε
 355 τροφῆς δεῖται περιττῆς, οὕτω καὶ βίος καὶ οἶκος ὑγίαινων ἀπὸ τῶν τυχόντων διοικεῖται. Δεῖ δὲ τῇ χρεῖᾳ σύμμετρον ἔχειν τὴν κτῆσιν, ὥς ὁ γε πολλὰ συνάγων, ὀλίγοις δὲ χρῶμενος οὐκ ἐστὶν αὐτάρκης, ἀλλ' εἴτε μὴ δεῖται, τῇ παρασκευῇ ὧν οὐκ ὀρέγεται μάταιος, εἴτ' ὀρέγεται, μικρολογίᾳ κολούων τὴν ἀπόλαυσιν ἄθλιος. Αὐτοῦ γέ τοι Κάτωνος ἡδέως ἂν πνυθολίμην· Εἰ μὲν ἀπολαυστὸν ὁ πλοῦτός ἐστι, τί σεμνύνη τῷ πολλὰ κεκτημένος ἀρκεῖ-

CAPUT IV.

τοῦτο] τὸ Ἀριστοτέλῃ τὴν πενίαν ὀνειδίζειν. Schaeferus.

ἔχει;] Reiskii interpunctionem dedi cum Schaefero. Punctum posuit Coraes.

σώφρονι] φιλόφρονι. Vulc.

φροντίζοντα] φροντίζοντι. C. Mox μικροῖς Iunt.

οὐχ ὁ πλοῦτος — αὐτάρκεια] vel οὐχ ὁ πλοῦτος, ἀλλ' ἡ αὐτάρκ., vel οὐχ πλ. ἀλλ' αὐτ., ut aut ponatur utroque loco articulus, aut omittatur, scribendum susp. Reiskius, idemque voluit Coraes. Ego articulum non magis requiro quam Schaeferus.

μηθένος] sic AC Bodl. 3. vulg. μηδενός. Edd. vett. μηθ' ἐνός.

ἄγουσα] ἀπάγουσα C.

καὶθειότατον] haec verba exciderunt ex Cor. et Schaeferi editionibus.

σῶμα τό] artic. om. edd. vett., nec ego requiro. Addidit Steph., haud dubie ex codd., nam sic AC.

ὁ γε] sic AC. Vulg. ὁ γε, quod primus corrigendum censuit Stephanus.

μὴ δεῖται] μῆδεται Anon., probante Bryano.

τῇ παρασκευῇ] hanc Reiskii correctionem secutus sum cum Cor. et Schaefer., fortasse iniuria, magis tamen placuit quam vulg. τῆς παρασκευῆς.

κολούων] sic sola Aldina. AC Bodl. 3. Iunt. κολύων.

ἔχει μετρίους; εἰ δὲ λαμπρόν ἐστιν, ὥσπερ ἐστὶν, ἄρτι
 τε χρῆσθαι τῷ προστυχόντι καὶ πίνειν ὃν ἐργάζεται πίνου- 615
 σι καὶ θεράποντες οἶνον καὶ πεφυγῆρας μὴ δευθῆναι μῆτ'
 οἰκίας κεκοιμημένης, οὐδὲν οὔτ' Ἀριστείδης οὔτ' Ἐπαμει-
 νώνδας οὔτε Μάντιος Κούριος οὔτε Φαβρίκιος Γάϊος ἐνέ-
 λιπον τοῦ προσήκοντος χαίρειν ἔδσαντες τὴν πτῆσιν ὅν
 τὴν χρῆσιν ἀπειδοκίμαζον. Οὐ γὰρ ἦν ἀνεγκαῖον ἀνθρώ-
 πῳ γογγυλίδας ἡδιστον ὄψον κεκοιμημένῳ καὶ δι' αὐτοῦ
 ταύτας ἔφοντι, ματιούσης ἅμα τῆς γυναικὸς ἄλφικε, το-
 σαῦτα περὶ ἀσφαρίου θρυλεῖν καὶ γράφειν, ἅφ' ἧς ἂν
 τις ἐργασίας τάχιστα πλούσιος γένοιτο. Μέγα γὰρ τὸ
 εὐτελὲς καὶ αὐταρχες, ὅτι τῆς ἐπιθυμίας ἅμα καὶ τῆς
 φροντίδος ἀπαλλάττει τῶν περιττῶν. Διὸ καὶ τοῦτο φα-
 σὶν ἐν τῇ Καλλίου δίκη τὸν Ἀριστείδην εἰπεῖν, ὡς αἰσχύ-
 νεσθαι πενίαν προσήκει τοῖς ἀκουσίως πενομένοις, τοῖς
 δ' ὥσπερ αὐτὸς ἐκουσίως ἐγκαλλωπίζεσθαι. Γελοῖον γὰρ
 οἴεσθαι ῥαθυμίας εἶναι τὴν Ἀριστείδου πενίαν, ὃ παρῇν
 αἰσχρὸν εἰργασμένῳ μηδὲν, ἀλλ' ἓνα σκυλεύσαντι βάρ-
 βαρον ἢ μίαν σκηνὴν καταλαβόντι πλούσιῳ γενέσθαι.
 Ταῦτα μὲν οὖν περὶ τούτων.

• C A P U T V.

Στρατηγίαι δὲ τοῦ μὲν Κάτωνος οὐδὲν ὥς μεγάλοις 616
 πράγμασι μέγα προσέθηκαν, ἐν δὲ ταῖς Ἀριστείδου τὰ
 κάλλιστα καὶ λαμπρότατα καὶ πρῶτα τῶν Ἑλληνικῶν ἐρ-
 γων ἐστὶν, ὁ Μαραθῶν, ἡ Σαλαμίς, αἱ Πλαταιαί. Καὶ

χρῆσθαι — πίνειν] dedi ex C.
 vulg. χρῆσασθαι — πίνειν.

Ἐπαμεινώνδας] ἐπαμεινώνδας C.
 Ald.

Φαβρίκιος Γάϊος] hunc ordinem
 solus servavit C., vulg. Γάϊος
 Φαβρ., quem alteri postposui quo-
 niam profectus videtur ab iis, qui
 nescirent, saepe Graecos romana
 prae nomina nominibus postponere.
 Vid. Reisk. Praefat. T. I. p. XXXV.
 cf. Lucull. XLIII. Νέπως δὲ Κορ-
 νήλιος. Tib. Gracch. XXI. Νέπως
 ὁ Κορνήλιος. Marcell. XXV. Κόιν-
 τον Φούλβιον (vulg. Κ. Φάβιον)
 scr. ex Monac. Φούλβιον Κόιντον.

ἐνέλιπον] ἐνέλιπε Vulc.

χαίρειν] οἱ χαίρειν Iunt.

δι' αὐτοῦ] δι' αὐτ. Iunt.

τοσαῦτα] Reiskius dedit ex Bodl.

3. Iunt. et sic AC. Vulg. ex Ald.
 τοσαντάκις.

Θρυλεῖν] reposui ex edd. vett.,
 vulg. θρυλλεῖν. V. ad Aristid.
 XXVI.

τάχιστα] τάχυν C.

CAPUT V.

στρατηγίαι] στρατηγίας δὲ αἱ
 μὲν Vulc.

πρῶτα] τὰ πρῶτα Vulc.

οὐκ ἄξιον δῆπου παραβάλλειν τῷ Ξέρξῃ τὸν Ἀντίοχον καὶ τὰ περιαιρεθέντα τῶν Ἰβηρικῶν πόλεων τέλῃ ταῖς τοσαύταις μὲν ἐν γῇ, τοσαύταις δ' ἐν θαλάσῃ πεσοῦσαις μυριάσιν. Ἐν οἷς Ἀριστείδης ἔργῳ μὲν οὐδενὸς ἐλείπετο, δόξης δὲ καὶ στεφάνων, ὥσπερ ἀμέλει πλούτου καὶ χρημάτων, ὑψήκατο τοῖς μᾶλλον δεομένοις, ὅτι καὶ πάντων τούτων διέφερεν. Ἐγὼ δ' οὐ μέμφομαι μὲν Κάτωνος τὸ μεγαλύνειν αἰεὶ καὶ πρῶτον ἑαυτὸν ἀπάντων τίθεσθαι· καίτοι φησὶν ἐν τινι λόγῳ τὸ ἐκαινεῖν αὐτὸν ὥσπερ τὸ λοιδορεῖν ἄτεκον εἶναι· τελειότερος δὲ μοι δοκεῖ πρὸς ἀρετὴν τοῦ πολλάκις ἑαυτὸν ἐγκωμιάζοντος ὁ μὴδ' ἑτέρων τοῦτο ποιούντων δεόμενος. Τὸ γὰρ ἀφιλότιμον οὐ μικρὸν εἰς πραότητα πολιτικὴν ἐφόδιον καὶ τούναντίον ἢ φιλοτιμία χαλεπὸν καὶ φθόνου γονιμώτατον, ἧς ὁ μὲν ἀπήλλακτο παντάπασιν, ὁ δὲ καὶ πάνυ πολλῆς μετείχευ. Ἀριστείδης μὲν γὰρ Θεμιστοκλεῖ τὰ μέγιστα συμπράττων καὶ τρόπον τινὰ τὴν στρατηγίαν αὐτοῦ δορυφορῶν ὠρθωσε τὰς Ἀθήνας, Κάτων δ' ἀντιπράττων Σκηπίωνι μικροῦ μὲν ἀνέτρεψε καὶ διελυμήνατο τὴν ἐπὶ Καρχηδονίους αὐτοῦ στρατηγίαν, ἣ τὸν ἀήτητον Ἀννίβαν καθεῖλε, τέλος δὲ μηχανώμενος αἰεὶ τινὰς ὑποφίας καὶ διαβολὰς αὐτὸν μὲν ἐξήλασε τῆς πόλεως, τὸν δ' ἀδελφὸν αἰσχίστη κλοπῆς καταδίκῃ περιέβαλεν.

CAPUT VI.

Ἦν τοίνυν πλείστοις ὁ Κάτων κεκόσμηκε καὶ καλλίστοις ἐπαίνοις αἰεὶ σωφροσύνην, Ἀριστείδης μὲν ἄδικτον ὡς ἀληθῶς καὶ καθαρὰν ἐτήρησεν· αὐτοῦ δὲ τοῦ Κάτωνος ὁ παρ' ἀξίαν ἅμα καὶ παρ' ὄραν γάμος οὐ μικρὰν.

πάντων τούτων] τούτων πάντων AC., unde fortasse scribendum: τούτῳ πάντων, quia hoc quoque re — Vulg. displicuit etiam Reiskio, suspicanti: ὅτι καὶ πάντων τούτων οὐδὲν αὐτῷ διέφερεν, weil ihm an dem allen nichts gelegen war, ut ipse interpretatur.

ἑτέρων τούτου] ἑτ. τούτων Vulc.

ἀπήλλακτο] ἀπήλλατται Vulc.

τὴν στρατ.] δορυφ. τὴν στρ. αὐτοῦ C.

δορυφορῶν] δορυφορῶν Vulc., vel ut Bryan. affert, θυροφορῶν. ἦ] pro vulg. ἦ dedit Coraes, et sic, ut videtur, AC. Vulc. ἐν ἧ, quod placet Schaefero.

CAPUT VI.

ἄδικτον] ἄμικτον Stephanus, quod primus corr. Reiskius.

856 οὐδὲ φαύλην εἰς τοῦτο διαβολὴν κατεσκέδασε. Πρεσβύ-
την γὰρ ἤδη τοσοῦτον ἐτηλικῶ παιδί καὶ γυναικὶ νύμφη
παιδὸς ἐπιγῆμαι κόρην ὑπηρέτου καὶ δημοσιεύοντος ἐπὶ
μισθῷ πατρὸς οὐδαμοῦ καλόν· ἀλλ' εἴτε πρὸς ἡδονὴν
ταῦτ' ἐπραξεν εἴτ' ὀργῇ, διὰ τὴν ἐταίραν ἀμυνόμενος
τὸν υἱόν, αἰσχύνην ἔχει καὶ τὸ ἔργον καὶ ἡ πρόφασις. 611
Ὡς δ' αὐτὸς ἐχρήσατο λόγῳ κατειρωνευόμενος τὸ μειρά-
κιον, οὐκ ἦν ἀληθής. Εἰ γὰρ ἐβούλετο παῖδας ἀγαθοὺς
ὁμοίως τεκνῶσαι, γάμον ἔδει λαβεῖν γενναῖον ἐξ ἀρχῆς
σκεψάμενον, οὐχ ἕως μὲν ἐλάνθανεν ἀνεγγύῳ γυναικὶ
καὶ κοινῇ συγκοιμώμενος ἀγαπᾶν, ἐπεὶ δ' ἐφωράθη, ποι-
ήσασθαι πενθερόν, ὃν ῥᾶστα πείσειν, οὐχ ὃ κάλλιστα
κηδεύσειν ἔμελλεν.

ἐξ ἀρχῆς] coniunctim Iunt.

πείσειν] πᾶσιν (sic) Vulc.

ANNOTATIONES

**ADIMANTII CORAIS SELECTAE AD VITAM
ARISTIDIS ET CATONIS MAIORIS.**

ANNOTATIONES

ADIMANTII CORAIS SELECTAE AD VITAM ARISTIDIS.

Vol. II. p. 442. 55.

C. II. Ἀρίστων δ' ὁ Χίος] Δ. Γ. Κεῖος: Κίος (τουτέστιν ἐκ τῆς νήσου Κέω). Ὅποτέρα τῶν γραφῶν ἔστιν ἡ γνησία τοσούτῳ χαλεπώτερον εἶναι διαγνῶναι ἐσημειώσατο ὁ πρὸ ἐμοῦ, ὅσω γὰρ δύο ἰστόρηται Ἀρίστωνες γεγονέναι, ὁ μὲν Χίος, ὁ δὲ Κεῖος. Προελομένην ὁμῶς ἂν ἔγωγε τὴν γραφὴν, Κεῖος. —

Εἰς τοῦτον ἐγὼ καθίσαιμι τὸν θρόνον] Ἀμεινον ἐξέφρασε τοῦτο ἀλλαχοῦ (Πολιτ. παραγγέλιμ. §. 13), „Εἰς τοιοῦτον ἐγὼ καθίσαιμι θρόνον.

C. III. οὐ χρημάτων κ. τ. λ.] Ἄνευ τοῦ ἐλπίζειν χρήματα ἢ δόξαν, μισθὸν λήψεσθαι τῶν πεπολιτευμένων, καθάπερ ἡρμήνευσεν Ἀμιότος.

C. IV. κατεστόμισε] Δ. Γ. Ἐπεστόμισε· ὅπερ ἄμεινον καὶ τῷ Πλουτάρχῳ συνηθέστερον, παρὰ τὸ, Ἐπιστομίζω, ἀνθ' οὗ καὶ τῷ, Ἐπιστομέω, ἀλλαχοῦ (Κατ. Νεωτέρ. §. 38) ἐχρήσατο. Ἡ δὲ συνηθεία, Ἀποστομίζω, καὶ Ἀποστομόνω, φιλεῖ λέγειν.

C. V. Εἰς Μαραθῶνα . . . κατέσχε] Κατέχειν, καὶ ἀπλῶς ἔχειν εἰς τινα τόπον λέγονται οἱ πλωῖζόμενοι, ἐλλειπτικῶς τῆς αἰτιατικῆς, Νῆα, ἢ Πλοῖον, ὅπερ ἔστιν ἐφιστάναι τὴν ναῦν καὶ κωλύειν τοῦ προσωτέρου πλοῦ.

Signorum, quibus usus sit, Coraes hanc reddit rationem: Τὰ μὲν ΑΓστοιχεῖα τὰς διαφόρους γραφὰς δηλοῦσι· τὰ δὲ ΕΔ, τὰς ἐτέρας διορθώσεις ἢ εἰκασίας, τὰ δὲ ΗΔ, τὰς ἡμετέρας.

"Εσθ' ὅτε δὲ οὐ τὸ, Νῆα, ἀλλὰ τὴν ἀντωνυμίαν Ἐαυ-
τούς προσυπακουστέον· καὶ γὰρ τὸ πλήρες, οὐ μόνον
Κατασχεῖν τὰς ναῦς, ἀλλὰ καὶ ταῖς ναυσὶν εὐρηται. Τοῦ-
το ἢ συνήθεια διὰ συνωνύμου ῥήματος τοῦ, Πιάζω, ἢ
Πιάνω (κατὰ τὸ Κραυγάνω ἀντὶ τοῦ Κραυγάζω), ἐκφρά-
ζει· ὅπερ γὰρ ὁ παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει (Βατρ. 188) Διό-
νυσος, τὸν πορθμέα Χάρωνα ἐρωτᾷ

..... Ποῦ σχήσειν δοκεῖς;

ἡμεῖς οὐκ ἂν ἄλλως ἐκφράσαιμεν, ἢ διὰ τοῦ, Ποῦ στο-
χάζεις νὰ πιάσης; —

C. V. Ἐπὶ νήσιον] Πρὸς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου
πελάγους, οἵπερ ἔδει πλεῖν τοὺς διαβησομένους εἰς τὴν
Ἀσίαν. — Στροφίον] Σημαίνει μὲν τὸ στρογγύλον ζωνά-
ριον ὡς ἐξηγεῖται Φώτιος ἐν τῷ Λεξικῷ· πρὸς δὲ, καὶ
τὸ στηθόδεσμον, ἢ περιμαστιδίου ζῶσμα τῶν γυναικῶν,
ᾧ συνωνυμῶς τὸ ἐν τῇ συνηθείᾳ Στηθοσπανον, καὶ Στο-
μαχόσπανον, καὶ τὸ μήπω καταχωρισθὲν ἐν τοῖς Λεξικοῖς,
Στομαχικόν· ἐνταῦθα δὲ τὸ κεφαλοδέσμιον τῶν ἱερῶν,
ὃ καὶ Κίδαριν, ὥσπερ καὶ τὴν βασιλικὴν τῶν Περσῶν
μίτραν, ἐκάλουν (Ἡσύχ. καὶ Φώτ. λέξ. Κίδαρις).

C. VI. Ἐνδελεχεστάτην] Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἑμοῦ, ἀν-
τὶ τοῦ Ἐντελεχεστάτην. Τοῦτο μὲν γὰρ ἂν εἴη πως, Ἐν-
τελεσεστάτην· τὸ δὲ διὰ τοῦ δ, σημαίνει, διηνεχεσεστάτην,
συνεχεσεστάτην. — Πολιορκηταί] Ὡς Δημήτριος ὁ Ἀντιγό-
νου. — Κεραυνοί] Ὡς Σέλευκος ὁ τρίτος, καὶ τῶν ἐν
Αἰγύπτῳ Πτολεμαίων ὁ δεύτερος *). — Νικάτορες] Δ.
Γ. καὶ ὁ Ἀμιότος, Νικάνορες. Ἐπωνομάζετο δὲ Νικά-
τωρ, Σέλευκος ὁ πρῶτος, καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ Δη-
μήτριος ὁ δεύτερος. — Ἀετοί] Ὡς ὁ Πυρρὸς. — Ἰέρα-
κες] Ὡςπερ εἰς τῶν Ἀντιόχων. — Δίχης δὲ καὶ Θέμιδος
οὐδενί κ. τ. λ.] Ἀντὶ τοῦ, Οὐδὲν, ἐκ διορθώσεως οἱ πρὸ
ἑμοῦ ἔγραψαν, Οὐδενί. Οὐ πάνυ δ' εὐσύνητον τὸ λεγόν-

*) „M. Coraes se trompe, je crois. Le surnom de Céraunus n'a pas été donné au second Ptolémée d'Egypte, mais à Ptolémée roi de Macedoine, qui étoit en effet, ainsi que Ptolémée II. ou Ptolémée Philadelphie, fils de Ptolémée I. Soter et d'Eurydice, mais qui ne régna jamais sur l'Egypte, et qui par cette raison ne doit pas être désigné par le nom de second Ptolémée.“ Hasius ap. Schaefer. animadv. ad p. 70. 30.

μενον διὰ τὸ ἐπαγόμενον Μεταλαγχάνει. Εἰ μὲν γὰρ ἐπὶ τῆς συνήθους σημασίας τοῦ Μεταλαμβάνει τέταρτη τὴν λέξιν ὁ Πλούταρχος, ἔσται ὁ νοῦς, Οὐδενὶ ἐτέρῳ, πλὴν τῷ φρονεῖν καὶ λογίζεσθαι, μεταλαμβάνει δίκης καὶ θέμιδος ὁ θεὸς, ἢ, Δίκαιός ἐστιν ὁ θεὸς δι' οὐδὲν ἕτερον, ἢ διὰ τὸ λογικὸς καὶ φρόνιμος εἶναι. Εἰ δὲ Ῥωμαίους, ὥσπερ καὶ ὁ Αἰλιανὸς (Πρόδρομ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. σελ. 333), ἐπὶ τοῦ Μεταδίδωσεν ἐχρήσατο τῷ Μεταλαγχάνει, ἔσται τὸ λεγόμενον, Οὐδενὶ μεταδίδωσιν ὁ θεὸς δίκης καὶ θέμιδος, πλὴν τῷ λογικῷ καὶ φρονίμῳ ζῶν, τουτέστι τῷ ἀνθρώπῳ, τῶν μὲν ἀπαρεμφάτων, ἀντ' ἀφηρημένων ὀνομάτων, τούτων δὲ πάλιν ἀντὶ συγκεκριμένων, λαμβανόμενων· ἢ, Οὐδενὶ μεταδίδωσι δίκης, ἢ διὰ τοῦ φρονεῖν καὶ λογίζεσθαι, τουτέστιν, Ἐκείνοις μόνοις μεταδίδωσι δίκης, οἷς καὶ λόγον καὶ φρονήσεως μετέδωκε.

C. VII. Δρυφράκτοις] Δ. Γ. Δρυφάκτοις. Καὶ γὰρ οὐ πάνυ τι δῆλον εἶτε παρὰ τὸ Δρυς καὶ Φράσσω, δι' εὐφωνίαν πλειστάκις παραλειπομένου τοῦ ἑτέρου ρ, εἶτε παρὰ τὸ Δρυφάσσω.

C. X. Ῥαθυμεῖν] „Ἀργεῖν καὶ τρυφᾶν, παρὰ τὸ ῥᾶστα τῷ θυμῷ διδόναι,“ ὥς ἐξηγεῖται ὁ ἡμέτερος Φωτίος (Δεξ. Ῥαθυμεῖν), καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ παρειληφὼς Σουτῆδας. Ἡ δὲ συνήθεια μετὰ τῆς προθέσεως, ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας Ξεραθυμῶ λέγει. — Ξένους γὰρ ἐκάλουν τοὺς Πέρσας] Καὶ ἀπλῶς καὶ τοὺς βαρβάρους, τουτέστι τοὺς μὴ Ἑλλήνας· καὶ ἦν παρ' αὐτοῖς τὸ Ξένος συνώνυμον τῷ Ἐχθρὸς. Ὅθεν καὶ παρὰ τοῖς πολλὰ τῶν Λακωνικῶν παρειληφὸσι Ῥωμαίοις τὸ Hostis, δηλοῦν πάλαι τὸν ξένον, εἰς τὴν τοῦ Ἐχθρὸς τῷ χρόνῳ μετέπεσε σημασίαν.

C. XII. Ὡς οὗτος ὁ ἀγὼν κ. τ. λ.] Εἰς δέον ἂν μετενέγκαις ἀπὸ τῶν πάλαι ἐφ' ἡμᾶς τοὺς νῦν Ἑλλήνας, οἷς οὐ κατὰ βαρβάρων ὥσπερ ἐκείνοις, ἀλλὰ κατὰ τοῦ βαρβαρισμοῦ τῆς Ἑλλάδος ὁ πόλεμος, ἐπ' αὐτῶν ἀπαξάσας τοὺς καλλίστους τούτους τῶν προγόνων λόγους „Οὗτος ὁ ἀγὼν δείξει καὶ πόλιν καὶ ἄρχοντα καὶ ἰδιώτην, ὅπου σου τοῖς Ἑλλήσιν ἄξιός ἐστι.“

C. XIV. Καὶ προσβολὰς ἐχούσης πανταχόθεν] Πανταχόθεν δυναμένης προσβάλλειν, ὡς ἡρμήνευσεν Ἀμιότος. Ὁ δὲ Λατῖνος μεταφραστής, ὥσπερ ἂν εἰ ἐγγράπτο (δίχα συνδέσμου), Προσβολὰς ἔχοντας πανταχόθεν, πρὸς τὸ Αὐτοὺς δηλονότι· καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ (Λουκουλλ. §. 12) Πλούταρχος, Προσβολὴν ἔχουσιν νῆσον, εἶπε τὴν ἧ προσβάλλειν δυνατόν ἐστι.

C. XV. ἐδεῖτο τὸν Ἀριστείδην αὐτὸν εἰδέναι] Μόνον· κατὰ τὸ (Ιλιάδ. Θ. 99),

Τυδεΐδης δ', αὐτὸς περ ἑὼν, προμάχοισιν ἐμίχθη.
Ἔσωσε δὲ καὶ ἡ συνήθεια, ἐν ἐνλαῖς γε φράσεσι, οἶον, Ἔξευρέ το ἀτός σου. Τὸ γὰρ ἡμέτερον Ἀτός, παρὰ τὸ Αὐτός ἐστι, ἢ κατὰ βαρβαρισμὸν, ἢ καὶ κατ' ἀρχαίαν διάλεκτον περιαιρεθέντος τοῦ ὕ· καὶ παρ' ἐκείνοις γὰρ εὔρηται ἡ τοιαύτη περιαιρεσις ἐν τῷ Ἀτάρ, συγγενεὶ καὶ συνωνύμῳ συνδέσμῳ τῷ Αὐτάρ. Καὶ ἐρμηνεύεσθω ἐν παρέργῳ δύο τοῦ Πλάτωνος χωρία, τὸ μὲν ἐκ τοῦ Περὶ νόμων ὀγδόου (σελ. 836), „Περὶ δὲ τῶν ἐρώτων (αὐτοὶ γὰρ ἐσμέν), ἐναντιοῦνται παντάπασιν“· τὸ δὲ ἐκ τοῦ Παρμενίδου (σελ. 137) „Ὅμως δὲ δεῖ ΓΑΡ χαρίζεσθαι, ἐπειδὴ καὶ ὁ Ζήνων λέγει· Οἱ αὐτοὶ γὰρ ἐσμέν.“ Ἐν ἀμφοτέροις γὰρ τούτοις τὸ, Αὐτοὶ, ἐπὶ τοῦ Μόνοι τεταγμένον, μὴ συνέντες, τοῦ μὲν πρώτου τρέπειν παρήνουν τινὲς τὸ Ἔσμεν εἰς τὸ ἴσμεν, ἐν τῷ δευτέρῳ δὲ, ἀντὶ τοῦ, Αὐτοὶ, οἱ μὲν γραπτέον εἶναι εἵκασαν, Παῦροι, οἱ δὲ ἔγραψαν ἐνάρθρως, μηδενὸς συναγορεύοντος ἀντιγράφου, Οἱ αὐτοί. Περιελὼν οὖν τὸ ἄρθρον, πρὸς δὲ, καὶ τὸν εἰς οὐδὲν χρήσιμον πρῶτον ΓΑΡ, γράψας, „Ὅμως δὲ δεῖ χαρίζεσθαι, ἐπειδὴ καὶ ὁ Ζήνων λέγει· αὐτοὶ γὰρ ἐσμέν.“

C. XV. Ὡς Ἡρόδοτος ἱστορεῖ] Καὶ μὴν, ἀποδεχόμενος ὥδε τὰ Ἡροδότῳ ἱστορημένα, ἀλλαχοῦ (Περὶ τῆς Ἡροδότ. κακοηθ. §. 42) ψευδολογίας ἐγράψατο τὸν ἱστορηκότα, ὡς μήποτε ὥφειλεν, ὁ χρηστὸς Πλούταρχος. — Ὁ δ' ἀγὼν οὐχ ὑπὲρ χώρας καὶ πόλεως μόνον, ὡς ἐκείνοις] Τὸ, Ἐκείνοις, οἱ μὲν, πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας ἰδίως, οἱ δὲ, πρὸς τοὺς ἐν Μαραθῶνι νικῆσαντας τῶν Ἀθηναίων, οἱ δὲ, κοινῇ πρὸς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, πλὴν

Ἀθηναίων, οἱ δὲ (ὃ καὶ ἄμεινον), πρὸς τοὺς Πέρσας, ἀναγράφεσθαι ὑπέλαβον. Ὁ νοῦς, Ὁ ἀγὼν ἡμῖν οὐ μόνον ὑπὲρ χώρας καὶ πόλεως, τουτέστιν ὑπὲρ τοῦ φυλάξαι τὴν ἡμετέραν χώραν καὶ πόλιν, ὥσπερ ἐστὶ τοῖς Πέρσαις ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν αὐτάς. — Εὐθύς ἀνέλαβε τὸ εὐώνυμον] Περιαιρετέον ἔδοξεν εἶναι τὸ, Εὐθύς, τοῖς πρὸ ἡμῶν, λείπον καὶ ἐν ἐνίοις τῶν ἀντιγράφων. Ἄμεινον δὲ τρέπειν εἰς τὸ, Αὐθις, περιαιροῦντας τὴν διεργουσαν αὐτὸ τοῦ, Ἐξ ἀρχῆς, στιγμὴν, ἢ, Ἐξ ἀρχῆς αὐθις, οἷς καὶ ἀλλαχοῦ συνημμένοις κέχρηται Πλούταρχος.

C. XIX. Τῇ τετράδι τοῦ Βοηδρομιῶνος] Ἀλλαχοῦ δὲ (Καμίλλ. §. 19, καὶ Πότερον Ἀθην. κατὰ πόλεμ. κ. τ. λ. §. 7), Τρίτῃ, εἴρηκε.

C. XXI. Ἐλαῖον τε καὶ μύρου κρωσσούς] Ἡσύχιος, „Κρωσσοί, ὑδρίαι, στάμνοι, λήκνθοι.“ Ἐντεῦθεν δ' ἴσως καὶ τὸ Γαλατικὸν, Cruche.

C. XXIV. Οὐχ οὕτω . . . ὥς τὸν δῆμον κ. τ. λ.] Σημειοῦ τὸ ἀσυνάρτητον καὶ ἥκιστα ἀκριβὲς τῆς φράσεως. Ὁ γὰρ νοῦς, Οὐ τοσοῦτον ἔνεκα τοῦ πολέμου, διὰ μῆκος καὶ τύχας δαπανηροῦ γενομένου καὶ πολυτελοῦς, ὅσον διὰ τὸ προαγαγεῖν τὸν δῆμον εἰς διανομὰς κ. τ. λ.

C. XXVII. δραχμὰς τέσσαρας . . . ἀπέταξεν] Σημειοῦ τὴν χρῆσιν τοῦ, Ἀποτάσσειν, ἢ καὶ τοῦ ἀπλοῦ, Τάσσειν· παρ' ὃ τὸ τῆς συνηθείας Ταγλίσιον, περὶ ἀλλαχοῦ (Ἰσοκράτ. Β., σελ. 103) σεσημειώται. — Ὅσῃν καὶ τοῖς Ὀλυμπιονίκαις] Πεντακοσίας δραχμὰς, ὥσπερ ἐστὶν ἀναλέξασθαι ἀλλαχόθεν (Πλουτάρχ. Σολ. §. 23).

ANNOTATIONES

ADIMANTII CORAIS SELECTAE AD VITAM CATONIS
MAIORIS.

Vol. II. p. 442. 55.

C. I. Κάτον ὀνομάζουσιν] Ἐκ τῆς Λατινικῆς μεταφράσεως, ἀντὶ τοῦ, Κάτωνα. Τοῦτο μὲν γὰρ κύριόν ἐστιν ὄνομα (Ρωμαῖσι Cato)· τὸ δὲ, παρ' ὃ παρήχθη, Κάτος (Ρωμαῖσι Catus), ἐκίδετον, σημαῖνον τὸν ἑμπειρον, ἢ, ὡς ἐρμηνεύεται ἐν ἀρχαίαις γλώσσαις, „τὸν ὄξυν, τὸν δεδιδαγμένον.“

C. III. πολλήν δὲ τοῦ Οὐαλερίου] Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ, Πολλήν τε. Ἡ δὲ σύγχυσις διὰ τὸ μὴ ἀκριβὲς τῆς τοῦ λόγου συναρτήσεως, περὶ ἣν ἀμαρτάνει πολλάκις ὁ Πλούταρχος. Ἀντιδιέσταλται γὰρ ἡ διὰ τοῦ Οὐαλερίου προστεθεῖσα τιμὴ καὶ δύναμις τῷ Κάτῳ, πρὸς ὃν αὐτὸς ἑαυτῷ ἐκτίησατο διὰ τῶν συνηγοριῶν θαυμαδρόν.

C. VIII. Τοῦτο μὲν οὖν ἐστὶν ἐκ τῶν Θεμιστοκλέους] „Ὡς περὶ τὸ μικρὸν ἀνώτερον „Οἷς οὐκ ἂν ἀξιῶσαιτε συμβούλοις κ. τ. λ.“ ἐκ τῶν Ἰσοκράτους τοῦ ῥήτορος. — Μὴ πλανηθῶσιν.] Σημειοῦ τὴν ἔλλειψιν ἀντὶ τοῦ, Ἴνα μὴ πλανηθῶσιν, ἢ τοῦ, Φοβουμένους μὴ πλανηθῶσιν, σπάνιον παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν, συνήθη δὲ μάλιστα τοῖς Ῥωμαίοις· οὕτω γὰρ ἐκείνοι χρῶνται τῷ Ne ἀντὶ τοῦ Ut non, ἐκφράζοντες τοῦτο δὴ τὸ, Μὴ πλανηθῶσιν, διὰ τοῦ Ne errent. — Σαρκοφάγον] Αἰνίττεται δηλονότι τὸ τοῦ ποιητοῦ (Ἰλιάδ. Α, 231) „Ἀημοβόρος Βασιλεὺς.“ — Εὐ πράξας] Ἐφ' ἧς σημασίας καὶ ἡ παρ' Ἰσοκράτει (Β, σελ. 152) Εὐπραγία, ἐπὶ ταύτης καὶ τὸ, Εὐ πράξας, ᾧδε, οὐκ ἐπὶ τοῦ μᾶλλον συνήθους.

C. IX. Μῆτε πόδας, μῆτε κεφαλὴν, μῆτε καρδίαν ἔχουσιν.] Τὸ μὲν πόδας, δηλὸν ὅτι πρὸς τὸν ποδαγωγικόν, ὥς περ καὶ τὸ Κεφαλὴν, πρὸς τὸν ἀνατρεφθέντα ταύτην· τὸ δὲ Καρδίαν, τίνα σχέσιν ἔχει πρὸς τὸ Μωρός,

οὐκ ἂν εἶδελθ' ὁ τῆς Ῥωμαίων φωνῆς ἄπειρος. *) Ὡςπερ οὖν παρ' ἡμῖν αἱ φρένες, καὶ τὸ ἐν τῷ σώματι διάφραγμα τὸ διείργον τὴν τοῦ στήθους κοιλότητα τῆς κάτω κοιλίας, σημαίνει καὶ αὐτὸν τὸν νοῦν (ὄθεν καὶ Ἀφρονα καλοῦμεν τὸν μὴ ἔχοντα φρένας, τουτέστι νοῦν), οὕτω καὶ τὸ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις Cor (παρὰ τὸ Ἑλληνικὸν Κῆρ), καὶ τὴν ἐν τῷ σώματι καρδίαν, καὶ τὴν φρόνησιν δηλοῖ. Ὅθεν καὶ ὁ παρ' ἐκείνοις τὸν μωρὸν δηλῶν, Eicors, ἢ Vecors, Ἀκάρδιος εἴρηται πολλαχού τῆς Παλαιᾶς διαθήκης· οἷόν ἐστι (Παροιμ. ιζ', 16), „Κτήσασθαι γὰρ σοφίαν ἀκάρδιος οὐ δυνήσεται“, ἡμῶν νῦν τὸν Ἀκάρδιον (καὶ κατὰ συγκοπὴν Ἀκαρδον) ἐπὶ τοῦ δειλοῦ τασσόντων. Ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ σωματικοῦ σπλάγγχνου, ἐπὶ τὴν φρόνησιν μεταφορὰ ἀπὸ δόξης ἔλαβε τὴν ἀρχὴν τῶν ἡγήσαμένων τὴν ἐν ἀνθρώπῳ φρόνησιν, ἐν αὐτῇ τῇ καρδίᾳ κείσθαι. Οὕτω γὰρ ὁ τὸ εἰς Ἰπποκράτῃ ἀναφερόμενον Περὶ καρδίας βιβλίον (Ἰπποκράτ. Τομ. Α, σελ. 293) συγγράψας φησὶ περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ, „Γνώμη γὰρ ἡ τοῦ ἀνθρώπου πέφυκεν ἐν τῇ λαιῇ κοιλίᾳ [τῆς καρδίας], καὶ ἄρχει τῆς ἄλλης ψυχῆς“· καὶ ἀλλαχοῦ (Τομ. Β, σελ. 356) ἐκδηλότερον, „Ὅκóταν οὖν ταῦτα [αἱ φρένες καὶ ἡ καρδία.] πληρωθῶσιν, ἘΜΩΡΩΘΗ ἡ καρδίη.... ἐπικάρσiai γὰρ αἱ φλέβες, καὶ ὁ τόπος ἐπικαιρος ἐς τε παραφροσύνην καὶ μανίην.“ — Ἐντευχθεῖς] παρακληθεῖς· ὥςπερ ἐξηγήσατο ἐν τοῖς Ἀποφθέγμασιν. Σημειοῦ δὲ τὴν παθητικὴν χοῆσιν, Ἐντυγχάνομαι, τῶν οὐ τετριμμένων οὐσαν. — Ὡςπερ τὸν Ὀδυσ.] Σκοτεινῶς ἐκπεφρασμένον παράδειγμα· διὸ καὶ, κακῷ τὸ κακὸν ἰώμενοι, παρήνεσάν τινες γράφειν μετ' ἀρνήσεως, Οὐχ ὥςπερ τὸν Ὀδυσσεά. Ὁ γὰρ νοῦς ὥφειλεν εἶναι, Τὸν Πολύβιον οὐκ ἀγαπᾶν εὐτυχῶς ἐξελθόντα τῆς Συγκλήτου, ὥςπερ

*) „Quod ait „τὸ καρδίαν τίνα σχέσις ἔχει πρὸς τὸ μωρὸς, οὐκ ἂν εἶδελθ' ὁ τῆς Ῥωμαίων φωνῆς ἄπειρος“ non meminerat vir eximius graecam vocem, etsi multo rarius, eodem sensu usurpari. Homerus II. XXI. 441. νηπύτι ὡς ἄρσιν καρδίην ἔχεις. Eodemque ducunt Pseudo-Hippocratica ab ipso Corae citata. Indidem, opinor, repetendum, quod Graeci proverbialiter dixerunt: Τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ νήφροντος ἐπὶ τῆς γλώττης ἐστὶ τοῦ μεθύνοντος. V. Plutarchus Moral. T. III. p. 31. Wytt.“ Schaeferus ad p. 102. 10.

τὸν Ὀδυσσεύα τοῦ Κυκλωπείου σπηλαίου, ἀλλὰ βούλεσθαι πάλιν εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, ὥσπερ ἂν εἰ καὶ αὐτὸς Ὀδυσσεὺς εἰς τὸ σπήλαιον ἐκανελθεῖν ἡβουλήθη, πῖλλον καὶ ζώνην, ἐπιλεησμένα τυχόν, ἐπιζητήσων. — Τοὺς δὲ πόδας ἐν τῷ μάχεσθαι κινουντος] "Ἄλλοτ' ἄλλοσε μεταφέροντος, καὶ μὴ ἐν ταύτῳ μένοντος. Ἀντίκειται δὲ τὸ τοῦ Τυρταίου πρὸς τοὺς μαχομένους παράγγελμα·

Ἄλλὰ τις εὖ διαβάς μενέτω, ποσὶν ἀμφοτέροισι,

Στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς

Πεξεῦσαι] Σημειοῦ τὸ Πεξεῦειν ἀντιδιαστελλόμενον ὧδε, πρὸς τὸ Πλέειν, οὐ πρὸς τὸ Ἐφ' ἵππου ὀχεῖσθαι, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ (Ἡλιοδώρ. Β, σελ. 60.) σεσημείωται ὁ Πεξομάχος ἀντιδιαστελλόμενος πρὸς τὸν Ναυμάχον. Ἡ δὲ συνηθία τὸ Πεξεῦειν καὶ ἐπὶ τοῦ, Ἄφ' ἵππου καταβαίνειν, οὐκ ἀλόγως τέταχε· Πεξὸς γὰρ ἀνθ' ἱκπέως γίνεται ὁ καταβεβηκὼς ἀφ' ἵππου. — Ἀδιάθετος] Μὴ διατρεψόμενος τὴν σχολὴν (Ἡλιοδώρ. Β, σελ. 101.), μὴ διατάξας τὸν καιρὸν, τουτέστι μὴ διορίσας εἰς οἷας πράξεις διατρέψει τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὸν χρόνον. Παρὰ δὲ τοῖς Βυζαντινοῖς συγγραφεῦσι, καὶ ἡμῖν μέχρι δεῦρο (καίπερ οὐπω καταχωρισθὲν ἐν τοῖς Λεξικοῖς), ἐπὶ τοῦ πρὶν ἢ διαθῆσθαι τὰ ἑαυτοῦ τελευτήσαντος τέτακται τὸ Ἀδιάθετος.

C. XII. Ὡς οὐδένα ἕτερον] Ὡφειλεν εἰπεῖν, Ὡς οὐδεὶς ἕτερος. Καὶ σημείωσαι τὴν ἀρχὴν τῆς ἐν τῇ παρ' ἡμῖν συνηθείᾳ ἀσυνταξίας τῶν τοιούτων φράσεων· οἶον Ἐκαμα καὶ ἐγὼ ὥσάν τοὺς ἄλλους, Δὲν εἶμαι ὥσάν ἐκείνον κ. τ. λ. ἃς εἰς τὸ καταλληλότερον ἐπανάγειν, οὐδὲν κωλύει. — Συγγνώμην αἰτούμενον] Ἡτεῖτο δὲ κατ' ἀρχὰς τῆς ἱστορίας τοιούτοις τισὶ τοῖς λόγοις χρησάμενος, ὥς φησιν ὁ Μακρόβιος, „Καὶ μηδεὶς αἰτιάσθω με, εἰ τι μὴ κομψῶς μηδὲ καλῶς γέγραπται· εἰμι γὰρ Ῥωμαῖος καὶ τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς ἀλλοτριώτατος.“ Τὴν γελοῖαν ταύτην συγγνώμης αἰτησὶν ἀναγνοὺς ὁ Κάτων, ἀστείως πάνυ ἐπήγαγε, τὸ „Δοτέον εἶναι τὴν συγγνώμην, εἰ τῶν Ἀμφικτυόνων κ. τ. λ.“ Τοῦτο καὶ τῶν παρ' ἡμῖν βαρβάρως ἑλληνιζόντων ἐνίοις ἐπαστέον θαμινὰ, εἰπὼς ἀνανήψαιεν, ἐκ τῆς τῶν καλῶν γραμματικῶν μέθης, „Δο-

τέον συγγνώμην σοι, ἀμουνότατε Γραμματικῆ, εἰ, τοῦ Σουλτάνου προστάξαντος, ἀναγκασθεὶς ὑπέμεινας γράφειν ἑλληνιστὶ, ὅς οὐδὲ τῇ πᾶσι κοινῇ γλώσσῃ χρῆσθαι οἷός τε εἶ.“

C. XIII. Τὴν δὲ Περσικὴν ἐκείνην περιήλυσιν] Ἐκ Δ. Γ. οἱ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Περιέλησιν. Ἔστι δὲ ἡ περιήλυσις, περίοδος, ὥσπερ ἐξηγῆται Ἡσύχιος· ὃν ἐφείσθω διορθῶσαι καὶ ἐρμηνεῦσαι καὶ ἐν τοῖσδε, „Εἰσηλούσιον, τίμημα εἰσόδου, ἢ τέλος.“ Γραπτέον, Εἰσηλυσιον (πλήν εἰ μὴ δωρικῶς τέτραπται εἰς τὴν οὐ δίφθογον τὸ υῖ), καὶ ἐκδεκτέον ἐπὶ τοῦ κατατιθεμένου τοῖς τελώναις τιμήματος, διὰ τὴν εἰς τινα πόλιν ἢ χώραν εἰσηλυσιν, τουτέστιν εἰσοδον, τοῦ παρὰ τοῖς Γάλλοις καλουμένου *droit d'entrée*. — Κολωνοῖς καὶ πάγοις] Ἐξ Η. Δ. ἀντὶ τοῦ (περὶ οὗ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ἠπόρησαν), Κολίνοις. Λέλεκται δὲ συνωνύμως τῷ ἐπιφερομένῳ Πάγοις. Καὶ γὰρ Κολωνός, ἢ Κολώνη (παρ' ὃ τὸ τῶν Ῥωμαίων *Collis* καὶ τὸ τῶν Γάλλων *Colline*) ἐστὶ „τόπος ὕψους ἔχων, ἐπανάστημα γῆς βουνοειδές,“ Πάγος δὲ, „Ὀχθος, βουνός, ἐξοχὴ τῶν πετρῶν καὶ τῶν ὀρῶν“ ὡς ἐξηγῆται Ἡσύχιος. — Φιρμιανούς] Φιρμανούς ὥφειλεν εἰπεῖν, ὡς ἐσημειώσαντο οἱ πρὸ ἡμῶν· ἡ γὰρ πόλις Φίρμον, οὗ Φίρμιον, καλεῖται.

C. XV. Ἐννένηκοντα γεγονῶς ἔτη] Ὡσπερ καὶ ὁ Ἀλβιος· Κικέρων δὲ, καὶ Πλίνιος πέντε πρὸς τοὺς ὀγδοήκοντα ἔτη βιώσαι μόνον τὸν Κάτωνα παραδεδώκασι.

C. XIX. s. fin. Ἐπαριστερούς.] Γράφει βαρυτόνως, Ἐπαριστέρους. Ἡσύχιος, „Ἐπαρίστερα, κακὰ, ἀηδῆ.“ Ἡ δὲ λέξις τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ (Φρύνιχ. σελ. 110.), τῶν δοκιμωτέρων Σκαιοὺς καλούντων τοὺς οὐκ ἐμμελῶς τι πράττοντας, μετενεχθείσης τῆς λέξεως ἐκ τῆς κατὰ τὰς χεῖρας σκαιότητος ἢ ἀριστερότητος, καθάπερ καὶ τὸ παρὰ τοῖς Γάλλοις παραπλησίᾳ μεταφορᾷ λεγόμενον *gauche*.

C. XX. Καλὸν ἔργον] Ἐξαλείφαι τὰς δύο ταύτας λέξεις τοῦ χωρίου τοῦδε τοῖς πρὸ ἡμῶν ἔδοξε. Καὶ ἡμῖν δὲ συνδοκεῖ· οὐγὰρ μὴν διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, ἀλλ' ὅτι ἀναγνώστου προσγραφή ἔοικεν εἶναι ἐπισημαινομένου καὶ

ἐγκρίνοντος τὸ περὶ τῆς τοῦ παιδὸς κλίσεως, ὥστε ἐν εἰ καὶ ἐπιφάνει, „Καλὸν ἔργον, Κάτων, εἰς ἀρετὴν κλίσεων τὸν υἱόν.“ — Ἐν πολλοῖς δάγμασιν] Ἐπὶ τοῦ Σωφοῖς, ἢ φορτίοις, ἐνθάδε Ἄλλως δὲ σημαίνει τὸ ἔλκτρον τῆς ἄσχυδος, ὡς ἐξηγεῖται Ἡσύχιος· πρὸς δὲ, καὶ τὸ ἐπίβλημα τῶν ἐπιθυγιῶν. Ὁ γὰρ ἐπὶ ἵππων Ἐφίππειον λέγεται, τοῦτο ἐπὶ ὄνου, ἢ ἡμιόνου, Σάγμα καλεῖται, ἢ δῆλον ἐξ Αἰσχύλου (Προμ. δεσμ. 462.),

Κνώδελα

Ζεύγλῃσι δουλεύοντα δάγμασιν θ', καὶ ἐκ τῆς παρ' ἡμῖν συνηθείας, χρωμένους τῷ, Σαγράριον, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας. Καὶ διορθοῦσθω ὁ Δουκάγγιος (λέξ. Σαμάρια) ἐν παρόδῳ, „Καὶ καταλιπὼν σεμάρια πολλὰ καὶ τετράποδα, ἀνεχώρησεν εἰς ΤΟ ΠΟΔΑΣΟΤ καὶ κατάσκιον.“ Γραπτέον γὰρ δηλονότι ΤΟ ΠΟΝΔΑΣΤ'Ν.

35

C. XXI. Ἐργατησίαν χώραν] Τί βούλεται Πλουτάρχῳ ἢ Ἐργατησία χώρα, οὗθ' οἱ πρὸ ἐμοῦ νοῆσαι ἴσχυσαν, καὶ γὰρ μετ' ἐκείνων ἀγνοῶ· ὦφειλε γὰρ, πᾶν τὸν ἄντιον, Ἀνέργαστον χώραν, εἰπεῖν, ὡς ἐσημειώσατο ὁ φίλος Σνεϊδέρος ἐν τῷ Λεξικῷ. Σκοπεῖν οὖν χρὴ, μήποτε γραπτέον, Ἐργάταις οἰκίαν χώραν, τὸ, Ἐργάταις, συνωνύμως ἐκλαμβάνοντας τῷ, Τεχνίταις.

C. XXII. Τὸν Στωϊκὸν φιλόσοφον] Γράφε, Φιλόσοφοι, ὡς ὑπονοεῖν παρέχει ἢ τοῦ Ἀμιότου μετάφρασις καὶ ὁ λόγος αἰρεῖ· οὐ γὰρ ὁ Διογένης μόνος, ἀλλὰ καὶ ὁ Καρνεάδης φιλόσοφος ἦν. Αἰλιανὸς δὲ (Ποικ. ἰστ. Γ, ιγ') Καρνεάδην καὶ Κριτόλαον ὀνομάζει τούτους, ἐλλείψας δηλονότι καὶ κεῖνος ἐνὶ, ὥσπερ ὁ Πλουτάρχος· τρεῖς γὰρ ἦσαν οἱ πρεσβεύσαντες εἰς Ῥώμην Ἀθήνηθεν, Καρνεάδης, Διογένης, καὶ Κριτόλαος ὁ περιπατητικὸς, ὡς φησιν Αὐλὸς Γέλλιος (Νυκτ. Ἀττικ. Ζ, 14).

C. XXIII. Ὅς γε καὶ Σωκράτῃ κ. τ. λ.] Πρόσεχε νέε, μὴ σε λογισμῶν ἐκστήσῃ Κάτων, ταῦτά σχεδὸν, ἅπερ Ἄνυτός ποτε καὶ Μέλιτος, Σωκράτους κατηγορῶν· ἀλλ' ἀκριβῶς ἐπιστήσας ἑκατέρου τῷ βίῳ, οὕτω τὴν ψῆφον φέρε. Καὶ τὸν μὲν ἐκουσίως πένομενον, καὶ πρᾶως ἅπασι καὶ φιλανθρώπως χρώμενον Σωκράτῃ, θεῖον ἀληθῶς

ἄνδρα λογίζου· τὸν δὲ τοκιστὴν, καὶ τῶν οἰκετῶν ὁμό-
 τaton κολαστὴν ἀποστρέφου Κάτωνα. — Προμαντεύων]
 Τοῦ παρακμάζοντος ἢ λέξεις ἑλληνισμοῦ, καὶ τῆς παρ'
 ἡμῖν συνηθείας· τῶν γὰρ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καλουμέ-
 νων ἀποθετικῶν, τουτέστι τῶν ἑλλειπόντων τῷ ἐνεργη-
 τικῷ τύπῳ, ἐστὶ τὸ Μαντεύομαι.

C. XXIV. Πελάτιν] „Πελάτης ὁ ἀντιτροφῶν καὶ
 ὑπηρετῶν (γρ. ἀντὶ τροφῶν ὑπηρετῶν) καὶ προσπελά-
 ζων,“ ὡς ἐξηγεῖται ὁ Φώτιος. Ἐνταῦθα δὲ Πελάτιν τὴν
 κόρην ἐκάλεσεν, ὡς θυγατέρα τοῦ ὑπογραμματεύσαντος
 Σαλωνίνου, οἷον εἰ καὶ ἔλεγεν, Οἰκέτιν. Τοιοῦτοι δὲ
 παρὰ Ῥωμαίοις ἦσαν, οὓς ἀλλαχοῦ (Ῥωμυλ. §. 13. Μερ.
 Α. σελ. 370.) Πλούταρχος Κλέντας Ῥωμαῖσι ὠνόμασε.

C. XXVII. Ἀπολιπόντας] Ἄμεινον ἂν γράφοις κατὰ
 παράτασιν, Ἀπολείποντας. Ὁ γὰρ νοῦς, ὃν ἄλλως ἄλλοι
 ἐξεδέξαντο, οὗτος ἂν εἴη, Δεινὸν ἐφαίνετο τῷ Κάτῳ
 τὸ μὴ παντάπασιν ἀνελεῖν τοὺς ἔξωθεν φόβους, τουτέστι
 τὸ μὴ καταστρέφειν τοὺς Καρχηδονίους, ὧν ἀπαλλαττο-
 μένοις τοῦ φόβου Ῥωμαίοις ἀναφοραὶ γοῦν ἀπελείποντο
 πρὸς τὰς οἰκοδεν ἀμαρτίας, τουτέστιν, ἀνεγκεῖν αὐτοῖς,
 ὥς περ ἐκ νόσου, τῶν οἴκοι σφάλματων ὑπῆρχε.

Comp. Arist. c. Cat. — C. III. Τοῦλαιον . . . βλαβε-
 ρώτατον] Τὸ μὴ χρηστὸν, ἢ τὸ μὴ καλῶς ἐσκευασμένον.
 Ἄλλως δὲ, „Ἐλαιον, καὶ ὅσα ἐλαιώδη, κομιστικά καὶ
 φλεγματώδη,“ ὡς φησὶν Ἰπποκράτης. (Περὶ παθ. §. 50,
 σελ. 193.)

C. IV. Δημοσιεύοντι ταῖς ἀρεταῖς ἀπάσαις] Τουτέ-
 στι, Τὰ δημόσια πράττοντι μετὰ πασῶν τῶν ἀρετῶν, ὡς
 οἱ πρὸ ἡμῶν ἐξηγήσαντο. Ἔστι δὲ τοῦτο, τὸ παντὸς
 λήμματος ἀλλότριον εἶναι, τὸ μὴ πρὸς ἔριν, μηδὲ πρὸς
 φθόνον ἐτέρων πολιτεύεσθαι, τὸ δίκαιον ἐν ἅπασιν ἑαυ-
 τὸν παρέχειν, καὶ τὰ τοιαῦτα. — Οὐ γάρ ἐστι πράττειν
 κ. τ. λ.] Ἐκ τοῦ Δημοσθένους (Περὶ Συντάξ. σελ. 173.),
 „Ἔστι δ' οὐδέποτε, οἶμαι δυνατόν, μικρὰ καὶ φαῦλα
 πράττοντας μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν.“ —
 Ἀπροσδεῖς . . . τελειότατον] Τοῦθ', ὃ καὶ Σωκράτης ἔλε-
 γε (παρὰ τῷ Ξενοφ. Ἀπομνημ. Α, στ. 10.), „Ἐγὼ δὲ νομί-
 ζω τὸ μὲν μηδενὸς δεῖσθαι θεῖον εἶναι, τὸ δὲ ὡς ἐλαχί-

στων, ἐγγυτάτω τοῦ θείου· καίτοι τὸ μὲν θεῖον κρατί-
 στον, τὸ δὲ ἐγγυτάτω τοῦ θείου ἐγγυτάτω τοῦ κρατί-
 στον.“ — Ἄλλ’ εἴτε μὴ δεῖται, τῇ παρασκευῇ ὧν οὐκ
 ὀρέγεται, μάταιος] Τῇ παρασκευῇ, ἔγραψαν οἱ πρὸ ἐμοῦ,
 ἐκ τῆς Λατινικῆς ὠρμημένοι μεταφράσεως, ἀντὶ τοῦ, Τῆς
 παρασκευῆς, κατὰ τοιόνδε νοῦν, Εἴτε μὴ χρεῖαν ἔχει,
 μάταιός ἐστι διὰ τὴν παρασκευὴν ὧν οὐκ ὀρέγεται. Τῆς
 δὲ κατὰ γενικὴν γραφῆς τοιοῦτος ἂν εἴη ὁ νοῦς, Εἴτε
 μὴ χρεῖαν ἔχει τῆς παρασκευῆς ὧν οὐκ ὀρέγεται, μάταιός
 ἐστίν.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

I. IN GRAECIS.

- P. 23. lin. 14. scr. τῶ.
 — 24. — 7. emendata distinctione scribendum: *Μετὰ δὲ ταῦτα Μακρόνιος ὃ πλεῖστον ἐδόκει διαφέρειν τῶν Ἑλλήνων ἀπεπειράτο* — quam rationem secutus Cruse-
 rius recte convertit: „Inde Mardonius, ut de Graecis
 periculum faceret“ —.
 — 40. — 16. scr. ἐπιλέγει.
 — 88. — 5. *ἔντο* scribendum puto, v. Lud. Dindorf. ad Eurip.
 Suppl. v. 699. Alteri formae patrocinator Schaeferus
 animadv. ad T. I. p. 169. 4.
 — 92. — 18. malim ἀπολείπειν.
 — 93. — 20. scr. φειδοῖ)

II. IN ANIMADVERSIONIBUS.

- P. 18.b. lin. 19. scr. reliqui.
 — 25.b. — 19. — et edd. vet.
 — 38.a. — 12. — γυμνοί.
 — 35. Ex codd. discrepantiis conicias sic scripsisse Plutar-
 chum: *καὶ τριακοσίους τοὺς ἐπιφανεστάτους ἐπιφα-
 νέντας αὐτοῖς πρώτους* —.
 — 36.a. — 20. scr. probaturum.
 — 43.a. — 20. — conformata.
 — 46.a. — 9. annotatio hypothetae culpa deformis restituenda sic est:
 sic codd. et Iunt. constanter, eamque formam primus
 et hic et reliquis in locis restituit Schaeferus etc.
 — 55.b. — 8. post *πολλήν τε καί*] adde: vulg. *πολλήν τε τοῦ*.
 — 58.a. — 9. scr. sequeretur.
 — 65.a. — 5. — manuum,
 — 66.a. add. Plut. Thes. XXVI. μ ε θ' *Ἡρακλέους ἐπὶ τὰς*
Ἀμαζόνας συστρατεύσας.
 — 69.a. — 6. scr. coni. ὡς ἀφ' ἑτέρας ἀρχ.
 — 71.b. — ult. — Vulc.
 — 78.a. — 5. — omnes.
 — 78.b. — 7. — *εἰσαχθῆναι*.
 — 79.a. — 8. — quam.
 — 88.b. — 17. — difficili.
 — 93.a. — 1. adde: *παρώνυμιον*] *παρώνυμον* C. Vid. ad c. XXVII.
 — 99.b. — 14. scr. *Σερουίους* cum Bryano etc.

III. IN ANNOTAT. CORAIS.

- P. 109. lin. 4. scr. Vol. II. p. 442. seqq.
 — — — 15. — *ζοήματα*,

- P. 110. lin. 10. ser. *συνέγραψαν*.
 — — — 11. — *συνέγραψαν*.
 — — — not. lin. 5. — *οὐκ*.
 — 111. lin. 8. — *Μεταβίβασαν*.
 — 112. — 1. — *ἐγγράφον* et sic not.
 — 114. — 4. — p. 449. segg.
 — — — 25. — *συνέγραψαν*.
 — 118. — 25. — *ἀγ.*

IV. IN PRAEFATIONE.

- P. XIII. lin. 11. ser. *παύειν*.
 — XIV. — 19. — *ἄνιστον*.
 — — — 22. — *συν*.
 — XVII. — 2. — *αἰσινεῖται* et not. capere.
 — XX. — 6. — p. 13. segg.
 — XXI. — 3. — *πρὸς*.
 — XXII. — 6. — p. 676. segg.
 — XXVII. — 24. — *κοιμώμεται*.

